

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Homiliarium Pauli Diaconi - Cod. Aug. perg. 29

Paulus <Diaconus>

[S.l.], [3. Drittel des 9. Jh.]

[urn:nbn:de:bsz:31-20440](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-20440)

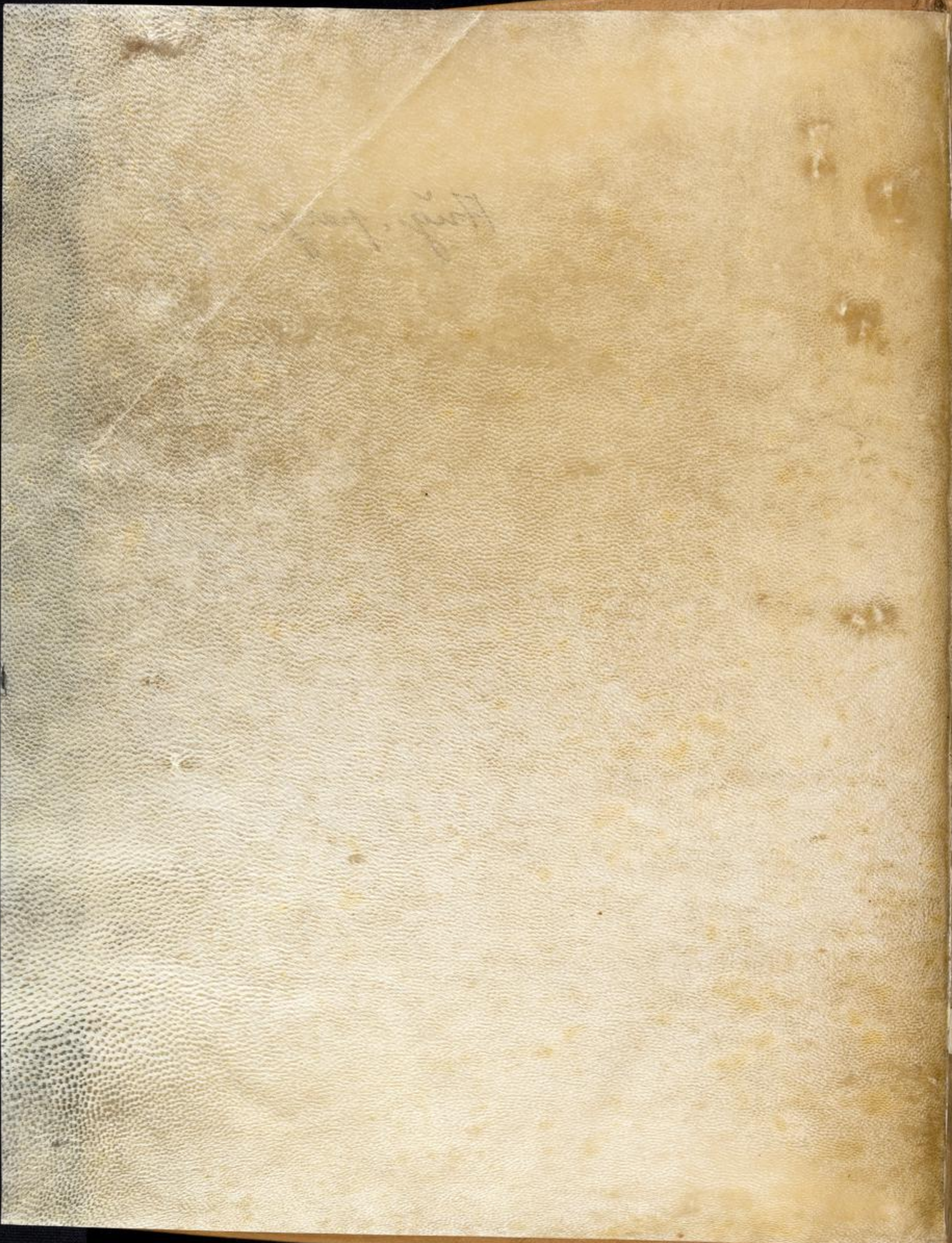
Augiensis XXIX Pergamentcodex des 9. Jahrhunderts

Die ursprünglichste, leider unvollständig überlieferte Handschrift des berühmten Homiliars Karls des Großen, einer um 790 von dem Langobarden Paulus Diaconus für das fränkische Großreich veranstalteten Mustersammlung lateinischer Predigten mit einem empfehlenden Rundschreiben des Frankenkönigs an die fränkische Geistlichkeit.

Leihgabe der Bad. Landesbibliothek Karlsruhe
Ausstellungsheft DIE REICHENAU, Seite 22

M

Früherer Besitzer

LECTIO SCILICET
CILLI SECUNDVM
LVCAM

In illo tempore. Exiit edi-
ctum a cesare augusto. ut
describeretur uniuersus or-
bis. Hanc descriptio prima
facta est a praeside syriae
cyrino; et ibant omnes. ut
paterentur singuli in sua
ciuitatem. Ascendit autem
et ioseph a galilea de ciuitate
nazareth. in iudeam ciuita-
tem dauid quae uocatur
bethleem. eo quod esset de
domo & familia dauid. ut
pateretur cum maria despon-
sata sibi uxore pregnante.
Factum est autem cum es-
set ibi. impleti sunt dies
ut pareret. Et peperit filium
suum primogenitum. &
pannis eum inuoluit. et re-
clinauit eum in praesepe.
quia non erat eis locus indi-
uerferio. & reliqua.

lib. mon. aug. maior. 1R
OMELIA BEATIGRE
CORIIPP DE EADEM
LECTIONE

Quia largiente dno mis sa-
rum solemnia ter ho-
die celebratum sumus. loqui
diu de euangelica lectione
non possumus. Sed nos ali-
quid breuiter dicere. re-
demptoris nostri natiuitas
ipsa compellit. Quid est
quod nascituro dno mundus
describitur. nisi quod a peste
monstratur. Quia ille appa-
rebat in carne. qui electos suos
ad scriberet in aeternitate.

Quo contra de reprobis. per
p prophetam dicitur. De-
lectantur de libro uiuentium.
et cum iustis non scribantur.

Qui bene etiam in bethleem na-
scitur; bethleem quippe
domus panis interpretatur.

Ipse namq. est. qui ait. ego sum
panis uiuus. qui de caelo descen-
di. Locus ergo in quo dñs na-
scitur. domus panis ante. uo-
catus est. Quia futurum. p-
fecto erat. ut ille ibi per mate-
riam carnis appareret. qui

electorum mentes interna
 satietate reficeret. Qui non in pa-
 rentum domo sed in uia nasci-
 tur ut profecto ostenderet. quia
 per humanitatem quam ad-
 sumptum quasi in alieno na-
 sceretur. Alienum uidelicet
 non secundum potestatem dico.
 sed secundum naturam. Nam
 de potestate scriptum est. in p-
 pria uenit. In natura etenim
 sua ante tempora natus est. in
 nostra uenit extempore. Quia
 ergo aeternus per manens tem-
 poralis apparuit. alienum est
 ubi descendit. Et quia per p-
 phetam dicitur. Omnis caro
 foenum. factus homo. foenum
 nostrum uestit in frumentum.
 Quidem semet ipso ait. Nisi gra-
 num frumenti cadens in terram
 mortuum fuerit. ipsum solum
 manet. Unde et natus in prese-
 pio reclinatus. ut fideles omnes
 uidelicet sancta animalia carnis
 suae frumento reficeret. ne ab
 aeternae intellegentiae pabulo
 ieiuna remanerent. Quid est hoc.
 quod uigilantibus pastoribus
 angelus apparet. eosque claritas
 dei circumfulsit. nisi quod illi
 praeteris uidere sublimia
 merentur. qui fidelibus gre-
 gibus praesse solliciti sciunt.

Quomodo ipsi pie super gregem
 uigilant. diuina super eos gra-
 tia largus coruscat. Regem
 uero natum angelus nuntiat.
 eiusque uoci angelorum uoci
 concinunt. & conlaudantes
 clamant. Gloria in excelsis
 deo. et in terra pax hominibus
 bonae uoluntatis. Prius quippe
 quam redemptor noster per
 carnem nasceretur. discordiam
 cum angelis habuimus. A quo-
 rum claritate atque munditia.
 per primae culpae meritum per
 cotidiana delicta longe dista-
 bimus. Quia enim peccando
 extranei eramus ad deum. extraneos
 nos a suo consilio deputabant
 angeli ciues dei. Sed quia cogno-
 uimus regem nostrum. recog-
 nouit me.

Quare
 tempore
 laudat
 in
 die
 cant.

Quare
 tempore
 laudat
 in
 die
 cant.

In matutino dampnatur tempore xpe.
 Quo matutini cantant tempore spalm.
 Quando resurrexit. primam cantat ordo fidelis.
 Tercia omni cantat. tertia cruciatamina passus.
 Sexta sunt tenebre per mundi climata facte.
 Est nullus nona diuinus spiritus hora.
 Vespere clauditur. xpe in membra sepulchri.
 Xpo ubi tena custodia ponitur hora.
 Prima rubens unda. Rans tabesq. seda.
 Inde eulget uultu. p. multa noemox. itit.
 Quinta uoce stravit. uelica lera. cant.
 Pone subit grandis. p. prud. de. de. nefando.
 Nona regit solo. p. ma. negat. utramque ple.

Voluisti spem baptisimi gessit et unda.
 Quia excessus: undis quando q. lauandis
 p. putu p. diluuii successio thare.
 De posuit ritus q. fuit sic prava piare.
 Circumcisa curis lauauit sub lege reatus.
 fons pueris. fons simplicis. fons omne mundi.
 Aduta p. de. cur hoc comedet unda.
 Talis. aut meritis. aut eius p. fuit ante.
 Circumcisa curis. h. morte iuuante.
 R. inus utiq. sacer q. sanguis utiq. sacrum.
 S. upliciu. h. misteriu. h. tempore sacrum.
 P. eo fuit. q. p. scinuit. fluuiale lauacrum.
 P. cone decuit dno p. sence silere.
 H. ce n. ce dnm p. cone silente iubere.
 S. ic ad se baptisima cessante figura.
 S. ic i. uoluit aquis sua e. curis uita.
 I. sine q. sanguineos. conubia p. ma.
 H. on sicut eperunt nec plures una nec unis.
 G. mul. e. inq. fuit eua. un. un. ada.
 P. costit. conu. benedictio gra. ple.
 H. upra. id. quet. n. sic. cui. cop. i. a. r. u. a. i. u. r. x.
 A. sine. e. sanguine. s. rem. u. e. u. g. u. i. t.
 H. on. s. o. l. u. q. q. q. p. a. r. e. n. i. u. e. n. e. b. a. t.
 S. q. u. i. a. m. e. s. s. i. a. p. r. o. l. e. t. p. a. r. t. u. r. a. p. l. a. c. e. b. a. t.
 T. u. g. e. n. i. t. e. y. s. a. a. c. u. e. n. t. u. r. i. p. i. s. t. a. x.
 C. o. n. i. u. g. i. s. o. c. i. a. l. i. b. e. r. e. e. s. s. u. s. t. i. n. u. i. t. i.
 A. n. d. a. t. a. l. e. g. e. i. a. c. o. b. r. a. c. h. e. l. 7. u. a. n. u. p. s. i. t.
 V. x. o. r. e. s. s. u. b. l. e. g. e. d. u. a. l. s. i. m. u. l. e. l. e. h. n. a. d. u. r.
 T. e. m. p. o. r. i. s. i. l. l. i. s. i. u. s. a. d. t. e. n. d. e. r. e. n. u. p. t. a. s.
 Q. u. e. s. t. a. e. s. o. b. o. l. e. s. n. a. f. f. e. c. t. a. r. a. u. o. l. u. p. t. a. s.
 H. e. e. i. s. g. e. n. e. r. i. m. a. t. r. i. n. a. s. a. t. i. s. s. a. c. i. e. b. a. t.
 V. n. d. e. r. e. d. e. m. p. t. o. r. e. u. e. n. t. u. r. i. p. s. i. c. i. e. b. a. t.
 H. i. n. c. u. n. i. m. u. l. t. e. n. i. m. u. l. t. a. u. n. a. m. a. r. t. i. s.
 H. e. s. e. r. u. n. t. p. a. r. t. e. u. e. l. u. d. u. l. t. i. m. o. p. l. u. r. i. m. a. u. t. i. s.
 V. n. i. l. e. n. i. m. u. l. t. u. s. a. d. p. l. e. s. u. s. t. i. c. i. e. b. a. t.
 P. u. r. b. i. u. n. a. u. r. i. s. n. i. q. g. e. n. e. r. a. r. e. t. e. g. e. b. a. t.
 S. i. c. p. o. p. u. l. u. d. n. i. p. e. p. e. r. e. r. e. s. a. c. r. e. m. u. l. t. i. r. e. t.
 V. n. e. r. e. a. n. d. u. s. e. r. a. t. s. i. u. s. i. l. l. e. r. e. d. e. m. p. t. o. r. s. h. e. r. e. t.
 I. l. l. i. a. d. u. e. n. t. i. n. u. b. i. a. s. a. c. r. a. r. e. d. u. x. i. t.
 I. n. d. e. n. e. e. a. f. f. i. n. i. s. n. e. c. p. r. i. m. a. s. a. n. g. u. i. n. e. n. u. p. s. i. t.
 H. a. m. d. e. s. c. e. n. d. e. h. i. c. e. s. a. b. e. a. d. e. t. h. i. r. p. e. l. i. g. a. m. i.
 P. r. i. m. i. t. a. t. e. s. u. a. c. a. r. i. q. i. g. e. n. e. r. a. n. t. u. r.
 H. a. m. p. l. e. x. u. s. e. s. a. d. h. o. n. e. s. t. u. p. l. i. t. a. m. o. r. e.
 H. a. s. a. t. i. s. h. u. n. e. f. i. a. r. e. s. a. t. i. s. e. h. a. n. c. e. e. s. s. o. r. o. r. e.
 I. n. t. e. r. e. o. s. i. d. e. o. c. o. n. u. b. i. a. n. u. l. l. a. i. n. g. a. n. t. u. r.
 Q. u. o. s. g. e. n. e. r. i. s. p. i. e. r. a. l. e. r. g. r. a. p. e. c. o. m. i. t. a. n. t.
 S. u. t. d. e. u. s. u. t. f. i. a. n. t. q. n. n. a. s. c. i. u. n. t. a. m. i. e. r.
 S. u. t. h. o. m. i. n. e. s. a. l. i. o. s. q. c. o. g. n. a. t. o. s. s. c. i. e. r.
 I. l. l. a. s. u. x. o. r. e. s. i. t. t. o. s. u. i. t. e. s. m. a. r. i. t. o. s.
 E. x. a. l. i. e. n. i. g. e. n. i. s. i. l. l. a. s. i. t. o. s. q. p. e. t. t. o. s.
 H. i. n. e. e. o. a. m. i. c. i. e. r. a. q. u. o. s. i. t. i. r. p. s. i. u. a. l. e. p. a. r. u. n. t.
 F. e. d. e. r. u. t. h. i. p. o. p. u. l. o. s. l. i. g. a. t. u. r. b. e. s. m. e. m. a. m. u. n. t.
 S. i. c. d. i. f. f. u. s. i. s. a. m. o. r. s. i. c. r. e. s. h. p. u. b. l. i. c. a. c. r. e. u. t.
 S. i. o. m. u. n. d. u. s. o. i. s. d. o. r. s. q. u. e. s. t. i. t. a. p. a. c. e. q. u. e. r. i. t.
 S. u. t. s. a. c. r. a. s. u. b. i. t. e. d. i. l. e. c. t. i. o. p. o. r. r. i. g. e. r. e. t.
 F. e. m. i. n. a. s. u. b. i. t. e. s. i. c. m. i. b. e. r. e. l. e. g. e. t. u. b. e. r.
 M. e. t. h. i. s. e. d. e. c. h. d. n. o. u. n. i. p. a. n. o. q. i. t. a. u. t.

De iungio

A. gnus enim legis carnalem diluit actus.
 A. gnus p. signans q. nos lauauit hostia factus.
 H. oc semel ablato. cursu p. or. ille p. egr.
 Q. uia; fugit signu p. sent. effect. ab egr.
 Q. uis locus aurora p. q. sol uenit ad ortu.
 L. ex aurora fuit. uol. et capra nota fuit.
 C. rux s. o. r. a. x. p. o. r. t. u. s. h. e. e. a. p. r. o. n. e. r. e.
 C. rux clausit templu. crux clausa ememata legis.
 S. ubi cruce cessat ephoth. et deficit unctio regis.
 H. uis d. u. s. p. a. s. s. e. r. u. e. r. e. x. e. t. a. d. e. p. s. u. t. r. u. l. o. x.
 H. i. l. p. e. o. n. a. n. t. u. r. d. i. s. h. o. s. t. i. a. s. i. n. i. s. c. o. r. u. m.
 P. a. r. e. a. t. e. b. r. e. u. s. o. u. i. c. a. r. o. c. a. r. n. e. s. a. b. s. t. u. l. i. t. a. r. e.
 E. s. t. p. e. c. c. u. d. u. p. e. c. c. u. d. e. s. p. r. i. m. s. e. i. s. f. i. c. a. r. e.
 M. o. r. t. u. s. i. l. l. e. s. e. m. e. l. l. i. c. e. t. u. t. i. a. n. m. o. r. i. a. t.
 I. d. e. m. c. o. r. d. i. e. s. i. n. e. u. i. b. e. r. e. s. a. d. f. i. c. a. g. u. r.
 I. n. c. a. r. n. e. p. a. n. i. s. s. u. b. s. t. a. n. t. i. a. t. r. a. n. s. i. t.
 Q. u. e. u. e. g. e. r. e. n. t. m. e. n. t. e. n. a. p. s. i. n. a. m. a. s. a. n. c. t. e.
 H. a. c. i. n. c. a. r. n. e. m. e. s. i. c. a. r. n. a. l. e. m. e. s. i. c. u. e. c. r. u. e. n. t. i. a.
 S. i. p. h. a. n. c. r. e. g. i. t. u. i. d. e. r. a. c. e. p. t. a. d. m. o. m. e. n. t. i. s.
 O. r. d. o. s. a. c. e. r. b. o. n. a. t. d. i. c. t. i. o. p. i. a. u. i. c. h. i. m. a. p. a. n. i. s.
 S. u. d. e. p. e. u. l. f. a. r. i. m. u. s. p. e. u. l. h. o. r. r. o. r. u. s. u. s. u. s. i. a. n. i. s.
 S. e. c. r. e. t. u. s. f. e. l. i. x. n. o. u. a. u. i. r. t. u. s. u. t. i. l. e. s. a. c. r. u. m.
 Q. u. o. s. a. c. t. u. s. s. a. n. g. u. i. s. u. i. q. u. o. r. u. t. a. l. e. l. a. u. a. c. r. u. m.
 H. a. q. u. i. a. p. e. c. c. a. n. t. e. s. m. e. d. i. c. i. n. a. s. e. p. e. g. e. n. t.
 H. a. n. c. p. p. e. c. c. a. t. u. s. m. e. d. i. c. i. n. a. s. e. m. p. h. a. b. e. n. t.
 H. e. e. d. a. t. a. d. u. r. t. a. s. i. f. i. r. e. u. s. h. a. n. c. u. e. r. e. a. r. i. s.
 Q. u. i. p. a. t. r. i. s. a. d. d. e. x. t. e. r. a. s. o. d. e. r. e. t. m. a. c. t. a. r. i. a. r. i. s.
 F. e. c. e. u. t. o. e. s. i. l. l. e. g. e. t. e. m. p. i. s. i. g. n. a. p. u. l. s. e.
 A. d. p. u. m. c. a. p. t. a. s. a. c. r. a. m. e. n. t. a. r. e. d. i. s. s. e.

Quis michi t. uat ut in inferno

Que manu grana plena dñs tecum
 Que cu. audiss. turbata est in sermone
 eius & cogitabat qualis esset illi salutaris
 Aquas clant ne. inq. munditia p. p. me
 culpe meritum peccidiana delicta longe
 distabantur. Quia eni peccando extra
 nei et inuis adeo. extrinsecos nos a suo con
 sortio deperitabant angli cives dei.

Lectio libri apocaliptis iohis ap. l.

De sacramento

2^v
† **S**UMMO APICI RERUM REGI DOMINOQ' POTENTI:
DATI FAMULUS SUPPLEX UERBA LECENDA SUUS.

AMPLA MIHI UESTRO EST HUMILI DEUOTIO SERUO.
PRAECEPTIS PARERE TUIS CELEBERRIME REGUM.
QUEM DEDIT OMNIREANS RECTOR MISERATUS ABALIO.
CHRESTICOLUM POPULIS DEFENSOREMQUE PATREMQUE.
SIT LICET EFFECTUS MODICIS PRO VIRIBUS IMPAR.
INCENS ARDENTI TAMEN EST SUBCORDE UOLUNTAS.
EN IUTUS PATRIS BENEDICTI MIRA PATRANTIS.
AUXILIO MERITISQUE PIIS UESTRIQUE FIDELIS.
ABBATIS DOMINIQUE MEL ET SI IUSSA NEQUIUI.
EXPLERE UT DIGNUM EST TAMEN OPIETATIS AMATOR.
EXCIPE GRATANTER DECUS ET MIRABILE MUNDI.
QUALEM CUMQ' TUI FAMULI REX MAGNE LABOREM.
QUODQUE SACRO NUPER MANDASTI FAMINE CONDI.
NUNC OPUS ACCEPTANS RUTILO COMITARE FAYORE.
IN QUO SI QUID LABIS ERIT UITIQUE NOCENTIS.
ILLUD UESTRA SACAX NIMIUM SAPIENTIA PURGET.
UTQUE LEGI PERSACRA QUEAT DOMICILIA CHRISTI.
NULLIUS TITUBANTE FIDE SI SENSIBUS ALTIIS.
ENIXE UT CUPIO UESTRIS UT CUMQUE PLACEBIT.
FIRMUM ORO CAPIAT UESTRA SANCTIONE UICOREM.

3R 3

CAROLVS DI
CRETUS AUXILIO

REX FRANCORUM ET LANGOBARDORUM AC PATRICIUS ROMANORUM

Religiosis lectoribus nostrae ditioni subiectis.

Cum nos diuina semper domi forisq; clementia siue in bellorum euentibus siue pacis tranquillitate custodiat. & si rependere quicquam eius beneficis tenitas humana non praecualet. Tamen quia est inaeestimabilis misericordiae dominus. Deuotas suae seruituti benigne approbat uoluntates.

Igitur quia curae nobis est. ut nostrarum ecclesiarum ad meliora semper proficiat status. Oblitteratam pene maiorum nostrorum desidia reparare uigilanti studio litterarum sat agimus officinam. Et ad per noscenda studia liberalium astium. nostro & iam quos possumus in uicinis exemplo. Inter quae iam pridem uniuersos ueteris ac noui instrumenti libros librorum imperitia deprauiatos. de nos in omnibus adiuuante examusini correximus. Accensi praeterea uenerandae memoriae pippini genitoris nostri exemplis. quos totas galliarum ecclesias romanae traditionis suo studio cantibus decorauit. Nos nihilominus solerti easdem curamus intuitu. praecipuarum insignire serie lectionum.

Denique quia ad nocturnale officium compilatas quorundam casso labore licet recte intuitu. nouus tamen idonee repperimus

lectiones. Quippe quae & sine auctorum suorum uocabulis essent positae. & infinitis uitiorum anfractibus scaterent.

Non sumus passi nostris in diebus. in diuinis lectionibus inter sacra officia in consonantes per strepere soloecismos. Atque earundem lectionum in melius reformare tramitem mentem intendimus.

Idque opus paulo diacono familiari clientulo nostro eliminandum iniunximus.

Silicet ut studiosae catholicorum patrum dicta percurreret. ueluti elatissimis eorum pratis certos quosque flosculos legeret. & in unum quaeque essent utilia quasi seruum aptaret. Qui nostrae celsitudini deuote parere desiderans. tractatus atque sermones diuersorum catholicorum patrum perlegens. & optima quaeque decerpens. In duobus uoluminibus per totius anni circulum congruentes cuique festiuitati. distincte & absque uitis optulit lectiones.

Quarum omnium textum nostra sagacitate perpendentes. Nostra eadem uolumina auctoritate constabilimus. Uestraeque religioni in xpi ecclesis tradimus ad legendum.

IN NOMINE OM
NIPOTENTIS DomiNI
INCIPIUNT OME
LIAE SIVE TRA
CTATUS BEATO
RUM AMBROSII
AVGVSTINI HE
RONIMI LEONIS
MAXIMI GREGO
RII ET ALIORUM
CATHOLICORum
ET VENERABILI
VM PATRVM LE
GENDI PERTO
TIVS ANNI CIR
CVLVM TAM IN
SINGVLIS DO

MINICIS DIEBVS
QVAMQVE ET
IN RELIQVIS DI
VINIS FESTIVI
TATIBVS IDEST
NATIVITATE DomiNI
NEC NON EPI
PHANIA SEV
PASCHA ASCEN
SIONE QVOQVE
DomiNI SIVE PEN
TECOSTE VEL
ETIAM FESTIS
APOSTOLORUM
VIRGINVM
MARTYRVMQ
SEV CONFES

SORVM·LEIVNI
ORVM·QVE·DI
VERSORVM·
QVORVM·OM
NIVM·ORDINE·
SVO·ADNOTA
TIO·INFERIVS
CONTINETVR·

QVICQVID·SA
NE·INHOC·VO
LVMINE·MINVS
EST·INALIO·HA
BETVR·

INCIPIVNT·CARILA·

IN PRIMIS·DE ADVENTU DNI·

- EBDO·V·ANTE·NATE·DNI·**
 Euangl· secund· ioh· De quinque panibus & duobus piscibus·
 I Omet· beati· augustini· epi· de eadem lectione·
- EBDO·IIII·ANTE·NATE·DNI·**
 Euangl· secund· math· Cum adpropinquas set ihs hierosolimis·
 II Omet· beati· iohannis· epi· de eadem lectione·
- EBDO·III·ANTE·NATE·DNI·**
 Euangl· secund· luc· Erunt signa in sole & luna & stellis & in terris press·
 III Omet· beati· gregori· papae· de ead· lectione·
- EBDO·II·ANTE·NATE·DNI·**
 Sermo beati maximi epi·
 Item euangl· secund· math· Cum audisset iohannes inuinculis opera xpi·
 IIII
- EBDO·I·ANTE·NATE·DNI·**
 Sermo beati maximi epi·
 Item sermo beati augustini epi·
 V Omet· beati gregori· papae· de ead· lectione·
- ITEM·IN·FRA·EBDO·ANE·NATE·DNI·**
 Sermo beati augustini epi· de unitate trinitatis·
 VI
- ITEM·ALIVS·SERMO·BEATI·AUGUSTINI·EPI·**
PER·III·ANTE·NATE·DNI·
 Euangl· secund· lucam· missus est
 VII

- angelus gabriel . . .
- XI** Omelia uenerabilis bedae p[ro]bi de eadem l[ec]tione . . .
- PER VI ANTE NATAL[EM] D[omi]ni.**
Euangel[um] secund[um] lucam . Exsurgens maria abiit in montana . . .
- XII** Omelia uenerabilis bedae p[ro]bi decade l[ec]tione . . .
- DI[ES] SAB[ATI] ANTE NATAL[EM] D[omi]ni**
Euangel[um] secund[um] lucam . Anno xv imper[ator] tiberii caesaris . . .
- XIII** Omelia beati gregori[us] papae decade l[ec]tione . . .
- ITEM ANTE NATAL[EM] D[omi]ni.**
- XIII** Sermo beati maximi epi . . .
- IN VIGILIIS NATAL[EM] D[omi]ni.**
Euangel[um] secund[um] matheum . Cum aut[em] desisset desponsata mater ihu maria ioseph . . .
- XV** Omel[ia] origenis decadem l[ec]tione . . .
- IN NATAL[EM] D[omi]ni NOCTE .**
L[ec]tiones . iiii . de ca[us]a p[ro]ph[et]ia . . .
- XVI** Sermo beati isidori epi de nat[iv]itate d[omi]ni . . .
- XVII** Sermo beati papae leonis de nat[iv]itate d[omi]ni . . .
- XVIII** Item alius eiusdem papae leonis . . .
- XVIII** Item sermo beati fulgentii archi epi . . .
- XX** Item sermo beati maximi epi de nocte . . .
- XXI** Item alius sermo eiusdem . . .
- XXII** Item tertius sermo eiusdem . . .
- XXIII** Item quartus sermo eiusdem . . .
- Euangelium secund[um] lucam . Exiit edictum a caesare . . .
- XXIII** Omel[ia] beati gregori[us] papae decade l[ec]tione . . .
- Aliud euangel[um] secund[um] lucam . Pastores loquebantur ad invicem . . .
- XXV** Omel[ia] uenerabilis bedae p[ro]bi decade l[ec]tione . . .
- IN NATAL[EM] D[omi]ni AD MISSAS .**
Euangel[um] secund[um] iohannem . In principio erat uerbum . . .
- XXVI** Omel[ia] uenerabilis bedae p[ro]bi decade l[ec]tione . . .
- IN NATAL[EM] S[an]cti STEPHANI .**
- XXVII** Sermo beati fulgentii archi epi . . .
- Item innat[ur] eiusdem martiris . . .
- XXVIII** Sermo beati maximi epi . . .
- Item de miraculis beati stephani . . .
- XXVIII** Sermo beati agustini epi . . .
- Item innat[ur] eiusdem martiris . . .
- Euangelium secund[um] matheum . Ecce ego mitto ad uos p[ro]ph[et]as & sapientes . . .
- XXX** Sermo beati hieronimi p[ro]bi decade l[ec]tione . . .
- IN S[an]cti IOHANNIS EUANGELIIS .**
- XXXI** Sermo beati isidori archi epi . . .
- XXXII** Item sermo eusebii cesariensis de beato iohanne . . .
- Item in eodem die euangelium secundum ipsum iohannem . Dixit ih[esu]s p[ro]p[ter]o sequere me . . .
- XXXIII** Omel[ia] uenerabilis bedae p[ro]bi decade l[ec]tione . . .
- IN NATAL[EM] BEATOR[UM] INFANT[UM] IN NOCIN[TUM] .**
- XXXIII** Sermo beati seueriani epi . . .
- XXXV** Item sermo beati iohannis epi de eiusdem innocentibus . . .
- Item innat[ur] eorunde[m] innocen[tium] . . .
- Euangel[um] secund[um] matheum . Angelus d[omi]ni apparuit in somnis . . .
- XXXVII** Omel[ia] uenerabilis bedae p[ro]bi . . .
- IN OCTAVA D[omi]ni IDEST IN FELI[CI] .**
- XXXVII** Sermo beati maximi epi de eiusdem kt . . .
- XXXVIII** Item sermo origenis de circuncisione d[omi]ni . . .

xxviii Item sermo beati ambrosii archi epi
 de eodem die .7
 Item euangelium secundum lucam .
 Cum consummati essent dies octo ut
 circumcideretur puer .
xl Omel uenerabilis bedae p[ri]bi decade l[ec]t[ur]e .
DŌM POST NATALĒ DŌNI .
 Euangelium secundum lucam . Erant
 pater ihu & mater ammirantes super his
 que dicebantur .
xli Omel origenis de eadem l[ec]tione . **pp**
xl **IN EPIPH** . **SERMO LEONIS**
xl Item cuius supra de eodem die .
xl Item cuius supra de eodem die .
xl Item sermones beati maximi epi de eod[em]
 die epiphaniarum .
xlvi Item cuius supra de eodem die .
xlvi Item de eodem die epiphaniarum ser
 mo beati fulgentii epi .
 Item euang[eli]u[m] in epiphania sec[un]d[um] matheu[m] .
 Cum natus esset ihu in bethleem iudae .
xlvi Omel beati gregori papae de ead[em] l[ec]t[ur]e .
POST EPIPHANIAM FER II .
 Euang[eli]u[m] sec[un]d[um] iohanne[m] . Vidit io
 hannes ihu uenientem ad se .
xlvi Omel uenerabilis bedae p[ri]bi decade l[ec]t[ur]e .
ITEM LECT P[er] EPIPHANIAM
USQ[ue] IN OCTAUA HYS D[omi]ni :
L Sermo beati maximi epi .
li Item eiusdem .
lii Item alius sermo cuius supra .
liii Item eiusdem .
liiii Item eiusdem .
lv Item eiusdem .

lvi
lvii
lviii
lviii
lx
lxi
lxii
lxiii
lxiii
lxv
lxvi
lxvii

Item sermo beati leonis papae .
 Item eiusdem .
IN OCTAUA EPIPHANIAE :
 Euangelium secundum matheum .
 Venit ihu a galilea in iordanem ad iohannem .
 Omel uenerabilis bedae p[ri]bi decade
 l[ec]tione .
DŌM I P[er] THEOPHANIAM .
 Euangelium secundum lucam . Cum esset
 ihu annorum xii .
 Omel uenerabilis bedae p[ri]bi decade l[ec]t[ur]e .
DŌM II POST THEOPHANIAM
 Euangelium secundum matheum .
 Die tertia nuptiae factae sunt in cana
 galilee .
 Omel uenerabilis bedae p[ri]bi decade l[ec]t[ur]e .
DŌM III POST THEOPHANIAM
 Euangelium sec[un]d[um] matheum .
 Cum descendisset ihu de monte .
 Omelia origenis de eadem l[ec]tione .
IN NAT[ur]a S[an]c[t]e AGNETIS UIRGS .
 Sermo beati maximi epi de eodem die .
 Item unde supra sermo beati ambrosii epi .
DŌM III POST THEOPHANIAM
 Euang[eli]u[m] sec[un]d[um] math[aeum] . Ascendit
 ihu in naue .
 Omel origenis de eadem l[ec]t[ur]e .
IN PURIFICAT[ur] BEATAE MARIE
 Sermo beati augustini epi .
 Item unde supra sermo beati ambrosii epi .
 Item in eodem die purificationis .
 Euangelium sec[un]d[um] lucam . Post quam im
 pl[ur]isunt dies purificationis .
 Omel uenerabilis bedae decade l[ec]t[ur]e .

IN SEPTUAGESIMA:

Lxxviii Sermo beati iohannis epi de primo homine:
Item euangeli secund math. Simile est regnum caelorum homini patri familia

Lxxviiii Omet beati gregori pap decad lectio

IN SEXAGESIMA:

Lxx Sermo beati iohannis epi de lapsu primi hominis:
Item decodem die. euangelium sec lucam
Exiit qui seminat seminare semen;

Lxxi Omet beati gregori pap decad lectio

IN QVINQVAGESIMA:

Lxxii Sermo beati iohannis epi de fide abrahae:
Item decodem die. euangelium sec lucam
Assumpsit ihu xii discipulos suos

Lxxiii Omet beati gregori pap decad lectio

IN INITIO QUADRAGESIMAE

Lxxiiii Sermo beati leonis papae

Lxxv Item decodem die sermo beati maximi epi
Item decodem die. euangelium secund matheum. Ductus est ihu in desertum aspu

Lxxvi Omet beati gregori pap decad lectio

IN DIEB: QUADRAGESIMIS

Lxxvii Sermo beati leonis papae

Lxxviii Item eiusdem de quadragesima

Lxxviiii Cuius supra de quadragesima

Lxxx Item de quadragesima sermo beati maximi epi

Lxxxi Item eiusdem de quadragesima

Lxxxii Item cuius sup de quadragesime

Lxxxiii Item cuius sup

Lxxxiiii Item cuius supra de quadragesime

DOM I IN QUAGESIMA

Lxxxv Sermo beati iohannis epi de iacob & esau

Item euang eiusdem diei sec matheum
Assumpsit ihu petrum & iacobum & ioh fratre

Lxxxvii Omet beati leonis papae decad lectio

Lxxxviii Item omet uenerabil bedae prbi decad lectio

DOM II IN QUADRAGESIMA

Lxxxviiii Sermo beati iohannis epi de ioseph
Item eiusdem iohannis epi de confessione peccati
Item euang eiusdem diei sec lucam
Gradus ihu eiciens demonium

Xc Sermo uenerabil bedae prbi decad lectio

DOM III IN QUADRAGESIMA

Xci Sermo beati ioh epi de morte
Item euang eiusdem diei secund iohannem
Abiit ihu transmare galileae quod est tiber

Xcii Omet uenerabil bedae prbi decad lectio

DOM ANTI PALMAS

Xciii Sermo beati ioh epi de iherosolima
Item euang eiusdem diei sec iohannem
Dixit ihu turbis. quis de uobis arguit me de peccato

Xciiii Omet beati gregori papae decad lectio

IN TRADITIONE SYMBULI

Xcv Sermo beati maximi epi de depositione eiusdem

DOMIN IN PALMAS

Xcvi Sermo beati maximi epi
Item euangeli secundum matheum decodem die
Cum adpropinquas ihu hierusalem

Xcvii Omet uenerabil bedae prbi decad lectio

FER II INTRA FEBDOM

Xcviii Sermo beati leonis papae
Item euang eiusdem diei sec iohannem. Proxima erat pascha iudeorum

Xcix Omet uenerabil bedae prbi decad lectio

FERIA TERTIA

c Sermo beati leonis papae
 ci Item cuius supra sermo alius
FIRIA QUARTA.
 cii Sermo beati leonis papae
 ciii Sermo beati leonis papae de eod die
INCENADNI.
 ciiii Sermo beati leonis papae
 Item euang eiusdem diei scilicet ioh
 Ante diem festam pasche sciens ihu
 quia uenit hora eius
 Omne uenerabit beatae prbi decem l & t
IN PARASCIVE
 cvi Sermo beati leonis papae
 cvii Item cuius supra sermo eiusdem
IN SABBA TO SCO.
 cviii Sermo beati leonis papae
 cxiii Item cuius supra alius
 cx Item tertius sermo cuius supra

EXPLICIUNT CAPITULA

**EBDOM VAN
TE NATI DNI**

**LECTIO SCI EUANG
SECUNDUM IOHAN NEM;**

In illo tempore. **C**um subleuasset
 oculos ihu & uidisset quia multitudo
 maxima uenit ad eum. dicit ad philippu
 Vnde ememus panes. ut manducent hi. Et rt.
OME BEATI AVG DE EA D LECT

**MIRA
CVLA
QVAE
FECIT
DÑS**

NOSTER IHS XPS.
 sunt quidem diuina opera. & ad in
 tellegendam diu. De inuisibilibus
 ammonent humanam mentem.
 Quia enim ille non est talis substan
 tia quae uideri oculis possit. et
 miracula eius. quibus totum mun
 dum regit. uniuersamq; creaturam
 administrat. assiduitate uiluer.
 ita ut pene nemo dignetur ad ten
 dere operadi mira ac stupenda. in
 quolibet seminis grano. Secunda
 ipsam suam misericordiam
 seruaat sibi quaedam quae
 faceret oportuno tempore. praeter
 usitatum cursum ordinemq; nature.
 ut non maiora. sed insolita uidendo
 stuperent. quibus cotidiana uila
 erant. Maius enim miraculum
 est gubernatio totius mundi. qua
 saturatio quinque milium hominu
 de quinque panibus. Et tamen haec
 nemo miratur. Illud mirantur

homines non quia manifestum est sed quia rarum est. Quia enim & nonne patet uniuersum mundum nisi ille quid paucis granis segetes creat. Fecit ergo quomodo dicitur. Unde enim multiplicat de paucis granis segetes. Inde in manibus suis multiplicauit quinque panes. Potestas ei erat in manibus xpi. Panes autem illi quinque quasi semina erant. non quidem terrae mandata. sed ab eo qui terram fecit multiplicata. Hoc ergo animo est sensibus. quo et rigetur mens. Et exhibitum oculis. ubi exercetur intellectus. ut inuisibilem deum per uisibilia opera miremur. Et erecti ad fidem. et purgati per fidem. etiam ipsum inuisibiliter uidere cuperemus. quem de rebus uisibilibus inuisibilem nosceremus. Nec tamen sufficit haec intueri in miraculis xpi. Interrogemus ipsa miracula. quid nobis loquantur de xpo. Habent enim si intellegantur lingua suam. Nam quia ipse xps uerbum dei est. etiam factum uerbi uerbum nobis est.

III Hoc ergo miraculum sicut audiuius quam magnum sit. quaeremus & iam quam profundum sit. Non tantum eius superficie delectemur. sed etiam altitudinem perscrutemur. Habet enim aliquid intus. hoc quod

miremur foris. Vidimus. expectauimus. magnam quiddam. praedarum quiddam. Et omnino diuina. quod fieri nisi adu non possit. Laudauimus defecto factorem. sed que admodum sicut teras pulchras alicubi inspiceremus. Non nobis sufficeret laudare scriptoris articulum. Quam eas pariter decoras fecit. nisi & iam legeremus. quid nobis per illas indicauerit. Ita factum hoc qui tantum inspicit. Delectatur pulchritudine facti. ut ammiraretur artificem. Quia autem intellegit. quasi legit. Alter enim uidetur pictura. alter uidentur litterae. Picturam cum uideris. hoc est totum uidisse laudasse. Litteras cum uideris. non hoc est totum. Quo commoneris & legere. Et enim dicis. Cum uideris litteras. si forte non eas nosti legere. Quid putamus esse quod hic scriptum est. Interrogas quid sit. cum iam uideas aliquid. Aliud tibi demonstratus est. a quo quaeris agnoscere quod uidisti. Alios ille oculos habet. alios tu. Nonne similiter apices uidetis. sed non similiter signa cognoscitis. Tu ergo uides & laudas. ille uidet. laudat. et legit & intellegit. Quia ergo uidimus. quia laudauimus. legamus & intellegamus.

IIII Dns in monte. multo magis intellegamus. quia dns in monte. uerbum est in alto. Proinde non quasi humiliter iacet.

quod in monte. Nec transeunter prae-
ter eundem est. sed suscipiendum. 7
Turba uidit. esurientes agnouit. mi-
sericorditer pauit. 7 Non solum pro
bonitate. verum & iam pro potestate. 7
Quid enim sola prodesse & bonitas. ubi
non erat panis. Unde turba esuriens
pascere tur. 7 Nisi bonitati adesset
potestas. ieiuna illa turba et esuriens
remanserit. 7 Denique & discipuli qui
erant cum dno infame & ipsi turbas uo-
lebant pascere. ut non remanerent
inanes. sed unde pascere non habo-
bant. 7 Interrogauit dñs. Unde eme-
rentur panes ad turbas pascendas. Et
ait scriptura. Hoc autem dicebat
temptans eum. discipulum scilicet phi-
lippum quem interrogauerat. Ipse enim
sciebat quid esset factururus. Cui ergo
bono temptabat. nisi quia ignorantia
discipuli demonstrabat. Et forte
in demonstratione ignorantiae discipu-
li. Aliquid significauit. 7 Apparebit
ergo cum ipsum sacramentum de quin-
que panibus coepit nobis loqui. Et
quid significet indicare. 7 Ibi enim ui-
debimus. Quare dñs in hoc facto igno-
rantiam discipuli uoluit interrogan-
do. quod sciebat ostendere. 7 Nam
interrogamus aliquando quod nescimus.
Audire uolentes. ut discamus. Aliquan-
do interrogamus quod scimus. scire
uolentes. utrum & ille sciat. quem
interrogamus. 7 Vtrumque hoc no-

uerat dñs. Et quod interrogabat scie-
bat. 7 Quid esset enim factururus ip-
se nouerat. Et hoc nescire philippum
sciebat similiter. 7 Quare itaque
interrogabat. nisi quia illius igno-
rantiam demonstrabat. Et hoc quare
fecit. ut dixi post intellegimus.
Andreas ait. 7 Est hic puer quidam
qui habet quinque panes & duos pisces.
sed haec quid sunt tectantur. Cum
dixisset. philippus interrogatus.
ducentorum denariorum panes non
sufficere. quibus tanta illa turba
resiceretur. 7 Erat ibi quidam puer
portans quinque panes ordeacios &
duos pisces. Et ait dñs. 7 Facite homi-
nes discumbere. 7 Erat autem ibi
multum faenum. Et discubuerunt
ferme quinq; milia hominum. 7
Acceptit autem dñs ihs panes gratias
egit. iussit. fracti sunt panes. positi
ante discumbentes. 7 Non iam quin-
que panes. sed quod adiecerat qui cre-
uerat. quod actum erat. et de piscibus
quantum sufficiebat. 7 Parum est
turbam illam fuisse satiatam. etiam
fragmenta residerunt. & ipsa colligi
iussa sunt ne perirent. Et impleue-
runt duodecim cosinos fragmento-
rum. 7 Breuiter ut curramus. quin-
que panes intelleguntur. quinque
libri moysi. merito. non triticea
sed ordeacia. quia ad uetus testamen-
tum pertinent. 7 Notus autem

hordeum ita creatum. ut ad medulla
 eius uix perueniatur. 7 Vestitur
 enim eadem medulla tegmine paleae.
 & ipsa palea tenax & inherens utcum
 labore & uatur. 7 Talis est littera
 ueteris testamenti. uestita tegmi
 nibus carnalium sacramentorum.
 sed si ad eius medullam perueniatur
 pascit & satiat. 7 Ferebat ergo qui
 dam puer quinque panes & duos pis
 ces. 7 Si quaeramus qui fuerit puer
 iste. forte populus israhel erat. sen
 su puerili. portabat. nec manduca
 bat. 7 Illa enim quae portabat. clau
 sa onerabant. aperta pascebant. 7
 Quo autem pisces. Uidentur nobis sig
 nificare duas illas in ueteri testamen
 to sublimes personas. quae ungebant
 ad populum sanctificandum & regendum
 sacerdotis & regis. & ipse in misterio
 uenit aliquando qui per illas signifi
 catur. 7 Uenit aliquando qui per
 medullam hordei ostendebatur puer.
 palea uero ordei occultabatur. 7 Venit
 ipse unus. utramque personam in se
 portans sacerdotis & regis. Sacerdo
 tis per uictimam quam se ipsum obtu
 lit pro nobis deo. Regis. quia regimur
 ab eo. et aperiantur quae clausa por
 tabantur. 7 Cratias illi. impleuit
 per se. quod per uetus testamentum
 promittebatur. & frangi iussit panes.
 frangendo multiplicati sunt. 7 Nihil
 uerius. Quinque enim illi libri moysi.

quam multos libros cum exponantur
 tanquam frangendo. id est differendo
 fecerunt. 7 Sed quia in illo ordeo igno
 rantia primi populi tegebatur. de quo
 primo populo dictum est. 7 Quam
 diu legitur moyses. uelamen supra
 corda eorum positum est. 7 Nondum
 enim ablatum erat uelamen. quia non
 dum uenerat xps. 7 Nondum uelu
 templi fuerat illo in cruce pendente
 conscissum. 7 Quia ergo ignoran
 tia populi erat in lege. propter ea
 temptatio illa dñi. ignorantiam disci
 puli demonstrabat. 7 Nihil igitur
 uacat. omnia innuunt. sed intellectu
 rem requirunt. 7 Nam & ipse name
 rus pastus populi. populam signifi
 cabat sub lege constitutum. 7 Careni
 quinque milia erant. nisi quia sub lege
 erant. quae lex quinque libris moysi
 & plerumque. 7 Unde & illis quinque
 portibus languidi prodebantur.
 non sanabantur. 7 Ille autem ibi cura
 uit languidum. qui et hic turbas de
 quinque panibus paut. 7 Nam & sup
 faenum discumbebant. 7 Carnaliter
 ergo sapiebant. & in carnalibus quiesce
 bant. 7 Omnis enim caro faenum. 7
 Quae sunt etiam illa fragmenta. nisi
 quae populus non potuit manducare.
 Intelleguntur ergo quaedam secreta
 ra intellegentiae. quae multitudo
 non potest capere. 7 Quid ergo restat.
 nisi ut secreta intellegentiae. quae

non potest capere

multitudo illis credantur qui idonei
sunt & alios docere sicut erant apos-
toli unde duodecim eo fini imple-
ti sunt. Factum est hoc & mirabi-
liter quia magnum factum est
& utiliter quia spiritale factum est.
Qui tunc uiderunt ammirati sunt.
Nos enim non miramur cum audiu-
mus. Factum est enim ut illi ui-
derent. Scriptum est autem ut
nos audiremus. Quod illis oculi ua-
luerunt hoc in nobis fides. Cer-
nimus quippe animo quod oculis non
potuimus. Et praelati illis sumus
quod de nobis dictum est. Beati qui
non uident & credent. Adde autem
quia forte intelleximus. Quod illa ^{turba}
non intellexit. Et uere nos pas-
sumus qui ad medullam hordei
peruenire potuimus.
Denique homines illi qui uiderunt
quid putauerunt. Illi inquit homi-
nes cum uidisset quod fecerat signu-
dicebant. Quia hic est uere propheta.
Forte adhuc ideo prophetam
xpm putabant qui super faenum
discumbebant. Erat autem ille dñs
proph&arum impletor proph&arū
scificator proph&arum sed & pph&a.
Nam & moysi dictum est susertabo
eis proph&am similem tui. Simi-
lem secundum carnem non secundum
maiestatem. Et de ipso xpo illam
dñi promissionem habere intellectu.

In actibus apostolorum exponitur
& legitur. Et ipse dñs des̄ ait. Non
est propheta sine honore nisi in patria
sua. Propheta dñs et uerbum dī dñs.
& nullus proph&a sine uerbo dī prophe-
tat. Cum propheta uerbum dī et
proph&a uerbum dī. Meruerunt
priora tempora prophetas afflatores
& impletos uerbo dī. Meruimus nos
prophetam ipsum uerbum dī. Sic
autem propheta xps dñs prophetarū
sicut angelus xps dñs angelorum.
Nam et ipse dictus est magni consilii
angelus. Verum tamen alibi quid
dicit proph&a quia non legatus neq;
angelus sed ipse ueniens saluos faciet
eos. Id est ad saluos faciendos eos.
Non mittit legatum non mittit ange-
lum sed ueniet ipse. Quis ueniet &
ipse angelus certe non per angelum.
Nisi quia iste sic angelus ut etiam dñs
angelorum. Et enim angeli lati-
ne nuntii sunt. Si xps nihil adnun-
tiar& angelus non diceretur. Si xps
nihil proph&ar& proph&a non dice-
retur. Exortatus nos ad fidem et
ad capeſſendam uitam eternam aliquid
p̄sens annuntiauit aliquid futurum
p̄dixit. Ex eo quod p̄sens annuntiauit
angelus erat. Ex eo quod futurum
p̄dixit propheta erat. Ex eo quod
uerbum dī caro factum est et angelo-
rum & prophetarum dñs erat.

EBDOMADA IIII ANTE NATALE DNI

LEC SCI IUVSIC MATHEU

In illo tempore. Et cum adpropinquaissent hierosolimis & uenissent bethsage ad montem oliueti. et ceter.

II OMELIA BEATI IOHANNIS EPISCOPE EADEM LECT

Puto res ipsa exigit ut quaeramus. Frequenter quidem ihesus uenit in hierusalem. sicut iohannes testatur. Numquam tamen sibi adhibuit ministerio iumentorum. Nec remorum uentia circa se ornamenta constituit. Nec ad terribile laudem suae diuinitatis animas populi excitauit. Nisi modo quando ut pateret ascendit. Ideo ergo cum tanta gloria est ingressus. ut amplius illorum aduersus se excitaret inuidiam.

Quia iam tempus passionis eius instabat. & non mors eum urgebat. sed ipse magis aduersum se compellebat mortem.

III Quoties enim de manu sacerdotum elapsus euasit. cum esset uisibilis factus.

Quando iudei xpm uoluerunt occidere. tangere eum non potuerunt. Quando autem xps secutus est mortem. parere ei iudei non potuerunt. Ergo si xps eos prouocauit. ne forte de morte sua fecit eos innoxios. absit. Excitauit eos ut facerent quod antea uoluerant. sed ut possint facere. quod prius uolebant. facultas eis data est. Non mutata uolun-

tas. Tunc ihesus misit duos discipulos. dicens. Ite in castellum quod contra uos est. & confectum inuenietis asinam alligatum & pullum cum ea soluite & adducite mihi. Asinam & pullum eius iudaeis sunt & gentes. Iudaea enim secundum dm. mater est gentium.

III Sic enim dicit ad eam ds. per esaiam prophetam. Et constituam principes tuos sicut antea & consiliarios tuos. sic ab initio. Et tunc uocaberis ciuitas iustitiae & mater ciuitatum. Idest & ecclesiarum fidelis sion. Propter quas dicitur tales similitudines animalibus. hic ad similitudinem homines. Omni uel diuini filium non cognoscentes. Est enim animal hoc inmundum. Et praeteris paene iumentis magis irrationabile. Et stultum. Et infirmum. Et ignobile. Et oneriferum magis. Sic fuerunt & homines ante xpm. idolatriis & passionibus diuersis inmundi. Et irrationabiles uerbi ratione carentes. Quantum ad dm stulti. Quidam autem stultius. quam factorem contempnere quasi facturam. Et opus manuum suarum adorare quasi factorem. Sunt infirmi secundum animam & ignobiles. non ualentes resistere passionibus suis. et oblitum generationem suam celestem. facti fuerant serui passionum suarum. & daemonum quibus resistere non ualuerunt. Et quicumque daemonum uel philosophorum cuiusque erroris.

uel dogmatif alicuius sarcinam eis uo-
luit sibi imponere sufferebant. Et omnia
non bona patientia subportabant nec
resistebant. Propter que omnia
& apostolus ad corinthios dicit. Vide
te uocationem uestram fratres. quia
non multi sapientes secundum carne.
Non multi fortes. Non multi nobiles.
Sed quae stulta sunt mundi elegit deus.
ut confundat sapientes. & infirma mun-
di elegit deus. ut confundat fortia & ig-
nobilia. & contemptibilia mundi elegit
deus. et quae non sunt. ut ea quae sunt
destrueret. **A**t ubi xpi super eos ascen-
dit & induxit in templum lauati per
baptismum. facti sunt de immundis
animalibus homines scilicet. Percepta
enim uerbiratione sapientiadi. facti
sunt rationabiles & prudentes. Et
inuenta est in rationabilitate eorum esse
simplicitas. & stultitia eorum man-
suetudo. Nam simplicitas sine ratio-
ne uerbi. hominis in rationabilitate
est. Et mansuetudo si non sit propter
deum. stultitia est. Adhuc autem ac-
cepta gratia. & recognita generatione
sua caelesti. Facti sunt de infirmis
& ignobilibus fortes & nobiles. &
quae uidebantur infirmitas. innocen-
tia est inuenta in eis. Ignobilitas
autem humilitas. innocentia sine deo.
infirmitas aestimatur. Et humili-
tas non propter deum. ignobilitas iudi-
catur. Item reicientes a se onera dae-

9
monum. & suscipientes super se iugum
xpi suauis. & onus eius leue. Et ipsi
se sorem in cordibus suis suscipientes
facti sunt patientes. Nam patien-
tia in rationabilis. onerifera aestimatur.
Ligata. id est diabolici erroris uinculo
impedita. ut non haberet libertatem
ire quo uellet. Nam omnes homi-
nes antequam peccemus. liberum qui-
dem habemus arbitrium. si uolumus
sequi uoluntatem diaboli an non.
Quod si semel peccantes obligauerimus
nos operibus eius. Iam nostra uirtute
euadere non possumus. sed sicut nauis
fracto gubernaculo illuc ducitur. ubi
tempestas uoluerit. sic & homo diui-
nae gratiae auxilio perditum per pecca-
tum. Non quod uult agit. sed quod
diabolus uult. Et nisi deus ualida ma-
nu misericordiae suae soluerit eum. us-
que ad mortem in peccatorum suorum
uinculis permanebit. Ergo nostra qui-
dem uoluntate. & negligentia alliga-
mur. sed per dei misericordiam absolu-
mur. Sicut enim uidemus in istis
mundialibus regnis. Quomodo in
primis quidem. nemo potest facere
se ipsum regem. sed populus creat sibi
regem quem elegit. sed cum rex ille
fuerit factus. & confirmatus in regno.
Iam habet potestatem in hominibus.
& non potest populus iugum eius de
ceruice sua repellere. Nam prima
quidem in potestate populi est facere.

sibi regem quem uult . . . factum autē
de regno repellere . lam non est in po
testate eius . & sic uoluntas populi
postea in necessitatem conuertitur .
Sic & homo priusquam p̄ccat . liberū
habet arbitrium . Utrum uelit sub
regno esse diaboli . Cum autem se
p̄ccando tradiderit sub regno ipsius .
lam non potest de potestate eius exi
re . sed sic prima uoluntas eius in ne
cessitatem conuertitur . Et hoc ē
quod homines seculares & p̄ccatores
dicere solent . Nam quid nolumus
esse sc̄i . Et quis non uult esse iustus .
sed non possumus . Verum quidem
est quod dicunt . sed non habent ex
cusationem . Quia primum potuerunt
non esse sub potestate diaboli . si uoluis
sent . Postquam uero posuerunt
thronum diaboli in cordibus suis .
lam nemo potest eos de potestate dia
boli eripere . nisi solus d̄s . Soluite
inquit . Quomodo . per doctrinam
uestram . & per miracula uestra . Quia
omnes iudaei & gentes per apostolos
sunt liberati . Adducite mihi ad
ministerium . id est ad gloriam cor
rigite illos . Quos autem misit
apostolos . Quia per duo generalia
mandata . Omne genus hominum
de p̄ccato absoluitur . Qualia .
Dilige d̄m d̄m tuum . ex toto corde
tuo . & proximum tuum sicut te
ipsum . In his duobus omne p̄ccatū

& pellitur . & omnis iustitia consumma
tur . Aut certe ad duo . Quod tibi
non uis . alii nefeceris . Item quod
uultis ut faciant uobis homines . facite
& uos similiter . Quidam autem duos
istos . petrum & philippum apostolos
& ponit intellegi oportere . Quo hi pri
mum transgredientes iudaicos fines .
gentes adduxerunt ad xpm . Phi
lippus quidem samariam . quam ipsam
samariam a sinam esse inter p̄ccatur .
Petrus autem gentes . Accipiens cor
nelium & gentibus quasi samariae
pullum . Et si quis uobis dixerit aliquid .
dicite d̄s opera uestrorum desiderat .
Nedicatis d̄s tuus . neque d̄s noster .
neque d̄s iumentorum . ut intellegant
omnes . quia ego solus d̄s . Non solum ani
malium . neque solum eorum qui mihi
subditi sunt . sed omnium hominum .
& iam qui mihi contrarij sunt . Nam
& p̄ccatores conditione quidem mei sunt .
uoluntate autem sua diaboli . Meus est
enim orbis terrae . & plenitudo eius .
D̄s opera uestrorum desiderat . Iustum
est ut aliquando creatura seruiat suo fac
tori . Gentes enim d̄s in potestate dia
boli pro tempore reliquit ut temptat .
non in aeternum contempsit ut pendat .
Necesse est autem . ut fiat quod scriptum
est . Homines & iumenta saluabis d̄ne .
Confestim autem remittat eos . Ani
mal quidem postquam ingressum est
in hierusalem iudaeae . ad d̄m suam re

missum est. Animalis autem propheta
in iudea remansit. Nam de animali
illo non hoc quod uidebatur necessarium
erat xpo. sed illud quod intellegebatur.
Idest non caro sed ratio. Ideoque caro
remissa est. ratio autem remansit. Aut ita.
Non dixit. & iterum remittit eos ad te.
sed tantum remittit eos. ut ne ministerium
precederet rationem. Namputo in pri
mis homines. Non sermone nudo uocauit
apostolorum. sed per uirtutem ipsi scilicet sol
uit pariter & adduxit. Postquam
autem adduxit. iterum dimisit eos in
arbitrio. Ut labore suo comitante
gratia iustificentur. Nam quod uocati
sumus di est. Quod autem digne uocatio
ne uiuimus. nostrum pariter & di est.
Hoc est quod ait. Iterum remittit eos.
non ad diabolum qui prius tenebat eos.
sed in arbitrio suo. adiuuante scilicet gra
tiae dono. Hoc autem totum factum
est ut impleretur quod dictum est per pro
phetam dicentem. Dicne filiae sion.
Ecce rex tuus uenit tibi mansuetus. se
dens super asinam. & pullum filium ui
menti. Dns noster ascendens ad
mortem in hierosolimam. magnam
gratiam pacis & concordiae. mando
uniuerso. quasi in testamento reliquit.
In ministerium enim gentium futurarum.
sedens super asinam & pullum eius. in
templum intrauit. & sic gentes iudeis
coniunxit. Sciens autem propheta
malitiam iudeorum. Quia contradic

turi fuerant xpo ascendenti in templum.
Ideo ante praemonuit. ut per hoc signum
cognoscerent regem suum. iudeis dicens.
Ecce rex tuus uenit tibi mansuetus. se
dens super asinam & pullum eius. Ecce
ostendens est uerbum. Idest. uidete
non carnali aspectu. sed spiritali intell
tu. operauit tutum eius aspiciete. non
schema uisionis eius. Si enim schema
eius aspexeritis. decipiendi estis in na
tura humana. Si autem opus eius con
sideraueritis. saluandi estis in uirtute
diuina. Ante tempora autem multa
constitutus propheta. Uidens cum spi
ritali aspectu. qui nondum fuerat natus.
Ideo dicebat. Ecce ut ostenderet quia
ille de quo loquebatur. Antequam nasce
retur iam erat. Cum ergo uideritis
eum in templo. O iudaei. Nolite super
be agere contra eum dicentes. In qua po
testate facis haec. Quia ecce rex tuus
mansuetus uenit tibi sedens super asinam.
Nolite considerare in qua potestate facit.
sed considerate tantum facere potest.
quod hoc credere est. Illud autem temptare.
Ecce rex tuus uenit tibi mansuetus sedens
super asinam. Nolite dicere. nos
regem non habemus nisi tantum modo
caesarem. Ecce rex tuus uenit tibi
mansuetus. sedens super asinam.
Si intellexeris. uenit tibi. Si non in
tellexeris. ueniet contra te. Idest
si intellexeris. ueniet ut saluet te.
Et sub pedibus tuis subiunget gentes.

ut gaudens per proph&am dicat .7
Quo dñs & celsus terribilis. Et rex mag
nus super omnem terram .7 Subiecit
populos nobis. Et gentes sub pedib;
nris. Elegit nos hereditatem sibi spe
ciem iacob quam dilexit .7 Si actem
non intellexeris ueniet ut perdat
te. & de templo scitatis expellat. Et
aliam sponsam de gentibus castiorem
inducat incubiculum scitatis .7 Ut
tu proiecta. Et in tenebris constituta
dicat per seclomonem .7 Ne aspece
ritis me. quoe gosum denigrata. qm
disprexit me sol .7 Uis cognoscere
mansuetudinem uementis. Considera
speciem aduentus eius .7 Non sedet
in curru aureo pretiosa purpura sul
gens .7 Nec ascendit super feruidu
equum discordiae amatorem & litis.
Qui gloriae iactantia pctus habet
repl&um. Quid longe odoratur bel
lum & gaudet ad uocem tubae. Et
cum uiderit sanguineam pugnam dicit
in corde suo. bene factum .7 Sed se
dit super asinam. tranquillitatis &
pacis amicam .7 Non autem uidet
in circuitu eius splendentes gladios.
Aut cetera ornamenta armorum ter
ribilium. sed qui ramos frondentes
testimonia pietatis .7 Venit ergo man
suetus. Non ut propter potentiam ti
meretur. sed ut propter mansuetu
dinem amaretur .7 Sedens super
asinam & pullum eius .7 Ergo sup

matrem sedebat. Numquid & super
pullum sedebat. Tamen & sic corporali
ter fieri non poterat. ut super animal
utrumq; sederet .7 Spiritualliter po
terat cum esset dñs. Ut & iudeis se
deret & iugentibus simul .7 Sedere
autem est super iumenta. Id est in p
cordis eorum habitare .7 Ut dicat
illis xps. Tollite onus meum super
uos. Et uidete quia mitis sum & humi
lis corde .7 Mansueti enim mansue
tum debent portare. Qui uocauit eos
seffor. Non ut illos puniat propter
pccata eorum. sed ut ipse requiescat
in eis propter mansuetudinem eoru .7
Nam sicut hoc genus iumentum siquid
erat in simplicitate erat. & non in aspe
ritate. Ita & homines qui credider
in xpm. siue & iudeis. siue ex gentib;
ante xpm. Non in malitia sed in ig
norantia pccauerunt. Ideo sederi
debent non puniri sub graui seffore .7
Nam sicut pccatores. equi sunt diabo
li. Ita & scilicet equi dicuntur xpi .7 Quia
diabolus in peccatoribus sedens. Insti
gat eos per desertia facinorum .7 Id est
per fornicationes. per auaritias .7 Xps
autem sedens in scis. dirigit eos per
plana iustitiae. Id est in castitate in
humilitate .7 Ergo equitatus diaboli
perditio est .7 Equitatus autem
xpi salus .7 Sicut abbaeue dicit. In can
ticis suis ad ipsum .7 Qui ascendis super
equos tuos & equitatus tuus sanitas est .7

11
Ergo induxit populum in tem plu.
ut gentes iudaeis coniungat. ut
impleat quod iacob benedicens. filia
suam iudam prophetauit. alligavit in
quit adurtem pullum suum.
Quae est illa uitis. Iudaea quae de
aegypto translata est. & in oriente plan
tata. Et sicut prophetauit noe de
filio suo dicens. Benedictus filius
meus sem. Dilate deus iafeth. et in
habitet in tabernaculis sem. Semen
pater erat iudaeorum. Iafeth autem
pater gentium. Quae per xpm in
gressae sunt in tabernacula iudaeorum.

¶ Sentes autem discipuli fecerunt sicut
preceperat eis ihs. & adduxerunt asi
nam & pullum. Quo euntes apostoli
soluerunt asinam alienam. ministerium
quidem fuit illorum. uirtus autem
& auctoritas xpi. Nec enim potuis
sent tollere iumentum alienum. Ab
illo domino quoniam eos cognoscebat qui
essent. nisi praeueniens sps xpi. Cor
domini eius praeparasset ad dandum.
Sic quod apostoli soluerunt iudaeos. ut
gentes de iunculo inimici. In prima
quidem facie. eorum uidebatur opus.
reuera autem uirtus fuit. & gratia xpi.

Nec enim a xpo duodecim constituti.
totum mundum ligatum sub potestate
diaboli soluere potuissent. nisi gra
tia xpi confregisset uirtutem inimici.

¶ Et imposuerunt super eos uestimenta sua
& eum de sup sedere fecerunt.

¶ Uestimenta sunt praecepta diuina. &
gratia spiritalis. Sicut enim nudita
tis turpitudine uestimento tegitur.
sic naturalia mala carnis nre. precep
tis & gratia diuina teguntur. Omnis
enim homo naturaliter. non solum
peccator est. sed & iam totum peccatum.
dicente apostolo. Et amos natura
filii ire sicut & ceteri. Unde & adam
ideo se uidit nudum. id est peccatorem.
Et ideo solus fici. id est mandatis aspe
re legis. cooperuit nuditatem suam.
Et alibi promittens deus iustitias suas
& gratias ablaturum de gente iudaea.
sic dicit per osee prophetam. Et auise
ram uestimenta mea. & linteamina.
Et ostendam gentibus turpitudinem
suam. Ergo imposuerunt uestimen
ta sua super eos. id est mandata. &
gratias. quas ipsi acceperunt a xpo.
super iudaeos & gentes imposuerunt.
id est tradiderunt. Nec enim requi
escere in eis potuisset xps. nisi man
data eius fuissent in eis. Plurima
autem turba uestimenta sua sterne
bant. Alii autem caedebant ramos
de arboribus. & sternebant in uia.
Uidelicet ut uemente calcarentur iu
mento. Vestimenta sunt mandata.
sicut diximus. Frondes autem spe
ciem tenent peccatis. Quo ergo
omnia mandata legis & species iu
daicae religionis xpianis fuerant
conculcanda in uia id est in xpo.

Idco iam tunc illa subpedibus iumenti
sternebant in uia. Et uide quo super
iumentum quidem apostoli posuerunt
uestimenta sua subpedibus iumenti. c&e
ra turba iudaica. Quo mandatis quide
apostolorum sternuntur xpiani. & ad
ornantur. legis autem mandata concul
cant. Quoties cumque enim circum
cisionem spernimus. sacrificia iudeoru
pro nihilo aestimamus. & ceteras consu
tudines iudaicas reprobamus. Ues
timenta iudaicorum quibus ipsi indueban
tur. Nos qui sumus & gentibus subpedi
bus nris calcamus. Alius autem sic. Qui
uestimenta inquit deposuerunt super
asinam. apostolis aut ceterisq; doctores.
Uestimenta autem decussunt & scemata
gloriae. Gloria ergo quam xps acce
pit a patre. & dedit discipulis suis. Dis
cipuli accipientes eam a xpo dederunt
gentibus ut delectabiliter xps sederet
in eis sicut ipse dicit. Et ego gloriam
quam mihi dedisti deditis. ut sint una
sicut & nos unum sumus. Turba aut
quae uestimenta sua sternebant in uia.
Credentes erant. & circum cisione. qui
gloriam quam habebant & lege. uiden
tes xpm deiecerunt in terram. semet
ipsos humiliantes. & eam apostolo paulo
dicentes. Secundum iustitiam quae
ex lege est. conuersatus sum sine quere la
sed quae mihi fuerunt lucra. Haec & is
timauit propter xpm detrimenta. et
arbitror stercora esse. ut xpm lucrifacia.

Qui autem ramos de arboribus praecide
bant frondentes. Ipsi erant credentes.
& eruditi doctores. qui ex prophetis
accipientes & exempla uia de xpo. quasi
de arboribus semper uirentibus. Et num
quam folia uerborum suorum deicienti
bus. Ramos ergo frondentes ante
pedes subiugalis. hoc est gentilis populi
sternebant. ut per ea exempla. quasi
per ramos uirentes sine offendiculo am
bularer per uiam uitae istius. donec
introideret in seuarium di. Turba au
quae praecedebat & quae sequebatur cla
mabat dicens. Osanna filio dauid.
& cetera. Memores populi mirabiliu
eius quae ostendit eis & sanitatum quas
prestauit eis. exultantes cordibus suis
ante et retro clamabant. Osanna filio
dauid. Qui praecedebant seniores erant.
id est patriarche. prophetae ceterique
sei. qui ante aduentum xpi. de aduen
tu eius. Et praedixerunt & cognoue
runt. Sequentes autem iuniores.
id est apostoli. martires. ceterique
doctores. Qui post ascensum xpi de re
surrectione eius. et de ascensu at de
operibus. predicauerunt & predicant.
Et diuersis quidem temporibus fuerunt
tamen in omnibus unius exultationis
spis fuit. Et illi quidem prophetan
tes. de xpo uenturo. Clamauerunt.
Benedictus qui uenit in nomine dni.
Isti autem laudantes clamabant de ad
uentu xpi iam adimpleto. Osanna

autem quidam interpretantur gloria.
 Alii uero redemptionem. Alii saluifi-
 ca. siue saluam fac. Nam et gloria
 illi debetur. & redemptio illi conuenit.
 qui omnes redemit. & pretiosi sui san-
 guinis effusione saluauit. Quicum
 do patre & sco spu uiuit et regnat in
 secula seculorum. amen.

EBD. III. ANTE NATAL. DNI.

LEC. S. IYAN. S. E. LYCAM.

In illo tempore. Dixit ih̄s discipulis
 suis. Erunt signa in sole & lune &
 stellis & in terris pressura gentium. et cetera.

III. OME. BEATI GREGORII PP.

DNS ac redemptor noster para-
 tos nos inuenire desiderans.
 senescentem mundum quae
 mala sequantur denuntiat. ut nos
 ab eius amore conpescat. Ad propin-
 quantem eius terminum. Quanta
 percussiones praecueniant innotescit.

Ut fidem metueret in tranquillitate
 nolimus. Uicinum eius iudicium. ut
 percussioibus ad trita timeamus.

Huic & enim lectioni sci euangelii. qua
 modo uestra fraternitas audiuit.

Paulo superius dñs premisit dicens.

Exsurgat gens contra gentem. Et reg-
 num aduersus regnum. Et erunt ter-
 rae motus magni per loca pestilentiae
 & fames. Et quibusdam inter po-
 sitis. hoc quod modo audistis. adiu-
 xit. Et erunt signa in sole & luna
 & stellis. & in terris pressura gentium.

preconfusione sonitus maris & fluctuum.

Ex quibus profecto omnibus. alia iam
 facta cernimus. Alia in proximo uen-
 tura formidamus. Nam gentem
 super gentem & surgere earumque
 pressuram terris insistere. plus iam
 in nostris tribulationibus cernimus.
 quam in codicibus legimus. Quod
 terrae motus urbes innumeras sub-
 ruat. ex alius mundi partibus. scitis
 quam frequenter audiuimus.

Pestilentias sine cessatione patimur.

Signa uero in sole & luna & stellis. Ad
 hac aperte minime uidemus. sed quia
 & haec non longesunt. Ex ipsa iam
 aeris immutatione colligimus. Quam-
 uis priusquam italia genti gladio
 ferienda traderetur. Igneas in caelo
 acies uidimus. ipsum qui postea hu-
 mani generis fusus est sanguinem co-
 ruscantem.

Confusio autem ma-
 ris. & fluctuum. Nequam noua exor-
 ta est. sed cum multa iam prenuntia-
 ta completa sunt. Abiam non est.
 quod sequantur. etiam pauca quae
 restant. Quia sequentium rerum cer-
 titudo est. praeteritorum exhibitio.

Hac nos fratres karissimi. Idcirco
 dicimus. ut ad cautele stadium.
 ure mentes euigilent. Ne securitate
 torpeant. Ne ignorantia languer-
 cant. sed semper cas. & timor solli-
 citas. & in bono opere sollicitudo con-
 firmet. Pensantes hoc quod redemp-

toris sui uoce subiungitur. . . Res-
centibus hominibus. pro timore &
expectatione. quae super uenit in
uniuerso mundo. Nam uirtutes
caelorum mouebuntur. . . Quidem
dicit uirtutes caelorum. Nisi ange-
los. Archangelos. Thronos. do-
minationes. principatus. Et po-
testates appellat. Quae in adien-
tu districti iudicis. nostris tunc
oculis uisibiliter apparent. Ut dis-
trictae tunc a nobis exigant. hoc
quod nos modo inuisibilis conditor
acquanimiter portat. . . Ubi & sub-
ditur. . . Et tunc uidebunt filium
hominis uenientem in nubibus. in po-
testate magna & maiestate. . . Ac si
aper te dixerunt. . . In potestate &
maiestate uisuri sunt. Quem in ha-
militate positum audire noluerunt.

Ut uirtutem eius tanto tunc dis-
trictius sentiant. Quanto nunc cer-
uicem cordis ad eius patientiam
non inclinant. . . Sed quia haec con-
tra reprobos dicta sunt. . . Mox ad
electorum consolationem uerba
uertuntur. . . Nam subditur. . .

His autem fieri incipientibus. Respi-
cite. et leuate capita uestra. Quo
ad propinquat redemptio uestra. . .

Ac si aper te ueritas electos suos am-
moneat dicens. . . Cum plaga
mundi crebrescant. Cum terror
iudicii uirtutibus commotis os

tenditur. Leuate capita. id est & hi-
larate corda. . . Quia dum finitur
mundus. cui amici non estis. prope-
fit redemptio quam quaesistis. . .
In scriptura etenim sacra sepe caput
promente ponitur. quia sicut capi-
te reguntur membra. ita cogitatio-
nes mente disponuntur. . . Leuate
itaque est ^{capitulum} mentes nostras ad gau-
dia patriae caelestis erigere. . .
Qui ergo deum diligunt. & mundi fine
gaudere. atque hilarescere iubentur.
Quia uidelicet cum quem amant
mox inueniunt. dum transit is
quem non amauerunt. . . Absit eni-
ut fidelis quisque quidem uidere desi-
derat. demandi percussionibus
lugeat. quem finiri eisdem suis per-
cussionibus non ignorat. . . Scrip-
tum namque est. . . Quicumque
uoluerit amicus esse seculi huius.
inimicus dei constituetur. . . Qui
ergo ad propinquante mundi fine
non gaudet. Amicum se illius testa-
tur. atque per hoc inimicus dei esse
conuincitur. sed absit. hoc a fide-
lium cordibus. Absit ab his. qui &
esse aliam uitam perfidem credunt.
Et eam per operationem diligunt. . .
Ex mundi enim destructione luge-
re eorum est. qui radices cordis in
eius amore plantauerunt. qui se-
quentem uitam non quaerunt. qui
illam neque esse suspicantur. . .

Nos autem qui caelestis patriae gaudia aeterna cognouimus. festinare ad ea quanto tius debemus. Optandum nobis est citius pergere. atque ad illam uiam breuiore peruenire.

Quibus enim malis non mundus arguetur? Quae nos trifidua quae aduersitas non angustat? Quid est uita mortalis nisi uia? Et quale sit fratres mei perpendite. in labore uiae lasciscere. Et tamen eandem uiam nolle finire.

Quod autem calcari mundus ac despicere debeat. Redemptor noster. prouida comparatione manifestat. cum protinus adiungit. Videte ficulneam & omnes arbores cum producant iam ex se fructum. semis quo prope est aestas.

Ita & uos cum uideritis haec fieri. senote quo prope est regnum dei. Aperte dicat. Quia sicut ex fructu arborum uicina aestas agnoscitur. Ita & ruina mundi prope esse cognoscitur regnum dei. Quibus profecto uerbis ostenditur. quia fructus mundi ruina est. Ad hoc enim crescit. ut cadat. Ad hoc germinat. ut quaeque germinauerit. cladibus consumat. Bene autem regnum dei aestati comparatur. quia tunc meroris nostri nebula transeunt. & uita aeterni solis claritate fulgescunt. Quae omnia sub magna certitudine confirmantur. cum subiungitur sententia quae dicitur. Amen dico uobis. quia non praeteribit generatio haec donec omnia

fiant. Caelum & terra transibunt. uerba autem mea non transient. Nihil enim interum corporalium natura caelo et terra durabilius. Et nihil interum natura. tam uelociter quam sermo transit. Verba enim quousque imperfecta sunt. uerba non sunt. cum enim perfecta fuerint. omnino iam non sunt.

Quia nec per fieri nisi transeundo possunt. At ita ergo. Caelum & terra transibunt. uerba autem mea non transient. Ac si aperte dicat. Omne quod apud uos durabile est. et sine mutatione durabile ad aeternitatem non est. Et omne quod apud me transire cernitur. fixum & sine transitu tenetur. Quasi sine mutabilitate manentes sententias & primit meus sermo qui transit. Et ecce fratres mei. iam cernimus quod audiebamus. Nouis cotidie & crebrentibus malis mundus arguetur.

Ex illa plebe innumera quanti remanseritis aspiciatis. & tamen adhuc cotidie flagella urguent. repentini casus opprimunt. Noue nos & in prouisa clades adfligunt. Sicut enim in iuuentute uiget corpus. forte & in colome manet pectus. torosa ceruix. plena sunt brachia. In annis autem senilibus. stectura curuatur. Ceruix exsiccata deponitur. frequentibus suspiriis pectus urguetur. uirtus deficit. Loquentis uerba anhelitus intercidit. Nam & si languor desit. plerumque senibus ipsa sua salus. egritudo est.

Itamundus in annis prioribus uelut
in iuuentute uiguit . ad propagandam
humani generis prolem robustus fuit .
salute corporum uiridis . opulencia
rerum pinguis . **A**t nunc ipsa sua
senectute deprimitur . Et quasi ad u
cinam mortem molestus crescentibus
arguetur . **N**olite ergo fratres
mei diligere quem uideti s̄ diu stare
non posse . **P**raecepta apostolica
in animo ponite . Quibus nos ammo
nē & dicens . **N**olite diligere mundū .
neq; ea quae in mundosunt . **Q**uā si quis
diligit mundam . Non est caritas pa
tris in eo . **N**udus tertius fratres
agnouistis quod subito turbine anno
sa arbuta eruta . destructae domus .
atq; ecclesiae a fundamentis euerstae
sunt . **Q**uanti ad uesperum sani
atq; incolomes . acturos se in crastinū
aliquid putabant . **E**t tamen nocte
eadem repentina morte defuncti sunt .
Sed considerandam nobis est . Quod ad
haec agenda inuisibilis iudex . uenti
tenuissimi spiritum mouit . unius
procellam nubis excitauit & terram
subruit . Casura tot aedificiorum
fundamenta concussit . **Q**uid ergo
iudex iste facturusest . cum per semet
ipsum ueniens . in ultionem peccatorū
ira eius & arserit . **S**i portari non
potens . cum per tenuissimam nube
ferit . uirae eius praesentia . quae
caro subsistit . **S**i uentum mouit et

terram subruit . concitauit aera
& tot aedificia strauit . hanc distinc
tionem uenturi iudicis . Paulus con
siderans ait . **H**orrendum est inci
dere in manus di uinentis . **H**anc
psalmista & primit dicens . **O**ma
nifestus uenit & dñs noster & non silebit .
Ignis in conspectu eius ardebit . & in
circuitu eius tempestas ualida . **D**is
trictionem quippe tantae iustitiae .
tempestas ignisque comitantur . quia
tempestas & aminat quos ignis exurat .
Illam ergo diem fratres km̄ illum an
te oculos ponite . & quicquid modo
graecae creditur . in eius comparatione le
uigatur . **D**e illo & enim die per phe
tam dicitur . **J**uxta est dies dñi mag
nus . iuxta & uelox nimis . **U**ox diei
dñi amara . **T**ribulabitur ibi fortis .
Dies irae dies illa . **D**ies tribulationis
& angustiae . **D**ies calamitatis & mise
riae . **D**ies tenebrarum & caliginis .
Dies nebulae & turbine . **D**ies tubae
& clangoris . **D**e hac die dñs . te
rum ^{per} prophētā dicit . **A**dhuc se
mel et ego mouebo . non solum terram
sed & caelum . **E**cce ut praediximus
aerem mouit . & terra non subsistit .
Quis ergo ferat cum caelum mouerit
quid autem terrores quos cernimus . Ni
si sequentis irae praecones dixerim .
Unde & considerare necesse est . quia
ab illa tribulatione ultima . tantum
sunt tribulationes iste dissimiles .

Quantum a potentia iudicis persona
preconis distat. **I**llum ergo diem
fratres karissimi tota intentione
cogitate. vitam corrigite. mores mu-
tate. mala temptantia resistendo
vincite. Per peccata autem fl&ib:
punite. **A**dventum namque ae-
terni iudicis. Tanto securiores quan-
doque uidebitis. quanto nunc dis-
trictionem illius timendo puenitis.

EBD II ANTE NATL DNI
SERMO BEATI MAXIMI EPI

T **U** **C** **I** **T** **R** quo post tempus spiritalib:
sepulis reficere nos debemus. Uide-
mus quid euan gelica lectio profiqua-
tur. **A**it enim dñs. sicut audiui-
mus de aduentus sui tempore. sicut
fulgur coruscans de sub caelo. Ita erit
aduentus filii hominis. **E**t addi-
dit inconsequentibus. In illa nocte
erunt duo in lecto uno. **U**nus adsu-
m&ur. & unus relinqu&ur. **D**uo
molentes in pistino. una adsumetur.
& una relinquetur. **M**ouet fortas-
se uos fratres. **C**ur dñs aduentum
suum indicans. noctis se tempore os-
tenderit aduenturum. **U**tique eius
aduentus magna cum claritate diei.
magnocum nitore & timore suscipi
deber& acanctis. **F**requenter
audiamus sacris litteris predicatum.
Priusquam dñs xps adueniat. anticris-
tum regnaturum. qui tenebras
humano generi. suae praecitatis in fun-

de&. ut lucem ueritatis nemo pac- ^{14R}
ne respiciat. & caligine propria ope-
riens mentes hominum. **C**ecitatem
quandam spiritalibus oculis & hibe-
bit. **N**ec mirum si diabolus emit-
tat iniquitatis tenebras. cum ipse
nox sit omnium peccatorum. **A**d
huius igitur terrae caliginem depel-
lendam. **U**elut fulgur quoddam
xps aduenit. **&** sicut lucescente die
nox subuertatur. Ita coruscante sal-
uatore. antichristus effugatur. **N**ec
ulterius poterit disseminare iniqui-
tatis suae tenebras. cum lumen ueri-
tatis effulserit. **Q**uod autem ait.
illanocte erunt duo in lecto uno. **U**nus
adsum&ur. & unus relinqu&ur.
Hic iam resurrectionis meritum de-
monstratur. quod pro qualitate ui-
uendi. sit gratia resurgendi. **A**c
tantam in singulis quibusque resur-
rectionis esse distantiam. **U**t duo
bus& iam pariter dormientib;. & una
sede quiescentibus. **A**equalis non pos-
sit esse adsumptio. **Q**uamuis enim
codem consortii lectulo teneantur.
Promeritis tamen alter eorum rapi-
&ur ad caelum. **A**lter relinquetur
in terris. **L**ectus enim quidam
noster communis est. terrae huius
amplissimum solum. in quo corpora
nra deposita. tutissima sede requies-
cunt. **I**n hoc autem lectulo. **I**lle
mollius dormit. quisque darius in

144
 vita se gesserit . Possumus enim
 ipsa membra nr̄e . lectulos nostros
 propios nuncupare . in quibus am
 mentae ueluti in quodam strato
 suauissime demorantur . Quod
 quidem sem̄ propheta sensisse ar
 bitror . cum dicit . 7 Uniuersum
 stratum uersasti in infirmitate eius .
 Beatus enim est ille . cuius stratum dñs
 in ipsius infirmitate conuertit .
 Ut qui fuerit paulo ante iracundus . ad
 ulter . & petulans . & cunctorum scele
 rum infirmitatibus plenus . ad suum
 corpus eius malo uersans dñs . Fiat
 castus . humilis . modestus . 7 De quo stra
 to spiritaliter ad paralyticum dictum
 est ad no . Surge tolle grabatum
 tuum & ambula . Non enim tam in eo
 admirationis aliquid erat . ut contracti
 lectuli lignum grauem portaret para
 lyticus . quam ut resoluti corporis
 membra . & debilitate contracti . uelut
 amnesuae necessarium lectulum para
 lyticus ipse gestaret . Et coram positus
 iudaeis . proprius abire & pedibus . qui
 manibus allatus fuerat alienis . In hoc
 plane sicut dixi . Completa est prophe
 tica illa sententia . uersasti stratum
 eius in infirmitate eius . Ut uersa uice
 portaret lectum . in quo fuerat paulo
 ante portatus . & anima illius quae
 prius uasculo corporis ferebatur . post
 ea corpus suum ipsa utilius circumfer
 ret . potest & iam sic accipi quod ait .

In illo
tempore

erunt duo in lecto unus adsumentur .
 xpianorum plebs & populus iudeorum .
 qui uelut unol lectulo hoc est una man
 datorum lege tenentur . & uelut simi
 li resurrectionis specie gloriantur .
 Tunc igitur xpianorum populus beatus
 adsumentur in gloriam . Iudaeorum
 & secrabilis conuentus relinquetur
 in terra .

**IT̄E UNO SUP̄ OE NAT̄ ONI
 LIC̄ S̄CI IUĀ S̄C̄ MATHIUM**

Cum audisset iohannes in uinculis ope
 ra xpi . mittens duos de discipulis suis
 ait illi . Tu es qui uenturus es a naliu
 exp̄ctamus . et reliqua .

OMEL BEATI GREGORII PP̄

Querendam nobis est fratres km̄i .
 iohannes propheta . et plus quam
 propheta . qui uenientem a ior
 danis baptisma . dñm ostendit dicens .
 Ecce agnus di . ecce qui tollit p̄ccata
 mundi . Qui & humilitatem suam
 & diuinitatis eius potentiam confide
 rans dicit . Qui de terra est . de ter
 raloquitur . qui autem de caelo uenit .
 super omnes est . Cur in carcere
 positus . mittens discipulos requirit .
 Tu es qui uenturus es a naliu & p̄ctamus .
 Tanquam si ignoraret . quem ostende
 rat . & an ipse sit nesciat . quem ipsū
 esse . prophetando . baptizando .
 ostendendo . clamauerat . Sed h̄c
 citius quaestio soluitur . Si gestae
 rei tempus & ordo pensatur .

Ad iordanus enim fluentia positus
 quia ipse redemptor mundi esset asse-
 ruit. missus uero in carcere. An ipse
 ueniat requirit. Non quia ipse
 esse mundi redemptorem dubitat.
 sed quaerit ut sciat. si is qui per se
 in mundum uenerat. Per se & iam
 ad inferni claustra descendat. Que
 enim praecurrens mundo nuntiauerat.
 Hunc moriendo ad inferos praecurtebat.
 An ergo. Tu es qui uenturus es. An
 aliam expectamus. Ac si aperte
 dicat. Sicut pro hominibus nasci
 dignatus es. An etiam pro hominibus
 ad inferos descendere digneris insinua.
 Ut qui natiuitatis tuae. praecursor
 & tui descensionis & iam praecursor
 siam. Et uenturum inferno tenun-
 tiem. que iam uenisse mundo enun-
 tiat. Unde & inquisitum dñs. enu-
 meratis potentiae suae miraculis. de
 mortis suae protinus humilitate
 respondit dicens. Caeci uident.
 Claudii ambulat. Leprosi mundantur.
 Sardi audiunt. Mortui resurgunt.
 Pauperes euangelizantur. Et bea-
 tus qui non fuerit scandalizatus in me.
 Visis tot signis tantisque uirtutibus.
 non scandalizari quisq; potuit sed am-
 mirari. Sed infidelium mens gra-
 ue in illo scandalum pertulit. cum
 cum post tot miracula. morientem
 uidit. Unde & paulus dicit.
 Nos autem praedicamus xpm crucifi-

fixum. iudeis quidem scandalum.
 gentibus autem stultitiam. Stul-
 tum quippe hominibus uisum est.
 ut pro hominibus auctor uite morire-
 tur. Et inde contrarium homo
 scandalum sumpsit. Unde etiam plu-
 ris debitor fieri debuit. Nam tan-
 to dñs ab hominibus dignus honoran-
 dus est. quanto pro hominibus & in-
 digna suscepit. Quid est ergo
 dicere. beatus qui non fuerit scandali-
 zatus in me. Nisi aperta uoce abiec-
 tionem mortis suae. humilitatemq;
 signare. Ac si patenter dicat.
 Mira quidem facio. sed labi & ta perpe-
 non dedignor. Quia ergo moriendo
 te subsequor. Cauendum ualde est ho-
 minibus. Ne in me mortem despiciant.
 qui signa uenerantur. Sed dimis-
 sis iohannis discipulis. Quid de eode-
 iohanne turbis dicat. audiamus.
 Quid existis uidere in deserto. harun-
 dinem uento agitatum. Quod ui-
 delicet non asserendo. sed negando
 intulit. Harundinem quippe mox
 uita uita contigerit. in partem alteram
 inflectit. Et quid per harundine.
 nisi carnalis animus designatur. qui
 mox ^{ut} fauore uel detractio tangitur. *Ad hunc*
 In partem quamlibet inclinatur.
 Si enim ab humano ore aura seueris
 flauerit. hilarescit. ex tollitur. To-
 tumq; se quasi ad gratiam inflectit.
 Sed si inde uentus de tractionis eruperit.

unde laudis aura ueniebat. mox hunc
quasi in partem alteram ad amfuro
ris inclinat. Sed harundo uento agi
tata iohannes non erat. quia hunc nec
blandam gratia. nec cuiuslibet ira
asperum faciebat. Nec prospera
hunc erigere. nec aduersa nouerunt
inclinare. Harundo ergo agitata uen
to non erat. quem ab status sui rēu
tudine. nulla rerum uarietas in
flexebat. Discamus igitur fir
mi. harundo uento agitata non esse.
solidemus animam inter auras lingua
rum. positus stet inflexibilis status
mentis. Nulla nos detractio
ad iram prouocet. atq; ad remissionem
in utilis gratiae. nullus fauor incli
net. Non nos prospera eleuent.
non aduersa per turbent. Ut qui
in soliditate fidei figimur. ne qua
quam rerum transiuntium muta
bilitate moueamur. Adhuc au
de eius & pressione subiungitur.
Sed quid existis uidere in deserto homi
nem mollibus uestitum. ecce qui
mollibus uestiantur in domibus re
gum sunt. Camelorum & enim
pilis ut seras. uestitus iohannes
fuisse describitur. Et quid est
dicere. ecce qui mollibus uestiantur
in domibus regum sunt. nisi aper
ta sententia demonstrare. quia non
caelesti. sed terreno regno militant.
Hi qui prodo perperam aspera fugiant.

& solis & terribus dediti. presen
tis uitae molliem & delationem
quaerunt. Nemo ergo existim
in fluxu atq; studio pretiosarum uest
tium peccatum deesse. Quia si de
hoc culpa non esset. Nullomodo io
hannem dñs de uestimentis sui asperi
tate laudasset. Si hoc culpa non esset.
Nequaquam petrus apostolus percipis
tolam feminas a pretiosarum uestiu
appetitu conpesceret. dicens. Non
in ueste pretiosa. Pensate ergo
quae culpa sit hoc & iam uiros appe
tere. A quo curauit pastor ecclesiae
& feminas prohibere. Quamuis hoc
quod iohannes non esse uestitus mol
libus dicitur. per significationem
intellegi & aliter potest. Moll
ibus enim uestitus non fuit. quia uita
peccantium non blandimentis fouit.
sed uigore asperae in uertionis incre
pauit dicens. Cenim uiperarum.
quis uobis demonstrauit fugere
auentura ira. Unde & per salomo
nem dicitur. Uerba sapientium
quasi stimuli. & sicut clauis in altum
desixi. Clauis quippe atq; stimulis
sapientium uerba comparantur. quia
culpas delinquentium nesciunt pal
pare sed pungere. Sed quid existis
uidere in deserto. prophetiam. etiam
dico uobis. & plus quam prophetiam.
Prophetae quippe ministerium est
uentura praedicere. non & iam demonf

trare. Johannes ergo plusquam
 propheta est. quia cum quem pre-
 currendo prophetauerat. & iam of-
 tendendo monstrabat. Sed quia
 harundo uento agitata esse denega-
 tur. quia non esse uestitus mollib:
 dicitur. quia prophetae nomen
 huic impar esse perhibetur. Iam
 quid digne dici possit. audiamus.
 sequitur. Hic est de quo scriptum
 est. **E**cce ego mitto angelum meum ante
 faciem tuam qui preparabit uiam
 tuam ante te. Quod enim graecae
 angelus. hoc latine nuntius dicitur.
Rete ergo qui nuntiare supernum
 iudicem mittitur. angelus uocatur.
 ut dignitatem seruet in nomine.
 quam ex plebe in operatione. At
 quidem nomen est. sed uita nomine
 inferior non est. Utinam fra-
 tres karissimi. non ad iudicium nomen di-
 camus. quia omnes qui sacerdotii
 nomine censentur. Angeli uocan-
 tur. Propheta attestante qui
 ait. Labia sacerdotis custodient
 scientiam. & legem & quirent & eo-
 re eius. quia angelus domini & ser-
 citum est. Sed huius altitudi-
 nem nominis. & iam uos si uultis
 potestis mereri. Nam unusquis-
 que uestrum in quantum sufficit.
 in quantum super nae aspirationis
 accepit. si a prauidate proximum
 reuocat. si exhortari ad bene ope-

randum curat. si eternum regna-
 ut supplicium erranti denuntiat.
 Cum uerba sanctae adnuntiationis inpen-
 dit. profecto angelus & stetit.
Et nemo dicat. monere non sufficio.
 exhortari idoneus non sum. quantum
 potes & hibe. nemale seruatum quod
 acceperas in tormentis & cigaris.
Necque enim plusquam unum talentum
 acceperat. qui hoc abscondere magis
 studuit quam erogare. **E**t scimus
 quod in tabernaculo. non solum fiale
 tantum modo. sed precipiente domino
 & iam creati facti sunt. Per fialas
 quippe doctrina & uberans. per
 atos uero. parua atque angusta scien-
 tia designatur. Alius doctrina uer-
 ritatis plenus. audientium mentes in-
 ebriat. per hoc ergo quod dicit. pro-
 fecto phialam porrigit. Alius exple-
 re quod sentit non ualeat. sed quia hoc
 utcumque denuntiat. profecto per
 creatam gustum prebet. **I**ndi ergo
 tabernaculo. id est in sancta ecclesia positi.
 si per doctrinam sapientiae ministrare
 fialas minime potestis. In quantum
 pro diuina largitate sufficitis. pro-
 ximis uestris boni uerbi creatos date.
In quantum uos profecisse pensatis.
 etiam alios trahite. in uicini habere
 socios desiderate. Siquis uero fra-
 tres. ad forum aut fortasse ad bal-
 neum pergit. quem otiosum esse
 considerat. ut secum ueniat inuitat.

finis est

16^v Ipsa ergo terrena actio uos uestra
conueniat. & si addm tenditis curate
ne ad eum soli ueniat. Hinc & eni
scriptum est. Qui audit dicat ueni.
Ut qui iam in corde uocem superni
amoris acceperit. foras & iam proxi
mis uocem & hortationis reddat.
Et fortasse panem ut indigenti ele
mosinam porrigat non habet. sed
maius est. quod tribuere ualeat.
qui linguam habet. Plus est eni
uerbi pabulo uicturam in perpetuum
mentem reficere. quam uentrem
mortuæ carnis terreno pane sati
are. Nolite ergo fratres. proximis
uestris elemosinam uerbi subtrahere.
Meum uos ammoneo. ab otioso ser
mone parcamus. inutiliter loqui
declinemus. Iniquitum reniti
lingue preualeamus. Inuentum uerba
non diffluant. cum iudex dicat.
Omne uerbum otiosum quod locuti
fuerint homines. reddent deo ra
tionem in die iudicii. Otiosum
quippe uerbum est. quod aut utili
tate rectitudinis. aut ratione iuste
necessitatis caret. Otiosa ergo
colloquia ad aedificationis studium
uestite. Quam celerrime huius
uitae tempora fugiant. Consi
derate. quam districtus iudex ueniat
ad tendite. Hunc ante oculos
uestri cordis ponite. hunc proximo
rum uestrorum mentibus. intamate.

Ut in quantum uires suppetunt. si
adnuntiare eum non neglegitis. uo
cari ab eo angeli cum iohanne uale
atis amen.

WOCHE AN DER NACH WOCHE DES HERRN.

VI SERMO BEATI MAXIMI IPI.

Superiore dominica capitulum
euangelicum differentes. par
tem quandam ex illo perstrinxi
mus. superest ut sequentia de
curramus. Descripsimus enim
quid esset. quod ait dominus. In illa noc
te erunt duo in loco uno. & reliquæ.
Nunc ergo uideamus quod reliquæ.
Dicit enim eadem diuina sententia.
Erunt duæ molentes in pistino.
una adsumetur. & una relinquetur.
Primum igitur considerandum est.
quomodo constet molentis officium.
Deinde quaesint duæ quæ molere
dicantur. Tertio quod pistinum
sit quidæ molitionis effectus.
Nulli dubium est. quod molere alter
non constat. nisi duobus lapidibus ap
paratis. & conuenientibus sibi ut al
teri ex his magnitudo alterius in po
natur. & illum quidem lapidem
qui prior solo sternitur. esse pigram
& tardum. & paene ut ita dixerim
otiosum. Ac nisi superioris parti
cipatione lapidis ornaretur. for
sitan necessarius non uideretur.
Ita dum ille operatur. & iam iste utilis inuenit.

Ille autem idest superior lapis tota
 uelocitate operis circum fertur .
 Ut fallens oculos in ipsa celeritate stare
 credatur . Et putetur immobilis
 esse dum currit ; qui quanto uiolen
 tius actus fuerit . Tanto opus perfec
 tius consummatum . Ita ergo prior
 lapis stat iacet . Et paene nihil pro
 dest . Ille uero alter quae inferun
 tur cuncta suscipit . Quae ueniunt
 uniuersa complectitur . Et per ea
 uernulas quasdam uterque quod
 operetur acquirit . Qui molit aut
 hoc habere uidetur officiu . Ut per
 uigili cura granorum asperitate con
 fracta . Ex intus eorum occultis
 tisque uisceribus simluginem me
 dullamque producat . Et sordium
 leuitate discussa . In apertum pro
 fert omne quod purum est . Ex quo
 mundissimum panem conficiens .
 Gratiam dñi consequitur . Hosigi
 tur duos molares lapides . duo
 esse arbitror testamenta . hoc est
 legem moysi . Et euangelium dñi .
 Quae ita sunt disposita ut parata .
 ut sibi testamentum utrumque
 conueniat . sicut saluator ait .
 Non ueni legem soluere . sed ad im
 plere . Et ad inuicem molarum .
 aliud prius solo positum . aliud in
 super collocatum . hoc est legem
 primum hominibus constitutam .
 De inde ad perfectum euangelium

17R
 Quae lex uelut inferior molarum saxu .
 ita erat tarda pigra & paenitus otio
 sa . ut quicquid operando acceperat .
 id omne perdidit . dicente deu
 daen propheta . Omnes declina
 uerunt simul inutiles facti sunt .
 Non est qui faciat bonum non est usq
 ad unam . Ergo nisi euangelium
 super positum fuisset . Adhuc lex
 ueluti tarda & grauis iaceret inter
 ra iudaica . Et anis prouintiae co
 operiretur angustis . Nisi euan
 gelium inquam datum esset . Lex
 necessaria omnino non esset .
 Hoc autem lex operabatur sine euan
 gelio . quod uno saxo fieri potest .
 Confringere poterat . non prodesse .
 Sicut ait beatus apostolus . Lex au
 ram operatur . Gratiam uero prestat .
 Stante ergo lege . euangelium datum
 est . Quod ueteri super positam tes
 tamento utrumque condecorat .
 Ac tanta uelocitate operis circum fer
 tur . Ut uolubilitate sui saeculum
 omne circum eat . hoc est inferna
 uisit & caelestia penetrat . terrena
 conlustrat . Quod euangelium
 tamquam superior mola . cunctos
 credentes suscipit . Omnes adue
 nientes accipit . & ueluti per quasda
 cauernulas praecceptorum . ad interi
 ora transmittit . Ut ibi hinc in
 de duorum testamentorum saluta
 ribus mandatis . gentilitatis asperi

17^v tate mollita producat omne quod
parum est .7. Quam similitudinem
testamentorum . Ezechielem pro
ph&am arbitror perstrinxisse .
Cum dicit .7. Rotam in medio rotae
esse conexam .7. Harum igitur
molarum operatione . Idest noui
ac ueteris testamenti . hoc agit
sc&ia & eccl&ia cura per uigili . ut p&cc
catorum asperitate discussa . Ex
occultis cogitationibus medullam
mundi cordis eliciat . Et caelesti
bus mandatis mandata ex inti
mis spiritalia alimenta producat .
De quibus alimentis . Paulus apos
tolus ait . Lac uobis potum dedi
non escam .7. Et iterum . Persec
torum autem est solida esc&ia . qui
propter habitum sensus & exercitios
habent . & reliqua . Ac spm nrm
omni humanitate purificans . Ue
lud similitudinem d&o offerre conten
dit . sicut dauid sc&is ait .7. Sacri
cium d&o sps contribul&os .7. Tan
ta autem uelocitate circum fert
euangelium . Ut non nisi sapien
tes cursum eius intellegant .7.

Quem beatus paulus . Intellegens ait .
Ut sermochi currat . & clarificetur
innobis .7.

vii

**ITEM UNDE SUPRA .
SERMO BEATI AUGUS
TINI EPISCOPI .**

Quisunt in illa nocte duo
inl&to . & due molentes in
num . et duo in agro . de quibus
omnibus binis singuli assumen
tur . & singuli relinquentur .7.
Tria genera hominum hic uidentur
significari . Unum eorum . qui otii
& quietis eligunt . Neque nego
tius secularibus . Neque negotiis
ecclesiasticis occupati . quae illoru
quietes l&cti nomine significata est .7.
Alterum eorum qui in plebibus con
stituti . reguntur ad doctores .
Agentes ei quae sunt huius seculi .
Quos & seminarum nomine signi
ficauit . quia consiliis ut dixi pen
torum regis expedit . Et molen
tes dixit . propter temporalium
negotiorum orbem atq; circuitum .
Quas tamen in uno molentes dixit .
in quantum de ipsis rebus & negotiis
suis praebent usus ecclesiae .7.
Tertiam eorum . qui operantur in eccl
siae ministerio . tanquam in agro di
de qua agricultura . apostolus loquitur .
In his ergo tribus generibus . bina
sunt . rursus genera hominum in sin
gulis . & pro robore suarum uirium
discernuntur .7. Cum enim om
nes ad ecclesiae membra pertine
re uideantur . Ad ueniente tam
temptatione tribulationis . Et
& illis qui sunt in otio . Et & illis
qui sunt in negotiis seculi . Et & illis

quidō ministravit in ecclesia. Aliqui
 permanent aliqui cadunt. Qui per
 manent assumuntur. qui cadunt
 relinquuntur. Ergo unus adsu
 mētur. Et unus relinquetur. Non
 quasi de duobus hominibus dictum.
 sed de duobus generibus affectionum.
 In singulis generibus trium professio
 nam. In illa nocte ergo dixit. In illa
 tribulatione. Ad ipsa tria genera
 quae adsumuntur. Arbitror pertine
 re. Etiam tria illa nomina uirorum
 scōrum. Quos solos liberandos. hic
 zachiel propheta denuntiat. Noe.
 danihel. & iob. Videtur enim noe.
 pertinere ad eos per quos ecclesia
 regitur. sicut per illum in aqua ar
 ca gubernata est. quae figuram gesta
 bat ecclesiae. Danihel autem
 quia elegit caelibem vitam. id est
 nuptias terrenas contempsit. ut
 sicut dicit apostolus. Sine sollici
 tudine uiueret cogitans quae sunt di
 genus eorum significat qui sunt in otio.
 Sed tamen fortissimi in temptati
 onibus. ut possint assumi. Job autem
 quia & uxorem habuit & filios. & am
 plas terrenarum rerum copias. ad
 illud genus pertinet. cui molendi
 nam deputatum est. sed tamen ut sint
 fortissimi in temptationibus sicut
 ille fuit. Non enim aliter assumi
 poterunt. Neque puto alia esse ge
 nera hominum quibus constat

ecclesia. Quam ista tria habentia
 binas differentias propter assump
 tionem & relictionem. Quamuis
 in singulis multae studiorum uo
 luntatumque diuersitates. ad con
 cordiam tamen unitatemque con
 currentes possint inueniri.

IT DEQ SVP LIC SCI IY SEC IOH.

In illo tempore. Miserunt iudaei
 ab hierosolimis. sacerdotes & leui
 tas ad iohannem. ut interrogarent
 eum tu quis es. et reliqua.

VIII OMELIA BEATI GREGORII PAPAE DE ADIUDICATIONE.

Ex huius nobis lectionis uer
 bis fratres karissimi. iohannis
 humilitas commendatur.

Quicum tantae uirtutis esset. ut xpi
 credi potuisset. elegit solide subsis
 tere in se. Ne humane opinionone
 raperetur inaniter super se. Nam
 confessus est. & non negauit. confessus
 est. quia non sum ego xpi. Sed qui
 dixit. non sum. negauit. Negauit
 planae quod non erat. sed non negauit
 quod erat. Ut ueritatem loquens.
 eius membrum fieret. Cuius sibi no
 men fallaciter non usus pareret.

Cum ergo non uult appetere nomen
 xpi. factus est membrum xpi.
 Quia dum infirmitatem suam studuit
 humiliter agnoscere. illius celsitudi
 nem meruit ueraciter optinere.
 Sed cum & lectione alia redemptoris.

in elgea
nri sententia ad mentem reducitur .
Ex huius nobis lectionis uerbis . quaes-
tio ualde in lexa generatur .
Alio quippe in loco . Inquisitus ad disci-
pulis dñs de aduentu heliae . respon-
dit . helias iam uenit . & non cogno-
uerunt eum . sed fecerunt in eo quae
cumque uoluerunt . Et si uultis
scire . iohannes ipse est helias . Re-
quisitus autem iohannes dicit . non
sum helias . Quid est hoc fr̄ km̄ .
quia quod ueritas adfirmat . hoc pro-
pheta ueritatis negat . Valde nam-
que inter se diuersa sunt . ipse est .
& non sum . Quomodo ergo prophe-
ta ueritatis est . si eiusdem ueritatis
sermonibus concordans non est . sed si
subtiliter ueritas ipsa requiratur .
hoc quod inter se contrarium sonuit .
quomodo contrarium non sit inueni-
tur . Ad zachariam namque de
iohannis promissione angelus dicit .
Ipse precedet ante illum in spū & uirtu-
te heliae . Quid circo uenturus in
spū & uirtute heliae dicitur . quia
sicut helias secundum dñi aduentum
praecurset . Ita iohannes praecurset
primum . Sicut ille praecursor
uenturus est iudicis . Ita iste prae-
cursor factus est redemptoris .
Iohannes igitur in spū helias erat . in
persona helias non erat . Quod ergo
dñs fatetur de spū . hoc iohannes
denegat de persona . Quia & iustum

sic erat . ut & discipulis dñs . spirita-
lem de iohanne sententiam diceret .
& iohannes istem turbis carnalibus .
non de suo spū . sed de corpore responde-
ret . Contrarium ergo ueritati uide-
tur esse . quod iohannes sonuit . sed ta-
men aueritatis tramite non recessit .
Qui cum se & iam propheta negauit .
quia uidelicet . non solum poterat rede-
ptorem predicare . sed & iam demon-
strare . Quis nam sit continuo & primiti-
dam subiungit . Ego uox clamantis
in deserto . Scitis fratres km̄ . quia
unigenitus filius uerbum patris co-
eatur . iohanne attestante qui ait .
In principio . erat uerbum . et uerbum
erat apud dñm . & dñs erat uerbum .
Ex ipsa uestra locutione cognoscitis .
quia prius uox sonat . ut uerbum post-
modum possit audiri . Iohannes
uocem se esse assertit . quia uerbum
praecedit . Aduentum itaque domi-
ni cum praecurrens uox dicitur . quia
per eius ministerium . patris uerbum
ab hominibus auditur . Qui & iam in
deserto clamat . Quia derelictae ac
destitutae iudaeae . solatium redemp-
toris adnantiat . Quid autem clamet
in sinu . cum subiungit . Dirigite
uiam dñi . sicut dixit . et uas propheta .
Uia dñi ad eor dirigatur . cum uenta-
tis sermo humiliter auditur . Uia
dñi ad eor dirigatur . Cum ad prae-
ceptum uitae preparatur . Vnde

scriptum est .7. Siquis diligit me
sermonem meum seruabit . & pater
meus diliget eum . Et ad eum uenie
mus & mansionem apud eum faciemus .
Quisquis ergo in superbiam mentem ele
uat . Quisquis auaritia aestibus an
helat . Quisquis se luxuria inquina
tionibus polluit . Cordis ostium
contra ueritatem claudit . Et ne ad se
dn̄s ueniat . claustra animi serisurtio
rum damnat .7. Sed adhuc qui missi
sunt per cunctantur .7. Quid ergo
baptizat . si tu non es helias . neque
xps . neque propheta .7. Quod quia
non studio cognoscendae ueritatis .
sed malitia exercendae aemulatio
nis dicitur . Euangelista tacite in
notuit . Qui subiun^sit dicens .7. Et
qui missi fuerant erant & pharisaei .7.
Ac si aperte dicat . Illi iohannem de suis
actibus requirunt . quid doctrinam
nesciunt quaerere sed inuidere .7.
Sed sc̄s quisque cum per uersa mente
requiritur . de bonitatis suae studio
non matatur .7. Unde iohannes
quoque ad uerba inuidiae . predicam
ta respondit uitae .7. Nam pro
nus adiungit .7. Ego baptizo in aqua .
medius autem uestrum stat^m quem
uos nescitis .7. Iohannes non spu
sed aqua baptizat . quia peccata sol
uere non ualent . baptizatorum cor
pora per aquam lauat . sed mentem
per ueniam non lauat .7. Cur ergo

baptizat qui peccata per baptismu
non relaxat . Nisi ut praecursionis
suae ordinem seruans . Qui nascitu
rum nascendo praeueniat . bap
tizaturum quoque dnm̄ baptizando
praeueniret .7. Et qui praedicando
factus est praecursor xpi . baptizan
do etiam praecursor eius fieret . imita
tione sacramenti .7. Qui inter haec
mysterium nostri redemptoris adnun
tians . Hunc in medio hominum
& stetit se asserit & nesciri .7. Quia per
carnem dñs apparet . & uisibilis & sti
tuit corpore . & inuisibilis maiestate .
De quo & iam subdit . Qui post me
uenit ante me factus est .7. Sic namq;
dicitur ante me factus . Ac si dicatur
ante me positus .7. Post me ergo uenit .
quia post modum natus . Ante autem
factus est . quia mihi praelatus .7.
Sed haec paulo superius dicens . etiam
praelationis eius causas aperuit . cum
subiunxit . qui prior me erat . Ac
si aperte dicat .7. Inde me & iam post
natus superat . Quocumq; natiuitatis
suae tempora non angustant . Na
qui per matrem in tempore nascitur .
sine matre & patre generatur .
Cui quanta reuerentiae humilitatem
debeat subdendo manifestat .7.
Cuius non sum dignus soluere cor
rigiam caluamenti .7. Mos apud
uideres fuit . Ut si quis eam quae sibi
conpeteret accipere uxorem nollet .

illi calciamentum solueret. quia ad
hanc sponsus iure propinquitatis
ueniret. **Q**uid igitur inter homi-
nes xps. nisi scie ecclesie sponsus
apparuit. De quo & isdem iohannes
dicit. qui habet sponsam sponsus est.
Sed quia iohannem homines xpm esse
putauerunt. quod isdem iohannes
negat. recte se indignum esse ad sol-
uendam corrigiam calciamenti de-
nuntiat. **A**c si aper te dicat.
Ego redemptoris uestigia denudare
non ualeo. quia sponsi nomen mihi
in merito non usurpo. **Q**uod tamen
intellegi & aliter potest. **Q**uis enim
nesciat. quod calciamenta & mortuis
animalibus fiunt. **I**ncarnatus
uero dñs ueniens quasi calcatus ap-
paruit. qui in diuinitate sua mor-
tucinam nostrae corruptionis adsup-
sit. **V**nde & iam per ph&am dicit.
In idumeam & tendam calciamentum
meum. **P**er idumeam quippe
gentilitas. per calciamentum uero
adsumpta mortalitas designatur.
In idumeam ergo dñs calciamentum
suum se extendere assentit. qui ad
per carnem gentibus innotuit.
quasi calciata ad nos diuinitas uenit.
Sed huius incarnationis mysterium
humanus oculus penetrare non suffi-
cit. **I**nuestigari nulloc tenas potest.
Quomodo corporatur uerbum. quo-
modo summus & uiuificator sps.

intra uterum matris animatur.
Quomodo is qui initium non habet ex-
stitit & concipitur. **C**orrigia ergo
calciamenti est. causa nostris sensib;
obligata mysterii. **I**ohannes itaq;
soluere corrigiam calciamenti eius
non ualeat. **Q**uia incarnationis eius
mysterium. nec ipse inuestigare
sufficit. qui hoc per proph&ae
spm agnouit. **Q**uid ergo dicere.
non sum dignus soluere corrigiam
calciamenti eius. **N**isi aperte
& humiliter. suam ignorantiam pro-
fiteri. **A**c si patienter dicat.
Quid mirum. si mihi ille praelatus est.
quem post me quidem natum consi-
dero. sed natiuitatis eius mysterium
non adprehendo. **E**cce iohannes
proph&ae spu impletus. mira sci-
entia emicat. **E**t tamen illud dese-
insinuat quod ignorat.
Quam re pensandum nobis est. fratres
kmi. **E**t tota intentione cogitandum.
quomodo sci uiri. ut humilitatis inse-
uitutem custodiant. **C**um quaedam
mirabiliter sciunt. **I**llud ante
mentis oculos student reuocare
quod nesciunt. **U**tdam & parte
alio infirmitatem suam confide-
rant. ex ea parte qua perfectus est.
eorum se animus non extollat.
Scientia & enim uirtus est. humi-
litas & iam custos uirtus.
Restat ergo ut in omne quod scit.

2 fine

se mens deprimat. ne quod uirtus
scientiae congregat. uentus elatio
nis tollat. Cum bona frangitis.
semper ad memoriam mala acta
reuocate. Ut dum caute culpa
conspicitur. Numquam de bono
opere incaute animus laetetur.

Superiores inuicem eos maxime
qui uobis commissi non sunt.

Proximos uestros ad tendite. quia
& quos agere aliqua praua conspi
citis. quae in eis lateant bona nes
citis. Magnus ergo esse unus
quisque studeat. sed tamen aliquo
modo esse senesciat. Nedum
sibi magnitudinem arroganter
tribuit amittat. Hinc etenim
propheta dicit. Uae qui sapientes
estis in oculis uestris. et coram uobis
metipsis prudentes. Hinc pau
lus ait. Nolite esse prudentes
apud uos & ipsos. Hinc con
tra superbientem saul dicitur.

Cum esses paruulus in oculis tuis.
caput in tribubus israhel factus es.

Ac si aper te diceretur. Cum tu
te paruulum conspiceres. ego te
praecederis magnum feci.

Quia uero tu te magnum conspicias.
ame paruus aestimaris.

Quo contra cum dauid regni sui po
tentiam coram arcadni saltando
despiceret dixit. Ludam & uilior
fiam plus quam factus sum. Et

20
ero humilis in oculis meis. Quem
enim non extolleret ora leonum
frangere. Ursorum brachia dissi
parae. despectis prioribus fratribus
eligi. Reprobato rege ad regni gu
bernacula ungi. Timendum
cunctis uno lapide goliam sternere.

Arege proposita & tinctis allophi
lis numerosa praepudia reporta
re. Regnum & promissione
percipere. cunctumque israheliticum
populum. sine ulla postmodum con
tradictione possidere. Et tamen
incunctis se despiciat. Qui in suis oculis
se esse humilem confiteatur. Si uigi
tur sci uiri & iam cum fortia agunt
desem & ipsis uilia sentiunt. Quid
in sua & excusatione dicitur sunt. qui si
ne opere uirtutis intumescunt.

Sed & si quaelibet adsint opera. nulla
sunt. nisi & humilitate condiantur.

Miranda quippe actio cum elatione.
non eleuat sed grauat. Qui enim sine
humilitate uirtutes congregat. inuen
to puluerem portat. Et unde ali
quid ferre cernitur. Inde deterius
caecatur. Incunctis ergo quae agi
tis fratres mei. radicem boni operis
humilitatem tenete. Nec quibus
iam superiores. sed quibus adhuc
inferiores estis aspiciate. Ut dum
meliora uobis exempla proponitis.
ad maiora semper ascendere
ex humilitate ualeatis amen.

VIII. **I**TE IN PRAEBO ANTI NATONI
SERMO BEATI AUGUSTI
NI EPIS DIVINITATE TRINI
TATIS ET DE INCARNATIO
NE DNI: —

Tegimus sem moisen. populo di
praecepta dantem. Ubi dixit.
Audi israel. dñs dñs tuus
dñs unus est. Non potest esse
maior. Non potest esse minor.
Non potest numerari. Dicente pro
pheta dauid. Magnus dñs. et
magna uirtus eius. & sapientiae
eius non est numerus. Optime
nostis ita fratres kmi. qui corde for
titer tenetis catholicam ueritatem.
Audite tamen breuiter. quod adiu
uante dno proposui explanandum.
Dñs unus est pater. Dñs unus est
filius. Dñs unus est sps scs.
Non tres dii sed unus dñs. Tres inuo
cabalis. unus in deitate substantiae.
Sed dicit mihi hereticus. ergo si unū
sunt. Omnes sunt incarnati.
Non ad solum xpm pertinet caro.
Nempe aliud est anima. Aliud est
ratio. Et tamen in anima est ratio.
Et ana est anima. sed aliud anima
agit. aliud ratio. Anima uiuit.
ratio sapit. Et ad animam per
tinet uita. Et ad rationem perti
net sapientia. Et cum unum sint.
anima sola suscipit uitam. Ratio
sola suscipit sapientiam. Et ta

men nec anima sine ratione. nec
ratio sine anima. Sic & pater
& filius. licet unum sint. Et unus
dñs sit. ad xpm solum pertinet caro.
Sicut ad solam rationem pertinet sa
pientia. licet non recedat ab anima.
Ecce aliud. in sole calor. & splendor.
in uno radio sunt. sed calor existit
splendor inluminat. Aliud susci
pit calor. Aliud splendor. Et
licet calor & splendor ab inuicem
non queant separari. suscipit splen
dor inluminationem non feruore.
suscipit calor feruorem non inlu
minationem. Aliud simul. aliud
singulare agunt. Et tamen ab in
uicem non separantur. Sic &
filius suscipit carnem. & non de
seruit patrem. nec se diuisit a patre.
Suscepit inquam filius carnem. in
proprietate. Et tamen & pater
& sps scs non defuit maiestate.
Indiuitate aequalitas. in carne
sola filii proprietas. Cum ergo
unus sit deitas. una diuinitas. In
pleuit quidem carnem xpi pater.
& sps scs. sed maiestate non susceptio
ne. Uis scire quia cum eo erat.
euangelista refert. quia ih̄s plenus
spu sco. regressus est ab ior dane.
Ecce quomodo ih̄s xps suscepit car
nem. Et tamen & sps scs non de
fuit maiestate. Sicut aelum & ter
ram implet pater. implet sps scs.

Carnem xpi deserere non potuerunt
 quocundo in diuinitatis unitate man-
 serunt. Ad hoc etharam respice
 ut musicam melos tonis dulcibus
 reddat. Ina pariter adesse uiden-
 tur. ars manus & corda. Et ta-
 men ars dicat manus tangit
 resonat corda. Resonat quod au-
 ditur nec ars nec manus sonum
 reddunt sed ea cum corda pariter
 operantur. Sic nec pater nec sps
 scs susceperunt carnem. Et tamen
 cum filio pariter operantur.

Vsonam sola corda discutit. Carnem
 solus xps accepit. Operatio in tri-
 bus constat. sed quomodo pertinet
 ad solam cordam soni redditio
 sic pertinet ad solum xpm. Carnis
 humanae susceptio. Et contra iuda-
 eos. Contra naturam inquit pare-
 re uirgo maria non potuit.

Et de testandis manicheis. Sicut
 ro erat uirgo esse non potuit.
 Si uirgo peperit. fantasma fuit.
 Profero de historia ueteris testamen-
 ti. necessarium exemplum contra
 iudaeum. Quomodo sonuit aurib;
 nrif. Dns moysi sco praecepit de
 singulis tribubus uirgas adferri.
 Adlatas sunt duodecim uirgae.
 Inter quas diuin una erat. quae
 aaron fuerat sacerdotis. Positae
 sunt a sco moysi in tabernaculo
 testimoniu. Uirga autem aaron

post alterum diem inuenitur pro-
 duxisse flores & frondes & peperit
 se nucef. Delictat hoc misterium
 cum caritate ura. contra perfidiam
 iudaeorum commiscere. ut maxime
 fugata interuenit sacramenti.
 Uirga haec protulit quod ante non
 habuit. Non radicata plantatione.
 Non defossa sarculo. non animata
 sacro. nec fecundata seminario.

Et cum illic deessent uniuersa iam
 nec turae. Protulit uirga quod nec
 semine suggere potuit nec radice.
 Uirgo ergo potuit contra iuradi filiu
 generare. Virgo habuit tempo-
 ra pariendi. uirga autem alio die
 quod natura non habuit. tempora ger-
 minandi. Illa autem decursis noue
 mensib; peperit. Uirga autem alio
 die quod natura non habuit. germi-
 nauit. Contra naturam inquit
 iudaeus uirgo parere non potuit.

Of enim qui innumeris mirabile con-
 tra naturam signum ostendit. citasi-
 na loqueretur. ipse mirabilis face-
 re uoluit. ut xps de uirgine nasce-
 retur. Audiat & uersutus ille
 manicheus. Aliud sacramentum.
 Solis radius specular penetrat. Et so-
 litudinem eius insensibili subtilitate
 pertraicit. & talis uidetur intrin-
 secus qualis & transsecus.

Itaque fratres nec cum ingreditur
 uiolat. nec cum egreditur dissipat.

quia ingressu eius. specular integrū
perseuerat. Specular ergo non rum-
pit radius solis. integritatem uirgi-
nis. Ingressus aut egressus. num-
quid uitare potuerat detaxat.

Sed quid ulterius immoramur.
Audiat xpianus. Quod non uult au-
dire iudaeus. aut manicheus. ut
ille proficiat infide redemptus. Et
ille deficiat induratus. Virga illa
unde agebamus aaron. uirgo ma-
ria fuit. quae nobis xpm uerum
sacerdotem concepit & peperit.

De quo dauid cecinit dicens.
Tu es sacerdos in aeternum secundum
ordinem melchi sedech. Superio-
re namque uersu iam dixerat.

Virgam uirtutis tuae emitte & dñs ex-
sion. Et esaias propheta apertius
mariam scām designat dicens.

Ex iet uirga de radice iesse. et flos
de radice eius ascendit. Et requies-
cit super eum. sp̄s dī. sp̄s sapientiae
& intellectus. Quod ergo haec
uirga nucei produxit. Imago do-
minici corporis fuit. Nuxeni-
trinam habet uisio corpore sub-
stantiae amonem. Corium. tes-
tam. & nucleum. In corio. caro.
Intesta ossa. In nucleo. interior
anima comparatur. In corio nucis.
carnem significat saluatoris. quae
habuit in se asperitatem ut amari-
tudinem passionis. In nucleo inte-

riore. declarat dulcedinem detaxat.
Quae tribuit pastum & luminis sub-
ministrat officium. Intesta lignū
inferens crucis. qui non discreuit id
quod foris & intus. sed quae terrena
& caelestia fuerant. mediatoris ligni
inter positione soltauit. Dicente
apostolo. Quo ipse per sanguine
crucis suae pacificauit omnia.

Quae in caelis sunt. Et quae in terris.
X **ITEM SERMO BEATI AU-
GUSTINI EP̄I DE ADUEN-
TU DNI :**

Vos inquam conuenio. o iudaei
qui usque in hodiernam negastis
filium dī. Nonne uox uestra est
illa. quando eum uidebatis miracula
facientem. atque teptantes dicebatis.
Quo usque animas nostras suspendis.
sit ues xps dienobis palam. Ille autē
uos ad considerationem miraculorū
mittebat dicens. Opera quae ego
facio. ipsa testimonium perhibent
deme. ut xpo testimonium dicerent.
non uerba. sed facta. Vos autem
non agnoscentes saluatorem. qui
operabatur salutem in medio uestrae
terrae. adicientes in malo. aistis.
Tu de te ipso testimonium dicis.
testimonium tuum non est uerum.
Sed adhuc ille quid uobis responderit.
ad uertere nolulistis. Nonne
scriptum est. in lege ur̄a. quod duo-
rum hominum testimonia uerum sit.

Praeuaricatores legis. intendite lege.
Testimonium quaeritis de xpo. 7
In lege uestra scriptum est. quod duo
 rum hominum testimonium uera
 sit. 7. Procedant ex lege. non tan
 tum duo. sed & iam plures testes xpi.
 & conuincant auditores legis. nec
 factores. 7. **D**ic esaias testimo
 nium xpo. 7. **E**cce inquit uirgo in
 utero concipiet. & pariet filium. Et
 uocabitis nomen eius. emmanuel.
Quod est interpretatum. nobiscum dñs.
Accedat & alius testis. 7. **D**ic & tu
 hieremias testimonium xpo. 7.
Hic est inquit dñs noster. & non aesti
 mabitur alius absque illo. qui inuenit
 omnem uiam scientiae. Et dedit eam
 iacob puero suo. et isrl dilecto sibi. 7.
Post haec in terris uisus est. et cum
 hominibus conuersatus est. 7.
Ecce duo testes idonei ex lege ura.
 Ex quorum testimonio non sunt con
 puncta corda ura. 7. Sed alii atque
 alii. ex lege xpi testes introducantur.
 ut frontes durissimae inimicorum
 conterantur. 7. **U**eniat & ille da
 niel scs. iuuenis quidem aetate.
 senior uero scientia ac mansuetudine.
Conuincat omnes falsos testes.
Sicut conuicit seniores impudicos. ita
 suo testimonio xpi conterat inimicos. 7.
Dic scs danthel. **D**ic de xpo quod nosti. 7.
Cum uenerit inquit scs scorum cessabit
 unctio. 7. **Q**uare illo presente. Cui

insultantes dicebatis. Tu de te tes
 timonium dicis. Testimonium tuum
 non est uerum. **C**essauit unctio
 uestra. nisi quia ipse est qui uenerat
 scs scorum. 7. **S**icut uos dicitis. non
 dum uenit. sed exspectatur. ut ueni
 at scs scorum. **D**emonstrante unc
 tione. 7. **S**iautem. quod uerum est
 cessauit uestra unctio. agnoscite
 uenisse sem scorum. 7. **I**pse est eni
 & lapis ille abscisus de monte sine
 manibus concidentium. 7. **I**dest
 xps natus de uirgine sine manibus
 conplentium. qui tantum creauit
 ut mons magnus fieret. & impletet
 uniuersam faciem terrae. 7. **D**e
 De quo monte dicit propheta. **U**enite
 ascendamus in montem dñi. 7. **E**t
 de quo dauid dicit. **M**ons dñi mons uber.
Ut quid suspicamini montes in caescatos.
Montem in quo placuit dō habitare
 in ipso. **C**um enim ipse dñs xps
 discipulos suos interrogaret. quem
 cum dicerent esse homines. filium
 hominis. **R**esponderunt. 7. **A**li
 heliam. alii hieremiam. aut unum
 & prophetas. 7. **E**t ille. **U**t quid sus
 picamini montes in caescatos. **M**ontem
 in quo placuit dō habitare in eo. 7.
Hunc cognouit petrus dicens. 7. **A**
Tu es xps filius dñi. 7. **A**gnouit mon
 tem. Et ascendit in montem. **T**esti
 monium dixit ueritati. Et dilectus
 est a ueritate. 7. **S**uper petram fun

datum est perit ut mortem susceperet illum amando quem ter negauerat timendo .7 Dic & tu moyses legislator dux populi israhel testimonium xpo .7 Proph&am uobis excitauit de fratribus uestris .7 Omnis anima quae non audierit proph&am illum exterminabitur de populo suo .7 Proph&am autem dictum xpm ipsam audi in euangelio xpm .7 Non est inquit proph&a sine honore nisi in patria sua .7 Accedat autem dauid scilicet testis fidelis .7 Excuius femine processit ipse cui lex & prophetae testimonium dicunt .7 dicat & ipse de xpo .7 Adorabunt inquit cum omnes reges terrae omnes gentes seruiant illi .7 Cui seruiant .7 dic cui seruiant .7 uis audire cui .7 Dicit dñs dño meo secle ad dexteram meam .7 Donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum .7 Et & presius atq; nominatim .7 quare inquit tumultuatae sunt gentes & populi meditantur inania .7 Astiterunt reges terrae & principes conuenerunt in unum aduersus dñm .7 & aduersus xpm eius .7 Accedat & alius testis .7 Dic et tu abbaeue propheta testimonium de xpo .7 Onē inquit audiui auditum tuum & timui .7 Consideraui operatua & expaui .7

Quae operadi iste miratus expaui .7 Num quid fabrica mundi iste miratus expaui .7 Absit .7 sed audi aliquid expaui .7 In medio inquit duum animalium cognosceris .7 Opera tuadi .7 uerbum caro factum est .7 In medio duum animalium cognosceris .7 Qui quo usque descendisti .7 expauescere me fecisti .7 uerbum per quod facta sunt omnia .7 In presepe iacuisti .7 Agnouit bos possessorem suum & asinus presepe domini sui .7 In medio duum animalium cognosceris .7 Quid est in medio duum animalium cognosceris .7 nisi aut in medio duorum testamentorum .7 Aut in medio duorum latronum .7 Aut in medio moysi et heliae .7 cum eo in monte sermocinantium .7 Ambulauit inquit uerbum .7 Et exiit in campis .7 Uerbum caro factum est .7 Et habitauit in nobis .7 Hoc & hieremias ait .7 Post haec in terris uisus est .7 Et cum hominibus conuersatus est .7 Ecce quem admodum sibi conueniunt testes ueritatis .7 Ecce quem admodum conuincunt filios falsitatis .7 Sufficiunt uobis ista o iudaei .7 An adhuc ad uestram confusionem ex lege et ex gente uestra .7 alios introducemus testes .7 ut illi testimonium perhibearit

Cui perditamente insultantes dice-
 bas. Tu de te ipso testimoniū
 perhibes. testimonium tuum non
 est uerum. Quod si uelim exle-
 ge & ex prophetis. omnia quae
 de xpo dicta sunt colligere. facilius
 me tempus quam copia deserit.
Uerum tamen senem illum. ex gente
 uestra natum. sed in errore uestro
 non relictum. simeon sc̄m. in me-
 dio introducam. qui meruit teneri
 decorep̄tus in hacluce. Quo usque
 uideret ueram lucem. Quem qui-
 dem iam aetas compellebat ire.
 sed ex p̄t̄abat suscipere. quem scie-
 bat uenire. Cum iste senex.
 admonitus esset. asp̄u sc̄o. quod
 non ante moriretur. quam uideret
 xpm̄ dī natum. quem cognoscens
 perrexit ad templum. Vbi
 uero cum portari matris manibus
 uidit. et diuinam infantiam
 pia senectus agnouit. Tulit infan-
 tem in manibus suis. Ille quide-
 m xpm̄ ferebat. sed xps̄ senem rege-
 bat. Regebat qui portabatur.
 ne ille ante promissum. a corpore
 solueretur. Quid tamen dixerit.
 quem tamen confessus fuerit. ad
 ueritate inimici. non xpi. sed ur̄i.
Benedicens d̄m. exclamauit senex
 ille et dixit.

NUNC dimittis dñe seruum tuum.
 secundum uerbum tuum in pace.

Quia uiderunt oculi mei salutare
 tuum. Illi & iam parentes iohan-
 nis. zacharias. et helisabeth uue-
 nes steriles. in senectute fecundi.
 Dicant & iam ipsi testimonium xpo
 Dicant de xpo quid sentiunt. Et
 testem idoneum xpo nutriant.

Uiuunt enim suo paruulo nato.
 Tu puer propheta altissimi uocaberis
 p̄re ibi senem ante faciem dñi. prae-
 parare uias eius. Ipsique matri
 & uirgini helisabeth ait.

Vnde mihi hoc. ut ueniat mater dñi
 mei ad me. Ecce enim ut facta
 est uox salutationis tuae in auribus
 meis. exultauit in gaudio infans
 in utero meo. Intellogens enim
 iohannes matrem dñi sui uenisse
 ad suam matrem. Inter ipsas an-
 gustias uteri adhuc positus. motu
 salutauit quem uoce non pote-
 rat. Qui postea ipse iohannes
 praecur sor & amicus. humilis. et
 fidelissimus seruus. testis ido-
 neus effectus. Tanto maior in
 natas mulierum. quanto existi-
 mabatur esse quod non erat.

Xpm̄ enim cum esse iudaei credebant.
 sed ille non se esse clamabat dicens.

Quem me suspicari esse non sum ego.
 Sed ecce uenit post me. Cuius pedibus
 non sum dignus soluere corrigiam
 calciamenti eius. Fidelis tes-
 tis & amice ueri sponsi. quanto te

humiliauisses. si ad corrigiam calcia-
menti eius soluendam dignum te esse
dixisses. Sed dum hoc non te dig-
num dicis iudeis falsis testibus con-
tradicis. Et haec a te dicta sunt.
ante quam xpm uideres. Qui cum
ad te ipse uenit. Excelsus humilis
in plendae dispensationis suae gratiam.
ut a te baptizaretur. qui nullum habe-
bat omnino peccatum. Quid respon-
deris. quem cognoueris. quale testimo-
nium protuleris. Audiant inimici
quia audire nolant.

Ecce inquit agnus dei ecce qui tollit
peccata mundi. Et adiecit.

Tu ad me uenis baptizari. Ego a te
debeo baptizari.

Agnouit seruus dnm. Agnouit uin-
culus originalis peccati obligatus.
ab omni nexu peccati liberum.

Agnouit praeco iudicem. Agno-
uit creatura. Creatorem. Agnouit
paranymphus sponsum. Nam et
haec uox iohannis est. Qui habet
sponsam sponsus est. Amicus aut
sponsi. stat et audit eum. Et gaudio
gaudet propter uocem sponsi.

Sufficiunt uobis ista. O iudei suffi-
ciunt uobis tanti testes. Testimo-
nia ex lege ura. Ex gente ura.

An adhuc in pudentia nimia audebi-
tis dicere. Quod alterius gentis
ut nationis homines. xpo deberent
testimonium perhibere.

Sed si hoc dicitis. respondet quidem
ille uobis. Non sum missus nisi
ad oues quae perierunt domus israhel.
Sed sicut uos in actibus apostolorum
inrepat paulus. Vobis inquit
primum oportuerat adnuntiare
uerbum dei. sed quia expulistis illud.
nec uos dignos uitae aeternae iudi-
castis. Ecce inquit conuertimus
nos ad gentes. Demonstremus
etiam nos ex gentibus testimonium
xpo fuisse praelatum. Quo ueri-
tas non tacuit clamando. Etiam per
linguas inimicorum suorum.

Nonne quendo ille poeta facundissimus
inter sua carmina. iam noua progeni
es caelo dimittitur alto dicebat xpo
testimonium perhibebat. Indu-
bium hoc ueniat. nisi alios ex gentibus
idoneos testes pluraque dicentes. in
medium introducam. Illam illum
qui uestram superbiam captiuando
perdomuit. nabucodonosor. regem
scilicet babilonis. non praetermittam.

Dic nabucodonosor. Quid in fornace
quo tres uiros iustos. iniuste miseris.
Dic. dic quid tibi fuerit reuelatum.
Nonne inquit tres uiros misimus
in fornacem ligatos. Et aiunt ei.
Vere rex. Ecce inquit ego uideo
quatuor uiros solutos. de ambulanti-
bus in medio ignis. Et corruptio
nulla est in eis. Et aspectus quasi
similis est filii dei. O Alienige

na unde tibi hoc . Quis tibi adnun-
 tiauit filium dei . Quae lex . quis
 propheta . adnuntiauit filium dei .
Nondum quidem mundo nasceretur .
 & similitudo nascentis ate cognosci-
 tur . Unde tibi hoc . quis tibi
 istud adnuntiauit . Nisi quia
 sic te diuinus ignis intus inlumina-
 uit . & cum illic apud te captiui te-
 nerentur inimici iudaei . sic dicere tes-
 timonium filii dei . Sed quia in ore
 dauid et trium testium stat omne
 uerbum . Sicut ipse dominus uestram con-
 tumaciam confutans . In lege inquit
 uera scriptum est . Quod duorum ho-
 minum testimonium uerum sit . etiam
 & gentibus tertius testis introducatur .
 Ut testimonium ueritatis & omni parte
 roboretur . Quid si illa uaticinan-
 do . & iam de christo clamauerit . in me-
 dium proferamus . ut ex uno lapide
 utrorumque frontes percutiantur .
 Iudaeorum scilicet atque paganorum .
 atque suo gladio sicut goliath . christi om-
 nes percutiantur inimici .
Audite quid dixerit .
Iudicii signum tellus sudore madescet .
E caelo rex adueniet perfecta futurus .
 Scilicet in carne praesens ut iudicet orbem .
 Unde domini cernent incredulus atque fidelis .
 Celsam cum seculi acui iam termino in ipso .
 Sic animae cum carne aderunt quasi iudicat ipse .
 Cum iaculis incultus densis in uestris . orbis .
 Reicient simulacra uiri cuncta quoque gazam .

Exuret terras ignis potumque polamque .
Inquirens tetri portas effringet aeterni .
Scorum sedem cuncta lax libera carni .
Tradetur . fontes aeterna flamma cremabit .
Occultos actus retegens tunc quisque loquatur .
Secreta atque deus reserabit per tota lucis .
Tunc erit & luctus stridebunt dentibus omnes .
Sriptur solis iubar & chorus interit astris .
Uoluetur caelum lunaris splendor obibit .
Decidet colles ualles ex tollent ab imo .
Non erit in rebus hominum sublime at altum .
Iam aequantur campis montes . & cerula ponti .
Omnia cessabunt tellus con fracta peribit .
Sic pariter fontes torrentur fluminaque igni .
Et tuba tum sonitum tristis dimittet ab alto .
Orbe gemens facinus miserum uariosque labores .
Tartareumque chaos monstrabit terra deiscens .
Et coram hic domino reges sistentur ad unum .
Recidet ex caelo ignis . & sulphuris amnis .
Haec de christi nauitate passione et resur-
 rectione . atque secundo eius aduentu .
 ita dicta sunt . ut si quis in greco capita
 horum uersuum discernere uoluerit .
 inueniet in christo . rios . theu . soter .
 quod & in latinum translatis eisdem
 uersibus apparet . Preter quod gre-
 carum litterarum proprietates non ad-
 eo potuit obseruari . Credo iam uos
 omnes iudaei tantis testibus . ita
 obrutos confutatosque esse ipsa ueritate .
 ut nihil ultra repugnare . nihil
 quaerere debeat .

FERIA QUARTA ANTE
 NATALE DOMINI .

LECTIO SANCTI EVANGELII SECUNDUM LUCAM.

In illo tempore. **M**issus est angelus gabriel ad o[mn]i civitatem galileae. cui nomen nazareth. ad virginem desponsatam viro. cui nomen erat ioseph. de domo dauid. et nomen virginis maria. Et reliq[ua].

XI

OMNIUM VENERABILIUM BEDAE PROBI DOMINICAE LECTIONIS.

Exordium nostrae redemptionis fratres karissimi. hodierna nobis sancti euangelii lectio commendat. Quae angelum de caelis ad o[mn]i missum narrat ad virginem. ut novam in carne natiuitatem filii dei predicaret. Per quam nos abiecta uetustate noxia. renouari atque inter filios dei computari possimus;

ut ergo promissae salutis mereamur dona perungere. primordium eius intenta citemus aure percipere.

Missus est inquit angelus gabriel ad o[mn]i civitatem galileae. cui nomen nazareth. ad virginem desponsatam viro. cui nomen erat ioseph.

aptum profecto humanae restorationis principium. Ut angelus ad o[mn]i mitteretur ad virginem.

partu consecrandam diuino. Quia prima perditionis humanae fuit causa.

Cum serpens diabolo mittebatur ad mulierem. spiritu superbiae decipiendam. Immo ipse in serpente diabolus ueniebat.

Quia genus humanum deceptis parentibus primis. in mortalitatis gloria nudaret. Quia ergo mors intrauit per feminam. Aperte redit & uita per feminam. Illa a diabolo seducta per serpente[m]. viro gustum necis optulit. hec edocta ad o[mn]i per angelum. mando auctorem salutis edidit. Missus est ergo angelus gabriel ad o[mn]i. Raro aut legimus quia apparentes hominibus. angeli designantur ex nomine.

Uerum quotienscumque fit. Ideo utique fit. ut etiam nomine ipso quod ministraturi ueniant insinuent.

Gabriel namque. fortitudinis dicitur. et merito tali nomine prefulget. qui nascituro in carne deo testimonium perhibet. De quo propheta in psalmo. Dominus inquit fortis & potens. dominus potens in proelio. Illo nimirum proelio. quo potestates aeras debellere. Et ab earum tyrannide mandum ueniebat eripere.

Ad virginem desponsatam viro. cui nomen erat ioseph de domo dauid. et nomen virginis maria. Quod dicitur. de domo dauid. non tantum ad ioseph sed etiam pertinet ad mariam. Legis namque erat praecipuum ut de sua quisque tribu ac familia duceret uxorem.

A postolo quoque attestante. qui ad
timotheum scribens ait . . .
Memoresco igitur ihm xpm resur-
rexisse a mortuis. & semper dauid
secundum euangelium meum . . .
I deo enim ueraciter ex femine dauid
ortus est dñs. Quia incorrupta eius
genetrix. ueram de stirpe dauid ori-
ginem duxit . . . Cur autem ipse
non de simplici uirgine. sed despon-
sata uiro concipi et nasci uoluerit.
plurimae a patribus rationabiles
causae proferuntur . . . Equibus
per maxima est. ne uelut stupri
rea damnaretur. si uirum non ha-
bens filium procrearet . . . Dein-
de. ut in his etiam quae domestica
cura naturaliter exigebat. puerpera
solatio sustentaretur uirili . . .
Oportebat ergo beatam mariam ha-
bere uirum. qui et testis integra-
tatis eius certissimus. Et nati ex ea
dñi ac saluatoris nostri. esset nutri-
tius fidissimus . . . Qui quae & pro
eo paruulo. secundum legem hostias
ad templum deferret . . . Et cum in
stante persecutionis articulo. inae-
griptum cum matre ferret ac referret.
Alia quae illi per plura quae ad sumptae
humanitatis fragilitas poscebat.
necessaria ministraret . . . Nec mul-
tum obfuit. si quis illum ad tempus
eius filium credidit. Cum predican-
tibus apostolis. post ascensionem eius

5
Cunctis palam credentibus. Quod
de uirgine natus esset. patuerit . . .
Nec preter eundem quod beata di gene-
trix meritis praecipuis & iam nomi-
ne testimonium reddit . . . Interpre-
tatur enim stella maris . . . Et ipsa
quasi sidus & immum. inter fluctus
saeculi labentis. gratia privilegii
specialis resulsit . . . Ingressus autem
angelus ad eam dixit . . . Haue gra-
tia plena dñs tecum. benedicta tu
in mulieribus . . . Quae saluatio
quantum humanae consuetudini in-
audita. Tantum est beatae mariae
dignitati congrua . . . Uere etenim
gratia erat plena. cui diuino munere
conlatum est. ut prima inter feminas
gloriosissimam de uirginitatis mu-
nus offerret . . . Unde iure angeli-
co aspectu simul & affatu meruit
perfrui. quae angelicam studuit
uitam imitari . . . Vere gratia erat
plena. cuius per quem gratia. &
ueritas facta est. ihm xpm generare
donatum est. Et ideo uere dñs cum
illa erat. quam & prius nouo castita-
tis amore. a terrenis ad caelestia
desideranda sustulit. Et postmodum
mediante humana natura omni ple-
nitudine diuinitatis consecruit . . .
Uere benedicta in mulieres. quae si-
ne exemplo muliebris conditionis.
cum decore uirginitatis. gausa est
honore parentis . . . Quodque uirginem

matrem decebat. dñi filium pro
creauit. Quae postquam more
humanae fragilitatis. & uisione an
gelica & insolita est salutatione
turbata. Mox idem angelus eam
reperto sermone. Ne timeat hor
tatur. Quodque maxime timo
rem pellere consuevit quasi bene
cognitam ac domesticam. proprio
eam nomine uocat. Et quare
gratia plenam diceret diligenter
edocet. Ne timeas inquit
maria. Inuenisti enim gratiam
apud dñm. Ecce concipies in utero
& paries filium. Et uocabis nomen
eius ihm. hic erit magnus. &
filius altissimi uocabitur.

Notandus solerter ordo uerborum.
& tanto artius est cordi inseren
dus. quanto manifeste patet.
Quia in his tota redemptionis nre
summa consistit. Nam mani
festissime dñm ihm. id est salua
torem nostrum. & uerum dñi patris
& uerum hominis matris filium
predicant. Ecce inquit concipi
es in utero & paries filium.

Agnosce uerum hunc hominem.
ueram de carne uirginis adsupfisse
substantiam carnis. Hic erit
magnus. Et filius altissimi uo
cabitur. Confitere eundem
& iam dñm uerum deo uero. Et
aeterno patri filium semper ^{esse} coaeternum.

Quod autem futuro tempore dicitur.
hic erit magnus & filius altissimi
uocabitur. Nemo ita intellegen
dum putet. Quod dñs xps ante par
tum uirginis non fuerit. sed ita hoc
potius dictum intellegamus. Quia
potentiam diuinae maiestatis quam
di filius aeternaliter habuit.

Hanc idem homo natus. Ex tempore
acceperit. ut una induabus natu
ris persona esset. mediatoris ac
redemptoris nri. Et dabit illi
dñs dñs sedem dauid patris eius.

Sedem dauid. regnum dicit israhe
liticae plebis. Quod suo tempore.
dauid iubente pariter. & adiuuante
dño. fidei deuotione gubernauit.

Dedit ergo dñs redemptori nostro
sedem dauid patris eius. Quando
hunc de genere dauid incarnari dis
posuit. Ut populum quem dauid
temporali imperio rexit. ipse gra
tia spiritali ad aeternum prouehere
ret regnum. De quo apostolus
ait. Qui eruit nos de potestate
tenebrarum. Et transtulit in regnum
filii caritatis sae. Hinc est quod
idem populus diuino admonitus
instinctu. Cum passurus ille hic
rosolimam properaret. in eius lau
dem gaudens decantabat.

Benedictus qui uenit in nomine
dñi rex israhel. Et iuxta aliu
euangelistam. benedic tum quod

uenit regnum patris nostri dauid

Ad erat enim tempus quo redempto per
 eius sanguinem mundo. rē agnosce
 ratur. Non solum domus dauid. sed et
 totius ecclesiae. Immo omnium conditor
 & rector seculorum. Unde recte
 angelus postquam dixit. Et dabit
 illi dñs sedem dauid patris eius. Con
 tinuo subiunxit. Et regnabit in
 domo iacob in aeternum. Domam
 namque iacob ecclesiam dicit uniuersam
 quae per fidem & confessionem xpi
 ad petri archarum pertinet sortem.
 siue in his quide patri archarum stirpe
 carnis originem duxerunt. Sicut in
 illis quide aliis nationibus carnaliter
 editi. spiritali lauacro sunt in xpo
 renati. In qua uidelicet domo regna
 bit in aeternum. Et regni eius non erit
 finis. Regnat quippe in ea in pre
 senti uita. cum electorum corda p fide
 & dilectionem suam inhabitans regit.
 atque ad percipienda supernae retri
 butionis dona. continuæ protectione
 gubernat. Regnat in futura. cum
 eosdem finito statu temporalis exili
 ad habitationem patriae caelestis in
 traducit. In qua praesenti eius uisio
 ne semper admoniti. nihil aliud
 agere. quam eius uacare laudibus
 gaudent. Dixit autem maria
 ad angelum. Quomodo fiet istud.
 quod uirum non cognosco. Quomodo
 inquit fieri potest. ut concipiam pa

trunque filium. quae incastrimonia
 uirginitatis. uitam consummate
 disposui. Non autem quasi incre
 dulce uerbis. angeli. Quomodo haec
 impleri ualeant requirit. Sed certa
 quia oportebat impleri. quod et tunc
 ab angelo audiebat. Et prius a pro
 pheta dictum legerat. quod id ordine
 complendum sit. interrogat.

Quia uidelicet propheta. qui hoc futu
 rum praedixit. quomodo fieri possit
 non dixit. sed angelo dicendam
 reseruauit. Respondens ergo
 angelus dixit ei. Sp̄s sc̄s super ue
 niat in te. & uirtus altissimi obum
 brabit tibi. Ideoque & quod nascetur
 sem̄. uocabitur filius dei. Super
 ueniens in uirginem sp̄s sc̄s. duobus
 modis. in eadiuinae suae potentiae
 efficaciam ostendit. Quia et mente
 illius adeo quantum humana fragili
 tas patitur. Ab omni uitiorum
 sorde castigauit. ut caelesti esset
 digna partui. Et in uero illius sem̄
 ac uenerabile redemptoris nri cor
 pus. sola sui operatione creauit. Idest
 nullo uirili interueniente ad tactu.
 Carnem de carne uirginis sacrosam
 de intemerata formauit. Quem
 enim prius aperte sp̄m sc̄m dixit.

Hanc ipsam denuo uirtutem altissimi
 nominauit. Iuxta hoc quod dñs
 cum eiusdem sp̄s aduentum discipu
 lis promitteret ait. Et ego mitto

10
promissum patris mei in uos. uos autem
sedete in ciuitate quoad usque in dua
mini uirtute & alto. Obumbra
uit autem beatae diuinitatis uirtus
altissimi quia spiritus sanctus cor illius cum
impleuit. ab omni aestu concupiscen
tiae carnalis temperauit. Eman
dauit ad desideria temporalibus. ac
donis caelestibus mentem simul
illius consecrauit & corpus. Ideoq;
& quod nascetur inquit semini uocabi
tur filius dei. Quia de sanctificatione
spiritus sancti concipiet. semini erit quod gignitur.
Congruit conceptione naturae. ut quae
contra humanae conditionis more
uirgo concipit. supra humanae con
suetudinis modum dei filium generet.
Omnes quippe homines in iniquitati
bus concipimur. Et in delictis nas
cimus. Quotquot autem donan
tudo ad uitam praeparati sumus
aeternam. Ex aqua & spiritu sancto renas
cimus. Solus uero redemptor noster
pro nobis incarnari dignatus. mox
sanctus natus. quia sine iniquitate con
ceptus est. Possimus sane in eo
quod dicitur. Et uirtus altissimi
obumbrabit tibi. altius quiddam
de sacramento dominicae incarna
tionis intellegere. Obumbrari
enim nobis dicimus. cum feruente
meridiano sole. uel arborem media
uel aliud quodlibet umbraculi genus
inter nos & solem opponimus. quo

ardorem eius ut lucem nobis tolera
biliorem reddamus. Redemptor
igitur noster. non in merito solus
lucis uel ardore designatur. quia nos
ueritatis & scientia inlustrat &
amore inflammat. Unde ipse
per prophetam dicit. Vobis autem
tamentibus nomen meum orietur
sol iustitiae. Cuius uidelicet solis
radios beata uirgo suscepit. quan
do dominum concepit. Sed idem sol
uidelicet diuinitas redemptoris nostri.
tegmine se humanae naturae.
quasi umbraculo quodam obtexit.
qua mediante uirginis seum uiscera
ferre sufficerent. Sicque uirtus
altissimi obumbrabit ei. dum di
uina christi potentia. Et eam praesen
tialiter impleuit. Et ut capi ab illa
posset substantia se nostrae fragili
tatis obnubilet. Et ecce heli
sabeth cognata tua & ipsa concepit
filium in senectute sua. Non
quasi incredulam exemplis hostatur
ad fidem. sed bene iam credenti
quae audierat ampliora supernae
dispensationis miracula replicat.
ut quae dominum uirgo erat partura.
praecursorem quoque domini de anu ac
diu sterili parente cognosceret
esse nasciturum. Nec miran
dum iuxta istoriam quod helisa
beth cognata dicitur mariae.
cum superius haec de domo dauid

illa de filiabus aaron orta esse nar-
 ratur .7 Legimus namque quod
 aaron ipse de tribu iuda de qua dauid
 ortus est uxorem acceperit . Uide-
 licet helisabeth filiam aminadab so-
 rorem naason qui fuit dux tribus
 iuda in deserto . cum egredierentur
 ex aegypto .7 Rursusque regnantibus
 dauid posteris . Legimus quod ioia-
 da pontifex maximus uxorem habu-
 erit de tribu regali hoc est iosabeth
 filiam regis ioram .7 Ipse est ioiada
 cuius filium zacharium uirum aequae
 scissimum lapidauerunt inter tem-
 plum & altare . sicut etiam ipse dicitur
 beatorum martirum mentionem
 faciens in euangelio testatur .7

Unde tribus utraque hoc est sacerdoti-
 lis & regia cognatione semper ad in-
 uicem probatur esse coniuncta .7

Potuit autem huiusmodi coniunctio
 etiam recentiore tempore fieri .
 datus nuptum feminis de tri-
 bus . Ut manifeste beatam di-
 genetricem quae de tribu regia des-
 cendit . Cum tribu sacerdotali cog-
 nationem generis habuisse constaret .
 quod mysterium caelestibus apertissime
 congruit . Oportebat namque
 ut apparet in mundo mediator di-
 & hominum . de utraque tribu car-
 nis originem haberet . quia nimirum
 ipse in humanitate adsumpta utranq;
 habiturus erat personam . et sacer-

dotis scilicet & regis . Siquidem de
 regia eius potestate . qua electis suis
 regnum perenne tribuit . Et pre-
 sentis scilicet euangelii lectio testatur .

Quia regnabit in domo iacob in aeternum .
 Et regni eius non erit finis .7 Porro
 de pontificali dignitate illius . in qua
 pro nostra redemptione hostiam suae
 carnis offerre dignatus est . Testatur
 propheta qui ait .7 Tu es sacerdos
 in aeternum secundum ordinem
 melchisedech .7 Accepta autem tan-
 ta gratia . uideamus beata maria
 in quanta humilitatis arce persistat .

Ecce inquit ancilla domini . fiat mihi se-
 cundum uerbum tuum .7 Mag-
 nam quippe humilitatis constantiam
 tenet . quae se ancillam sui condito-
 ris . dum mater eligitur appellat .
 Beata in mulieribus angelico oraculo
 praedicatur . Incognita adhuc cae-
 teris mortalibus arcana nostrae redemp-
 tionis edocetur . Nec se tamen
 de singularitate meriti excellen-
 tioris singulariter extollit . sed
 potius suae conditionis . in omnibus
 memor . famularum se christi confor-
 tio humiliter adiungit .7 Famula
 tum christo deuota quod iubetur in-
 pendit .7 Fiat inquit mihi secun-
 dum uerbum tuum .7 Fiat ut ipse
 sanctus adueniens me caelestibus dig-
 nam mysterium reddat . fiat ut in
 utero meo filius dei humanae substan-

tiae habitum induat . atque ad redem-
ptionem mundi tanquam spon-
sus suo procedat & thalermo . . Cuius
uocem mentemque . nos fratres km̄
promodulo nostro sequentes . famulos
esse nos xpi . incunctis actibus nr̄is
motibusque recolamus . Cuius semper
obsequiis omnia corporis nr̄i mem-
bra mancipemus . ad eius inplenda
uoluntatem . Totum nr̄e mentis
dirigamus intuitum . . Sicque per
ceptis eius muneribus gratias recte
uiuendo reddamus . ut ad maiora
percipienda digni existere merca-
mur . . Praecemur seduli . cum bea-
tadi genetrice . ut fiat nobis secun-
dum uerbum eius . . Illud uidelicet
uerbum . quo rationem suae incarnatio-
nis ipse exponens ait . . Sic enim
dilexit d̄s mundum . ut unigenitū
filium suam daret . ut omnis qui
credit in ipsum non pereat . sed ha-
beat uitam aeternam . . Nec
dubitandum . quin nos de profundis
ad se clamantes citius exaudire
dignabitur . Propter quos nec-
dum se cognoscentes ipse ad profun-
dam hanc conuallem lacrimarum
descendere dignatus est . .
Ihs xps d̄ns noster . qui uiuit & reg-
nat cum patre . in unitate sp̄s sc̄i d̄s
per omnia secula seculorum amen .

PER VI ANTE NAT̄ D̄NI
LEC̄ S̄CI IȲA S̄EC̄ LUCAM .

In illo tempore . **E**xurgens
autem maria abiit in montana cum
festinatione in ciuitatem iuda .

Et intrauit in domum zacharie . et
salutauit helisabeth . et reliq̄ .

**OMNIA VENERABILIS BE-
DAI PR̄BI DE EADEM LEC-
TIONE : —**

Lectio quam audiuius sc̄i euange-
lii . et redemptionis nr̄e nobis sem-
per ueneranda primordia
predicat . & salutaria semper imi-
tandae humilitatis remedia com-
mendat . . Nam quia peste
superbiae ad tactum genus huma-
num perierat . decebat ut medica-
mentum humilitatis quo sanare-
tur . . Prima mox incipientis
salutis tempora praetenderent . .

Et quia per temeritatem seductae
mulieris . mors inmundum intro-
ierat . Congruum fuit . ut in in-
ditiū uitae reuertentis . mulie-
res se deuote humilitatis inuicem
ac pietatis praecemerent obsequiis .

Prior ego nobis beata di genetrice
ad sublimitatem patriae caelestis
Iter ostendit humilitatis . non mi-
nus religionis . quam castitatis
exemplo uenerabilis . . Siquidem
gloria uirginei et intemerati
corporis . qualis ^{est} uita supernae
ciuitatis ad quam suspiramus in-
sinuat . ubi neque nubent . neque

nubentur. sed sunt sicut angelici in caelis. At uirtute mentis & imia qua adhuc per tingere debemus indicat. Namque sicut praecedente sei euangeli lectione cognouimus. Postquam angelica uisione & alloca tione meruit sublimari. postquam se caelesti honestandam parauit dicit. Nequaquam se dedonit caelestibus quasi se h& essent & tulit. Sed ut magis magisque donis esset apta di uinis. In custodia humilitatis gressum mentis fixit. Ita euangeli zant sibi. archangelo respondens. Ecce ancilla dñi fiat mihi secundum uerbu tuum. Ut uero ex hoc dierna lee tione audiuius eandem quam ange lo exhibuerat humilitatem. homi nibus quoque curauit exhibere. Et quod maioris est uirtutis. hoc & iam minoribus. Quis enim nes ciat uirginem dō consecratam. mu lierem deditam. gradum habere potiorem. Quis dubitet matrem regis aeterni. iure matri militis esse preferendam. At tamen ipsa memor scripturae praecipientis. Quanto magnus est humilia te in omnibus. Mox angelus qui loque batur ei ad caelestia redit. Surgit a montana conscendit. gestansque in utero dñi. seruorum dñi habitacula p&xit. ac requirit allo quia. Et apte post uisionem an

geli in montana subit. Quae gustata stauitate supernorum ciuium. humilitatis se gressibus. ad uirtutum alta transulit. Intrat ergo domum zachariae. atq; helisabeth quam seruam ac praecursorem dñi parturam no uerat salutat. Non quasi dubia de oraculo quod acceperat. sed ut congratulatura de dono. quod con seruam accepisse didicerat. Non ut uerbum angeli. mulieris ad testatione probaret. sed mulieri pro uetate aetate. uirgo iuuenula ministerium sedula in penderet. Ut autem audiuit salutationem mariae helisabeth. Exultauit in fans in utero eius. Et repleta est spū scō helisabeth. Aperiente os ad salutandum beata maria. re pleta est mox spū scō helisabeth. repletus & iohannes. atque uno eodemque spū ambo edocti. Illa salutantem quae esset agnouit. Et ut matrem dñi sui debita cum be nedictione uenerata est. ille ipsam esse dñm qui utero uirginis por tēretur intellexit. Et quia lingua necdum ualuit. animo ex ultante salutauit. Officiūq; suae praecursionis. quam libenter quam deuotae iuuenis esset im pleturus. Et ante quam nasce r&ur. ad ueniēti dño quibus ua

lebat indicus intimauiit . Ad erat
namque tempus quo impleretur
angeli sermo quem dixerat . Quia
spūscō replebitur . adhuc ex utero
matris suae . 7 Repleta est ergo
spūscō helisabeth . Et exclamauit
uoce magna . 7 Recte uoce mag
na . quia magna di dona cognouit ;
Recte uoce magna . quia illum quem
ubique praesentem nouerat . Etiam
corporaliter adesse sentiebat . 7
Magna etenim uoce . non tam clamo
sa quam deuota intellegendum est ;
Neque enim modice uocis deuotione
dnm laudare uolebat . quae spū
scō plena flagrabat . 7 Quae et illū
in utero gestabat . Quo innatis mu
lierum maior nemo est . Et eum
aduenuisse gaudebat . qui concep
tus ex carne matris uirginis . fi
lius altissimi uocaretur . et esset . 7
Exclamauit autem et dixit . be
nedicta tu inter mulieres . Et be
nedictus fructus uentris tui . 7
Benedicta tu inter mulieres . sed
inter mulieres benedictas . maiori
benedictione specialiter insignis .
Benedictus fructus uentris tui . 7
Nec ipse generali scōrum more bene
dictus . sed sicut apostolus ait ;
Quorum patres & ex quibus xps se
cundum carnem . qui est super
omnia dñs . benedictus in saecula . 7
De huius ortu fructus . psalmista

mystico sermone testatur dicens .
Etenim dñs dabit benignitatem .
& terra nostra dabit fructum suum .
Dedit quippe dñs benignitatem .
quā genus humanum . areatu pre
uaricationis per unigenitum suum
liberare disposuit . . Dedit benign
nitatem . quia in gressu eius uir
ginalis uteri templum . spūscī gra
tia consecrauit . . Et terra nostra
dedit fructum suum . quia eadem
uirgo . quae de terra corpus habu
erat . filium genuit . diuinitate
quidem dō patri coequalem . sed
sibi carnis ueritate consubstantia
lem . . De hoc & esaias . tempus
humanae redemptionis intuent
ait . 7 In illa die erit germen dñi
in magnificencia & in gloria . &
fructus terrae sublimis . . Cermen
namque dñi fuit in magnificencia
& gloria . cum sempiternus di
filius in carne temporaliter ap
parens . magnitudine uirtutum
caelestium mundo clarus effulsit .
Fructus quoque terrae sublimis
effectus est . quando carnem qua
de nostra naturam mortalem dñs
susceperat . uirtute resurrectionis
inmortalem iam redditam . ad
caelos subleuauit . . Recte ergo
dicitur . benedicta tu inter mu
lieres . Et benedictus fructus
uentris tui . . Benedicta est enī

incomparabiliter quae & diuini ger-
 minis suscepit gloriam & coronam
 integritatis seruauit. **Benedicta**
 tu inter mulieres. per cuius partum
 uirgineum. anatis mulierum ma-
 ledictio primae matris excludit. **Benedictus**
 fructus uentris illius. p-
 quem & semen incorruptionis. & sup-
 ne hereditatis quam perdidimus in
 adam. fructum recepimus. et uere
 ac singulariter benedictus. qui non
 nostro more. postquam natus est
 gratiam ad benedictionis percepit.
 sed ipse ad saluandum mundum bene-
 dictus uenit in nomine dñi. **Et**
 unde hoc mihi ut ueniat mater dñi
 mei ad me. **O** quanta in prophe-
 tissae mente humilitas. quae ueris
 sermo dñi quem dixit. Super quem
 requiescat sps meus. nisi super hu-
 milem & quietum & tementem uer-
 bamea. **M**atrem quidem dñi
 quae ad se uenerat. mox ut uidit esse
 cognouit. sed nihil in se talis meriti
 repperiens. quod digna fieret. at an-
 ta hospite uisitari. **Unde** hoc
 mihi inquit. ut ueniat mater dñi
 mei ad me. **Q**uia nimirum ipse
 sps qui ei prophetae donum contulit.
 munus pariter humilitatis presti-
 tit. **P**rophetico repleta spu. ge-
 netricem ad se aduentasse saluato-
 ris intellegit. sed humilitatis
 spu cur cum specta. minus

dignam se eius aduentui dephendit. **E**
 ecce enim ut facta est uox salutatio-
 nis tuae in auribus meis. exultauit
 in gaudio infans in utero meo. **I**
 ntellexit helisabeth. eodem quo
 implenda erat spu reuelante. quid
 illa exultatio sui significasset in
 fantis. hoc est illius uenisse ma-
 trem. cuius ipse praecursor. ac de-
 monstrator esset futurus. **Et**
 quam miranda. quam cito scisps
 operatio. nulla quippe indiscendo
 mora est. ubi sps doctor adest. **E**
 n uno eodemque momento. cum
 uoce salutantis. gaudium nascitur
 infantis. **Q**uadum uox ad aures
 peruenit corporales. uirtus spi-
 ritualis cor intrauit audientis. **N**
 ec solum geneticem. sed & sobole
 amore dñi aduenientis accendit. **V**
 nde mox eadem praecursoris dñi
 genitrix. ea quae in occulto cogno-
 uerat. his qui simul aderant &
 audiebant. palam euangelizare
 curauit. **N**am subdit. **E**t beata
 quae credidit. quo perficientur
 in ea quae dicta sunt ei ad dno. **N**am
 & hoc quoque per spm didicit heli-
 sabeth. quae angelus ad mariam
 uerba protulerit. **Q**uod illa mox
 euangelizanti crediderit. **Q**uod
 haec diuina operante potentia.
 absque ulla essent dubietate com-
 plenda. **M**irumque in modum

idem sp̄s eum cum repleuit p̄sentium
simul praeteritorum & futurorum
scientia instruxit . . . De praesenti
bus namque ^{se} edoctam monstravit .
Cum beatam mariam matrem dñi
sui uocans . quia redemptorem
humani generis in utero gestaret
indicauit . . . Unde & iam fructu
uentris eius singulariter benedic
tum esse professus est . Praete
ritorum se notitiam accepisse sig
nauit . Quae & uerba angeli ad
mariam . Et consensum mariae
credenti sibi innotuisse prodidit .
Sed & futurorum scientiam sibi non
negatam intimauit . Cum perfi
cienda ad dñm quae ei dicta essent
aperuit . . . Quis autem fratres
mei dicere quis aestimare sufficiat .
quae tunc gratia sp̄s di genetricem
repleuerit . Cum tanta in matre
praecursoris . lux doni caelestis
emicauit . . . Uerum audiamus
uerba quae dixit . si forte & his
ualeamus aliquantulum dinoscere .
quid intus habuerit . . . Audita ergo
responsione helisabeth . qua eam
beatam inter mulieres praedicauit .
matrem dñi sui cognominauit .
fide fortem laudauit . ad cuius
ingressum se ipsam cum filio sp̄s
sco repletam esse signauit .
Non amplius tacere potuit dona
quae perceperat . sed quae semper

animo gerebat . ubi aptum tempus
inuenit . & iam deuota oris pro fessi
one pate fecit . . . Namque ut uir
ginalem decebat pudorem acceptum
diuinitus o raculum . aliquandiu
silentio tegebat . arcanum misteri
caelestis in suo p̄toris abdito ueneba
tur occultum . . . **E**xpectabat reue
renter . donec ipse donorum distribu
tor . Quid sibi doni specialis tribu
isset . quid secreti reuelasset . quan
documque uellet ostenderet . . .
At postquam eadem quae sibi erant cha
rismata prestita . per alios sp̄s uerue
lanze esse patefacta cernebat .
Mox etiam ipsa thesaurum caeli quod
in corde seruabat aperuit . . . **A**tergo .
Magnificat animam eadē . Et exul
tauit sp̄s meus in dō salutari meo . . .
Et cetera . . . Quibus primo . dona sibi
specialiter concessa confitetur . . .
Deinde generalia di beneficia . quib;
generi humano in & eternum consule
re non desistit enumerat . . . Cuius
autem anima dñm magnificat .
Qui omnes interioris hominis sui
affectus . diuinis laudibus ac ser
uitus mancipat . qui obseruantia
praceptorum dñi . semper eius poten
tiam maiestatis secogitare demonstrat .
Cuius sp̄s in dō salutari suo exultat .
quem nil interrenis libet . . . Nulla
caducarum rerum affluentia emollit .
Nulla aduersitas fran . . . git . sed sola

illius a quo salus speratur aeterna
 sui conditoris memoria delictat .
 Quae cum omnibus perfectis uerba
 recte conueniant . Maxime tam
 tabeatam diu genetricem proferre
 decebat . quae meriti priuilegio sin
 gularis spiritali ipsius dilctione
 flagrabat . Cuius corporali concep
 tione gaudebat . Quae iure in
 ihu . idest salutaris suo . speciali p
 prae ceteris scis gaudio potuit exul
 tare . Quia quem per pccatum salu
 tis auctorem nouerat . Hunc ipsu
 temporali ortu de sua carne nasci
 turum esse sciebat . Quatenus in
 una eadem que persona ueraciter
 suus et filius esset & dñs . Quae
 sequentibus quoque uerbis . quam
 uilia de se ipsa senserit edocet . Et
 quod omne quicquid boni meriti
 habuit . hoc superna gratia lar
 gente perceperit dicens .
 Quia respexit humilitatem ancille
 suae . ecce enim ex hoc beatam
 me dicent omnes generationes .
 Humilem quippe xpi ancillam suo
 iudicio se fuisse demonstrat . sed
 respctu se gratiae caelestis . repen
 te sublimatam pronuntiat . atq;
 intantum glorificatum . Ut sua
 beatitudo praecipua . Merito cunc
 tarum gentium uoce miretur .
 Addidit & iam adhuc diuinae pie
 tatis munera . Quae mirabiliter

accepit digna gratiarum actione
 conlaudans .

Quia fecit mihi magna qui potens
 est . & sem nomen eius . Nihil
 ergo suis meritis tribuit . quae
 totam suam magnitudinem
 ad illius donum refert . quies senti
 aliter potens & magnus & existens .
 fideles suos de paruis atq; in firmis .
 fortiter facere consuevit & magnos .
 Bene autem addidit . Et sem nomen
 eius . ut admoneret audientes .
 immo omnes ad quos eius uerba
 peruenirent instrueret ad fidem .
 Et inuocationem eiusdem nominis
 aduolare . Quatenus & ipsi scitatis
 aeternae . ac salutis uere possent
 esse participes . iuxta illud pro
 pheticum . Et erit omnis qui cum
 que inuocauerit nomen dñi sal
 uis erit . Ipsum est enim nomen
 de quo supra ait . Et exultauit
 sps meus . in dō salutaris meo .
 Unde adhuc apertius addit .
 Et misericordia eius in progenies
 et progenies . timentibus eum .
 Progenies autem & progenies . uel
 citius que populi . iudaei iudeli
 & gentilis appellat . uel recte
 omnium per orbem nationum .
 quas in xpo credituras esse p̄uide
 bat . Quia sicut p̄rus ait .
 Non est personarum acceptor dñs .
 sed in omni gente qui timet eum .

& operatur iustitiam acceptus est illi ;
Concinit autem his beatae mariae
uerbis . ipsius dñi sermo . quo non
tantum matrem . quae se corpora
liter generare meruit . Sed &
omnes qui sua praecepta seruarent .
Pronuntiauit esse beatos . Cum
enim docente illo populum quodam
loco . & miracula faciente . Omnes
eius sapientiam ac uirtutes mira
rentur . **E**x tollens uocem
quaedam mulier de turba dixit
illi . **B**eatuſ uenter quae por
tauit . & ubera quae suxisti .
At ille testimonium ueritati prola
tum libenter accipiens . Continuo
respondit . **B**eati qui audiunt
uerbum dñi & custodiunt . **U**t
ipsa quoque mulier . immo uniuersa
si quae audiebāt . se beatos fore con
fiderent . si diuinit uellent obtem
perare mandatis . **A**c si aperte
dicat . **Q**uamuis singulare
priuilegium beatitudinis habeat
Quae filium dñi incarnatum . uirgo
in utero gestare . parere . ac nutri
re digna est . praecipuum tamen
in eadem uita perp̄ua beatitudi
nis locum . Et ipsi sunt habituri .
Qui eius fidem . ac dilectionem . casto
in corpore concipiunt . qui sedula
in mente . praceptorum eius
memoriam portant . qui hanc &
in mente proximorum solerti

& hortatione nutrire satagunt .
Uerum quia uenerabilis dñi genetrice .
misericordiam eius omnibus per
orbem . qui eum timent . ad futu
ram esse perdocuit . **R**estat
ut & iam superbi & contemnentes
monita ueritatis . quid mereantur
in sinact .
Fecit inquit potentiam in brachio
suo . dispersit superbos mente cor
dis sui . **I**n brachio suo . Inditio
ne propriae uirtutis . significat .
Non enim alieno ad operandum in
diget auxilio . Cui scriptum est .
sub est cum uoluerit posse . **Q**uod
ad distinctionem nrae bonae ope
rationis dicit . **Q**ui non in nrae uir
bus libertatis . sed in dō facimus
uirtutem . **E**t sicut alias scriptum ē .
Et brachium eorum non saluabit eos .
sed dexter tua . et brachium tuum
& in luminatio uultus tui .
Dispersit autem superbos mente cor
dis sui . **Q**uia initium omnis pec
cati superbia . **O**beuius meriti
dñi genus humanum . a stabili
habitatione patriae caelestis eici
ens . in hūis peregrinationem & ibi
longe lateque dispulit . **S**ed et
his qui in peccatis perdurare non
timent . grauiorem futurae disper
sionis uindictam reseruauit .
Deposuit potentes de sede . **E**os dē
potentes appellat . quos ante dixerat

superbos . 7 Qui ideo nimirum sup
 biuocantur . quia supra mensuram
 se suae conditionis & tollunt . 7
 Potentes autem non quia uere poten
 tes sunt . sed quia confidentes in
 uirtute sua . conditoris adiutoriam
 quacere de tractant . Illi autem
 uere potentes sunt . quid dicere norunt
 cum apostolo . 7 Omnia possumus
 in eo qui nos confortauit dno ihu
 xpo de qualibus scriptum est . 7
 Os potentes non abiicit . Cum & ipse sit
 potens . 7
 Deposuit ergo potentes de sede
 et exaltauit humiles . 7 Quia om
 nis qui se exaltat humiliabitur .
 Et qui se humiliat exaltabitur . 7
 Quamuis & iam ita rectae possit intel
 legi . quod non numquam illi ipsi
 qui merito suae elationis ad no fue
 rant deiectioni . Deno miserante illo
 ad humilitatis gratiam redeant .
 sicque merito deuotae humilitatis
 erigantur ad gloriam . 7 Denique
 saulus ob superbiam de sede doctrinae
 legalis depositus est . Sed mox per
 humilitatis subiectionem ad euange
 lizandam xpi fidem leuatus . 7
 Esurientes impleuit bonis . Et di
 uites dimisit inanes . 7 Quia ae
 terna bona perfectae nunc esuriunt .
 atq; ad haec appetenda in fatigabili
 operum iustorum instantia certare
 non desistunt . satiabuntur atq;

cum sui redemptoris gloria quam de
 siderabant apparuerit . . At quicum
 que caelestibus diuitis terrenas prae
 ponere gaudent . hi nimirum tem
 pore ultime discretionis . inanes to
 tius beatitudinis dimittuntur ad no .
 Ideoque cum diabolo perennis mise
 riae poena plectuntur . 7 Quod
 & iam in hac uita ex parte non mini
 na uidemus impleri . ut et humi
 les uidelicet supernae bonitatis ali
 monis repleantur . uirtutumque
 caelestiam largitate ditescant . Et
 qui uel de terrenis diuitis gloriantes
 superbiunt . uel de opibus se bonoru
 operum quasi per se se haec habeant
 & tollunt . Intus alumine ueritatis
 inanesunt . 7 Singulis autem his
 uersiculis . quos de diuerso superboru
 atque humilium statu beata maria
 protulit . Ad iungendum est
 quod premisit . In progenies & pro
 genes . 7 Quia nimirum per omne
 labentis seculi tempus . Creator
 iustus ac misericors . Et superbis re
 sistere . & humilibus dare gratiam
 consuevit . 7 Unde bene post
 generalem diuinae pietatis . Et iustu
 tiae commemorationem . ad speci
 alem nouae incarnationis dis
 pensationem qua mundum re
 dimere ds dignatus est . Confessio
 nis suae uerba conuertit dicens .
 Suscepit israhel puerum suum .

memorari misericordiae suae .7

Israhel quippe. uir uidentis dñm inter
pretatur. quo nomine. omnis redemp
torum hominum coetus designatur.
propter quos ut dñm uidere ualeant.
ipse dñs homo uisibilis inter homines
apparuit .7. Qui suscepit israhel.
Quasi medicus aegrum quem curaret.
Quasi rex populum quem ab hostium
incurfione defenderet. Immo hos
te prostrato liberum redderet. ac
secum perpetuo regnare donaret .7.

Et bene addidit. puerum suum. ui
delicet humilem. Oboedientem que
significans. quia non nisi per uirtu
tem humilitatis. Qui ad sortem
potest redemptionis attingere .7.

Vnde & dñs ait .7. Nisi conuersi
fueritis. & efficiamini sicut paruuli.
non intrabitis in regnum caelorum .7.

Bene quoque subiunxit .7. Memora
ri misericordiae suae .7. Quia quod
dñs hominem. ut redimeret adsupfit.
Non humanae meritum conditionis.
sed diuinae donum pietatis exiit.
Quidem post culpam praecuratio
nis. nisi iustam conditoris iram
meruimus .7. Vnde restat. ut quot
quot ad salutem uitae. que recupe
ramur aeternae. Non hoc
nobis sed eius gratiae tribu
amus. Cui dictum est. In ira
misericordiae memoreris .7.

Sicut locutus est ad patres nros .7.

abraham. & semini eius in saecula .7.

Patrum memoriam faciens beata
maria. recte abraham nominatum
exprimit. Quia et simuli patres.
ac sei dominicae incarnationi testi
monium mysticae protulerunt.

Ipsi tamen primo manifeste sunt
eiusdem incarnationis ac nostrae redemp
tionis archana praedicta .7. Ipsi
specialiter dictum est. Atque in te
benedicentur uniuersae cognationes
terrae .7. Quod ad dñm saluatorem

per tinere nullus fidelium dubitat.
Qui ad dandam nobis benedictione
perpetuam. De stirpe abraham
ad nos uenire dignatus est .7. Semen
autem abraham. non illos tantum
dicit electos. qui ex abraham proge
nie sunt corporaliter editi. Ue
rum etiam nos qui de gentibus ad xpm
congregati. Illis fidei societate pa
tribus copulamur. a quibus pro sapie
carnalis origine longe segregamur .7.

Et nos enim semen ac filii sumus abra
hae. cum sacramentis nri redemptoris
quidem genere abraham carnem adsup
sit renascimur .7. Nos sumus
filii abraham. cum illum uidere soller
ti intentione quaerimus. Cuius
diem beatus abraham exultauit
ut uideret. Et uidit. Et gauisus est .7.

Hinc & enim apostolus ait. Si autem
uos xpi. Ergo abraham semen estis.
secundum promissionem heredes .7.

Rectae autem inconclusionis subiungit.
 Inscala. Quia nimirum praefata pro
 missio supernae hereditatis. Nul
 lo umquam sine claudetur. Nam
 & usque in finem seculi huius. Non
 de erunt qui in xpm credendo se
 men fiant abrahe. Et futurae beati
 tudinis eidem semini manebit glo
 ria perennis. Unde nos neces
 se est fratres kmi. quibus aeterna
 merces adno promittitur. Inde
 fesso nisu mentis procius perceptio
 ne luctari. Oportet enim ut
 pro optinendo bono. quod sine sine
 cupimus habere. sine ulla inter
 missione donec accipiamur certa
 re curemus. Verba igitur
 evangelicae lationis frequenter me
 ditatione reuoluamus. Exempla
 beatae di generitricis semper animo
 retineamus. Ut et inconspicua
 di humiles inuenta. Et proximis
 quoque debito honore submissi.
 mereamur una cum ipso perpetuo
 sublimari. Studeamus solliciti
 nenos indebite laudantium fauor
 extollat. Cum illam uideamus in
 ter uerba uerae laudationis. incon
 cussam humilitatis tenuisse con
 stantiam. si in moderatis tempo
 ralium rerum nos appetitus de
 lectat. Reminiscentur. quia iu
 dex nr diuites dimitit inanes. Si
 temporalis afflictio forte mente

conturbat. recogitemus quia et
 humiles exaltat. Numquam
 de impetranda admissorum uenia
 desperemus. quia misericordia
 eius a progeniae inprogenies
 timentibus eum. Nulli inter
 malce quae fecit. grauior in pae
 nitendi culpa subripiat. qui ad
 superbis resistit. eosque ab aeternu
 sorte secernens. per uaria pae
 narum loca pro peccatorum uari
 etate dispergit. Fit autem
 largiente dno. ut sibeatae mariae
 semper actus. & dicta recolamus.
 semper in nobis & obseruantia
 castitatis. Et uirtutis opera perse
 uerent. Nam & optimus ac sala
 berrimus in sca ecclesia nos inole
 uit. ut in nus ipsius cotidie cum
 psalmodia uespertine laudis ab
 omnibus canatur. Quatenus
 ex hoc animos fidelium. Et frequen
 tior dominicae incarnationis
 memoria ad affectum deuotionis
 accendat. Et recogitata sepius ex
 empla generitricis illius. Inuir
 tutum soliditate confirmet.
 Et hoc oportunae ad uesperos fieri
 conplacuit. ut uidelicet fatigata
 per diem. ac distenta diuersis cogi
 tationibus mens nostra. Incumben
 te tempore quidam ad admonem se
 suae considerationis colligeret.
 lamque salubriter admonita.

Quicquid superfluum ut nocivum
diurna uagatione contraxisset
Totum hoc nocturnis deuotio precibus
ac lacrimis ex tempore mandaret
Verum nos quia in longum duximus
sermonem. iam conuersi ad dnm
clementiam ipsius postulamus.
Ut & memoriam beatae mariae con-
gruis ueheremur officis. Et ad
celebranda dominicae natiuitatis
sollemnia purioribus animis ueni-
re mereamur. Adiuuat ipse
ad facienda opera spiritalia. ad
percipienda dona caelestia deside-
rium nrm. qui pro nobis incarnari.
Atque inter homines uiuendi for-
mam dare uoluit unigenitum suum
ihm xpm dnm nrm. Cum quo uiuit
& regnat ds in unitate sps sci per
omnia saecula saeculorum. amen.

**DIE SABBATI ANTE NA-
TALE DNI.**

LIC SCAI IUA SEC LYCAM.

Anno quinto decimo imperii tibe-
rii caesaris. procurante pontio pilato
iudaeam. tetrarcha autem galileae
herode. philippo autem fratre
eius tetrarcha iturae. & tracon-
tidis regionis. & lisaniae
abilinae tetrarcha. subprinci-
pibus sacerdotum anna et caifa
et reliqua.

**XIII OMELIA HUSDEM LECTI-
ONIS BEATI GREGORII
PATAE.**

Redemptoris praecursor
quo tempore uerbum praedi-
cationis acceperit. memora-
to romane rei publicae
principe et iudaeae regibus de-
signatur cum dicitur.

Anno quinto decimo imperii tiberii
caesaris. procurante pontio pilato
iudaeam. tetrarcha autem galileae
herode. philippo autem fratre
eius tetrarcha iturae. & tracon-
tidis regionis. & lisaniae
abilinae tetrarcha. subprinci-
pibus sacerdotum anna et caifa. factum est
uerbum dmi super iohannem za-
chariae filium in deserto.

Quia enim illum predicare ueniebat
qui ex iudaeis quosdam. & multos
ex gentibus redempturus erat.

Per regem gentium. & principes
iudaeorum. praedicationis eius
tempora designantur. Quia
autem gentilitas colligenda erat.
& iudaea pro culpa perfidiae disper-
genda. Ipsa quoque descriptio
terreni principatus ostendit.

Quo & in romana republica unus
presuisse describitur. Et in iudeo
regno per quartam partem pluri-
mi principantur. Uoce etenim
nri redemptoris dicitur.

Omne regnum in seipsum diuisum
 desolabitur . . . Liqueet ergo quod
 ad finem regni iudaea per uenerat
 quae tot regibus diuisa subiacebat . . .
 A pte quoque non solum quibus
 regibus . sed quibus & iam sacerdoti
 bus actum sit demonstratur . . .
 Ut quia illum iohannes baptista
 predicaret . qui simul rex & sacer
 dos existeret . . . Lucas euangelista
 praedicationis eius tempora . per
 regnum & sacerdotum designauit . . .
 Et uenit in omnem regionem ior
 danis . predicans baptismum pae
 nitentiae in remissionem peccatoru
 Cunctis legentibus liquet . quia iohan
 nes baptismum paenitentiae non
 solum predicauit . uerum & iam
 quibusdam dedit . . . Sed tamen bap
 tismum suum in remissionem pec
 catorum dare non potuit . . . Remis
 sio enim peccatorum . in solo nobis
 baptismo xpi tribuitur . . . No
 tandum itaque quod dicitur . pre
 dicans baptismum paenitentiae
 in remissionem peccatorum . . .
 Quo baptismum quod peccata solue
 re . qui dare non poterat . pdicabat . . .
 Ut sicut incarnatum uerbum patris
 praecurrebat uerbo predicationis . . .
 ita baptismum paenitentiae quo pec
 cata soluuntur . praecurreret suo
 baptismo . quo peccata solui non
 possunt . . . Ut quia eius sermo

praecurrebat praesentiam redemp
 toris . ipsum quoque eius bap tis
 ma praecedendo fieret umbra ueritatis . . .
 sequitur . . . Sicut scriptum est in
 libro sermonum esaiiae prophetae . . .
 Vox clamantis in deserto . parate uia
 dni . rectas facite semitas eius . . .
 Idem uero iohannes baptista requi
 situs quiesceret . respondit . . . Ego
 uox clamantis in deserto . . . Qui
 sicut ante nos dictum est . . .
 Ideo uox a propheta uocatus est . quia
 uerbum praebat . . . Quid autem
 clamaret aperitur . cum subditur . . .
 Parate uiam dni . rectas facite semi
 tas eius . . . Omnis qui fidem rec
 tam et bona opera praedicat . . .
 Quid aliud quam uenienti dno . ad cor
 da audientium uiam parat . . .
 Ut haec uis gratiae penetret . lumen
 ueritatis inlustret . . . Ut rectas
 do semitas faciat . dum mundas
 in animo cogitationes . per sermone
 bono praedicationis format . . . Omnis
 uallis implebitur . et omnis mons
 & collis humiliabitur . . . Quid
 hoc loco uallium . nomine . nisi
 humiles . . . Quid montium & colli
 um . nisi superbi homines designan
 tur . . . In aduentu igitur re
 demptoris . ualles impletae .
 montes et colles humiliati sunt . . .
 quia iuxta eius uocem . omnis qui se
 exaltat humiliabitur . et qui se

humiliat & altabitur . . . Vallis
& enim impleta crescit . . . mons autem
& collis humiliatus decreuit . . .

Quia nimirum in fide mediatoris
di & hominum hominis xpi ihu .
& gentilitas plenitudinem gratiae
accepit . Et iudaea per errorem
perfidiae hoc unde timebat per
didit . . . Omnis enim uallis im
plebitur . quia corda humilium
sacrae doctrinae eloquio uirtutu
gratia replebantur . iuxta hoc
quod scriptum est . . . Qui mit
tit fontes in conuallibus . et rursum
dicitur . et conualles abundabunt
frumento . . . A montibus namque
aqua dilabitur . quia superbas
mentes ueritatis doctrina deserit .

Sed fontes in conuallibus surgunt .
quia mentes humilium uerbam prae
dicationis accipiunt . . . Iam uidemus
Iam conualles frumento abundare
conspicimus . quia illorum ora
pabulo ueritatis impleta sunt .

Qui mitres ac simplices huic mundo
despicabiles esse uidebantur . . .

Ipsam quoque iohannem baptistam
quia mira scititate praeditum popu
lus uiderat . Illam hunc esse singu
lariter celsum ac solidum montem
credebat . De quo scriptum est . . .

In nouissimis dierum . . . erit mons
domus dni praeparatus in uertice
montium . . . Nam hanc esse

xpm putabat . sicut per euangelium di
citur . aestimante autem populo
& cogitantibus omnibus in cordibus
suis de iohanne . ne forte ipse esset
xps . . . Quem & requirebant dicen
tes . Numquid xps es tu . . . Sed
nisi isdem iohannes apud se uallis
esset . repletus gratiae spu non suus
esset . . . Qui ut hoc quod erat osten
deret dixit . . . Venit fortior me
cuius non sum dignus . soluere cor
rigiam calciamenti eius . . . Et
rursus ait . . . Qui habet sponsam
sponsus est . . . Amicus autem
sponsi qui stat & audit eum . gaudio
gaudet propter uocem sponsi .
hoc autem gaudium meum imple
tum est . . . Illum oportet crescere
me autem minui . . . Ecce cum pro
mira operatione uirtutum . Talis
esset . ut xps esse crederetur . Non
solum xpm non se esse respondit .
sed etiam corrigiam calciamenti eius
soluere . . . Id est incarnationis eius
mysterium per scrutari . Non sed dig
num esse perhibuit . . . Eius esse
sponsam a ecclesiam credebant .
Qui hunc quia xps esset aestimabant .
sed ait . Qui habet sponsam sponsus est .
Ac si diceret . . . Ego sponsus non sum .
sed amicus sponsi sum . . . Neque prop
ter uocem suam . sed in uoce sponsi
gaudere se perhibebat . Quia non
ideo laetabatur in corde . quod a popu

lis humiliter audiebatur loquens. sed quia ipse ueritatis uocem audiebat intus ut loqueretur foras. Quod bene gaudium impletum dicit. Quia quis quis de sua uoce gaudet. plenum gaudium non habet. A quo & subditur. Illum oportet crescere me autem minui. Quia inrequerendum est. in quo creuit xps. In quo minutus est iohannes. Nisi quod populus iohannis abstinentiam uident. remota hunc ab hominibus esse conspicient. eum esse xpm putabat. Xpm uero cum publicanis comederem. Inter peccatores ambularem intuentem non xpm sed prophetam esse credebat. Sed cum per accessum temporis. Et xps qui propheta esse putabatur. xps est agnitus. Et iohannes qui xps esse credebat. propheta esse innotuit. Impletum est. quod de xpo suis praecursor praedixit. Illum oportet crescere me autem minui. In aestimatione quippe populi. Et xps creuit. quia agnitus est quod erat. Et iohannes decreuit. quia cessauit dici quod non erat. Igitur quo & isdem iohannes ideo infirmitate perstitit. quia in cordis humilitate perdurauit. Et multi idcirco ceciderunt. quia apud semetipsos elata cogitatione tumuerunt. Dicatur recte. Omnis uallis implebitur. Et omnis

mons & collis humiliabitur. Quia humiles donum accipiunt. quod a se corda superbientium repellunt. sequitur. Et erunt praua indirecta & aspera in uias planas. Prava indirecta fiunt. cum malorum corda per iniustitiam de torta ad iustitiae regulam diriguntur. Et aspera in uias planas immutantur. Cum inimicos atque iracundae mentes. per infusionem supernae gratiae. ad lenitatem mansuetudinis redeunt. Quando enim uerbum ueritatis ab iracundamente non recipitur. quasi asperitas itineris gressum pergentis repellit. Sed cum mens iracunda. per acceptam mansuetudinis gratiam. correptiones uel exhortationes recipit. ubi planam uiam praedicator inuenit. Ubi prius per asperitatem itineris pergere. id est praedicationis gressum ponere non ualebat. sequitur. Et uidebit omnis caro salutare dei. Quia omnis caro accipitur omnis homo. uidelicet salutare dei xpm in hac uita. omnis homo uidere non potuit. Ubi ergo in hac sententia prophetae prophetiae oculum. nisi ad extremum iudicii diem tendit. Ubi cum aperis caelis. ministrantibus angelis. considentibus apostolis. in sede maiestatis suae xps apperuerit. Omnes hanc & electi & reprobi pariter uidebunt. ut et iusti de manere

retributionis sine fine gaudeant.
& iniusti ultione supplicii in perpe-
tuum gemant. Nam quia hoc is-
ta sententia intendit. quod in ex-
tremo & amine ab omni carne ui-
debitur. Recte subiungitur.

Dicebat autem ad turbas. quae
exiebant ut baptizarentur ab eo.
Cenimina uiperarum. qui ostendit
uobis fugere a uentura ira. Ven-
tura enim ira est. animaduersio ul-
tionis & tremae. quam tunc fugere
peccator non ualeat. qui nunc ad lam-
ta paenitentiae non recurrit.

Et notandam quod malae soboles.
malorum parentum actiones imi-
tantes. Cenimina uiperarum
uocantur. quia per hoc quod bonis
in uident. eosque persequuntur.

Quod quibusdam mala se tribuunt.
quod lesiones proximis exquirunt.

Quo in his omnibus priorum suorum
carnalium uias secuntur. Quasi
uenerati filii. de ueneratis parenti-
bus nati sunt. Sed quia iam pecca-
uimus. quia usu male consuetu-
dinis inuoluti sumus. Dicat
quid nobis faciendum sit ut fugere
a uentura ira ualeamus. sequitur.

Facite ergo fructus dignos peniten-
tiae. In quibus uerbis notandum est.
quod amicus sponsi. non solum
fructus paenitentiae. sed dignos
paenitentiae ammonet esse faci-

endos. Aliud namque est fruc-
tum facere. Aliud dignam paeni-
tentiae facere. Utenim secun-
dum dignos paenitentiae fructus
loquamur. sciendum est. quia quis
quis illicita nulla commisit. huius
iure conceditur. ut licitis utatur.
sicque pietatis opera faciat. ut
tamen si noluerit. ea quae mundi
sunt non relinquat. At si quis
in fornicationis culpa. uel for tasse
quod est grauius in adulterio lapsus
est. tanto a se licita debet abscidere.
quanto se meminit. illicita perpetrasse.

Neque enim pars una fructus bono-
peris esse debet. eius qui minus. et
eius qui amplius deliquit. aut eius
qui in quibusdam facinoribus cecidit.
et eius qui in multis est lapsus.

Per hoc ergo quod dicitur. facite
fructus dignos paenitentiae. Unius
cuiusque conscientia conuenitur.
ut tanto maiora quaerit bonorum
operum lucra per paenitentiam.
Quanto grauiora sibi intulit dam-
na per culpam. Sed iudaei de
generis nobilitatis gloriantes. id
circo se agnoscere peccatores nole-
bant. qui de abraham stirpe des-
cenderent. Quibus recte dicitur.

Et ne coeperitis dicere. patrem ha-
bemus abraham. Dico enim uobis
quia potens est deus de lapidibus istis
suscitare filios abraham.

Quidem lapides. nisi corda gentilia fuerunt. ad intellectum dei omnipotentis insensibilia. sicut & iam quibusdam ex iudaeis dicitur. **A**fferam cor lapideum de carne uestra. **N**ec in merito lapidum nomine gentes significatae sunt. quae lapides coluerunt. **U**nde scriptum est. **S**imiles illis fiant qui faciunt ea. et omnes qui confidunt in eis. **D**e quibus nimirum lapidibus. filii abraham suscitati sunt. quidam dura corda gentilium in abraham semine. id est in christo crediderunt. eius filii facti sunt. cuius semini sunt uniti. **U**nde et eisdem gentibus. per egregium praedcatorem dicitur. **S**icut enim uos christi. ergo abraham semestis. **S**ugitur nos per fidem christi. abraham iam semen existimus. iudaei propter perfidiam. abraham filii esse desierunt. **Q**uia uero in illo die tremendi examinis. boni malis filii prodesse non possunt. **T**estatur propheta quid dicit. **N**oe. danihel. et iob. si fuerint in medio eius. uiuus ego dicit dominus deus. quia filium & filiam non liberabant. sed ipsi iustitias suas liberabant animas suas. **E**t rursum quia boni filii. nihil malis parentibus proficiunt. sed ad reatum potius malorum parentum. proficiat bonitas filiorum. **I**psa per se ueritas iudaeis non creden-

dentibus dicit. **S**iego in beelzebub eicio daemona. filii uestri in quo eiciunt. ideo ipsi iudices uiri erunt. **sequitur.** **I**am enim securis ad radicem arboris posita. **O**mnis enim arbor non faciens fructum bonum. **E**xcidetur. et ignem mittetur. **A**rbor huius mundi est. uniuersum genus humanam. securis uero est. scilicet redemptor noster. qui uelut ex manubrio et ferro tenetur. ex humanitate. sed incidit ex diuinitate. **Q**uae uidelicet securis ad radicem arboris est posita. **Q**uia & per patientiam expectat. uideatur tamen quid factura est. **O**mnis enim arbor. non faciens fructum bonum. **E**xcidetur et in ignem mittetur. **Q**uia unus quisque per uersus. paratam citius gehennae concremationem inuenit. qui hic fructum boni operis facere contemnit. **E**t notandum quod securem non iuxta ramos positam. sed ad radicem dicit. **C**um enim malorum filii tolluntur. quid aliud quam rami infructuosae arboris absciduntur. **C**um uero tota simul progenies cum parente tollitur. infructuosa arbor. a radice abscisa est. ne iam remaneat. **U**nde prauae iterum soboles succrescant. **I**n quibus iohannis baptistae

uerbis constat · quod audientiu
corda turbata sunt · cum protinus
sub infer tur · Et interrogabit
eum turbae dicentes · Quid er
go faciemus? percussae enim terro
re fuerant · quae consilium quae
rebant · sequitur · Respondens
autem dicebat illis · Qui habet
duas tunicas · det non habenti ·
Et qui habet escas · similiter faciat ·
Per hoc quod tunica plus est necessa
ria usui nostro · quam pallium ·
ad fructum dignum paenitentiae per
tinet · Ut non solum exteriora
quaeque & minus necessaria · sed
ipsa ualde nobis necessaria · diuide
re cum proximis debeamus ·
Scilicet uel escam quae carnaliter ui
uimus · uel tunicam quae uestimur ·
Quia enim in lege scriptum est ·
Diliges proximum tuum sicut teipsum ·
Minus proximum amare · conuincitur ·
Qui non cum eo · in necessitate illius ·
Etiam ea quae sibi sunt necessaria
partitur · Idcirco ergo diuiden
dis cum proximo duabus tunicis da
tur praeceptum · quia hoc de una
dici non potuit · Quomodo si una diui
ditur · nemo uestitur · Indimi
dia quippe tunica · & nudus rema
net qui accipit · Et nudus qui dedit ·
Inter haec autem sciendum est · quan
tum misericordiae opera ualeant ·
Cum ad fructus dignos paenitentiae ·

ipsa praeceteris praecipiantur ·
Hinc & iam per semet ipsam ueritas
dicit · Date elemosinam · Et ecce
omnia munda sunt uobis · Hinc
rursus ait · Date · et dabitur uobis ·
Hinc scriptum est · Ignem ardente
extinguit aqua · Et elemosina resis
tit peccatis · Hinc iterum dicitur ·
Conclude elemosinam in corde paupe
ris · Et haec pro te & orabit ·
Hinc bonus pater · innocentem filium
ammonet dicens · Simultum
tibi fuerit · abundantiter tribue · si
exiguum fuerit · Et tamen exiguum
libenter stude in per tiri · Ut
autem quanta esset uirtus inconti
nentia et susceptione indigentium
ostenderet · Redemptor noster
dixit · Qui recipit prophetam
in nomine prophetae · mercedem
prophetae accipiet · Et qui recipit
iustum in nomine iusti mercedem
iusti accipiet · In quibus uerbis
notandum est · quia non ait mercedem
de propheta · uel mercedem de iusto ·
sed mercedem prophetae · & mercedem
iusti accipiet · Aliud est enim mer
ces de propheta · Aliud merces pro
phetae · Atque aliud merces de
iusto · aliud merces iusti · Quid est
enim mercedem prophetae accipiet
nisi quia is qui prophetam sua lar
gitate sustentat · quamuis ipse
prophetiam non habeat · apud om

in potentem tamen dnm prophetiae
 praemia habebit . Iste enim for
 tasse iustus est . et quanto in hoc mun
 do nihil possidet . tanto loquendi pro
 iustitia fiduciam maiorem habet .
 Hunc dum ille sustentat . qui in hoc
 mundo aliquid possidet . Et fortas
 se pro iustitia adhuc loqui libere
 non praesumit . iustitiae illius liber
 tatem sibi participem facit .

Ut cum eo pariter iustitiae praemia re
 cipiatur . quem sustentando adiuuit .
 quatenus eandem iustitiam libere lo
 qui potuit . Ille prophetae
 spu plenus est . sed tamen corporeo eget
 alimento . Et si corpus non resi
 citur . certum est quod uox ipsa sub
 trahatur . Qui igitur alimentum
 prophetae . propter hoc quod prophe
 ta est . tribuit . prophetae illius ui
 res ad loquendum dedit . Cum
 propheta ergo mercedem prophetae
 accipiat . qui & spu prophetae ple
 nus non fuit . hoc tamen ante di oeu
 lor exhibuit . quod adiuuit .

Hinc est enim quod de quibusdam pe
 regrinantibus fratribus gauo . per
 iohannem dicitur . Pronomi
 ne enim xpi profecti sunt nihil ac
 cipientes a gentilibus . Nos ergo
 debemus suscipere eiusmodi . ut
 cooperatores simus ueritatis .

Quem spiritualia dona habentibus .
 temporalia subsidia tribuit . in ipsis

donis spiritualibus cooperatores existit .
 Nam cum paucissimi qui spiritualia
 dona percipiunt . & multi qui rebus
 temporalibus abundant . per hoc se
 diuites uirtutibus pauperum inse
 runt . quo eisdem scis pauperibus
 desuis diligentius solaciantur . Vnde
 cum per esaias uocem . dñs derelictae
 gentilitate id est scē accelesiae . spiri
 talium uirtutum merita tamqua
 deserto arbusta promittet & .

Ultimum quoque pariter promittit
 dicens . Ponam desertum in stag
 num aquae . Et terram inuiam in ri
 uos aquarum . Dabo in solitudine cae
 drum . & spinam . mirrum . et lignu
 oliuae . Ponam in desertum abietem
 ulmum . & baxum . simul . ut uideant
 & sciunt et recogitent . & intellegant
 pariter . Desertum quippe dñs
 in stagnum aquarum . et terram inuia
 in riuos aquarum posuit . quia genti
 litati quae prius per ariditatem
 mentis . nullos bonorum operum fruc
 tus ferebat . fluentia scēe predicatio
 nis dedit . et ipsa adquam prius p
 asperitate suae siccitatis . uia praedi
 catoribus non patebat . doctrinae
 post modum riuos emanauit .

Cui adhuc & munere magno pro
 mittitur . Dabo in solitudine cae
 drum . & spinam . Cedrum quia
 magni odoris est . atque in putribi
 lis naturae . iurae accipimus in pro

missione: Despina uero camp &
canti homini dictum sit. terra tua
spinas & tribulos germinabit tibi.
Quid mirum si scilicet ecclesiae illud
promittitur. quod peccanti homi
ni pro poena multiplicatur.
Sed cedri nomine significantur hi
qui uirtutes & signa exhibent in
sua operatione. Quod dicere cum
paulo ualent. xpi bonus odor
sumus do. Quorum corde ita
interno amore solidata sunt. ut
ea iam terreni amoris patre do. nul
la corrumpat. Per spinam
uero significati sunt. doctrinae spiri
tales uiri. quidam de peccatis ac
uirtutibus differunt. Et modo
aeterna supplicia minantur.
modo caelestis regni gaudia pro
mittunt. cor audientiam pungunt.
Sicque mentem dolore conpunctio
nis perforant. ut ab eorum oculis
quasi quidam sanguis animae. lacri
me decurrant. Myrtus uero
temperatiuae uirtutis est. ita ut
dissoluta membra temperando
constringat. Qui itaque per
myrtum. nisi hi signati sunt.
qui afflictionibus proximorum con
patiuntur. eorumque tribulatione
per conpassionem temperant.
Iuxta hoc quod scriptum est.
Gratias agit domino. qui consolatur nos
in omni tribulatione nostra. ut pos

simus & ipsi consolari eos. qui in om
ni pressati sunt. Quidam afflic
tis proximis. uerbum uel opem
consolationis ferunt. eos procul
dubio ad statum rectitudinis per
stringunt. Ne inmoderata tribu
latione. in desperatione soluantur.
Quos autem per oliuam. nisi mise
ricordes accipimus. Quia et gre
cae. oleos misericordia uocatur.
Et quasi oliuae liquor. ante omni
potentis dei oculos. misericordiae
fructus lucet. Cui adhuc in pro
missione subiungitur. Pona
in deserto abietem ulmum & bu
xam simul. Qui per abietem
quae ualde crescendo. ad aeris alta
sustollitur. nisi hi designati sunt.
qui intra seam ecclesiam. adhuc
interrenis corporibus positi. iam
caelestia contemplantur.
Et quam uis nascendo de terra ex
eant. contemplanando tamen. iam
iuxta aethera. uerticem mentis
tollunt. Et quid per ulmam.
nisi secularium mentes expresse
sunt. quae dum terrenis adhuc
caris inserviant. Nullam uir
tutum spiritualium fructum ferunt.
Sed & si fructum proprium ulmus
non habet. portare tamen uitam
cum fructu solet. Quia & secula
res uiri. intra seam ecclesiam.
quam uis spiritualium uirtutum

bona non habent. Dum tamen
scos viros donis spiritualibus plenos
sua largitate sustentant. quid ali
ud quam vitam cum botris por tant.

Buxus autem quos alios designat
qui in altum non proficit. Et quam
uis fructum non habeat. uindictam
habet. nisi eos qui intra scam ecclesia
adhuc & aetatis infirmitate bona
opera ferre non ualent. sed tamen
parentum fidelium credulitatem
sequentes. fidem perpetuae uindictae
tenent.

Post quae omnia apte
subiungitur. Ut uideant et sci
ant & recogitent & intellegant pa
riter. Ad hoc enim cedrus in aecle
sia ponitur. ut quisquis a proximo
odorem uirtutum spiritualium tra
hit. Ipse quoque internae uitae
delectatione non torpeat. sed ad do
norum caelestium desideria ignes
cat.

Ad hoc spina ponitur. ut
qui praedicationis eius uerbo conpunc
tus fuerit. ipse quoque exemplo illi
us discat. corda sequentium praedi
cationis uerbo conpungere.

Ad hoc mirrus ponitur. ut qui in ar
dore tribulationis. ab ore uel opere
proximi. compatiens. temperamen
tum consolationis. acceperit. Ip
se etiam discat. quemadmodum
afflictis proximis. suae consolatio
nis temperamentum proferat.

Ad hoc oliua ponitur. ut qui alienae

misericae opera cognoscit. discat
quem admodum debeat indigenti pro
ximo. & ipse misereri. Ad hoc abies
ponitur. ut quisquis uim contempla
tionis eius agnouerit. ipse quoque
ad contemplanda aeterna premia
succendatur.

Ad hoc ulmus ponitur.
ut quisquis intuetur. cum qui habere
uirtutum fructum spiritualium non
ualat. sed tamen eos qui spiritualibus
donis pleni sunt sustentat. ipse quo
que scorum uitae. quanta ualeat lar
gitate inseruiat. Et caelestium bono
rum botros. quos gignendo non ualeat
sustinendo ferat.

Ad hoc buxus
ponitur. ut qui habere multos ad
huc in infirmitate positos. ueris fidei
uindictam considerat. Et tamen esse
ipse infidelis erubescat. Bene et
go descriptus prius arboribus dicitur.
ut uideant & sciant. et recogitent et
intellegant.

Ubi & apte subiun
gitur. pariter. Quia cum intra scam
ecclesiam. diuersi hominum mores.
diuersi sunt ordines. necesse est
ut omnes simul discant. dum in ea
spirituales uirtutes diuersae qualitatis. ad locos
& ordines. ad imitandum simul ui
dentur.

Sed ecce nos. dum mon
strare ulmum quaerimus. per mul
ta arbusta. longius euagati sumus.

Ad hoc itaque propter quod prophe
tae testimonium protulimus. reuer
tamur. Qui recipit prophetam

in nomine prophetae mercedem pro
phetae accipit. Quia & si fructum
alms non habet. uitam tamen cum
fructibus portans. haec ipsa sua
efficit. quae bene sustentat aliena.
Quia uero ad magnanos opera iohan
nes ammonet dicens. **F**acite
fructus dignos paenitentiae. Et
rursus. Qui habet duas tunicas
& non habenti. Et qui habet es
cas similiter faciat. Jam paten
ter datur intellegi. quid est quod
ueritas dicit. **A**diebus autem
iohannis baptistae usque nunc. reg
num caelorum uim patitur & ui
olenti diripiunt illud. Quae
supernae uerba sententiae. nobis sunt
magnopere per scrutanda. Nam
quaerendum est. quomodo uim per
p&ri regnum caelorum possit.
Quis enim caelo uiolentiam inrogat.
Et rursus quaerendum est. si pati uim
regnum caelorum potest. & uiolenti
diripiunt illud. cur eandem uim
adiebus iohannis baptistae. & non
& iam ante pertulerit. In lege
uero scriptum est. Siquis haec
uel illa fecerit. morte moriatur.
Cunctis legentibus liquet. quia p&e
catores quosque. poenae suae seue
ritatis perculit. Non autem per
paenitentiae adiutam reduxit. **A**
Cum uero iohannes baptista. redem
ptoris gratiam praecurrens. paeniten

tiam praedicat. ut p&ccator. qui ex
culpa est mortuus. per conuersionem
uiuat. **P**rofecto adiebus iohan
nis baptistae. regnum caelorum
uim patitur. **Q**uid est autem
regnum caelorum. nisi locus iusto
rum. Soli enim iustis. caelestis
patriae praemia debentur. ut hu
miles. casti. mites. atq; misericor
des. ad gaudia supernae perueni
ant. **C**um uero quis. uel superbia
tumidus. uel carnis facinor& pollu
tus. uel iracundia accensus. uel
crudelitate impius. Post culpas
ad paenitentiam redit. & uitam
aeternam percipit. quasi in locu
p&ccator intrat alienum.
Adiebus autem iohannis baptistae.
regnum caelorum uim patitur.
& uiolenti rapiunt illud. **Q**uia
qui paenitentiam p&ccatoribus indi
xit. quid aliud quam caelorum reg
no fieri uiolentiam docuit.
Recogitemus ergo frs. kmu. malae
quae fecimus. Et nos metipsos. as
fiduis lumentis atteramus.
Hereditatem iustorum. quam non
tenuimus per uitam. rapiamus p
paenitentiam. **U**ult anobis
omnip&is ds. talem uiolentiam per
p&ri. Nam regnum caelorum. rapi
uult nris fletibus. quod nris me
ritis non debetur. Abspei ergo
certitudine. **N**ulla nos maloru

38R

nostrorum qualitas. nulla quanti-
 tas frangat. Prestat magnam
 ueniae fiduciam. Latro ille uenera-
 bilis. qui non inde uenerabilis. unde
 latro. Nam latro ex crudelitate.
 uenerabilis & confessione. Cogi-
 tate rogo cogitate. Quam sint incon-
 prehensibilia in omnipotente do-
 misericordiae uiscera. Latro
 iste cruentis manibus abstractus
 a fauce taneris. suspensus est in pa-
 tabulo crucis. Ibi confessus. ibi
 sanatus. Ibi audire meruit. ho-
 die mecum eris in paradiso. Quid
 est hoc? quis tantam bonitatem
 di dicere. quis aestimare sufficiat.
 De ipsa poena criminis. peruenit ad
 praemia uirtutis. Idcirco autem
 omnipotens deus electos suos in qui-
 busdam lapsibus cadere permisit.
 ut alius in culpa iacentibus. si toto ad-
 eum corde consurgant. spem ue-
 niae redderent. Et eis per lamenta
 paenitentiae. uiam pietatis aperiret.
 Exerceamus ergo nos metipsos in la-
 mentis. Extinguamus fletibus.
 et dignis paenitentiae fructibus culpas.
 Tempora indulta non pereant. quia
 qui multos a suis iniquitatibus iam
 sanatos aspiciamus. quid aliud quam
 supernae misericordiae pignus
 tenemus.

**SERMO BEATI MAXI-
 MII EPISCOPI DICENDUS AN**

LITE NATALE DNI.
 aetitia quanta sit. quantumque
 concursus. Cum imperatoris mun-
 di istius natalis celebra-
 dus est. bene nostis.

Quem admodum duces eius & prin-
 cipes. omnes & iam militantes.
 acurati sircis uestibus. ad cincti
 operosis cingulis. auro fulgente
 praetiosis. ambiant solito nitidius
 in conspectu regis incedere.

Credunt enim maius esse imperato-
 ris gaudium. si uiderit maiorem
 suae apparitionis ornatum.

Tantoque illum laetum futurum.
 quanto ipsi fuerint in eius festiuitate
 deuoti. Ut quia imperator
 tamquam homo corda non conspiciat.
 affectum eorum circa se probeat.
 uel habitum contuendo. Ita fit
 ut splendidius se accuret. quisque
 regem fidelius diligit. Deinde
 quia in die natalis sui. sciunt eum
 largum futurum. ac donaturum
 plurima ut ministris suis. uel his
 qui in domo eius abiecti putantur
 & uiles. Tanta prius thesauros
 eius replere diuitiarum uarietate
 festinant. ut in quantum pro
 rogare uoluerit. in tantum pro
 rogatio copiosa non desit.

Et ante uoluntas donandi deficiat.
 quam substantia largiendi.
 Haec autem ideo sollicite faciunt:

38
quia maiorem sibi remunerationem
pro hac sollicitudine sperant futura;
Sic ergo fratres seculi istius homines prop-
ter presentis honoris gloriam.
terreni regis sui natalis diem tanta
apparatione suscipiunt: qua nos ac-
curatatione. Aeterni regis nostri ihu
xpi. natalem suscipere debemus.
qui pro deuotione nostra. non nobis
temporalem largitur gloriam. sed
aeternam. Nec terreni honoris
administrationem dabit. quae suc-
cessore finitur: Sed caelestis im-
perii dignitatem. quae non habet
successorem. Qualis autem nostra
remuneratio sit futura: Dicit pro-
pheta. Quae oculis non uidit. nec
auris audiuit. nec in cor hominis
ascendit. quae preparauit dominus
diligentibus se. Quibus indumen-
tis nos exornari oportet: Quod au-
diximus nos: hoc est animas nostras.
quia rex noster xpi. Non tam nitorem
uestium. quam animarum re-
quireret affectum. Nec inspicit
ornamenta corporum. sed conside-
rat corda meritorum. Nec fragi-
lis cinguli praecingentis lumbos
operositatem miratur. sed fortis
castimoniae restringentis libidinem
ad pudicitiam plus miratur.
Ambianus ergo inueniri ante ipsa.
probatam fidem. Comptam misericor-
dia. moribus accaratam. Et qui fide

lius xpi diligit: Nitidius se man-
deorum eius obseruatione compo-
nat. Ut aere nos insectedere ui-
deat. cum ita in eius sollempnitate
fulgemus. Et magis laetussit.
quo nos perspexerit puriores.
Atque ideo ante complures dies. casti-
ficemus corda nostra. mundemus.
purificemus spiritum: ac nitidi & sine
macula. immaculati domini suscipia-
mus aduentum. Ut cuius nati-
uitas per immaculatam uirginem
constitit. eius natalis per immacu-
latos seruos procuretur.
Quisque enim in illa die sordidus fue-
rit ac pollutus. natalem xpi uoti-
que non curat. Inter sit licet do-
minicae festiuitate corpore. men-
te tamen longius a saluatore sepa-
ratur. Nec societatem habe-
re poterunt immundus. & sanctus.
auarus. et misericors: corruptus
& uirgo: Nisi quod magis ingeren-
do se indignus offensionem contra-
hit cum minime se cognoscit.
Damenim uult officiosus esse. inui-
riosus existit: sicut ille in euan-
gelio. qui in coena scorum inuita-
tus ad nuptias uenire ausus est.
uestem non habens nuptialem.
Et cum alius niteret iustitia. alius
luceret fide. alius castitate fulge-
ret. ille solus conscientiae foedi-
tate pollutus cunctis splendentibus

Deformi horrore sordebat . Et
 quanto plus simul discumbentiu
 beatorum candeat scitas . Tan
 to magis peccatorum illius appa
 rebat in probitas . Qui potue
 rat minus displicuisse forsitan si
 in consortium iustorum minime
 sededisset . Propter ergo sub
 latus manibus & pedibus intene
 bras exteriores & pellitur . Non
 solum quod peccator erat . sed cum
 peccator esset . scitatis sibi meritum
 uindicabat . Igitur fr̄s suscep
 turi natalem dñi . ab omni nos
 delictorum fece purgemus . re
 pleamus thesauros eius diuersoru
 munerum donis : ut in dies c̄i sit
 unde peregrini accipiant . refici
 antur uiduae . pauperes uestian
 tur . Nam quale erit . si una
 eademque domo inter seruulos ani
 us dñi . alter exaltet in olisericis .
 alter consummet in pannis .
 Alius aestuet cibo . Alius famem fri
 gusque sustineat . Ille eructuet
 hesternam indigestionis crapulam .
 hic hesternam ieiunii in ediam non
 resoluat . Aut quierit nr̄e ora
 tionis effectus . petamus ut libe
 remur ab inimico . qui non sumus
 liberales in fratres . Simus imi
 tatores dñi . Si enim ille paupe
 res in caelesti gratia uoluit nobis
 esse confortes . cur nobis non sint

in substantia terrena confortes .
 Nec extranei sint alimonus . qui fra
 tres sunt sacramentis . Nisi quod
 rectius apud dñm per ipsos agimus
 causam nostram . ut nr̄is alimus
 sumptibus . qui illi gratias agant .
 Quicquid autem pauper dñm bene
 dicit . illi proficit . quo faciente dñm
 benedicit . Et sicut scriptum est
 de illo : Vac illi homini per quem
 nomen dñi blasphemat . Itaque
 de isto scribitur . pax huic homini .
 Per quem nomen benedicatur saluato
 ris . Quale autem est meritum
 largientis . ut solus quis operetur
 in domo . Et per multos ecclesias
 dñm deprecatur . Et quod ille
 fortassis petere de diuinitate non
 audeat . plurimorum interpellan
 tum orationibus . Etiam quod non
 sperabat accipiat . Quod ad adiu
 toriam nostram commemorans
 nos beatus apostolus ait .
 Ut multos gratiarum actio refera
 tur pro nobis . Et iterum . Ut
 fiat oblatio uestra sc̄i ficata in spu
 sco amen .

IN VIGILIA
NATALIS DÑI AD
NONAM :

INC S̄I IȲA S̄C̄ MATHIȲ .
 In illo tempore . **C**um esset despon
 sata mater ihu maria ioseph . Antequam

conuenirent. inuenta est in utero ha
bens despu sco. Et reliqua ;

xv.

**OMELIA ORIGENIS
DE IAN LIET.**

CVM ESSE
DESponsata
mater eius maria ioseph.

Quae fuit necessitas
ut desponsata esset maria ioseph.

Nisi propterea. quatenus hoc sacra
mentum diabolo cecceretur. Et
ille malignus. fraudis commenta
aduersus desponsatam uirginem
nulla penitus inuenisset.

Vel ideo fuerat desponsata ioseph.
ut nato infanti. uel ipsi mariae.
curam uideretur gerere ioseph.
siue in aegyptum. iens. uel inde
denuo ueniens. Ideo desponsata
fuit ioseph. Non tamen in concu
piscencia iuncta. Mater inquit
eius. Mater in maculata.
mater incorrupta. mater in
taeta. Mater eius; cuius eius.
mater di unigeniti. dni et regis
omnium. plasmatoris & creatoris
cunctorum. Illius qui in excel
sis sine matre. Et in terra est sine
patre. Ipsius qui in caelis se
cundum deitatem in sinu est patris.
Et in terris secundum corporis
susceptionem. in sinu est matris.

O magnae admirationis gratia.

O inenarrabilis suauitas. O ineffa
bile magnumque sacramentum.

Ipsa eadem uirgo. ipsa & mater dni.
ipsa genetrix. ipsa eius ancilla.
plasmatio eius ipsa quae genuit.

Quis unquam ista audiuit? Quis
uidit talia? Quis hoc excogitare
potuit. ut mater uirgo esset.
intacta generaret. Quae & uirgo
permansit et genuit.

Sicut enim quondam rubus comburi ui
debatur. Et ignis cum non tange
bat. Et sicut tres pueri in camino
indusi habebantur. Et tamen
eos non ledebat incendium.

nec odor fumi erat in eis. Vel quem

admodum danibel in lacum
leonum incluso. claustris non aper
tis. adlatum est ei prandium ab

abacac. Ita et haec sca uirgo ge
nuit dni. sed intacta permansit.

Mater effecta est. sed uirginitatem
non amisit. Cenuit infantem.
et ut dictum est. uirgo permansit.

Virgo ergo genuit. Et uirgo perman
sit. Mater filii facta est. & casti
tatis sigillum non perdidit.

Quare. quia non homo iste tantu
qui uidebatur. sed unigenitus
erat ds. qui in carne aduenerat.

Nec subito carnaliter genitus est.
sed perfecta deitas in corpore
uenit. Integer ergo iste. et in
diuisus ds. in humano aduenit.

uel genitus est corpore. qui quod
& dñs figuram serui suscepit. Non
enim pars unigeniti uenit incorpore.
Nec se ipse diuisit. ut dimidius apud
patrem. & dimidius esse in uirgine.
sed totus apud patrem. Et totus in uir
gine. Totus in sinu patris. totus in
humano corpore. Non relinquens
superiora. uenit quaerere terrena.
Quae in caelis sunt conseruans. et quae
in terra sunt saluans. Ubique om
nipotens. in seis suis indiuisus. hic se
unigenitus dñs. Si enim hoc uer
bum humanum & corporale. in mis
sum in auribus plurimorum non di
uiditur per singulos. ut pars in alio
et pars sit iterum in alio. sed in om
nibus integrum et plenum habe
tur. ut in unoquoque totum sit.
Quanto magis uerbum di. unigenitus
ubique totus est. Et in caelo et in
terra. Et apud patrem et in uirgine.
Et non diuiditur ut dictum est neq;
seinditur. neque in partes efficitur.
sed totus totum tenet. totum implet.
totum inlustrat et possidet.
Huius itaque unigeniti di. dicitur
haec mater uirgo maria. digna dig
ni. immaculata sc̄i. una unius. uni
ca unici. Nec enim aliter unige
nitus super terram uenit. aut alia
uirgo unigenitum genuit.
In his omnibus quae dicta sunt. despon
sata legitur. mater eius maria.

Et ait. Inuenta est in utero ha
bens. Cui inuenta. aut a quo in
uenta est. primo ab angelis custo
dienibus eam. protegentibus eam.
conseruantibus eam. uel eius bea
tissimam animam. ad honorem illius
qui ab ipsa generandus erat.
Dehinc inuenta. non incongrue pu
tatur ab ipso beato ioseph. sc̄o et
iusto. qui paene licentia maritali.
licet eam non contingeret. futurae
tamen ut putabat uxoris omnia
nouerat. Ioseph autem uir eius
inquit. cum esset homo iustus.
et nollet eam traducere. Virum
appellauit. contra iudeorum pra
uitatem. ut aduersum uirginem
non facerent. propter ea et des
ponsata fuit ipsi ioseph. ut supra
dictum est. Si enim non fuisset
desponsata ioseph. omnium bo
norum incredibiles. et inimici
iudaei. lapidibus eam occiderent.
Ideo uirum eius. hic cum euangelis
ta appellauit. Ioseph uir eius
cum esset homo iustus. Iustus au
in uerbo. iustus in facto. iustus in
legis consummatione. iustus in
initio gratiae. Iustus itaque cu
fuisset et nollet eam traducere.
uoluit occulte dimittere.
Noluit eam traducere. noluit eam
accipere. noluit eam male dif
famare. sed uoluit eam occulte dimit

tere . . . occulte eam a se dimittere
uolebat . sicut mansuetus . sicut
pius . sicut misericors . . . Talis er
go cum esset ioseph . cogitabat occul
te eam dimittere . Hacc illo inquit
cogitante . . . Quaerendum est nobis
nunc quid cogitauerit . . . Ut occul
te eam dimitteret . . . Hacc cogita
bat ut eam dimitteret . . . Si suspi
tionem in ea habebat . quomodo
iustus erat . . . si ergo non est suspi
catus . ut tale aliquid cogitauit .
Cur eam dimittere uolebat . . . Ut
inmaculatam & seam uellet dimit
tere . In iustum enim et hoc erat .
Sed enim simplicem sensum audi
huius orationis . . . Ioseph iustus
erat . . . Et ille uirgo inmaculata
erat . . . Sed ideo eam dimittere uo
lebat . quomodo uir autem misterii &
sacramentum quoddam magnificum
in eadem cognoscebat . cui adproxi
mare sese indignum aestimabat . . .
Ergo humilians se ante tantum & tam
ineffabilem rem . quaerebat se
longe facere . sicut et beatus petrus
dno se humilians aiebat . . . Re
cede a me dno . quia homo peccator
sum . . . Vel sicut ille centurio ad
eundem dnm mittens dicebat . . .
Non sum dignus ut sub tectum meum
intres . quia nec me ipsam dig
nam aestimaui ad te uenire . . .
Vel sicut scilicet elisabeth . ad ipsam

locuta est mariam dicens . . . Et
unde hoc mihi . ut ueniat mater
dni mei ad me . . . Sic et ioseph ius
te humilians sese in omnibus caue
bat . Et timebat sibi in istius
tante scitatis conuentionem adhi
bere . . . Idcirco uolebat eam occul
te dimittere . . . Dimitto eam di
cens . Et a me longe faciam eam
& a cognitione mea . . . Maior
est enim eius dignitas . super ex
cellit eius sanctitas . . . Nec me con
gruit indignitati . . . Ideo uole
bat occulte dimittere eam . . .
Hoc eo cogitante . angelus dni per
uisam apparuit illi dicens . . .
Quid dubitas ioseph . quare impru
denter cogitas . quare in ratio
nabiliter meditaris . . . **D** est
qui generatur . uirgo quae gene
rat . . . Huius generationis . minus
ter es . et non largitor . seruus .
et non dominus . mancipium .
et non plasmator . . . **P**ropterea
ministra . serui . custodi . fer
curam . Intende & huic qui nas
citur . et huic quae generat . . .
Et enim si tibi uxor nominatur .
si in desponsatione tibi esse dicitur
non tibi tamen uxor est . sed di
uinita electa mater est .
Propterea ioseph fili dauid . qui
has promissiones accepit . cui
ista de filio data sunt testamenta .

41
Ioseph fili dauid. non tantum
secundum carnem. sed secundum
spm. Ioseph fili dauid. Sicut
filius dauid. iuste et heres eius. tam
quam filius patris. ideo inheredita
tem accipe ea. quae illi promis
sunt testamenta fidelia.

Ioseph fili dauid. Ne timueris ac
cipere mariam coniugem tuam.
ne timueris. ne trepidaueris. ne
conturberis. sed securus & intrepidus
accipe eam secundum legis praecep
tum uxorem tibi nominatam. Et
secundum nuptiarum consuetudine
& coniunctionem. longe alienam.

Accipe ergo eam. sicut commendatum
caelestis thesaurum. ut detatis diui
tias. sicut plenissimam scitatem.
sicut perfectam iustitiam. Acci
pe eam sicut unigeniti mansionem.
sicut honorabile templum. sicut
domum dei. sicut creatoris omnium
propriam. sicut regis sponsi cae
lestis domum immaculatam.

Ita ergo Ioseph fili dauid. Ne timu
eris accipere eam tibi commenda
tam. tuae religiositati creditam.
serua. serua curam. adtende fugiens
ab herode. duc in aegyptum.

Iterum remeans post herodis mor
tem. deduc in terram israhel.

Ne timueris accipere mariam con
iugem tuam. Coniugem audiens.
non expauescas. non conturberis.

Nec tu nec quisque sequentium.
usque in consummationem seculi.
Coniugem eam dico. propter ea ut
diabolo uirginitatem eius occultem.
Ut iudeorum prauitatem excludam.
excludam atque deiciam. Ut
legis instituta non destruiam. Et
in consequentibus demonstrabo.
quod ista nec tua coniux secunda
consuetudinem coniugii habeatur.
Nec iste qui generatur. tuus filius
esse credatur. Quod enim ex ea
nascetur. despusco est. Quia
scilicet. cooperator huius natiui
tatis. sps scs est. Nam unige
nitus filius. qui ante secula ineffa
biliter ex solo patre natus est.
iam saeculi propinquante fine. ex
uoluntate patris. in humano corpore
scs cooperante spu. inter homines
uenit. Iste est de quo scriptura
praenuntiavit dicens. Puer na
tus est nobis. et filius datus est nobis.
Patris etenim unigenitus filius.
ex uirgine generatus est. ut illam
uirginem priorem. quam. quae
ceciderat. iterum renouaret atq.
erigeret. Et qui per prauam
uoluntatem filii effecti fuerant dia
boli. per adoptionem gratiae filios
efficeret di. Patri et inquit
filium. et uocabis nomen eius Ihm.
Virgo generat. Et tu hunc genitum
uocabis Ihm. quod dicitur praetatur.

finit

saluator ipse enim saluum faciet
populum suum a peccatis eorum .
Vocabis autem nomen eius . hoc quod
ante fuit . quod ante secula nomi-
natum est . Non tui ponet no-
men . Nec & te ei uocabulum con-
stituet . sed nomina & uoca exul-
tando ihm . id est saluatorem .

Saluatorem eum esse testare . Nec
& tempore coepisse saluare . sed iam
antiquissimum saluatorem . Ipse
enim saluum faciet populum suum
a peccatis eorum . Quo enim per
hoc uerbum preclara designantur .
Quod et dñs fuerit . et dñs prius . ante
incarnationem xps . Et quod popu-
lus eius ab ipso saluandus . iam tunc
ad nuntiabatur . Et ideo dictum
est . ipse saluum faciet populum
suum a peccatis eorum . Ut uer dñs .
di enim est uirtutis . a peccato salua-
re . uel peccata dimittere . Iste
ergo filius di habens populum suum
ipsum uenit . ut dictum est liberare
a peccatis atq; saluare . siue exiu-
dacis siue & gentibus . De quo ip-
se iam per proph&am fuerat elocu-
tus dicens . Dñs dixit ad me fi-
lius meus est tu . ego hodie genui te .
Pe te ame & dabo tibi gentes . here-
ditatem tuam . et possessionem
tuam terminos terrae . Ipse
saluabit populum suum a peccatis
eorum . Sanguine uidelicet suo

cunctos redimens . morte sua de-
mortis eos liberans . potestate .

Ipse saluabit . hoc est saluator om-
nium hominum fidelium atque
credentium . Hoc autem totum fac-
tum est . quid totum . hoc per uni-
geniti descensionem . hoc de ista
dñi incarnatione . hoc de angeli ad
uirginem destinatione . hoc de ip-
sius uirginis desponsatione uel casti-
tate . Hoc enim totum factum est
ad totius mundi salutem . hoc totum
factum est . ut unum completeretur
et unum consummaretur . Quid
illud . quod uirgo genuit . quod uir-
go permansit . quod mater fuit . et in-
tacta uirgo perseuerauit . Ecce uir-
go in utero accipiet . Audite quid
dicit omnes filiae euae . Audite
omnes uos que hereditatem doloris
& tristitiae . post illam et ex illius
condemnatione sumpsistis . Uosque
in tristitia generatis filios . uel magis
uos quae concupiscentiam corrupti-
bilem contenuistis . Audite et lac-
tamini . Audite & consolamini .

Audite quod uirgo in utero accipiet .
Non ex desiderio partum concipiens .
Neque serpentis persuasionem decepta
est . neque eius ad flatibus ueneno-
sis infecta . sed uirgo in uterum
accipiet . predicationem angeli
suscipiens . prophetarum testimo-
nia adsumens . Virgo in uterum

accipere. ut dñm dignanter incarna-
tum. ad mundi pariat salutem. . .
Ecce inquit. hoc ipsum quod dicit ecce.
admirantis est. tanta misterii magni-
tudinem. Ut omnes uelut ex somno
suscitatis. ad hoc dictum eugilent. . .
Ecce uirgo dicit in utero accipere. Et
pariet filium. ad conligandam illū
fortem armatum. ad conculcandum
serpentis unguis caput. ad conterendas
uires eius. ad praedam eius diripien-
dam. atque captiuitatem sui populi
conuertendam. . . pariet filium.
Ad deno reparandum adam. ad inobo-
edientiam euae per mariae oboedi-
entiam excludendam. ad erigendam
iacentium genus. quod per mulieris
temerariam crudelitatem fuerat an-
te delectum. . . Et uocabant nomi-
cus emmanuel. quod interpretati
nobiscum dñs. . . Vocant nomen eius
prius angeli psallentes in eius genera-
tione. atque gaudentes. sicut dñm
omnium & regem pacis ad homines
uenientem. . . Deinde apostoli uni-
geniti dñi dominationem atque
uirtutem omnibus gentibus predi-
cantes. . . Adhuc & sc̄i martires
contra ignes & gladios usque ad mor-
tem resistentes. . . Deinde cuncti
credentes. hoc ipsum nomen. usque
in consummationem seculi memo-
rantes atque laudantes. . . Et uoca-
bunt nomen eius emmanuel. quod

est interpretatum nobiscum dñs.
Qui uocabunt. nisi isti quorum uo-
cabitur in terra nouum nomen.
Non sicut prius in figuris & in imagi-
nibus. sed facie ad faciem apparen-
tem. Nobiscum dñm. Abrahae
patri credentium. tribus horis tem-
poris. licet non per ipsam ineffabi-
lem deitatis suae substantiam. sed
potius per angelicam speciem ame-
ridie uisus est. . . Nobis triginta
tribus annis in terra apparuit. &
cum hominibus conuersari dignatus
est. . . Jacob & iam breui tempore
per angelum nihil hominis appa-
ruit conluctans eum. . . quique se
ab eo superari permisit. Ut hanc
mundi cordem merito benediceret.
atque israhel nominaret. . . Nobis
cum dñs. amplius magisque pro nobis
magnificum certamen adimplens.
& usque ad mortem accedens. ut mor-
te sua mortem occideret. Et bene-
dictionem. atque immortalitatem.
mundocorde populo condonaret.
Qui fiducialiter dicit nobiscum dñs.
Per euangelistarum & apostolorum
praedicationem. per sc̄i sui corporis
& sanguinis sacramentum. per
gloriosae crucis signaculum. . .
Per ista ergo omnia nobiscum dñs.
Et ad nos. atque in nobis. sicut ipse
ait. . . Ecce ego uobiscum sum omnib.
dieb. usq. ad consummationem saeculi.

Qui cum dō patre & scō spū uiuit
et regnat in saecula saeculorū am.

IN NATALĒ DŃI NOCTE .

LECT DE ISAIA PPHĒ .

Primo tempore ad leuia
ta est terra zabulon
et terra neptalim . Et
nouissimo ad grauata est uia ma
ris . trans iordancim galilcae
gentium populus qui ambulabat
in tenebris . uidit lucem mag
nam . 7 habitantibus in regione
umbræ mortis . lux orta est eis .
Multiplicasti gentem . non magni
ficasti lætitiā . Lætaban
tur corante . sicut qui lætantur
in messe . sicut exultant uictores
capta præda . quando diu dant
spolia . 7 Iugum enim oneris ei
& uirgā humeri eius . & sceptrum
exactoris eius . superasti sicut in die
madian . Quia omnis uiolenta
praedatio cum tumultu . & uesti
mentum mixtum sanguine . erit
in combustione & cibis ignis .
Paruulus enim natus est nobis .
filius datus est nobis . et factus
est principatus super humerum eius
& uocabitur nomen eius . admira
bilis . consiliarius . Dis for tis .
pater futuri seculi . princeps pa
cis . multiplicabitur eius imperiū .

& pacis non erit finis . Super so
lium dauid . et super regnum eius
ut confirmet illud & conroborat
in iudicio & iustitia . a modo & us
que in sempiternum . Zelas dñi
exercituum faciat hoc . Verbum
misit dñs in iacob . et cecidit in iust

ITEMA QUA LECT DE ISAIA . PP .

Consolamini consolamini po
pulus meus . dicit dñs auster
Loquimini ad cor hierusale
& uocate eam . quo comple
ta est malitia eius . dimissa est in
quitas illius . Suscepit dema
na dñi duplicia . pro omnibus pec
catis suis . 7 Vox clamantis in
deserto . parate uiam dñi . rectas
facite insolitudine semitas dñi .
Omnis uallis exaltabitur . & omnis
mons & collis humiliabitur . Et
erunt praua in directa & aspera
in uias planas . Et reuelabitur glo
ria dñi . & tudebit omnis caro
pariter quod os dñi locutum est .
Vox dicentis . clama . Et dixi
quid clamabo . omnis caro fenum
et omnis gloria eius quasi flos agri .
Exsiccatum est fenum . & cecidit
flos . quia spūs dñi sufflauit in eo .
Vere fenum est populus . Ex
siccatum est fenum . et cecidit
flos . uerbum autem dñi . stabit
in aeternum . 7 Super montem
excelsam ascende tu qui euangeli

ias sion / Salta in fortitudine uo
 cem tuam qui euangelizas hierusalem .7
 Salta nolite timere . die ciuitatibus iudae .
 ecce dñs uenit ; ecce dñs dñs infortitu
 dine uenit & brachium eius
 dominabitur . Ecce mer
 cesias cum eo . & opus illius
 conam eo . Sicut pastor gregem
 suum pascat . inbracio suo congrega
 bit agnos . et in sinu suo leuabit . factas
 ipse portabit . Quis mensus est
 pagillo aquas . et caelos palmo pon
 derauit . Quis appendit tribus di
 gras molem terrae & librauit inpon
 dere montes . & colles in statera ;
 quis adiuuit spm dñi . aut quis consilia
 rius eius fuit . & ostendit illi . Cum
 quo inuit consilium . & instruxit eum .
 & docuit eum semitam iustitiae . Et
 eradiuit eum scientiam . & uiam pruden
 tiae ostendit illi . Ecce gentes
 quasi stilla stulac . & quasi momentu
 staterae reputatae sunt . Ecce in sole
 quasi puluis & iquus . & libanus non
 sufficiet ad succendendum . & anima
 lice eius non sufficient ad holocau
 stum . Omnes gentes quasi non sint
 sicut sunt coram eo . & quasi nihilum
 & inane . reputatae sunt ei .

IT III IEC DE ISAI PPH
Consurge consurge . induere
 fortitudine tua sion . inda
 cre aestimatis gloriae tuae
 hierusalem ciuitas sei . Quia non

adiciat ultra ut pertranscat per te
 in circuitu meis & immundus .7 Exca
 tere depulvere . consurge . sede hic
 rusalem . solue uincula collum capti
 ua filia sion . Quia haec dicit dñs
 dñs . Gratias uenundati estis . et sine
 argento redime .
 Quia haec dicit dñs dñs . In aegip
 tum descendit populus meus in prin
 cipio . ut colonus esset ibi . Et assit
 absque ulla causa colummatus est eu .
 Et nunc quid mihi est . haec dicit dñs .
 Quo ablatus est populus meus gratias
 dominatores eius inique agunt
 dicit dñs . Et iugiter totadie no
 men meum blasphematur . Propt
 hoc sciet populus meus nomen meu
 indie illorum . quia ego ipse qui loque
 bar . ecce adsum . Quam pulchri
 super montes pedes adnuntiantis
 bonum . praedicantis salutem .
 dicentis . sion . regnabit dñs tuus .
 Vox speculatorum tuorum leuauerunt
 uocem . simul laudabunt . quia oca
 lom ad oculum uidebunt . cum con
 uerterit dñs sion . Caudete
 & laudate simul deserta hierusalem .
 quia consolatus e dñs populum suu
 redemit hierusalem . Parabit dñs
 brachium sem suam in oculis omniu
 gentium . et uidebunt omnes fines
 terre salutare di nostri .

**ITEM III IECTIO DE ISAI
 PROPHETA .**

Gaudens gaudebo in dno.
& exultabit anima mea
in dno meo. quia induit
me uestimentis salutis.
& induit me iustitiae circum
dedit me quasi sponsum deco
ratum corona. & quasi spon
sam ornata monilibus suis.
Sicut enim terra profert germen
suum. & sicut hortus semensuum
germinat. Sic dñs dñs germi
nabit iustitiam & laudem coram
uniuersis gentibus. Propter
sion non tacebo. & propter hieru
salem non quiescam. donec egre
diatur ut splendor iustus eius.
Et saluator eius ut lampas accen
datur. Et uidebunt gentes
iustam tuam. et cuncti reges
inclitum tuum. & uocabitur tibi
nomen nouum. quod dñs dñi nomi
nauit. Et eris corona gloriae
in manu dñi. & diadema regni in
manu dñi. Non uocaberis ul
tra derelicta. Et terrata non uoca
bitur amplius desolata. Sed uo
caberis uoluntas mea in quo. Et ter
rata inhabitabitur. quia conpla
cuit dño in te. Habitat enim
iuuenis cum uirgine. Et habita
bunt in te filii tui. Et gaudebit
sponsus super sponsam. Gaudebit
super te dñs tuus. Super mu
ros tuos hierusalem constitutus

todes. tota die & tota nocte perpetuo
non tacebunt. & qui reminiscimini
dñi ne taceatis. & ne detis silentium
ei. donec stabiliat. & donec ponat

hierusalem laudem in terra.
Iurauit dñs in dextera sua.
& in brachio fortitudinis
suae. Si dederero triticum tuum
ultra cibum inimicis tuis. Et sibi
berint filii alieni uinum tuum
in quo laborasti. quia qui congre
gabunt illud comedent. & lauda
bunt dñm. Et qui conportant
illud. bibent in atris scis meis.

Transite transite per portas. prae
parate uiam populo. planum faci
te iter. Et eligite lapides. ele
uate signum ad populos. ecce dñs
audium fecit in extremis terrae.

Dicite filiae sion. ecce saluator tuus
uenit. ecce merces eius cum eo. &
opus eius coram illo. & uocabunt
eos populos scis. redempti ad dño.

**SERMO BEATI ISIDORI
IN DIE NATALIS DNI**

Natalis dñi dies. ea de
causa a patribus uotiuue
sollemnitatis institutus
est. Quia in eo xps
pro redemptione mundi. nasci
corporaliter uoluit. prodicens &
uirginis utero. qui erat in patris
imperio. Cuius susceptae
carnis causa haec est. Postqui

enim inuidia diaboli. patens ille pri-
 mus spe seductus inani cecidit. con-
 fessum & cul et perditus. in omni ge-
 nere suo. radicem malitiae & pecca-
 ti transfudit. Crescebatque in
 malum uehementius. omne genus
 mortalium. diffusis ubique sceleri-
 bus. et quod est nequius. omnium
 cultibus idolorum. Volens ergo
 deus terminare peccatum. consuluit
 uerbo. lege. prophetis. signis. pla-
 gis. prodigijs. Sed cum nec sic
 quidem errores suos. ammonitus ag-
 nosceret mundus. Misit deus filium
 suam. ut carnem indueret. & homi-
 nibus appareret. & peccatores sana-
 ret. Qui ideo in hominem uenit.
 quia per se ipsum ab hominibus cog-
 nosci non potuit. Ut autem uideretur.
 uerbum caro factum est. Ad-
 sumendo carnem. non mutatum in
 carne. Assumpsit enim huma-
 nitatem. non amisit diuinitatem.
 Ita idem deus. et idem homo. in natu-
 radi aequalis patri. in natura homi-
 nis. factus est mortalis in nobis.
 Pro nobis enim de nobis. manens quod
 erat. suscipiens quod non erat.
 ut liberaret quod fecerat.
 Haec est ergo dominicae natu-
 ritatis. magna sollempnitas. haec
 est diei huius noua et gloriosa festi-
 uitas. aduentus dei factus ad ho-
 mines. Itaque dies iste pro eo quod

in eo xps natus est. Natalis dicitur.
 Quemque ideo obseruare per reuo-
 lutum circulum anni. festa sol-
 lemnitate debemus. ut in memo-
 ria reuocetur quod natus est xps.

XVII SERMO PAPAE LEONIS

DE NATALI DNI

Saluator noster dilectissimi
 hodie natus est gaudeamus.
 Neque enim locum fas est esse
 tristitiae. ubi natalis est uitae.
 Quae consueto mortalitatis timo-
 re. ingerit nobis de promissa
 aeternitatis laetitiam. Ne-
 mo ab huius alacritatis participa-
 tione se cernitur. Una cunctis
 laetitiae communis est ratio. quia
 dominus noster peccati mortisque destruc-
 tor. sicut nullum arcata liberum
 repperit. ita liberandis omnibus
 uenit. Exultet scilicet quia propin-
 quat ad palmam. gaudeat pecca-
 tor. quia inuitatur ad ueniam.
 anime tur gentilis. quia uocatur
 ad uitam. Qui namque filius.
 secundum plenitudinem temporis.
 quam diuini consilii inscrutabilis
 altitudo disposuit. Reconcilian-
 dam auctoris suo naturam generis
 adsumpsit humani. ut inuentor
 mortis diabolus. per ipsam quam
 uicerat uinceretur. In quo con-
 flictu pro nobis inuito. magno et
 mirabili aequitatis iure certatum est.

11

Quam omnipotens dominus cum saeuissimo
hoste. non in sua maiestate. sed in
nostra humilitate congregatur. /
Obiciens ei eandem formam. eandem
que naturam. Mortalitatē quidem
nostrae participem. sed peccati to-
tius expertem. / Alienum quip-
pe ab hac natuitate est. quod de
omnibus legitur. / Nemo mun-
dus a sorde. / Nec infans cuius est
unus dies sicut uitae super
terram. / Nihil in istam sin-
gularem natuitatem. de carnis
concupiscentia transiit. nihil
de peccati lege manauit. / Virgo
regia dauidicae stirpis eligitur.
Quae sacro grauidanda fetu. diui-
nam humanamque prolem. prius
conceperet mente quam corpore.
Et ne superni ignara consili. ad in-
usitatos paucet effectus. quod
in ea operandum erat a spiritu sancto. con-
loquio discit angelico. / Nec
damnum credit pudoris. di genitrix
mox futura. / Cur enim de
conceptionis nouitate desperet.
cui efficientia de altissimi uirtute
promittitur. / Confirmatur
credentis fides. & iam praesentis
ad testatione miraculi. / Dona-
turque elisabeth inopinata fe-
cunditas. / Ut qui conceptum de-
derat sterili. daturus nondubi-
taretur & uirgini. / Verbu

igitur deus. filius dei qui in princi-
pio erat apud deum. per quem facta
sunt omnia. Et sine quo factum
est nihil. propter liberandum
hominem ab aeterna morte. factus
est homo. / Ita se ad susceptionem
humilitatis nostrae. sine diminutione
suae maiestatis inclinans. / Ut
manens quod erat. adsumensque
quod non erat. Ueram serui for-
mam. ei formae in qua deo patri est
aequalis uniret. / & tanto federe
naturam utramque confereret. / Ut
nec inferiorem consumeret & glorifi-
catio. nec superiorem minueret
adsumptio. / Salua igitur
proprietate utriusque substantiae
et in unam coeunte personam.
suscipitur a maiestate humilitas.
a uirtute infirmitas. ab aeterni-
tate mortalitas. / & ad dependen-
dum conditionis nostrae debitu.
natura inuiolabilis. naturae est
unita passibili. / Deusque uerus. ho-
mo uerus. in unitatem domini tempe-
ratur. / Ut quod nostris reme-
diis congruebat. unus atque idem
dei hominumque mediator. Et
mori possit ex uno. Et resurre posse
sit ex altero. / Merito uirginitate
integritati. nihil corruptionis
intulit partus salutis. quia custo-
dia pudoris. fuit editio ueritatis.
Talis ergo dilectissimi natuitas.

decurt diuinitatem & diuinitatem
xpm: qua nobis & humanitate con-
gruetur & diuinitate praecellere;
Nisi enim esset deus uerus non adfer-
ret remedium nisi esset homo ue-
rus non praebere exemplum.

A exultantibus angelis nascente
dno gloria in excelsis deo canitur.
et pax in terra bonae uoluntatis
hominibus nuntiatur. Vident
enim caelestem hierusalem. Ex
omnibus mundi gentibus fabricari.
De quo inenarrabili diuinae pietatis
opere quantum laetari debet ha-
militas hominum. Cum tanto gau-
deat sublimitas angelorum.

A gamus ergo gratias dilectissimi
deo patri per filium eius in spu sco.
qui propter multam misericordiam
suam quod dilexit nos miseratus est
nostri. Et cum essemus mortui
pro peccatis conuiuificauit nos xpo.
ut essemus in ipso noua creatura no-
uumque figmentum. Deponam
ergo ueterem hominem cum ac-
tibus suis & de peccati participationem
generationis xpi. carnis renuntie-
mus operibus. Agnosce. O xpi-
ane dignitatem tuam. Et diuinae
confortis factus naturae. Noli in ue-
terem uilitatem degeneri conuer-
satione recedere. Memento cu-
ius capitis. Et cuius sis corporis
membrum. Feminisecere quia

erutus de potestate tenebrarum.
translatusest in diuinitatem & regnum.
Per baptismatis sacramentum. sps sci
factus est templum. Noli tantum
habitatore. prauis de te actibus
effugare. et diaboli te iterum ser-
uituti subicere. quia praetium tuum
sanguis est xpi. Qui ueritate
te iudicabit. qui misericordia te
redemit. xps dñs noster.

xviii

IT ALIUS UNDE SUPT.

G xultemus in dno dilectissi-
mi & spiritali iocunditate
laetemur. quia inluxit
dies redemptionis nouae.
praeparationis antiquae felicitatis
aeternae. Reparatur enim no-
bis salutis nre annua reuolutione
sacramentum. ab initio promissum.
in fine redditum. sine fine mansu-
rum. In quo dignam est nos
sursum erectis cordibus. diuina
adorare misterium. ut quod mag-
nodi munere agitur. magnis aec-
clesiae gaudis celebretur.

O s enim omnipotens et clemens. cu-
ius natura bonitas. cuius uolan-
tas potentia. cuius opus misericor-
dia est. statim ut nos diabolica
malignitas ueneno suae mortifi-
cauit inuidiae. praeparata re-
nouandis mortalibus pietatis suae
remedia. inter ipsa mundi primor-
dia praesignauit. Denunti

ans serpenti futurum semen mu-
lieris quod noxi capitis elationem.
sua uirtute contereret. Xpm sci-
licet in carne dñm hominemque
significans. quinquatō & uirgine.
uiolatorem humanę propaginis in
corrupta natiuitate damnaret.

Nam quia gloriabatur diabolus homi-
nem sua fraude deceptum diuinis
caruisse muneribus. & immortalitatis
dote nudatum. duram mortis
subisse sententiam. seque in malis
suis quoddam de praeuaricatoris
confortio inuenisse solatium.

Dñm quoque iustae facueritatis exigen-
tem rationem. erga hominem que
tanto honore condiderat. antiquam
mutasse sententiam. Opus fuit
dilectissimi secreta dispensatione
consilii. ut incommutabilis dñs.
cuius uoluntas non potest sua benignitate
priuari. primam pietatis
suae dispositionem. sacramento
occultiore compleret. Et homo
diabolicę iniquitatis uersutia ac-
tus in culpam. contradi propositu
non periret. In greditur ergo
haec mundi infirma filius dñi. de
caelesti sede descendens. & a pater-
na gloria non recedens. nouo ordi-
ne. noua natiuitate generatus.

Nouo ordine. quia inuisibilis inuisi-
bilis est factus in nostris.

Incomprehensibilis. uoluit con-

prehendi. Ante tempora manens.
esse coepit ex tempore. Vniuer-
sitalis dñs. seruilem formam obum-
brata maiestatis suae dignitate sus-
cepit. Inpassibilis dñs. non de dig-
natus est homo esse passibilis. & immor-
talis. mortis legibus subiacere.

Noua uero natiuitate generatus. quia
inuiolata uirginitas. concupiscentia
nesciuit. substantiam ministravit.

Ad sumpta est de matre dñi natura. non
culpa. Creatura est formae serui
sine conditione seruili. Et nouus
homo sic contemptus est uideri.
Et ut ueritatem susciperet generis. et
uitiam excluderet uetustatis.

Verax namque misericordiae. cum
ad reparandum humanum genus.
ineffabiliter ei multa suppeterent.
hanc potissimum consulendi elegit
uiam. qua ad destruendum opus diabo-
li non uirtute uteretur potentiae.
sed ratione iustitiae. Nam sup-
bia hostis antiqui. non in merito sibi
in omnes homines ius tyrannicum
uendicabat. Nec indebito domi-
nati premebat. quos amandato di-
spontaneos. in obsequium suae uolan-
tatis inlexerat. Non itaque
iuste amitteret originalem huma-
ni generis seruitutem. Nisi deo
quod subicerat uinceretur.

Cum igitur misericors omnipotensq.
saluator. ita susceptionis humanae

moderaretur & cordia ut uirtutem
 inseparabilis a suo homine deitatis
 per uelumen nostrae infirmitatis ab
 seonderet. **I**nclusa est securi hostis
 astutia. qui natiuitatem pueri in sa-
 lutem humani generis procreati. non
 aliter sibi quam omnium nascentium
 putauit obnoxiam. **U**idit enim
 uagientem atque lacrimantem uidit
 pannis obuolutum. circumcisioni sub-
 ditum. et legalis sacrificii oblatione per-
 functum. **A**gnouit deinceps soli-
 ta incrementa pueritiae. & usque
 ad uiriles annos. de naturalibus non du-
 bitauit augmentis. **I**nter haec
 intulit contumelias. multiplicauit
 iniurias. adhibuit maledicta. obpro-
 bria. blasphemias. conuicia. Om-
 nem postremo in ipsum uim furoris
 effudit. **O**mnia temptamento-
 rum genera percurrit. **E**t sciens
 quo humanam naturam infecisset
 ueneno. Nequaquam credidit trans-
 gressionis exortem. quem tot docu-
 mentis didicit esse mortalem. **P**er-
 sistit ergo improbus praedo. et
 auarus & actor. incum qui nihil
 ipsius habebat insurgere. **E**t damni-
 tate originis prae iudicium genera-
 le persequitur. **C**irco graphum quo
 nitebatur excedit. ab illo iniquita-
 tis exigens poenam. in quo nullam
 repperit culpam. **S**oluitur itaq;
 laetiferae pactionis. male suada

conscriptio. fortis ille. necitur diu-
 culis suis. & ligato mundi principe.
 captiuitatis uasa rapiuntur.

Redit in honorem suum. ab antiquis con-
 tagis purgata natura. **M**ors
 morte destruitur. natiuitas nati-
 uitate reparatur. **Q**uo simul
 et redemptio aufert seruitutem. et
 regeneratio mutat originem. et fides
 iustificat peccatorem. **Q**uisque
 igitur xpiano nomine pie & fideliter
 glorians. reconciliationis huius gra-
 tiam iusto perpende iudicio. **T**ibi
 enim quondam abiecto. tibi extru-
 so paradisi sedibus. tibi per exilia
 longa morienti. tibi incinerem
 & puluerem dissoluto. **C**uiam
 nonerat spes ulla uiuendi. perincat
 nationem uerbi potestas data est.
 ut de longinquo actuum reuertaris
 auctorem. **R**ecognoscat parente
 liber officiaris. ex seruo de extraneo
 pro ueharis in filium. **U**t qui ex
 corruptibile carne natus es. & di-
 spu renascaris. & obtineas per gratia
 quod non habes per naturam.

Habentes ergo tantae spei fiduciam.
 dilectissimi. in fide qua fundati estis
 stabiles permanete. **N**e idem
 ille temptator. cuius a nobis do-
 minationem xps exclusit. aliquibus
 nos iterum seducat in fidis. et haec
 ipsa praesentis diei gaudia. fallaciae
 suae. aste cor rumpat.

Inludens simplicioribus animis
de quorundam pestifera persuasi
one. quibus huiusmodi sollemnitate
nrae. non tam denatiuitate xpi.
quam denoui. ut dicunt solis ortu
uidetur honorabilis. Quorum
corda uastis tenebris obuoluta.
Et ab omni incremento uerae lucis
aliena sunt. Trahuntur enim
adhuc stultissimis gentilitatis er
roribus. & ministra mundi lumi
naria. diuino honore uenerantur.
Quae & si mirandam habent pulcri
tudinem. adorandam tamen non
habent deitatem. Illa ergo uirtus.
illa sapientia. Illa est adoranda sola
maiestas. quae uniuersitatem
mundi creauit & nihilo. Et in quas
uoluit formas. atque mensuras.
terrenam caelestem que substantia.
omnipotenti ratione produxit.
Sol luna et sidera. sint commoda
utentibus. sint speciosa cernentibus.
Sedita ut de illis gratiae referantur
auctori. Et adoretur deus qui haec
condidit. non creatura quae seruit.
Laudate igitur deum dilectissimi
in omnibus operibus eius atque iudicis.
Sit in uobis indubitata credulitas
uirgineae integritatis. Et pariter
reformationis humanae. sacrum
diuinumque misterium. seorsum atque
sincero honore seruitio.
Amplectimini xpm in nostrae carne

nescientem. ut eum uidere mere
amini deum gloriae. In sua maesta
te regnantem. cum deo patre
& spiritu sancto. amen.

XVIII. SERMO BEATI FULGEN
TII ARCHIEPISCOPI
DE NATALITIO DNI.

Curiosius aliquid debuius
dici sollemnitate narrare.
simulque considerantes illud
unum uerbum de quo dicere
uolumus. Nulla inuenimus uerba
quibus sufficienter aliquid dicere
ualeamus. Est enim hoc uer
bum quod desinit prolatum. sed quod
permanet natum. Non transitorium.
sed aeternum. Non factum ad
patrem. sed genitum. Nec solum
genitum. sed etiam unigenitum.
Unum quippe uerbum. deus pater ge
nuit de seipso. per quem omnia cre
auit ex nihilo. In principio enim
erat uerbum. Et uerbum erat apud
deum. Et deus erat uerbum. hoc erat
in principio apud deum. Omnia
per ipsum facta sunt. & sine ipso
factum est nihil. In hoc autem
quod per illud uerbum deus pater om
nia fecit. ostenditur. quia hoc uer
bum genuit ipse. non fecit. Illud
igitur uerbum. de deo deus est. de
creatore creator est. Unde
hoc in se naturaliter habet esse quod
pater est. Natus est itaque de patre

do. filius dñi. alter in persona. non
 alius in natura. . . Semper apud pa-
 trem. semper cum patre. semper
 de patre. semper in patre. . .
 Semper apud patrem. cum quo illi
 una est naturalis immensitas. . .
 Semper cum patre. cum quo illi
 una est naturalis aeternitas. . .
 Semper de patre. de quo illi est natu-
 raliter aeterna natiuitas. . .
 Semper in patre. cum quo illi est una
 naturaliter aequalisque diuinitas.
 Et alter quidem ille quod pater est.
 alter ille quod filius est. Neuter
 tamen alter dñi. quia pater & filius
 unus est dñi. . . Quapropter. quando
 de patre dñi. & filio dñi nascitur sermo.
 digne dicimus alterum esse patrem.
 & alterum filium. . . Et nihil ho-
 minus. digne dicimus unum dñm
 esse patrem & filium. . . Cum enim
 dicimus alterum esse patrem. alte-
 rum filium. . . Discretas personas.
 genitoris genitique monstramus.
 Cum uero dicimus unum dñm esse
 patrem & filium. ipsam unam natu-
 ram indiscrete diuinitatis ostendi-
 mus. . . Altera est enim persona
 genitoris & geniti. sed una est natu-
 ra genitoris geniti. . . Quando uero
 sufficienter aut digne loqui poterit
 quis de quo. homo de deo. mortalis de
 immortali. uisibilis de inuisibili.
 mutabilis de incommutabili.

Opus de opifice. de creatore crea-
 tura. de factore factura. par-
 uus de immenso. Temporalis de
 aeterno. humilis de altissimo.
 plasmatus ex limo. de illo qui omnia
 creauit ex nihilo. . . Cuius est
 inenarrabilis omnipotentia. qua
 nos gratuita bonitate fecit. nec
 minus tamen inenarrabilis gratia.
 qua nos omnipotentissima mise-
 ratione saluauit. . . Quia opus
 creatricis omnipotentiae gratis fe-
 cit. & opus gratiae saluatricis om-
 nipotenter impleuit. . . Illic ha-
 bens potestatem condendi et regen-
 di creaturam suam. hic habens po-
 testatem ponendi & sumendi pro
 nobis animam suam. . . Omnipoten-
 tiam uero nunc dicimus. qua
 uerbum quod in principio erat. et
 apud dñm erat. & dñs erat. fecit om-
 ne quod non erat. . . Gratiam uero.
 qua uerbum caro factum. uenit
 quaerere & saluum facere quod pe-
 rierat. . . Omnipotentiam. qua
 fecit omnem diem. . . Gratiam.
 qua certo die concipi. et certo die
 dignatus est nasci. . . Idem igitur
 minoratus paulominus ab angelis.
 In die factus est hominum. qui coe-
 ternus. et aequalis dñi patri.
 dies scorum semper est angelorum.
 De ipso quippe propheta dicit. . .
 Bene nuntiate diem de die salutare eius.

Quid est diem dedie? Nisi filium de
patre. Est igitur de patre filius.
dedie dies. Sed tamen pater et filius.
Non duo dies. sed unus est dies.
Est de patre filius. de deo deus. pater tam
& filius. Non duo di. sed unus est di.
Unus igitur dies aeternitatis. simul
pater & filius a nobis agnoscitur.
Indie autem temporis. solus filius inue
nitur. Dies enim aeternus pater
& filius. nostrum corpus & animam
fecit. Indie uero temporis. solus
filius. nostrum corpus animamq;
suscepit. Xps dies aeternus. uni
genitus in forma di manens.
Xps indie temporis. unigenitus for
mam serui accipiens. Xps dies
aeternus. diues permanentis ut con
deret nos. Xps indie temporis
pauper factus. ut redimeret nos.
Dies aeternus. Xps di deo patre.
Xps indie temporis. di homo de uirgi
ne matre. Xps dies aeternus. uer
bum cruciatum de corde patris.
Xps indie temporis. uerbum caro fac
tum. de utero uirginis matris.
Xps dies aeternus. di uerus. de deo uero.
Xps indie temporis. sponsus procedens
de thalameo suo. Dies aeternita
tis xps. angelos creans. dies in tem
pore xps. homines saluans.
Dies aeternitatis xps. in caelo scos an
gelos pascent. Dies temporis xps.
homines in terra reficiens. Ut enim

panem angelorum manducaret ho
mo. creator angelorum factus est
homo. utrosque pascent. & integer
permanens. Quam bonus panis.
qui et angelos pascent per speciem. ut
de ipso facerentur in patria. & nos pas
cent per fidem. nec deficiamus in uia.
Ille panis qui se ipsum dat angelis ad
gaudium stabilitatis. se ipsum dedit
hominibus ad remedium salutis.
Et qui est angelorum esca. nobis factus
est medicina. Verum tamen hic
dilectissimi fratres. attendite mag
nitudinem gratiae. & agnoscite
quid di homini dignatus est prero
gare. Xps enim di filius. de
uero deo. di uerus. & unus cum patre
naturaliter di. semper ex ipso scos
angelos pascent. sed tamen angelicam
naturam. di filius non accepit.
Ut autem suam curitatem di comen
daret in nobis. filius eius. naturam
nostram suscepit ex nobis.
Et di unigenitus qui panis est ange
lorum. ut etiam homini se ipsum
faceret panem. simul hominis & ani
mam suscepit & carnem. Accepit
utramque ueram. Utramque scam.
Utramque mundam. Accepit ani
mam nram. sine iniquitate. Accepit
carnem nostram. cum mortalitate.
Accepit animam iustam. per quam
nostris animabus iustitiam. red
deret. carnem uero. propter ea dig

natus est habere mortalem. Ut
secundum ipsam moriens. mortem
uinceret. Secundam ipsam & uia
resurgeret. per quam nostra quo
que corpora suscitaret. Mag
num mysterium dilectissimi fra
tres. magnum diuine dilectionis
iudicium; homo dñi contempnens.
ad d̄ discessit. D̄s hominem dili
gens. ad homines uenit. Dile
xit impium. ut faceret iustum;
Dilexit infirmum. ut faceret sanum.
Dilexit peruersum. ut faceret rec
tum. Dilexit mortuum. ut
faceret uiuum. Et quid amplius
dicam. quando quidem d̄s unigeni
tus. humanam naturam tantum
dilexit. ut eam non solum a potes
tate mali angeli liberaret. Ueru
& iam in seipso. super omnes bonos
angelos. in patris dextera colloca
ret. Natura enim quae in pri
mo homine a malo angelo captiua
ta fuerat. ipsa nunc in secundo
homine. super omnes bonos ange
los regnat. Natura quae in
primo homine mundum peccato
polluit. ipsa in secundo homine.
mundum a peccato mundauit.
Primus homo de terra terrenus.
secundus homo de caelo caelestis.
Primam hominem. mulier corrup
ta mente decepit. secun
dum hominem. uirgo

48
in corrupta uirginitate concepit.
In primi hominis coniuge. nequitia
diaboli seductam deprauauit men
tem. In secundi autem hominis
matre. gratia di & mentem integra
seruauit & carnem. Mentem contu
lit firmissimam fidem. carni ab
stulit omnino libidinem. Quo
igitur miserabiliter pro peccato
damnatus est homo. Ideo sine pec
cato mirabiliter natus est d̄s homo.
Adtendite fratres. medicinalis gra
tiae lineas. diuina nobis benigni
tate monstratas. Tunc ad eam
angelus malus accessit. ut per eam
homo quem d̄s fecerat. ad se para
retur. Nunc autem ad maria
bonus angelus uenit. ut in ea
humanae naturae. d̄s unigenitus
uineretur. Uenit ad eam dia
bolus. ut uitam nobis malignus au
ferret. Uenit ad mariam ga
brihel. ut uitam reddendam homi
nibus nuntiaret. Per primi
hominis culpam. coepit diabolus
hominem dominari; per secundi
hominis gratiam coepit ab homi
ne superari. Super primum
superbus. sub secundo captiuus.
Per illum nos captiuatos tenuit.
per istum nos liberatos amisit.
Primus adam nobis auctor & sti
tit culpe. Nouissimus adam
nobis auctor extitit gratiae.

Ille delimo plasmatus. terrenus pro-
tulit. Iste de spu sco natus. caeles-
tes effecit. Per illum perdidimus
gratiam priorem. per istum recipi-
mus amplio rem. Ille quippe nob
intulit peccati maculam. cum qua
nasceremur ad supplicium. Iste
nobis contulit iustificationis gratia.
ut renasceremur ad regnum. Per
illum nos filios saeculi. generatio car-
nalis effecit. per istum nos filios
di. generatio spiritalis exhibuit.
Ille nos artus subdidit. Iste nos flore-
re uirtutibus fecit. Ille nos per-
uitia deiecit. quo primus cecidit.
Iste nos per uirtutes eleuat. quo pri-
mus ascendit. Ille quippe primus
cecidit in infernum. Iste primus
conscendit in caelum. Iterea fra-
tres dignum est. ut in die dominicae
natiuitatis. diem quoque dominicae
resurrectionis sollempniter audiat.
Unigenitus enim ds. sicut pro nobis
dignatus est nasci. sic pro nobis se-
cundum carnem dignatus est mori.
dignatus est & uan suscitari.
Iste quippe dies est uisitacionis. ille
redemptionis. Opus enim gra-
tiae. qua nos ds unigenitus saluos
fecit. conceptus in utero. cepit
lpsamque opus gratiae. de sepul-
chro resuscitatus impleuit.
Conceptus in utero. factus est par-
ticeps mortis nrae. Resurgens

de sepulchro. fecit nos participes
uitae suae. Nunc itaque omnes
dnm exoremus. ut sicut in istodie.
gaudium suo populo tribuit. ad illu-
quoque diem omnes cum gaudio &
pace perducat. populum que suum
in fide & caritate custodiat amen.

**ITEM DE NATAL DNI.
SERMO BEATI MAXI
MI EPISCOPI.**

Iustissime fratres festiuitate praesentis diei. in omne se gaudium. totus ubique suscitatur mundus. Quia hodie promissus a saeculis a uerso orbi. iudex natus est et redeptor. Et necesse est. ut in commune nos omnes qui futuri ex amnis. resurrectionisque promissae salutarem suscepimus fidem. habeamus mecum quidem de iudice. sed redemptore letitia. Omnis namque fidelis anima timore corrigitur. correctione leuatur. Et in hoc km. quanta ergo humanum genus omnipotentis patris dispensatio. quanta uel benignitas. ut quem iudicem preparauit incredulis. hunc credituris praemitteret redemptore. Quatenus praecurrentis misericordiae. seueritatem aduentantis iudicis praue nit &. Hodie itaque natus est xps. sed in natiuitate eius. nostra omnia

49
habet uita natalem. Quia qui pri-
uilegia primae natiuitatis amissimus.
uinitante nos xpo. sanctiore partu re-
dimus ad uitam. Hodie peperit
maria. sed ipsa suum parturuit
auctorem. Hodie edidit mundo
hominem. quem non suscepit ab ho-
mine. Quid hoc est miraculi fr?
nascitur caro de carne. non tamen ge-
nerata per carnem. Et secreto quo-
dam incomprehensoque conceptu. pro-
cedit de mortali femina. diuina pro-
genes. Nec mirum sane si existit
diuina natiuitas. ubi non erat huma-
na conceptio. Aut si illam matrem
non uiolauit partus. quam coitus
non foedauit. At ille quondam
futurorum conscius esaias. populis et
gentibus. signum nouae salutis aperiens.
Ecce uirgo in utero accipiet & pariet
filium. & uocabunt nomen eius emma-
nuel. quod interpretatum nobis est
deus. Atque ut aduertamus noui
ae ueteris testamenti unum esse con-
sensum unumque consilium. At
& iam beatissimus lucas. dominicae
generationis relator egregius dicens.
Missus est angelus gabriel ad
uirginem desponsatam uiro cui no-
men erat ioseph. Et ait ad illam.
Ecce concipies in utero & paries filium.
& uocabunt nomen eius ihm. Ihs
autem kmi. latino sermone sal-
uator dicitur. Ecce qualiter

se inuicem concordantibus sementis.
testimonia diuina confirmant. & cum
praedicantur diuersa sint tempora.
non tamen diuersa narratio. Nam
partum uirginis. quem ille prae-
dixerat. iste testatur. Quis igitur de
diuinitate xpi. quis de redemptione
cunctarum. quem et esaias proste-
tur dm. Et gabriel adnuntiat sal-
uatorem. Quis intactae puerperae
aluam dubitet floruisse. quod uno
pene ore. atque eodem spū prolocun-
tur. Euangelista. angelus. Et pro-
pheta. Ubitanti talesque sunt
testes. non erubescit ueritas. sed audi-
tor incredulus confutatur. Sed
iam uideamus quas pro nobis natus
perferat xps iniurias. Quibus ue-
raris iniuriae ille uirtutibus de-
corentur. Et ante omnia femi-
neo se sexu concipi patitur. qui in ex-
ordio mundo omnipotenti manu.
de maseulo operatus est feminam.
Sed hanc humilitatem nascendi. uirgi-
nalis matris sublimat integritas.
Et quamuis natus xps femineo ut
infans lacte pascatur. Tamen ut
rerum potens uirginis nutritur
uberibus. atque ut primum illam
in has saeculi procellas. & fluctuan-
tis sentinam mundi. utras mater-
nas effudit. uilissimis circum-
datur pannis. Pecunis indui-
tur ille pro nobis. quicquam crearet

omnia terras luce perfudit · caelum
sideribus adornauit · & ignea solem
claritate uestiuit · Obuoluitur
quidem pannis · sed hi panni noua stel
la radiante munerantur magis · Et
exultantibus angelis honorantur ·

Et ut nouerimus uniuersa haec per
mysterium · uel fieri uel dici · hic qui
pannis circumuoluitur · praedicatus
ab initio · de sinu patris aeternoque
thalamo · salutarium nuptiarum spon
sus uenit ex aelo · Sicut aut ueran
das dauid · ipse tamquam sponsus
procedens de thalamo suo · De
inde ut legitur · ponitur in praesepe · quia
ut ait euangelista · Non erat illi lo
cus in diuersorio · Ne quem fratres
ista permoueant · quia omnis haec in sal
uatore uilitas · praetiosissimum nrae
salutis est sacramentum · Videte
enim quanta sapientia collocari xps dici
tur in praesepe · qui gemina quadam
gratia · humani generis & escaerit futu
rus & pastor · Qui bene in praesepe
ponitur · ut ad pabala perennis uitae
spiritualium ouium greges · agni caelestis
balatus inuitet · Non erat inquit
eis locus in diuersorio · Numquid
tantae illius erant angustiae mansionis ·
ut nati sub ora paruuli membra non
caperet · sed idcirco mystico sermone
refertur · Non inueniri locum in
diuersorio · quia ingressus mundum
xps · fidem in qua possit requiescere ·

non inuenit · ut ait ipse in euangelio
dicens · Filius autem hominis non
habet ubi caput reclinet · Unde ad
uertimus quia unicus di filius · non
in spatiofis domibus auratisque laque
ariis · sed in fide credentium requiescit ·

Hunc ergo xpm ihm suggestentem ubera
Nascentium infantum more uagien
tem · uilibus circumdatum pannis ·
iacentem uilius in praesepe · angelica
ministeria prosequantur · Et omnis cae
lestis exercitus multitudo miratur ·
consona eum uoce conlaudans et dicens ·

Gloria in excelsis do · & pax in terra ho
minibus bonae uoluntatis · Gloria
utique do · qui desperatis mortalibus
munus aeternae salutis exhibuit · Et
pax hominibus bonae uoluntatis · quos
certamine suo xps · suoque proelio in
regnum proprium · diabolica decapn
tate reuocauit · Et quam congrue
euangelicus intonat sermo cum dicitur ·

Gloria in excelsis do · & pax in terra homi
nibus · Quod idem ipse di filius · &
apud angelos gloriosus est in excelsis ·
& bonae uoluntatis hominibus · pacem
prestat internis · Propter quod
dilectissimi · conpocentibus gaudis
tanta de salute laetentur · atque
angelicis nos uocibus sociantes · honore
debito · misteria semper xpi uirtutes
que laudemus ·

**XXI. ITEM HUIS DIEI DENA
TATE DNI ·**

Hodie fratres kmi xpi natus est nos renati. Hodie saluator mundi per matrem nascendi tempus accepit.

quid de patre natiuitatis non habet tempus. Hodie per hominem filius di ingressus est mundum. cuius matrem ante hominem factus est mundus. Hodie habitator caeli uenit ad terras. qui terrarum incolae euocari ad caelum. Mirabilis inquit di in seis suis. Si in seis suis mirabilis di. quomodo non in seipso mirabilis. Si mirabilis in iohanne quem nasei de patre senissimo. & sterili de matre praecipit. quanto magis in se est mirabilis. qui ut nostrae conditionem carnis indueret. Nouam uirginem & conceptum dedit & partum.

Ait ser abbaeue propheta. Domine audiui auditionem tuam. & timui. consideravi operatua et expaui.

Quis non expauescat & mœuat tanta profunditatem misterii. Quocendo quidem unus idemque sine conceptione natus est di. Et sine creatore factus est homo.

Quas in xpo generationes legimus. sed in utraque comprehense diuinitatis est uirtus. Ibi enim illam ex semetipso genuit di. hic cum uirgo do operante concepit. Ibi sine initio. hic sine exemplo. Ibi natus attonderet tana. hic factus ut tolleret mortem.

Ibi patri natus. hic hominibus pro creatus. Illa natiuitate hominem

fecit. hac generatione hominem liberauit. Utramque fratres generationem eius non posse narrari. sententia haec una complectitur.

Illam enim est ante hominem. ista supra hominem. Illa incogitabilis. ista mirabilis. Cum autem duas xpi docemur natiuitates. Nobis asseritur di filius natus. sed gemina in uno di filio confirmatur esse substantia.

Ibi quod erat natus est. hic quod non erat factus est. Ait de his beatus euangelista iohannes.

In principio erat uerbum. Et uerbum erat apud dm. Et dserat aeternum. Et iterum. Et uerbum caro factum est. Igitur di qui apud dm erat. produit ad o. Et caro di quae in do non erat. processit & femina.

Ita uerbum caro factum est. Non ut di uacuaetur in hominem. sed ut homo glorificaretur in dm.

Itaque nobis natus est di. sed ex duabus natiuitatibus. id est di & hominis. se ipsum unigenitum patris. atq; in se se hominem unum esse uoluit dm. Generationem ergo eius quis enarrabit. Fratres.

generatio xpi si narrari non potest. credi potest. Si lingua defecit. fides proficit. Magnus enim profectus est fidei. cum tantum de do suo concepit. quantum sermo non potest parturire. Cauete di mi.

nequando uos debis incredulitas mo-
ueat: quia si homo non ualeat & plura
re quod sentit: deus sine dubio potuit
implere quod uoluit. Et per ab-
surdum est fratres: ut ineffabilem
deum: infirmissimo fragilitatis nostre
sermone pensamus. Amentiae
res est: ut operationes maiestatis in-
mensae: inter exigua corruptibilis
oris nostri coniemur uerba conclu-
dere. Quomodo enim ualeat con-
prehendere homo deum: factus inge-
nitum: mortalis aeternum. Si in-
uestigare niteris qualis deus in homine:
uel homo transiit in deum: inuestiga-
prius si potes: quomodo & nihilo fac-
tus est mundus: caelum unde resplen-
dit: aquarum liquor: terrae so-
liditas: quaratione subsistunt.
Quomodo & iam de terra homo: de mas-
culo femina: itemque per feminam
masculus. Quid illud est post om-
nia: quod lumen gignit ac tenebras:
quod uitam facit ac mortem.
Si ergo te ipsum: o homo: & quae prop-
ter te facta sunt: qualiter aut unde
sint facta comprehendere non uales:
qua praesumptione: quae stultitia:
tuam ipsius atque omnium discuit
creatorem. Natum ergo de deo pa-
tre deum: eundemque hominem fac-
tum de uirgine confitemur.
Sed haec iam rationi caecae sunt:
fidei manifesta. Tunc enim par-

te & aliqua: indefinitae maiestatis
eius poterimus immensa rimari.
Si aduertamus: quantus qualisue sit
deus: a nobis non posse cognosci.
Ut ait deus ad moysen: Tu autem non
poteris uidere faciem meam: Ideo
non potes carnalibus oculis
meam sicut est inspicere deitatem.
Beatus namque dauid uirum omni-
potentiae eius intendens: clamabat
dicens: Mirabilia opera tua deus:
& anima mea nouit ualde. Ualde
enim sciebat anima prophetae: ope-
radi omnem meditationem humanae
mentis excedere. Propter quod
sapientissimus patriarcha: mortalis
sensus conclusus angustus: quae in-
uestigare non poterat: mirabatur.
Quis ergo hominum discutere aut inqui-
rere audeat: Tantus quod propheta
miratur. Mirabilia inquit ope-
rata: & anima mea nouit ualde.
Hoc ipsum enim quod incomprehensibilis deus
anima eius nouerat: caro sentire non
poterat. Omnis ergo qui operadi
magis uult examinare quam crede-
re: Non sequitur animae sensum
sed carnis errorem. Et ideo fratres
non discutiamus qualiter deus de deo natus
est: sed credamus. Nec retracte-
mus partum uirginis: sed mitemur.
Ut unigenitum de deo & hominem
confitemur: inoffensam teneamus
caelestis fidei ueritatem.

ITEM DE NATAL DNI
CUIUS SUPRA.

N aduentu domnico frs kmi sola
tus est omnis paternae preuaricatio
nis meas. quem diabolicis dudum
fraudibus incurrit circum uenta mor
talitas. Adest enim nobis caeli
terraeque iudex. qui rescisso chyro
grapho delictorum. reatum nostrum
miseratus absoluit. Adest ille dñs.
qui iugum captiuitatis antiqae. nris
aceruicibus soluens. in ciuitem mundi
aeterna libertate laetificet. Adest
rex ille mansuetus. qui per spatia to
tus orbis. caelestis iustitiae gressib;
incedens. superbientem furentis ini
mici conterat tyrannidem. Hodie
namque parturiente maria. natus est
nobis dñi filius. ut germaniae carnis
nre conceptione productus. creato
ase homini. & pietatem paternam
& fraternam largiretur affectum.

Et natus sane ab intacta est femina. ut
cum pariter & hominem testaretur
partus humanus. & dñm probaret aet
terna uirginitas. Nam sicut non
poterat nisi caro de carne nasci. ita non
poterat de uero de femineo utero. nisi
sine generante prodire. Propter
quod ait angelus beatissimae mariae.

Sp̄s sc̄s super ueniet in te. Et uirtus al
tissimi obumbrabit tibi. Et quod nas
cetur ex te sem. uocabitur filius dñi.

Sp̄s inquit sc̄s super ueniet in te.

57
VIII

I deirco tibi frater. uirtutem sc̄i sp̄s
angelicus sermo protexit. Nec con
idetur carnalis disputationis habe
tatis. caeleste tibi ipse mysterium
terrena argumentatione confundat.
Aut non putas eum nouum puerum in al
uo uirginis potuisse formare. Quia
primum conderet hominem. Nec semen
patris. nec uiscera materna quaesierit.
Dic itaque. quicumq̄s supernae dispen
sationis arbiter. & discussor. quae
tibi uidetur uirtus eminentior. par
tum dedisse uirgini. aut perfectum
hominem de terra creasse. Pri
mus enim homo ut ait apostolus.
de terra terrenus. secundus homo.
de caelo caelestis. Si contranctu
rum esse contendis. quod in mysterio
redemptionis nre. sine uero puella
asseritur concepisse. caus quae
so naturae est. quod in parente gene
ris nostri. caro sine carne formatae.
Quae ista est ratio. immo quam caeca
contentio. ut non credatur dñs. facere
hominem posse de femina. quem
creditur fecisse de puluere. Si om
nipotentis o homo. tali in negotio
esse perspicis uoluntatem. de opere
cur retractas. Omnia enim sicut
legitur. Dñs quae uoluit fecit. in
caelo & in terra. Et si sollicitus
per serueris. praeter hanc legitimam
humanae conceptionis usum. Tres
ualde mirabiles nascendi species.

operatam repperies trinitatem . . .

Et prima est quidem. quod adam figuratus & limo est . . . Secundaq[ue] mulier formata demasculo . . .

Tertia quae & caelestis est . . . quod xps processit & uirgine . . . Quid horu[m] non nouum . . . Quid horu[m] non mirabile . . . Quid horu[m] nisi fidem sequamur . . . Inquisitio poterit humana compl[er]i . . . Quod autem mystico hoc conceptu. uisitare mandatum suum. di dignatus est filius . . . N[on] hoc salutis necessitas flagitabat . . .

Nimirum ut caelestis tandem generatio repararetur. quod nati uitas terrena perdidit . . . Sed fortassis hunc qui natus praedicatur ex femina . . . dum uilibus ^{uol} obicitur pannis . . . dum iacere contentus est in praesepe . . . dum lacrimosis uagibus concrepat . . . dum maternis lactatur uberibus. di esse diffidit . . . Immo per ista frater . . . aduer te eum . . . Et ut homine infirma pro infirmis pertulisse . . . et ut di potentiam exercuisse caelestem . . . Hic namque qui sordentibus circumdatur pannis regis per chaldeos muneribus honoratur . . .

Hic qui in praesepe humilis iacet . . . lumine noui sideris coruscat caelo . . .

Hic qui uagitus reddit infantiae . . . angelici exercitus uocibus conlaudatur . . .

Hic qui femineo lacte nutritur . . . multa hominum milia paratissimo pane

satiavit . . . Quid illud adiciam quod di illum . . . & uerum di esse filium . . . resurgens a mortuis. lazarus probat . . . recepto lumine cecus adnuntiat . . . uenerandis eius calcata uestigis . . . maris unda testatur . . . Et quod praecellit haec omnia . . . resultans caelo . . . uox paterna confirmat . . . Propt[er] quod dilectissimi . . . tam magnum hoc natuitatis dominicae sacramentum . . . dignis uocibus honoremus . . . Diligamus praec omnibus castitatem . . . quia ut placere hanc sibi xps ostenderet . . . pudicitiam uteri uirginalis elegit . . . Secutemur misericordiam . . . quia pietatis est quod saluamur . . . Iustitiam sollicito teneamus . . . quia ob hoc unigenitus di effici dignatus est homo . . . ut ueritatem predicant . . . uniuersam mundi faciem . . . damnata iniquitate purgaret . . .

XXIII. **ITEM CUIUS SUPRA DE NATALITATE DNI .**

Hodie diuini mysterii sacramenti fr[ater] k[er]mi . . . sicut credidistis semper & creditis . . . reparatio salutis humanae . . . uirtutum . . . natuitas . . . ruina uitiorum . . .

Hodie namque xps ih[esu]s d[omi]n[us] noster in quo diuinitatis est plenitudo . . . carnis nostrae infirma suscipiens . . . nouus natus est homo . . . Hodie refulsit secundus ille adam . . . non in coelo . . . sed d[omi]n[us] paradisi . . . quem inter dicte

arboris pulcritudo non fallat
 serpens non decipiat . mulier non
 seducat . **H**odie & ortum est in
 tenebr. & lumen . **H**odie illud
 quod caelum & caeli caelorum se
 habere gaudebant : mundus dum
 nescit accepit . **N**equē enim ut
 temporalis quidam aut quante
 non fuerit . de semina nobis repenti
 nus emerit . sed qui semper erat
 cum patre dī . semper que regnabat .
Novo per uirginem uoluit mortalib;
 appere misterio . **N**ouus qui
 dem homo . sed dñs sempiternus .
Nouus xps . sed rex omnium seculo
 rum . **I**pse est in fine temporū
 natus ex maria . qui ante omnia
 saecula unigenitus processit e patre .
Hic est praedictus a patriarchis . a pro
 phetis praedicatus . adnuntiatus ab
 angelis . ab apostolis ad probatus .
De uno eodemque legis . **I**n princi
 pio erat uerbum . & uerbum caro fac
 tum est . **C**aude ergo nunc &
 exulta ad dñm tuum tandem conuer
 sa gentilitas . **P**ercepisti donum
 quod abraham in spu se uidisse lae
 tatus est . **M**eruisti per xpm . qd
 mereri quondam hebreorum gens
 electa non potuit . **T**imens enim
 israhel & tremens mirabatur ut
 legimus quod moyses populi prin
 cepti reconditus in nabe . et inuer
 tue montis altissimi . solus cum dño

loqueretur . **T**ibi uero sic natus ē
 xps . & tanta se nobis dignatione con
 cessit . ut loqueretur omnibus &
 ab omnibus uideretur . **A**d illū
 tunc montem sina quicumque
 accessisset & populo praesenti pu
 niebatur interitu . **A**dhunc
 uero montem qui hodie natus est
 mundo . quicumque non accesserit .
 morietur . **E**t tunc quidem
 unus populus erudiebatur ad fidem .
Nunc uero omnes gentes uocantur
 ad uitam . **U**iderunt uenerabi
 les patres nostri innumera magnaq;
 mirabilia . caelam illis angelicas
 torauit osas . dulcia poculce lapis
 durissimus ministravit . **J**or
 dantes . per p̄dem meatum suum re
 tortit in fontem . ualidissimi
 hostium muri . tabarum strepitu
 corruerunt . sol quoque commo
 ratus in caelo . longiorem trium
 phanti populo . prestuit diem .
Hoc uero nullis antea uidere seculis
 datum est . ut unigenitus altis
 simi . quem trementes archange
 lorum suspiciunt potestates . ho
 minem se hominibus exhibere .
Et carnem quam sumpsit ab ho
 mine . transformat & in dñm .
Amplēctere ergo dignationem ma
 iestatis aeternae . et ne archana
 dī tui discutias uoluntatem . quia
 omnibus quidem natus est xps .

sed fidelibus dat salutem .7. Quod
si tibi sensuum tuorum fragilita
te minus dignum uideatur . filium
dei natum de femina credere . uir
ginem cogita peperisse .7. Si tibi
panni quibus obuolutus est fortas
se uilesunt . angelos conlaudantes
& multitudinem caelestis exercitus
admirare .7. Si praesepere in quo
infans iacuit despicias . erige pau
lis per oculos . & nouam in caelo stel
lam protestantem mundo . natiui
tatem dominicam contuere .7.
Si credis uilia . crede mirifica .7. Si
de his quae humilitatis sunt dispa
tas . quae alta sunt . & caelestia uene
rare .7. Hisdem uero frequentibus .
hisdemque auctoribus . de dno saluato
re quae humilia . et quae glorio
sa sunt didicisti .7. Uniuersa quae
ad salutis tuae mysterium pertine
bant . sacra tibi euangelia prodi
derunt .7. Habes in his unde dnm
ihm ut natum hominem credas .
& dnm esse dubitare non possis .7.

**SERMO BEATI MAXIMI
EPI DI NATAL DNI .**

Nuestigabiles humanis sensibus .
dispositiones esse diuinas . ipsa ope
rum diuinitas altitudo testatur .7. Sed
eo magis nobis xpi sunt ueneranda
mysteria . quomagnitudine sui .
capacitatem ingeni mortalis ex
cedunt .7. Et ideo fratres .

cam adnuntiatur nobis sempiternus
ille unigenitus dei patris . cui subiacent
omnia . et per quem creata sunt uni
uersa . sub fine temporum . nasci uo
luisse de femina . infantiam per pati
nostrae carnis subire consortia . tan
tae dignationis gratiam . non debe
mus examinare sed credere . nec dis
cutere . sed mirari .7. Quid enim
est aequius . quid aequum tam congruum .
quam ut in rebus diuinis . omnipoten
tiam magis sequamur dei . quam sapi
entiam mundi .7. Hodie igitur
nobis . sicut decursa euangelii lectio
ne cognouimus . secundum carnem
natus est xps .7. Incipiens quidem esse
quod non erat . sed non desinens esse
quod erat .7. Nec enim natiuitas
hominis . inminuere aut separare in
discretae maiestatis poterat unitate .
Quod si de deo patre processit . ineffa
bilis ac per manens est secretum uni
tatis .7. Quod homo est . natus ex
femina . nostrae salutis est gratia .7.
Illuc gloria naturae . hic mysterium
uoluntatis .7. Quis ergo frater . profun
dum hoc caelestis consilii ualeat aesti
mare . quod immortalitatis dnis . in
corrupteque substantiae . ut condi
tione carnis . mortem suscipere p
mortalibus possit . de femina uero
ro . nulla corporae generationis
lege conceptus . humana uoluit
sub lege prodire .7. Atque hoc ita

ut cum beatamater quae intacta
 conceperat inuoluta proferr& .
 Obuoluitur praeterea pannis . & po
 nitur in presepi . . . Uilitas ista in
 fantis . pr&iosum di est sacramen
 tum . . . In pannis enim nostras in
 firmitates . nostras se in dicat susce
 pisse peccata . . . Quod uero in pre
 sepi . ubi pastus e animalium . sua
 collocari membra permittit . Inae
 ternam ref&tionem . uescendum
 amortalibus suum corpus ostendit .
 Quid illud dicam . quod interras angeli
 ca multitudo descendens . uagien
 tem paruulum gloriosa laude prose
 quitur . . . Stup& enim omnis crea
 tura . tam grande miraculum . quod
 anis idemque & di regnat in caelo .
 & homo nutritur in terra . . . Cuius
 mysterii beatus dauid adnuntians
 nouitatem . omne hominum genus
 ad concentum cantici spiritalis in
 uitat dicens . . . Cantate dno can
 ticum nouum . cantate dno omnis
 terra . . . Quidam nouum km .
 quam quod omnipotens . maiestatis
 immense . patri coaeternus . et
 perp&ui regni dnf . ad infirmitates
 corporeas & humilitatem se incli
 nauit humanam . . . Quidam no
 uum . quam ut in concipiente & par
 turiente femina . inlesa uirginitas
 permaner& . . . Et reuera saluato
 rem mundi decebat ingressus . ut

qui humani generis ueniebat p&e
 cata mundare . p&cc&eris mundus
 nasceretur . . . Bene & iam prophe
 ta subiunxit . Cantate dno omnis
 terra . . . Cui enim alii omnis
 deb& cantare terra . nisi qui uni
 uerso terrarum orbi delictorum
 ueniam . & spem sempiternae
 salutis inuexit . . . Magnificemus
 ergo frs . dnm ac dm nostrum .
 psallamus ei atq; cantemus . . .

Dignum est enim ut eorum prae
 cipue laudibus honoretur . quos
 proptu corporis passione . & san
 guinis sui effusione saluauit . . .

**ITEM SERMO BEATI MAXI
 MI EPI DE NATAL DNI .**

Naduentu dominico frs km . cui
 honorem debitum praesenti festiui
 tate deserimus . multimoda caeles
 tium mysteriorum gratia reuela
 tur . . . Hodie enim . hoc est in fine
 temporum . editus est ille . cuius
 aeternitatem . nulla seculorum tem
 pora comprehendunt . . . Hodie
 caeli terrarumq; dnf . pro libertate
 seruorum . formam induit serui
 tutis . . . Hodie noua feminei se
 xus gloria peperit uirgo . . . Et qd
 uniuersa nobiscum creatura mira
 tur . . . Natus e homo non per homine
 procreatus . sed quamuis nouum ai
 deatur . Non tam incredulum . quod
 xps in utero mariae sine generante

XI.

conceptus est · quidē dō patre sine
conceptione processit · Quodē
dī est · solius patris est unigenitus ·
Quod homo est · solius matris est filius ·
Atque ideo illum · qui ex patre dī est
et ex matre homo · hoc est dñm & homi
nem · unum dñm confitemur ·
Hoc autem totum factum est · ut & dī
per carnem hominis · mysterium salu
taris suscipere & passionis · Et homo
per uirtutem dī · aeternitatis suae
recipere & dignitatem · Nasitur
itaque xps · & maria · ut & sexus fe
minicus hominem dare · et dñm pro
dere & integritas uirginalis · Nas
citur xps & femina · ut sicut adam
decipientem per eam diabolum non
potuit praecauere · ita diabolus ad
uentantem per mariam dñm · non
deprehendere & esse presentem ·
Parturit igitur femina salutem mun
di · ut quae ex tunc erat fomes iniquita
tis · fieret ministra iustitiae ·
Et per quam mors sibi in hunc man
dum aditum pate fecit · per eam
ad nos uita haberet ingressum ·
Atque ut ostenderet creator humani
generis · utriusque se sexus curam
habere · Et utrumque se uelle salua
re · uir nascitur & procedit ex fe
mina · Quatenus aduertemus ·
nullam esse apud dñm · inter uirum
ac feminam · in percipienda salute
distantiam · Car autem non tota

deuotione credamus salutarem pue
ram nasci potuisse de uirgine ·
qui per factum hominem credimus
de puluere fuisse formatum ·

Exultemus ergo fr̄s & laetemur · cele
brantes natalem dñi nostri ihu xpi ·
quia in eius natuitate nos omnes
natos sentimus ad uitam · Factus
est enim homo · ut non sibi uiuere
qui auctor est uitae · sed ut morte sua
uitam redimeret mortuorum ·

Tantis enim uinculis humanum genus
uinxerat inimicus · tantaque nos
mole immanium presserat peccatorum
ut nullus esset reditus ad salutem ·
Nisi nasceretur ille · qui uitae pro
pria aditum possit redire per mortem ·

ITEM DE NATALE DÑI · LĒ SĒI EYĀ SĒC LUCAM ·

In illo tempore · **E**x ut edictum
iacobae augusto · ut describeretur uniuersus
orbis · haec descriptio prima facta
est · a preside syriae cirino · Et ibant
omnes ut profiterentur · singuli in suam ci
uitatem · Ascendit autem · et ioseph
agalilea de ciuitate nazareth · in iudeam
ciuitatem dauid · quae uocatur bethleem ·

Go quod esset de domo & familia dauid · ut
profiteretur cum maria desponsata ·
uxore pregnante · Factum est autem
cum essent ibi · implerentur dies ut pa
reret · et peperit filium suum primogeni
tum · & pannicula inuoluit · & reclinauit in
sepulchro quia non erat locus in diuersorio ·

et reliqua ·

59
OMEL BEATI GREGORI
PAPAE DE IANDEM LECTIÖN

LARGI

ENTE DÑO.

missarum solle

nia ter hodie

cælebraturisü

mus. loqui diu de

euangelica lectione

non possumus. Sed nos aliquid

uel breuiter dicere. redemptoris

nostri natiuitas ipsa com pellit.

Quid est quod nascituro dño man

dus describitur. Nisi hoc quod aper

te monstratur. Quia ille appa

rebat in carne qui electos suos ad scri

beret in æternitate. Quo contra

dereprobis per prophetam dicitur.

Deleantur de libro uiuentium. Et

cum iustis non scribantur. Qui

bene etiam in bethleem nascitur.

Bethleem quippe. domus panis in

terprexatur. Ipse namque est

qui ait. Ego sum panis uiuus.

qui de caelo descendi. Locus ergo

in quo dñs nascitur. domus panis

ante uocatus est. quia futurum

profecto erat. ut ille ibi per materia

carnis appareret. qui electorum

mentes. interna facieitate reficeret.

Qui non in parentum domo. sed in uia

nascitur. ut profecto ostenderet.

quia per humanitatem quam ad su

pererat. quasi in alieno nascebatur.

Alienum uidelicet. non secundum

potestatem dico. sed secundum natu

ram. Nam de potestate eius

scriptum est. In propria uenit.

In natura etenim sua. ante tempora

natus est. In nostra uenit exem

pore. Qui ergo æternus per

manens. temporalis apparuit. alienum est

ubi descendit. Et quia per prophetam dicitur.

Omnis caro foenum. factus homo

foenum nostrum uestit in frumen

tum. Qui de semetipso ait.

Nisi granum frumenti cadens

in terram mortuum fuerit. ipsu

solum manet. Unde & natus

in praesepio reclinatur. ut fideles

omnes. uidelicet scã animalia.

carnis sue frumento reficeret.

Ne ab æternæ intelligentiæ pa

bulo. ieiuna remanerent.

Quid est hoc. quod uigilantibus

pastoribus angelus appareret.

eosque di claritas circum fulsit.

Nisi quod illi praecederet uidere sub

limia mererent. Qui fidelibus

gregibus pre esse solliciti sciunt.

Quumque ipsi pie super gregem ui

gilant. diuina super eos gratia

largius coruscat. Regem uero

natum angelus nuntiat. eius

que uoci. angelorum uoces conci

nunt. Et congaudentes clamant.

Gloria in excelsis dō. Et in terra

pax hominibus bonae uoluntatis . . . Prius quippe quam redemptor noster per carnem naceretur . . . discordiam cum angelis habuimus . . . Aquorum claritate atque munditia . . . per primae culpa meritum . . . per cotidiana delicta ^{longe} distabamus . . . Quia enim peccando extranieramus ad deum . . . extraneo nos a suo consortio deputabant angeli ciues dei . . . Sed quia cognouimus regem nostrum . . . recognouerunt nos angeli ciues suos . . . Quia enim rex caeli terram nostrae carnis adsumpsit . . . Infirmi-
tatem nostram . . . illa iam angelica celsitudo non despiciet . . . Ad pacem nostram angeli redeunt . . . intentionem prioris discordiae post ponunt . . . Et quos prius infirmos abiectosque despexerant . . . iam socios uenerantur . . . Hinc est enim quod loth. & iosue . . . angelos adorant . . . nec tamen adorare prohibentur . . . Iohannes uero in apocalipsi adorare angelum uoluit . . . sed tamen uidem hunc angelum . . . ne se debeat adorare . . . comperit dicens . . . Vide ne feceris . . . conseruus enim tuus sum . . . et fratrum tuorum . . . Quid est quod ante redemptoris aduentum . . . angeli ab hominibus

adorantur & tacent . . .

Post modum uero adorari refugunt . . . nisi quod naturam nostram quam prius despexerant . . . postquam hanc super se adsumpta conspiciunt . . . prostratum sibi uidere pertimescant . . .

Nec iam sub se uelut infirmam contemnere ausi sunt . . . quam super se uidelicet in caeli rege uenerantur . . .

Nec habere dedignantur homine socium . . . qui super se adorant hominem deum . . .

Curemas ergo fratres karissimi . . . nequanos immunditia polluat . . . qui in aeterna praesentia ^{praesentia} & diuina . . . & angelis suis aequales sumus . . .

Uindicemus moribus dignitatem nostram . . . Nulla nos luxuria inquinat . . . nulla turpis cogitatio accuset . . . Non malitia mentem mordeat . . . Non inuidiae rubigo consumat . . .

Non elatio inflet . . . Non ambitio per terrena oblectamenta dilanet . . .

Quia et enim uocati sunt homines . . .

De fende ergo tibi homo contra uitia honorem dei . . . quia propter te factus est deus homo . . .

LECT. S. E. S. E. S. LUCAM.

In illo tempore. Pastores loqueban-
tur adinuicem. Transimus usque in beth-
leem. & uideamus uerbum quod factum
est. quod dñs ostendit nobis. Et reliq.

XXV. OMET. UENERABE. BEDAE.
PRBI. DE EADE. LECTIONE.

Nato in bethleem dño saluatore. sicut
sacra euangelii testatur historia.
pastoribus qui in regione eadem erant
uigilantes uigilias noctis super gregem su-
um. angelus dñi magna cum luce appa-
ruit. **E**xortumq; mundo solem iusti-
tiae. non solum caelestis uoce sermonis.
uerum etiam claritate diuinae lucis
astruxit. **N**usquam enim in tota uete-
ris instrumenta serie repperimus ange-
los qui tam sedulo apparuerit patribus.
cum luce apparuisse. **S**ed hoc priui-
legium. recte hodie no tempore serua-
tum est. quando exortum est in tene-
bris lumen rectis corde. misericors & mi-
serator dñs. **V**erum ne parua unius
angeli uidere aut auctoritas. post qua
unus sacrum uentum nouae natiuitatis
edocuit. statim multo caudo caelestium
agminum. quae gloriam dō caneret.
pacem q; simul hominib; predicaret ad-
fuit. **A**perite demonstrans. quia per
hanc natiuitatem. homines ad pacem
unius fidei. spei & dilectionis. atq; ad
gloriam diuinae laudationis essent
conuertendi. **S**ignificant autem
mystice pastores isti gregum. docto-

res quosque ac rectores fidelium
animarum. **N**ox cuius uigilias
custodiebat super gregem suum. pe-
ricula temptationum indicat. **A**qui-
bus se suosq; subiectos. **O**mnēs qui p-
fecte uigilant custodire non desistunt.
Et bene nato dño. pastores supra gregem
uigilant. ille & enim natus est qui di-
cit. **E**go sum pastor bonus. bonus
pastor. animam suam dat pro ouibus
suis. **S**ed & tempus imminebat. quo
idem pastor summe bonus. misissim-
mum dum pastoribus. oues suas quae
longe lateq; dispersae erant. ad
semper uidentia caelestis uitae pas-
cia reuocaret. **Q**uorum summo
pastori praecipit. **S**idiligis me. pasce
oues meas. **Q**uod aperiens ait.
Confirma fratres tuos. **E**t factum
est ut disces serunt ab eis. angeli in caelu
pastores loquebantur adinuicem.
Transimus usque bethleem. & uidea-
mus hoc uerbum quod factum est.
quod fecit dñs & ostendit nobis. **E**t
uenerunt festinantes & inuenerunt
mariam & ioseph & infantem posi-
tum in praesepio. **P**astores quide
illi. felici gaudio festinauerunt uidere
quod audierant. **E**t qui ardenti
amore quae fierunt. **C**ontinuo salua-
torem quem quae fierunt inuenire
meruerunt. **S**ed intellectualium
pastores gregum. innocenti fide-
les. quia mentis industria xpm quae

retere debeant / dictis pariter suis of-
tenderunt & factis. **T**ranseamus
inquit usq. bechleem & uidea-
mus hoc uerbum quod factum est.
Transeamus ergo & nos fratres km̄i co-
gitando usq. bechleem ciuitatem da-
uid & recolamus amando atq. eius
incarnationem dignis celebremus ho-
noribus. **T**ranseamus abiectis concu-
piscencijs carnalibus toto mentis desi-
derio usq. bechleem supernam idest
domum panis uiui non manufactam
sed aeternam in celis. **E**t recola-
mus amando quia uerbum caro fac-
tum est. **I**lluc carne ascendit. ibi
index terra di patris sedet. illuc eum
tota uirtutum instantia sequamur.
& sollicita cordis accorporis castigatio-
ne procuremus. **U**t quem illi in praesepio
uidere uagientem. Nos in patris
solio mereamur uidere regnantem.
Et uideamus inquit hoc uerbum quod
factum est. **Q**uam recta & pura
fidei sc̄ae confessio. **I**n principio e-
rat uerbum & uerbum erat apud d̄m
& d̄s erat uerbum. **H**oc uerbum
natum ex patre non factum est quia
creatura d̄s non est. **A**natiuitate
diuina uideri ab hominibus non potuit.
sed ut uideri possit. uerbum caro fac-
tum est & habitauit in nobis. **V**i-
deamus ergo inquit hoc uerbum
quod factum est quia ante quam fac-
tum esset hoc uidere nequiuimus.

Quod fecit d̄s & ostendit nobis. **Q**uod in
carnari fecit d̄s & per hoc uisibile
nobis exhibuit. **E**t uenerunt festi-
nantes & inuenerunt mariam & ioseph
& infantem positum in praesepio.
Venerunt pastores festinantes & inue-
nerunt d̄m hominem natum simul
& eiusdem natiuitatis ministros.
Festinemus & nos fr̄i mei non passi-
bus pedum sed bonorum profectibus
operum uidere eandem gloriositatem
humanitatem cum eisdem ministris
digna seruitutis suae mercede remu-
neratis. **F**estinemus uidere illam
indiuina patris ac sua maiestate ful-
gentem. **F**estinemus inquam. **N**am
tanta beatitudo non cum desidia ac cor-
pore quaerenda sed alacriter sunt
xpi sequenda uestigia. **N**am ipse
cur sum n̄m data manu uiuare desi-
derat delectaturq. uobis audire.
Trahe me post te cur remus in odore
unguentorum tuorum. **C**itius er-
go uirtutum gressibus sequamur.
ut mereamur consequi. **N**emo tar-
det conueru ad d̄m. **N**emo differat
dedie in diem. ipsum per omnia &
ante omnia precantes. ut gressus
n̄ros dirigat secundum eloquium suū
& non domine tur n̄r̄i omnis iniusticia.
Videntes autem cognouerunt de uerbo
quod dictum erat illis de uero hoc.
Et nos fratres d̄m̄ quae dicta sunt
nobis de saluatore n̄ro d̄o uero & homi-

ne inter i pia fide percipere . plena
dilectione festinemus . unplecti . uel
in futuro perfectae cognitionis in su
conprehendere ualeamus . Haec &
enim sola uera est beatorum . non so
lum hominum sed angelorum uita .
faciem ppetuo sui cernere creatoris .

Quam desiderabat ardentem psalmista
qui dicebat . sicut anima mea ad
dm uiuum . quando ueniam & parebo
uite faciem di . Cuius solius in sio
ne . Non autem ulla terrenarum re
rum affluentia desiderium suum sa
tari posse signauit . cum ait . Sati
abor dum manifestabitur gloria tua .

Verum quia non otiosi ac desid . sed
uita uiam operibus insudantes . diuina
contemplatione sunt digni . sollicitae
pae misit . Ego autem cum iusti
tia ap parebo in conspectu tuo . Ui
dentes ergo pastores . cognouerunt
de uerbo quod dictum erat illis de xpo .

Quia uisio di cognitio eius est . Et haec
est sola beata hominis uita . ipso dicen
te ac testante . qui nos patri com men
datis dicit inter alia . Haec est au
t uita aeterna . ut cognoscat te esse
uerum & unum dm . & quem misit
ihm xpm . Et omnes qui audie
runt mirati sunt . & de his quae dic
ta erant a pastoribus ad ipsos . Non
cela uere silentio pastores arcana
quae diuinitas agnouerunt . sed quib
cumque potuerit dicebant . Quia

56
& spirituales ecclesiae pastores . in hoc
maxime sunt ordinati . ut uerbi di mys
teria pae dicent . & mira quae in scrip
turis didicerint . miranda suis audito
ribus ostendant . Non solum pas
tores episcopi . presbiteri . & diacones .
uel etiam rectores monasteriorum
sunt intellegendi . sed & omnes fide
les qui uel paruulae suae domus cus
todiam gerunt . pastores recte uocari
tur . in quantum eidem suae domui
sollicita uigilantia pae sunt . Et
qui cum que urm . saltem un aut duo
bus fratribus cotidiano regimine pre
est . pastoris eiusdem debet officium
implere . quia in quantum sufficit .
pascere hos uerbi dapibus iubetur .
Immo unus quisq; urm frs . qui & iam
priuatus uiuere creditur . pastoris
officium tenet . & spiritalem pascit
gregem . uigiliasq; noctis custodit
supra illam . si bonorum actuum cogi
tationumq; munda rum sibi ad gregem
multitudinem . haec iusto moderami
ne gubernare . caelestibus scripturis
rum pascuis nutrire . & per uigili sol
licita contra immundorum spirituum
insidias seruare contendit . Maria
autem conseruabat omnia uerba haec .
conferens in corde suo . Maria
uirginalis pudicitiae uita custodiens .
secreta xpi quae nouerat . nemini di
uulgare uolebat . sed ipsum haec quan
do uellet & quomodo uellet . diuulgare

reuerenter expectabat. Ipsa autē
eadem secreta ore tacito uigiliter
corde sedula scrutabatur. Et hoc
est quod ait. Conferens in corde suo.

Conferabat quippe ea quae acta uide
bat. his quae agenda legerat. Vide
bat namque se de stirpe dauid ortam
in nazareth. de spū scō filium dī conce
pis se. Legerat in propheta. Iniet
uirga de radice iesse. & nazareus de ra
dice eius ascendet. & requiescet super
eum spūs dñi. Legerat. & tu bethle
em estata. paruulus es in milibus iuda
ex te mihi egredietur quisit domina
tor misit. Et egressus eius ab im
itio adiebus aeternitatis. Videbat
se in bethleem peperisse dominatōrē
isrl. quia aeternus ex patre dī ante
saecula natus est; uidebat se uirgi
nem concepis se. peperisse filium. &
uocasse nomen eius ih̄m. Lege
rat in prophetis. Ecce uirgo conce
piet & pariet filium. & uocabitur no
meneius emmanuel. Legerat.
bos cognouit possessorem suum
& asinus praesepe dñi sui. Videbat
dñm positum in praesepe. quo bos &
asinus solet nutriendus aduenire.

Meminerat sibi dictum ab angelo.
spūs sc̄s super ueniet in te. & uirtus
altissimi obumbrabit tibi. ideoque
quod nascetur ex te sc̄m. uocabitur
filius dī. Legerat modum natiui
tatis eius. non nisi angelo reuelante

potius se cognosci. Dicente esaiā.
Generationem autem eius quis enarra
bit. Legerat. & tu turris gregis ne
bulosa. filiae sion usque ad te ueniet.
& ueniet potestas prima regnum fili
ae hierusalem. Audiebat angelicas
uirtutes quae sunt filiae supernae
ciuitatis apparuit se pastoribus. in loco
qui a conuentu pecorum antiquitus
turris gregis uocabatur. Et est
uno miliario ad orientem bethleem.
ubi & iam nunc tria pastorum illorum
monumenta in ecclesia monstrantur.

Nouerat tunc uenisse in carne dñm. cui
una & aeterna est cum patre potestas.
qui regnum daret ecclesiae. filiae sci
licet caelestis hierusalem. Confer
bat ergo maria ea quae fienda legerat.
cum his quae iam facta cognouit. non
haec tamen ore promens. sed clauso ser
uans in corde. Et reuersi sunt pas
tores glorificantes & laudantes dñm.
in omnibus quae audierant & uiderant.
sicut dictum est ad illos. Discamus
& nos fr̄s km̄. a contemplatione domi
nicae dispensationis. qua nobis pie sub
uenire dignatus est. ad agendas sem
per beneficis eius gratias reuer ti.
Sic enim illi sola adhuc natiuitate eius
cognita. Reuersi sunt glorificantes &
laudantes dñm in omnibus quae audie
rant & uiderant. Quanto magis oportet
nos. qui totam incarnationis illius
seriem ex ordine cognouimus. qui sa

cramentis illius inbuti sumus. in omni-
 bus gloriis eius a laudem. non solum
 uerbo sed etiam factis praedicare.
 Neque unquam obliuisci quod ideo dñs.
 homo natus est. ut nos ad imaginem
 & similitudinem suae diuinitatis renas-
 cendo reficeret. Ideo baptizatus aqua
 ut nostrorum ablutionem scelerum. om-
 nium fluentia secundaret aquarum.
 Ideo temptatus inheremo. ut uincendo
 temptatorem. Nobis quoque uincendi
 peritiam uis autemque tribueret.
 Ideo mortuus. ut mortis destrueret
 imperium. Ideo surrexit & ascen-
 dit in caelum. ut nobis resurgendi a
 mortuis. atque in caelestibus prope tuo
 regnandi. spem exemplumque prae-
 beret. Pro quibus singulis reuer-
 si ad inuicem purissime dispensatio-
 nis eius. glorificemus & laudemus
 ipsum dñm ac dñm nr̄m ih̄m xp̄m. qui
 uiuit & regnat cum patre in unitate
 sp̄s sc̄i. pro omnia saecula saeculorū. Amen.

HIC S̄CI IYAN̄ S̄IC IOHAN̄N̄I.

In principio erat uerbum. & uerbum erat
 apud dñm. & dñs erat uerbum. Hoc erat
 in principio apud dñm. Omnia per ipsum fac-
 ta sunt. & sine ipso factum ē nihil. Et reliq̄.

**ITEM OMEL VENERABI-
 LIS BEDAE PR̄BI. DE EADĒ
 LECT. IN NATALE DÑI.**

Quia temporalem mediatoris dñi.
 & hominum hominis ih̄u xp̄i.
 natiuitatem quae hodie na-

die facta est. sc̄orum uerbis euan-
 gelistarum. mathei uidelicet & luce.
 manifestatam cognouimus. libet
 etiam de uerbi idest diuinitatis eius
 eternitate. in qua patri manet sem-
 per. equalis. beati iohannis euange-
 listae dicta scrutari. Qui singula-
 ris priuilegio meruit castitatis. ut ce-
 teris altius diuinitatis ipsius caperet.
 simul & patefaceret arcana. Ne-
 que enim frustra in caena supra pectus
 dñi ih̄u. recubuit se perhibetur. sed
 per hoc typice docetur. quia caelestis
 haustum sapientiae. ceteris excellen-
 tius. de seissimo eius dem pectoris fon-
 te potauerit. Vnde & merito in si-
 gura quae tuor animalium. aquilae
 uolanti comparatur. Cunctis quip-
 pe aibus aquila celsius uolare. cunc-
 tis animantibus. clarius solis radiis in-
 figere consueuit obtutus. Et ceteri
 euangelistae. quasi in terra ambulante
 cum dño. qui temporalem eius gene-
 rationem. pariter & temporalia facta
 sufficienter exponentes. pauca de di-
 uinitate dixerunt. Hic autem qua-
 si ad caelum uolat cum dño. qui per pau-
 ca de temporalibus eius actis edisserens.
 aeternam diuinitatis eius potentiam.
 per quam omnia facta sunt. sublimius
 mente uolando. & limpidius specularan-
 do cognouit. ac nobis cognoscendam
 scribendo contradidit. Ergo alii
 euangelistae xp̄m ex tempore natum

describunt. Iohannes eundem in prin-
cipio fuisse testatur dicens. In prin-
cipio erat uerbum. Alii inter homi-
nes eum subito apparuisse commemo-
rant. Ille ipsum apud dñm semp fuisse
declarat dicens. Et uerbum erat apud
dñm. Alium uerum hominem ille
uerum confirmat esse dñm dicens. Et
dñs erat uerbum. Alii hominem eum
apud homines temporaliter conuersatum
ille dñm apud dñm in principio manentem
ostendit dicens. Hoc erat in principio
apud dñm. Alii magna que in homi-
ne gessit perhibent. Ille quod omne
creaturam uisibilem & inuisibilem per
ipsum dñs pater fecerit docet dicens.
Omnia per ipsum facta sunt & sine ipso
factum est nihil. Et mire beatus
iohannes initio euangelii sui de diuinitate
saluatoris & fidem recte credentium sub-
limiter imbuat & hereticorum perfi-
diam potenter exsuperat. Fuere
namque heretici qui dicerent. Si er-
go natus est xps. erat tempus quando
ille non erat. Quos primo sermone
redarguit cum ait. In principio erat
uerbum. Neque uero ait. In princi-
pio coepit esse uerbum. ut uidelicet eum
non ex tempore ortum. sed in exoritu
temporum existentem. ac per hoc sine
ullo temporis initio de patre natum mon-
straret. iuxta quod ipse loquitur in pro-
uerbiis. Dñs possedit me initio iua-
rum suarum. Ante quam quicquam

faceret a principio. ab aeterno ordina-
tus sum. Item fuerunt heretici.
qui tres scie trinitatis personas esse
negantes dicerent. Idem dñs quando
uult pater est. Quando uult filius est.
quando uult sps scs est. Ipse tamen
unus est. Quorum destruens erro-
rem subiungit. Et uerbum erat apud
dñm. Si enim aliud apud alium erit.
duo sunt profecto pater & filius. & non
unus ipse modo pater modo filius modo
& uen sps scs est. quasi mutabilis sit diu-
inae substantiae natura. Cum aper-
tissime iacobus dicat apostolus. Apud
quem non est transmutatio. nec uicissitu-
dinis obumbratio. Item fuere qui-
dam prauis dogmatibus auctores. qui xpm
hominem tantum confitentes. dñm pro-
sus esse non crederent. Quos conse-
quenter obprimit cum ait. Et dñs
erat uerbum. Fuere alii qui dñm
quidem illum sed ex tempore incarna-
tionis factum. Non autem aeternum
ante saecula natum a patre putarent.
Vnde quidam talium dixisse commemo-
ratur. Non in uideo xpo factum do-
qm & ego si uolo possum fieri secundum
ipsum. Et horum nefandam refel-
lit sententiam euangelista cum ait.
Hoc erat in principio apud dñm. Idest
hoc uerbum quod dñs est. non ex tempo-
re coepit. sed in principio erat dñs apud
dñm. Item fuere ueritatis inimici qui
xpm & uice partum uirginis fuisse

iam non negarent. Non tamen natū
 ex patre dñi sed factum a patre & ideo
 minorem patre quia creaturam cre-
 derent. Etiam hos damnat euan-
 gelicus sermo qui dicit. Omnia
 per ipsum facta sunt & sine ipso
 factum est nihil. ¶ Si enim nihil
 creaturarum sine ipso factum est.
 patet profecto quia ipse creatura
 non est. per quem omnis creatura
 facta est. Et ne quis audiens fac-
 tam per dñm creaturam. mutabilem
 crederet eius uoluntatem. Quasi
 qui subito uellet facere creaturam
 quam ab aeterno numquam antese-
 cisset. Manifeste docet euange-
 lista. factam qui dem in tempore cre-
 aturam. sed in aeterna creatoris sapi-
 entia. quando & qualis crearetur
 semper fuis se dispositam. Et
 hoc est quod ait. Quod factum est
 in ipso uita erat. Id est quod factū
 in tempore. siue uiuum. siue uita ca-
 rens apparuit. Omne hoc in spirita-
 li factoris ratione. quasi semper iuxerat
 & uiuit. Non quia coaeternum est
 creatori quod creauit. sed quia coaeter-
 na est illi ratio uoluntatis suae. in qua
 ab aeterno habuit & habet. quid &
 quando crearet. Qualiter creatū
 gubernet ut maneat. ad quem finem
 singula quae creauit perducant.

¶ms//

SEQUITUR. Et uita erat lux hominū.
 Quo uerbo aperte docetur. quod ipsa

uitalis ratio per quam omnia disposi-
 ta sunt & reguntur. Non omnem crea-
 turam. sed rationabilem tantum ut sa-
 pere possit inluminat. Homines
 namq. qui ad imaginem di facti sunt p-
 cipere sapientiam possunt. animalia
 non possunt. Sed & animalis quicū-
 q. est homo. non percipit ea quae sunt
 sps di. Vnde bene cum dixisset.
 Et uita erat lux hominum. Subiunxit
 & de his qui ab humanae conditionis ho-
 nore procul recedentes. Comparati sunt
 iumentis insipientibus. & similes facti
 sunt illis. Atq. ideo certe ueritatis lu-
 ce priuantur. Et lux inquit in ce-
 nebris lucet. & tenebrae eam non com-
 prebenderunt. Lux quippe est
 hominum xps. qui omnia quae inlu-
 minari merentur corda hominum.
 suae praesentia cognitionis inlustrat.
 Tenebrae autem stultis sunt & iniqui.
 quorum caeca precordia. lux aeternae
 sapientiae. qualia sint manifeste cog-
 noscit. Quamuis ipsos radios eiusdem
 lucis. nequaquam capere per intelle-
 gentiam possint. Ueluti si quislibet
 caecus uisitare solis offundatur. nec
 tamen ipse solem cuius lumine per-
 funditur aspiciat. Sed non tamen
 tales omnino superna pietas despexit.
 Uerum medelam eis salutis qua ad ui-
 dendam lucem peruenire possent ad-
 hibuit. Ipsa lux inuisibilis. ipsa di
 sapientia. carne in qua uideri posset

induta est. . . Quae in hominis habi-
tu apparet & loquens hominibus .
paulatim fide purificata eorum corda
ad cognitionem suae diuinae uisionis
proueheret . . . Mis sus est ante illum
homo magni meriti . cuius testimonio
parareatur omnes ad audiendam mox
ut apparet ipsam di sapientiam . ad
uidendum ipsam solem iustitiae . nabe-
iam corporis cecum ; Idest ad uiden-
dum audiendum que hominem quid sit
esset . plenum gratiae & ueritatis . .

Fuit inquit homo mis sus ad dno cui no-
men erat iohannes ; hic uenit in testi-
monium . ut testimonium pberet
de lumine . ut omnes crederent per
illum . Non ait ut omnes crederent
in illum ; maledictus enim homo qui
confidit in homine . & ponit carnem
brachium suum . sed ut omnes inquit
crederent per illum . Hoc est per
illius testimonium crederent in lucem .
quam necdum uidere nouerant . dnm
uidelicet ihm xpm qui de se ipso tes-
tatur . 7 Ego sum lux mundi . qui
sequitur me non ambulat in tenebris .
sed habebit lumen uitae . . SEQUITUR .

Non erat ille lux sed ut testimonium p-
beret de lumine ; Erat lux uera quae
inluminat omnem hominem uenientem
in hunc mundum . . Et sci quidem ho-
mines lux sunt recte uocati dicente
ad eos dno . uos estis lux mundi . Et
apostolo paulo . Fuisstis aliquando

tenebrae . nunc autem lux in dno . .

Sed multum distat inter lucem quae in-
luminatur . & lucem quae inluminat .
Inter eos qui participatione uerae lucis
accipiunt ut luceant . Et ipsam lucem
per se tuam quae non solum lucere in
se ipsa . sed sua praesentia quoscum que-
at agere inlustrare sufficit . . Ad-
uis comparationem uerae lucis . non tan-
tum minores quilibet . uerum etiam
ipse iohannes quo maior inter natos
mulierum non surrexit . lux non esse
asseritur . ut uidelicet xps non esse
quod putabatur monstraretur . Ille
enim ut scriptum est . Erat lucerna
ardens & lucens . . Ardens scilicet
fide & dilectione . Lucens uerbo & ac-
tione . . Gratiam uero lucis pectori-
bus infundere . solius est eius de quo
dicitur . . Erat lux uera quae inlu-
minat omnem hominem uenientem
in hunc mundum . . Omnem uide-
licet qui inluminatur . siue naturali
ingenio . seu sapientia diuina . . Si-
cut enim nemo a se ipso esse potest .
ita etiam nemo a se ipso sapiens esse
potest . sed illo inlustrante de quo
scriptum est . . Omnis sapientia ad dno
est . . Cuius utramque naturam
& diuinam uidelicet qua semp ubiq
totus manet . & humanam ex qua in
tempore natus loco inclusus apparuit .
consequenter euangelista describit di-
cens . . In mundo erat & mundus per

ipsum factus est. & mundus eum non
cognouit. In propria uenit. & sui
eum non receperunt. In mundo
quippe erat & mundus per ipsum fac-
tus est. quia deus erat. quia totus ubique.
quia suae praesentiae maiestatis. sine
labore regens. & sine onere continens
quod fecit. Et mundus eum non
cognouit. quia lux in tenebris lucet.
et tenebrae eam non comprehen-
derunt. Mundum namque hoc loco
dicitur homines mundi amore decep-
tos. atque inherendo creaturae ab-
agnoscenda creatoris sui maiestate
reflexos. In propria uenit. quia
in mundo quem per diuinitatem fecit
per humanitatem apparuit. In pro-
pria uenit. quia in gente iudaea qua
sibi praesentiae ceteris nationibus specialis gra-
tia copulauerat. incarnari dignatus
est. In mundo ergo erat. & in mun-
do uenit. In mundo erat per diui-
nitatem. In mundo uenit per incar-
nationem. Uenire quippe uel abire
humanitatis est. Manere diuinitatis.
Quia ergo cum in mundo esset per diui-
nitatem. mundus eum non cognouit.
dignatus est uenire in mundum per
humanitatem. ut uel sic eum mundus
cognosceret. Sed uideamus quid
sequitur. In propria uenit. & sui
eum non receperunt. Quem enim im-
potentia detentis cuncta creaturam regen-
temque non cognouerant. ipsum in-

59
carnis infirmitate miraculis corus-
cantem recipere noluerunt. Et
quod grauius est. sine eum non recepe-
runt. Homines scilicet quos ipse
creauit. iudaei quos peculiarem sibi
elegerat implebem. quibus suae cogni-
tionis reuelauerat arcanum. Quos
mirificis pactum glorificauerat actis.
quibus suae legis doctrinam contulerat.
Ex quibus se in carnis mundum promiserat.
Et in quibus se in carnatum ut promise-
rat ostendit. Ipse eum recipere ueni-
entem. magna ex parte recusarunt.
Neque enim omnes recusarunt. Alio-
quin nullus esset saluus. Nunc
autem multum ex utroque populo
credendo receperunt. De quibus e-
uangelista consequenter insinuat di-
cens. Quos quidem autem receperunt
eum. dedit eis potestatem filios
dei fieri. his qui credunt in nomine eius.
Consideremus fratres karissimi. quanta gratia
redemptoris nostri. quam magna sit mul-
titudine dulcedinis eius. Unicus ex pa-
tre natus est. & noluit remanere unus.
Descendit ad terram. ubi sibi quibus
regnum patris suum dare posset adqui-
reret. Deus ex dono natus est. Et noluit
diuinitatem filius manere. hominis
quoque filius fieri dignatus est. Non a-
mitte. tenens quod erat. sed assumens quod
non erat. ut per hoc homines in di-
filios transferret. gloriaeque suae fa-
ceret coheredes. Qui quod ipse semp

habebat per naturam inciperent
habere per gratiam. Consideremus
quanta uirtus est fidei cuius
merito potestas datur hominibus fi-
lios dei fieri. Vnde bene scriptum est
quia iustus ex fide uiuit. Viuit enim
iustus ex fide non illa quae labiorum
tantum confessione profertur sed
ea quae per dilectionem operatur.
Alioquin fides si non habeat opera mor-
tua est in semet ipsa. Nullus se ip-
sum despiciat. Nullus de sua salute
desperet. Curramus omnes curra-
mus singuli ut queramus longe
mereamur fieri prope in sanguine christi.
Videamus quod dicitur. Quia quot
quot receperunt eum dedit eis potes-
tatem filios dei fieri. Quot quot in-
quit receperunt. Non est enim
per sonarum acceptor dei sed
in omni gente qui timet eum & ope-
ratur iustitiam acceptus est illi.
Quo autem ordine credentes filii dei
possunt fieri. Et quantum haec ge-
neratio a carnali distet. subsecutus
euangelista designat. Quia non ex
sanguinibus inquit neque ex uolunta-
te carnis neque ex uoluntate uiri sed
ex dono nati sunt. Carnalis quippe
nostra singulorum generatio ex san-
guinibus id est ex natura maris &
feminae ac complexu coniugum duxit
originem. At uero spiritalis spiritus
sacri gratia ministratur. Quia a carna-

li distinguens dominus ait. Nisi quis
renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto non
potest introire in regnum dei. Quod
natum est ex carne caro est. quod
natum est de spiritu spiritus est. Verum
ne quis hominum dubitet filium sed
& coherede deo christi posse fieri. dat ex
emplum euangelista. Quia et ipse
filius dei homo fieri et inter homines
habitare dignatus est. ut humanae
particeps existendo fragilitatis. homi-
nes diuinae uirtutis suae donaret
esse participes. Et uerbum caro
factum est & habitauit in nobis.
Quod est dicere. & filius dei homo factus
est & inter homines conuersatus est.
Solet namque scriptura modo animae
modo carnis uocabulo totum desig-
nare hominem. Animae uidelicet
ut scriptum est. Quia descendit
iacob in aegyptum. manum abus sep-
tuaginta. Carnis uero uertus sus-
scriptum est. Et uidebit omnis
caro saluata redi. Neque enim uel
animae sine corporibus in aegyptum
descendere. uel caro sine anima ui-
dere aliquid potest. Sed hic per
animam totus homo ibi signatur
per carnem. Sic ergo hoc loco
quod dicitur. Et uerbum caro fac-
tum est. nihil aliud debet intel-
ligi quam si diceretur ait. & deus homo
factus est. Carnem uidelicet in-
duendo & animam. Ut sicut quisque

60
nostrum unus homo ex carne con-
stat & anima. Ita unus ab incarnati-
onis tempore xpi ex diuinitate car-
nis & anima constat. **O**fabacter
no in aeternum existens uerus uersat
hominem ex tempore assumens inu-
nitatem suae personae. uerum quae
non habuerat. SEQUITUR.

Et uidimus gloriam eius. gloriam qua
si unigeniti a patre. plenum gratiae
et ueritatis. **G**loriam xpi quam
ante incarnationem uidere non po-
terant homines. post incarnationem
uiderunt. **A**spicientes humanita-
tem miraculis resurgentem & intel-
legentes diuinitatem in eis latitantem.

Illi maxime qui et eius claritatem an-
te passionem cuius figurati in monte
sco contemplari meruerunt. Uoce
de lapsa ad eum huiusmodi magni-
fica gloria. **H**ic est filius meus di-
lectus in quo mihi conplacui. **E**t
post passionem. resurrectionis. as-
censionis que ipsius gloria conspecta.
spis eius sunt dono mirifice refecti.

Quibus omnibus manifeste cognouerunt.
quod huiusmodi gloria non cui libet
scorum. sed illi solum homini qui esset
in diuinitate unigenitus a patre conue-
niret. **Q**uod autem sequitur. Ple-
num gratiae & ueritatis. **G**ratia ple-
nus erat idem homo xpi ihu. cui singu-
lariter in uere praeceteris mortalibus
datum est. ut statim ex quo in uero

uirginis concipi. & homo fieri inciperet
uerus esset & dñs. **V**nde & eadem
gloriosa semper uirgo maria. Non
solum hominis xpi. sed et diuinitatis
recte credenda & confitenda est.
Idem ueritate plenus erat & est. ip-
sa uidelicet uerbi diuinitate. quae
hominem illum singulariter electum.
cum quo una xpi persona esset ad-
sumere dignata est. **N**on ali-
quid suae diuinae substantiae ut
heretici uolunt infaciendam homi-
nis naturam commutans. sed ipsa
apud patrem manens totum quod
erat. totam de semine dauid natu-
ram ueri hominis. quam non habe-
bat suscipiens. **V**nde oportet
frs km̄. ut qui humanam redemp-
toris nri natiuitatem. hodie annua
deuotione recolimus. & diuinam
pariter & humanam eius naturam
non annuo sed continuo semper
amplectamur amore. **D**iuina
per quam creati sumus. cum non es-
semus. humanam per quam recrea-
ti sumus. **E**t quidem diuina con-
ditoris nri uirtus. sine assumptione
humanitatis nos recreare erat ido-
nea. **H**umana autem eiusdem
redemptoris nri infirmitas. sine ad-
sumente se & inhabitante in se. & o-
perante p se diuinitate. nos recreare
nequit. **A**t q̄ ideo uerbum caro
factum est. id est dñs homo factus est

et habitauit in nobis. Ut per cognatum nobis hominis habitum. Nobis conuersando congruere. Nos alloquendo instruere. Nobis uiuendi uiam praebere. pro nobis contra hostem confluere. Nram mortem moriendo ac resurgendo posset destruere. Per uiae ternam uero patri diuinitatem. nos interius uiuificando ad diuina sus tolleret. remissionem nobis peccatorum pariter. & sps sci dona concederet. Et post bonorum perfectionem operum non solum nos ad uidendam gloriam clarificatae suae perduceret humanitatis. sed et incommutabilem nobis essentiam suae diuinae maiestatis ostenderet. In qua uiuit & regnat cum patre in unitate sps sci. per omnia saecula saeculorum. In

XXVII **I**NNATSC SEP
NI PROTO MARTYRIS XPI
OMEL BEATI PULCENTII
CARTAGINENSIS EPI
D **H**ERI CAELE
BRAUIMUS

temporalem sempiternam regis nri natalem. Hodie celebramus triumphalem militis passionem. Heri enim rex nri crabea carnis indutus. de aula uteri uirginalis egrediens. uisitare dignatus est mundum. hodie miles de taber-

naculo corporis exiens. triumphator migravit ad caelum.

Ille sempiternae deitatis maiestate seruata. seruale cinctorium carnis assumens. in huius saeculi campo pugnaturus intravit. Iste depositis corruptibilibus corporis indumentis. ad caeli palatium perenniter regnaturus ascendit. Ille descendit carne uelatus. iste ascendit sanguine laureatus. Ascendit iste lapidantibus iudeis. quia ille descendit laetantibus angelis. Gloria in excelsis do heri exultantes sci angeli cantauerunt. hodie stephanum laetantes. in suum consortium susceperunt. Heri dñs exiit de uero ^{uergit} hodie miles egressus est de ergastulo carnis. Heri xps pro nobis pannu se inuolutus. hodie stephanus stola est ab eo immortalitatis indutus. Heri praesepis angustia xpm portauit in fanthem. hodie immensitas caeli suscepit stephanum triumphantem. Solus descendit dñs. ut multos eleuaret. Humiliauit se rex noster. ut suos milites exaltaret. Quia enim corporis suo uirginis praeparauit uterum. ipse martiri suo aperire dignatus est caelum. Omnis xps angustias uitae non dedignatus est uteri. ut animam stephani latitudo susciperet caeli. **Necessarium**

tamen nobis est fratres agnoscere. qui
bus armis praecinctus Stephanus.
seuiciam iudaeorum potuit superare.
ut ita meruisset feliciter triumphare.
Neque enim parui pendenda
sunt talis uirtus talisque triumphus.
Haut uero uilibus armis potuit praec
mumiri. quia multis non potuit su
perari. Inuictae namque in eo eni
tuit insigne uirtutis. quae nec fre
mentium saeuiciam formidauit.
nec lapidantium ictibus deuicta suc
cubuit. Usque adeo enim inter fre
mentes permansit interritus. & in
lapidum fuit cruciamenta securus.
ut incredulitatem iudaeorum fiden
ter argueret. & benignus pro lapi
dantibus exoraret. *fines* Quod est
ergo tam magnum atque insuperabi
le genus armorum. quomunitas
seuientes argueret. lapidantes non
repercutiens. sed patiens superaret.
Insuper & occisus. aulam caelestis
regni uiuus & coronatus intraret.
Procul dubio munimine regio septus.
nullatenus est ab aduersariis su
peratus. Quo rex noster cum sit al
tissimus. pro nobis humilis uenit.
sed manus uenire non potuit. Mag
num quippe donatiuum suis militibus
attulit. quo eos non solum copiose di
tauit. sed etiam ad certandum in uic
tissime confortauit. Attulit namque
donum caritatis. quae produceret homi

nes ad consortium detaxis. Quod
ergo attulit erogauit. nec sibi aliquid
minuit. sed mirabiliter & suorum
fidelium pauperiem ditauit. Et in
deficientibus thesauris plenus ipse
permansit. Caritas ergo quae ad
terram de caelo deposuit christum. ipsa
Stephanum de terris eleuauit ad caelum.
Caritas quae praecessit in rege. ipsa
subsequenter refulsit in milite.
O admiranda ubique potentia saluatoris.
O praedicanda indefinenter gratia re
demptoris. Ostendit in matre
uirginitatis aeternae miraculum.
demonstrauit in martire. inuictae
caritatis indicium. Integritas quip
pe intemerata permansit in uirgi
ne. dilectionis uestis inuicta perse
uerauit in martire. Et sicut in
matre domini non potuit uirginitas
uiolari. sic in martire mente non
potuit christi caritas. tanto saeuienti
um agmine superari. Stephanus
ergo ut nominis sui coronam
meruisset accipere. Caritatem pro
armis habebat. & per ipsam ubique
uincebat. Per caritatem disaui
entibus iudaeis non cessit. Per cari
tatem proximi pro lapidantibus in
tercessit. Per caritatem argue
bat errantes. ut corrigerentur.
Per caritatem pro lapidantibus ora
bat. ne punirentur. Caritatis
uirtute subnixus. uicte saulum

crudeliter saeuientem . & quem habu
it in terra persecutorem . in caelo me
ruit habere consortem . Ipsa sc̄a
et indefessa caritas . desiderabat o
rando . acquirere . quos nequiuit
monendo conuertere . Neque
enim fr̄s existimandus est stepha
nus . tunc inimicos dilexisse . cum pro
eis oraret . & non dilexisse . cum eorū
incredulitatem arguendo corripere .
Absit hoc ab anima martiris . ad caeli
palatium festinantis . Ipsa enim
sc̄a caritas . firmam seruauit in ora
tione patientiam . quae regendam te
nuit in correptione censuram .
Et ideo in oratione . audiri meruit
lentitas . quia sine caritate non fuit
in correptione saeuientia . **A**c per
hoc siue orando siue corripiendo .
caritatem beatus stephanus reser
uauit . quia utraque salutem
errantium cogitauit . Et iudicio
sc̄ae orationis ostendit . increpatione
illam non fuisse odii . sed amoris .
Hoc autem faciens . & praesentibus cari
tatem beatus martyr exhibuit . & uti
lenis exemplum posteris dereli
quit . Demonstrauit enim gemi
nam ecclesiastici dispensatoris industri
am . ut ad corrigendum cuiuslibet pec
catis errorem . & non desit in ore cor
reptio . & ad dñm pro eo supplex ef
fundatur oratio . Ut qui malum
facit . per increpationem de malis

operibus confundatur . Et per ora
tionem apud dñm adiuuetur .
A sic ipsa caritas & in ore iustitiam so
net . ut errantem corrigat . & in cor
de patientiam seruet . ut pro erran
te orationem puro affectu dilectionis
effundat . Qui enim errantem
non corripuerit . de negligentia
iudicatur . Qui autem pro eo non
orauerit . de perniciē condēnatur .
Quo circa fr̄s . si quando aliquis pro ani
mae salute . corripitur . non asper
nantes accipiat monita caritatis . nec
praesentem tristitiam suae uolunta
tis attendat . sed consideret quae
lucra utilitatis adquirit . Idcirco
enim arguitur . ut a peccatis operibus
corrigatur . Nec cum uidet correptionem
aliqua uerborum austeritate
feruere . Existimet caritatem in cor
de frigescere . Sicut enim uigilet in
ore correptio . ut in corde non dormi
tet oratio . **A**c per hoc in utroque
peccanti consulte prospicitur . ut dñs
homo correptus de peccato confundi
tur . & a malis operibus separetur .
et per orationem dō miserante salue
tur . Nam & sc̄a scriptura dicit .
Quō quem diligit dñs corripit . flagel
lat autem omnem filium quē recipit .
Xp̄i ergo caritate compulsi . & bonos hor
tamur ut in bono permaneant . &
malos compellimus ut a malo disce
dant . Praesertim quō in istis duo

bus scis . geminum nobis monstra-
 tur saluus iudicium . Vt si quis bo-
 nus est . imitetur per seueranciam
 caritatis in stephano . Qui autem ma-
 lus est . sectetur exemplum conuer-
 sionis in paulo . Et qui bonus est .
 aequitatem usque in finem teneat .
 qui autem malus est . quanto tuis
 a sua per uersitate discedat . Nec
 bonum hominem . praesumptio iusti-
 tiae faciat negligentem . Nec malu-
 miquitas faciat desperantem . Sed
 ille bonum fortiter teneat . iste ma-
 lum celeriter deserat . Bonus ti-
 meat nec cadat . malus conetur ut
 sur- gat . Quisquis ergo
 malus est . cum paulo proster natus
 in malo . ut cum eo erigatur in bo-
 no . Quo & ille cecidit malus . &
 sur rexit bonus . Prostratus est
 iniquus . et erectus est iustus .
 Cecidit seuis simus persecutor . &
 sur rexit ueridicus praedicator .
 Cadens . lumen corporis impius per-
 didit . Surgens . lumen cordis ius-
 tificatus accepit . Coniunctus
 est itaque stephano . factus ouis ex
 lupo . Et ecce nunc paulus cum
 stephano laetatur . Cum stephano
 xpi claritate perfruitur . Cum ste-
 phano exultat . Cum stephano reg-
 nat . Quo enim praecessit stepha-
 nus trucidatus lapidibus pauli . illuc
 secutus est paulus . ad iutus orationib-

stephani . Quam uera uita ffr-
 mei . ubi non paulus de ste- phano oc-
 cisione confunditur . sed stephanus
 de pauli consortio gratulatur . quo
 caritas in utroque laetatur . Ca-
 ritas quippe in stephano . superauit
 saeuiciam iudaeorum . Caritas in
 paulo . cooperit multitudinem pec-
 catorum . Caritas in utroque pari-
 ter . regnum meruit possidere cae-
 lorum . Caritas est igitur omniu-
 fons & origo bonorum . munimen e-
 gregium . uia quae ducit ad caelum .
 In caritate qui ambulat . peccare
 poterit . nec timere . Ipsa dirigit .
 ipsa protegit . ipsa perducit .
 Quo circa fratres . quo scalam carita-
 tis constituit xps . per quam ad cae-
 lum omnis possit conscendere
 xpianus . Puram caritatem for-
 titer retinete . ipsam uobis inuice
 exhibete . et in ea proficiendo con-
 scendite . Insistite operibus bonis .
 ut ad praemia aeterna peruenire
 possitis . adiuti gratia xpi dmi sal-
 uatoris . **IN NATAL EIU SDE
 BEATI MARTYRIS STEPH-
 ANI . SCDI MAXIMI EPI .**
Lectio actuum apostolorum quae no-
 bis hodie lecta est dilectissimi ffr-
 cum plurimum habeat in ipsa specie
 ammirationis . non minus tamen con-
 tinet in ministerio dignitatis . Ec-
 ce inquit beatus stephanus dicit .

xxviii

L

fratres . metuas

Video caelos apertos & filium ho-
minis stantem ad dexteris dī . . .
Considerate ac tenens dñm fr̄s :
cum beatus martyr dñm nr̄m
ih̄m xp̄m ad dexteram dī patris
stare uidis set . cur se filium homi-
nis uidere testatus est . & non po-
tius filium dī . Cum utique plus
honoris dño delaturus uidere cur-
sisset dī potius quam hominis filium
uidere dixisset . Sed certatio
postulabat . ut hoc ita & ostendere-
tur in caelo . & praedicaretur in
mundo . . . Omne enim iudaeorum
scandalum in hoc erat . Cum dñs
noster ih̄s xp̄s qui secundum carnē
est filius hominis . esse etiam dī
filius diceretur . . . Ideo ergo pul-
chrae scriptura diuina filium homi-
nis ad dexteram dī patris stare me-
morauit . ut ad confundendam iude-
orum incredulitatem . ille martyr
ostenderetur in caelo . qui apertis
negabatur in mundo . . . Et illi tes-
timonium caelestis ueritatis daret .
cui fidem terrena impietas deroga-
ret . . . Vnde licet iuxta psalmū
quilectus est . praetiosa est in con-
spectu dñi mors sc̄orum eius . Sed
si quid tamen distare inter marti-
res potest . praecipuus uidetur
esse qui primus est . . . Nam cū
sc̄s stephanus ab apostolis diaco-
nus ordinatus sit . apostolos ipsos .

beata aegerium phalimorte praecessit .
Actus quiescit inferior ordine . primus
factus est passione . . . Et quie-
rat discipulus gradu . magister coe-
pit esse martyrio . . . Complens il-
lud quod beatus propheta in psalmo
dixit . . . Quid retribuam dño pro om-
nibus quae retribuit mihi . . . **R**etri-
buere enim primus uoluit . stephanus
martyr dño . quodcum omni huma-
no genere accepit ad dño . . . Mortem
enim quam saluator dignatus est
pro omnibus pati . hanc ille primus
reddidit saluatori . . . Post haec
subiecit scriptura sacra & ait . . . Po-
sitis genibus clamauit dī . . .
Dñe . ne statuas illis hoc peccatum . . .
Videte dñm fr̄s affectum beati uiri .
uide te magnam & admirabilem ca-
ritatem . In persecutione positus erat .
& propter seccatoribus supplicabat . . .
Atque nulla lapidum ruina . quando
alius obliuisci poterat . etiam karissi-
mos suos . ille dño commendat inimi-
cos . . . Quid enim dicebat cū lapidaretur .
Dñe . ne statuas illis hoc peccatum . . .
Plus itaque tunc illorum dolebat pec-
cata . quam sua uulnera . . . Plus il-
lorum impietatem . quam suam mor-
tem . . . Et recte plus . . . In illorū
quippe iniquitate erant multa quae
plangi . in illius autem morte non erat
quod debuisset doleri . . . Illorum im-
pietatem mors sequebatur aeterna .

huius autem mortem ut perpetua
Imitemur ergo in aliquo dñi fratres
tantum magistri fidem. tam praedari
martiris caritatem. Diligamus
nos hoc animo in ecclesia fr̄ nros.
quo ille tunc dilexit inimicos suos.
Sed quod peius est aliquotiens non so-
lum inimicos non diligimus. sed
nec amicis quidem fidem integram
custodimus. Sed dicit aliquis. Non
possum diligere inimicum meum.
quem cotidie uelut hostem patior
crudelis simum. O qui cum que il-
le est. ad tendis quid tibi fecerit homo.
& non consideras quid tu feceris dō.
Cum enim tu multum grauiora in
dñm peccata commisisset. quare non
dimittas homini paruum. ut tibi
digne tur dimittere multum. Re-
cole quid tibi in euangelio ueritas
ipsa promiserit. & quam tibi quodā
modo cautionem fecerit. uel quale
tecum pactum inierit. Si enim
inquit dimiseritis hominibus pecca-
ta eorum. dimittet et uobis pater
uester caelestis peccata ustra. Si autē
non dimiseritis. nec pater uester di-
mittet et debita ustra. Vide tis fr̄.
quia cum dī gratia in potestate nra
positum est. qualiter ad nō iudice-
mur. Si inquit dimiseritis. dimittet
tur uobis. Iam sepe dixi fr̄.
& frequentius dicere debeo. Ne-
mo se circum ueniat. nemo se seducat.

62
qui uel unum hominem in hoc mun-
do odio habet. qui quid dō in operibus
bonis obtulerit. totum perdit. Qui
a non mentatur paulus apostolus di-
cens. Si dederō omnes facultates
meas in cibos pauperum. et si tradi-
dero corpus meum ut ardeam. carita-
tem autem non habuerō. nihil mihi
prodest. Quam rem etiam bea-
tus iohannes confirmat dicens.
Omnis qui non diligit fratrem suum.
manet in morte. Et iterum.
Qui fratrem suum odit. homicida est.
Hoc loco fratrem omnem hominem
oportet intellegi. Omnes enim
in xpō fr̄ sumus. Nemo itaque
sine caritate de uirginitate praesu-
mat. nemo de elemosinis. nemo
de orationibus confidat. Quia
quoniam diu inimicitiam in corde tenu-
erit. neque istis. neque aliis quibus
libet bonis operibus. placare sibi dñm
poterit. Sed si uult sibi habere
proptium dñm. non dedigne tur audi-
re consilium bonum. Audiat non
me. sed ipsum dñm suum. Si in-
quit offeres munus tuum ad altare.
& ibi recordatus fueris quia frater
tuus habet aliquid aduersum te.
relinque ibi munus tuum ante alta-
re. & uade prius reconciliari fratri
tuo. & tunc uenies offerre munus
tuum. At nos pugnas habentes
intrinsicus & dolos in corde ueritates.

quasi qui bonam conscientiam habeamus. prae sumimus accedere ad altare. non timentes quod scriptum est.

Qui manducat & bibit indigne iudicium sibi manducat & bibit. Sed dicit aliquis. Grandis labor est inimicos diligere. pro persecutoribus supplicare. Nec nos negamus fratres. Non paruus quidem labor est in hoc saeculo. sed grande erit praemium in futuro. Per amorem enim hominis inimici efficietis amicus dei. Immo non solum amicus. sed etiam filius. sicut ipse dominus dixit. Diligite inimicos vestros. benefacite his qui uos oderunt. ut sitis filii patris qui in caelis est. Sicut aliquis homo diues in hoc saeculo uellet adoptiuum filium facere. quomodo ser uires. quas indignitates etiam ser uorum eius. quae ser uicia duris sima & aliquoties etiam turpissima sustineres. ut ad eaducam & fragilem hereditatem illius peruenires. Quod ergo alius sustinet propter substantiam terrenam. tu sustine propter uitam aeternam. Conuincimur enim certissima ratione. quia propter dominum possumus quidem. sed nolumus iniurias sustinere. Denique si nobis aliqua potens persona iniuriam faciat. si nos etiam in facie male dicat. Nec res pondere aliquid asperum. non dicam uicem reddere audemus. Quare & haec uilla

persona potente. adhuc maiora quam perculimus patiamur. Quod a nobis ex torquet hominis timor. debent a nobis exigere christi amor. Si ergo potens persona. facit contrarios. taceamus & nihil dicere ausi sumus. Si uero aut aequalis aut forte inferior. uelle uem nobis contumeliam fecerit. quasi fera bestia sine ulla patientia. ac sine aliqua contemplatione consurgimus. & aut in praesenti sententiam iniuriam uindicamus. aut certe ad maiorem uicem reddendam. nostrum animum praeparamus. Quid est hoc quod quando potens persona nobis iniuriam intulit. patienter accipimus. quando inferior. nimio furore succendimur. Quod ibi timuimus hominem. hic dominum timere nolumus. Unde ergo uos fratres. quantum possumus cum dei adiutorio contra nos ad patientiam praeparemus. Et in omnibus malis hominibus. medicorum uicem agere studeamus. Et non ipsos homines. sed ipsorum malitiam odio habeamus. Pro bonis oremus ut semper ad meliora conscendant. pro malis. ut cito ad emendationem uitae per poenitentiae lamenta confugiant. Quam rem orantibus uobis ipse prestare dignetur. qui cum patre & spiritu uero uiuit & regnat deus per omnia saecula saeculorum. AMEN. hu.

XXVIII. SERMO SCI AVGVSTINI

DE MIRACULIS EIVSDEM
BEATI MARTYRIS STEPHANI

Magna quae tibilitatis episcopo afferente
proiecto martiris gloriosis
simum stephani memoriam.
Ueniebant magnae multi
tudines concursu & occursum. Vbi cae
ca mulier ut ad episcopum portantem du
cere tur orauit. Flores quos ferebat
dedit recepit. oculis am mouit. proci
nus uidit. Stupentibus qui aderant
praecipit exulcans uiam carnis &
uiae ducem ulterius non requirens.

Memorati memoriam martiris quae posi
ta est in castello sinicensi quod hippo
nensi coloniae uicinum est. Eiusdem
loci lucillus episcopus populo praecedente
atque sequente portabat. Fistula cu
ius molestiam diu laborauerat &
familiaris simi sui medici quae eam seca
ret operiebatur manus illius praecipit
cinae uectatione repente sanata est.
Nam deinceps eam in suo corpore non
inuenit.

Eucharius est presbiter ex hispania cala
mae habitat. uetere morbo calculi
laborabat. Per memoriam supra
dicti martiris quam possidens illo
aduexit episcopus saluus factus.

Idem ipse postea morbo alio praecuale
cente mortuus sic iacebat ut ei iam
polices ligarentur. Optulacione
memorati martiris cum de memoria
eius reportata esset & super iacentis

corpore missa ipsius presbiteri tunica susci
tatus est.

Fuit ibi uir in ordine suo primarius
nomine martialis aeuo iam grauis
& multum abhorrens a religione christia
na. Habebat sane fidelem filiam
& generum eodem anno baptizatum.

Qui cum eum aegrotantem multis &
magnis lacrimis rogarent ut fieret
christianus prorsus abnuat. eos quae
turbida indignatione sum mouit.

Visum est genero eius ut iret ad memo
riam sancti stephani & illic pro eo quantum
posset oraret ut deus illi daret mentem
bonam qua credere nondisferret christum.

Fecit hoc ingenti gemitu & fletu & sin
ceriter ardente pietatis affectu.

Deinde abscedens aliquid de altari florum
quod occurrit tulit. eique cum iam nox
esset ad caput posuit. Tum dormi
tum est. Et ecce ante diluculum clamat
ut ad episcopum curreret. Qui mecum
forte tunc erat apud hypponem.

Cum ergo eum audisset absentem ue
nire praesbiteros postulauit. Ue
nerunt credere se dixit. Admi
rantibus atque gaudentibus omnibus
baptizatus est. Hoc quam diu uixit
more habebat. Xp̄e accipe spiritum meum.

Cum haec uerba beatis simi stephani
quando lapidatus est audisset. ul
tima suis se nesciret. quae hinc quoque
ultima fuerunt. Nam non multo
post etiam ipse defunctus est.

Sanati sunt illic per eundem martirem
etiam podagrici. duo ciues. peregrinus
unus. Sed ciues omnimodo. Pere
grinus autem. per reuelationem quid
adhiberet quando doleret audiuit.
Et cum hoc fecerit. dolor continuo con
quiescit.

Aldarus nomen est fundi. ubi ecclesia.
& in ea memoria est martiris stephani.
Puerum quendam par uulum cum in
area luderet. exorbitantes boues qui
uehiculum traherant. rota obtiue
runt. Et confestim palpitaui ex
spirans. Hunc mater abreptum.
ad eandem memoriam posuit. & non
solum reuixit. uerum etiam in lesus
apparuit.

Simonialis quaedam in uicina pos
sessione quae cuspiliana dicitur.
cum aegritudine laboraret ac despe
raretur. ad eandem memoriam tuni
ca eius allata est. Quae antequam
reuocaretur. illa defuncta est. Hac
tamen tunica operuerunt cadauer
eius parentes. et recepto spiritu saluatae.

Apus hipponem. bassus quidam sirus.
ad memoriam eiusdem martiris ora
bat. pro aegrotante & periditante
filia. eoq; secum uestem eius ac tulerat.
Cum ecce pueri de domo occurserunt.
qui ei mortuam nuntiarent. Sed
cum orante illo. ab amicis eius excipe
rentur. prohibuerunt eos illudicere.
ne per publicum plangeret. Quicunq;

domum redisset. etiam suorū he
uulacibus per sonantem. & uestem
filiae. quam ferebat super eam pro
iecisset. reddita est uitae.

Rursum ibidem apud nos. hurenei cuiusdam
collectarii filius aegritudine ex tinctus
est. Cumq; corpus iaceret exanimae.
atq; aligentibus & lamentantibus ex
sequiae pararentur. Amicorum eius
quidam inter aliorum consolantiū
uerba suggestit. ut eiusdem marti
ris oleo corpus perungeretur.
factum est. et reuixit.

Itemq; apud nos uir tribunicius. ele
usinus. super memoriam martirū.
quae in suburbano eius est. aegritu
dine exanimatum posuit in fantulū
filium. Et post orationē quā multis
cum lacrimis ibi fudit. uiuentē leuauit.

Valrethiam quae colonia uticae. in ci
na est. multa praedara per eundem
martirem facta cognouimus. Cu
ius ibi memoria longe prius quā apud
nos ab epō euodio constituta est.
Cum enim nuper illic essemus. petro
niam. daris simam feminam. quae ibi
mirabiliter ex magno atque diuturno
in quo medicorum adiutoria cuncta
defecerant languore sanata est.
hortati sumus uilente supradicto epō
ut libellum daret. qui recitaretur
in populo. & oboedientis sime paruit.
In quo posuit etiam quod hinc recite
re non possum.

A quo dam iudaeo dixit sibi fuisse per
sua sum . ut anulum capil latio uinculo
insereret . quo sub omni ueste adnu
da corporis cingeretur . qui anulus ha
beret sub gemma lapidem in renibus
inuentum bouis . . Hoc alligata quasi
remedio . ad sc̄i marci r̄is lumina uenie
bat . . Sed profecta est ac archagine
cum in confinio fluminis bragadae .
in sua possessione mansisset . surgens
ut iter perageret . ante pedes suos illū
uocentem anulum uidit . & capillaciā
zonam qua fuerat alligatus mirata
temptauit . . Quam cum omnino suis
nodis firmissimis sicut erat compe
rit̄ se adstrictam . crepuit se atque
exiit se anulum suspicata est . . Qui
etiam ipse cum integer simus fuisset
inuentus . futurae salutis quodā modo
pignus de tanto miraculo se accepisse
praesumpsit . . Atq; illud uinculum
saluens . simul cum eodem anulo pro
iecit in flumen . . Non credunt hoc
qui etiam dñm ihm̄ per integra uir
ginalia matris enixum . aut ad discipu
los ostus clausis ingressum fuisse non
credunt . sed hoc certe quaerant . & si
uerum inuenerint . illa credant . .
Clarissima femina est nobiliter nata .
nobiliter nupta . carthagini habitat .
Ampla ciuitas . Ampla persona . rem
quaerentes latere non sinit . .

V Num est apud nos factum . Non ma
ius quam illa quae dixi . sed candarū

65
atque inlustre miraculum . ut nul
lum arbitret esse hypponiensium .
qui hoc non uel uiderit uel didicerit .
Nullum qui obliuisci ulla ratione po
tuerit . . Decem quidam fratres .
quorum septem sunt mares . tres fe
minae . de caesarea cappadociae suo
rum ciuium non ignobiles . Maledic
to matris recentis eorum obitu
destituta . . Quae iniuriam sibi ab
eis factam aceruis sime tulit . . Tali
poena sunt diuinitus coeacti . ut hor
ribiliter quaterentur omnes tremo
re membrorum . . In qua foedissima
specie . oculos suorum ciuium non fe
rentes . quaque uersum cuique ire
uisum est . toto paene uagabantur
orbe romano . . Ex his etiam ad nos
uenerunt duo . frater . & soror . pau
lus . & palladia . multis alius locis mi
seria diffamante iam cogniti . . Ue
nerunt autem ante pascha . sex me
dies quindecim . . Ecclesiam cotidie
& in ea memoriam gloriosissimi ste
phani frequentabant . orantes ut
iam sibi placiretur dñs . & salutem
pristinam redderet . . Uenit &
pascha . atq; ipso die dominico ma
ne . Cum iam frequens populus pra
sens esset . & loci sc̄i cancellos ubi
martirium erat . idem iuuenis
orans tene ret . repente prostra
tus est . & dormienti simillimus
iacuit . . Non tamen tremens sicut

& iam per somnum solebat. Stupen-
tibus qui aderant. atque alijs pauen-
tibus. alijs dolentibus. cum cum qui-
dam uellent erigere. nonnulli pro-
hibuerunt. & potius exitum expec-
tandum esse dixerunt. Et ecce sur-
rexit & non tremebat. quō sanatus
erat & stabat in colomis. intuens in-
tuentes. Quis ergo se tenuit alaui-
dibus dī. damantium gratulantiū
q̄ uocibus. ecclesia usq̄ quaq̄ comple-
ta est. Inde ad me curritur. ubi
sedebam iam processurus. Intra al-
t̄ quisq̄ post alterum. omnis poste-
rior quasi nouum. quod alius prior
dixerat nuntiantes. Meque gau-
dente & apud me dō gratias agente.
ingreditur. ipse cum pluribus. indi-
natur ad genua mea. erigitur ad
osculum meum. Procedimus ad
populum. plena erat ecclesia. per-
sonabat uocibus gaudiorum. dō gra-
tias. dō laudes. nemine tacente.
hinc atque inde damantium.
Saluta ui populum. & rursus eadē
seruentiore uoce clamabant. Facto
tandem silentio. scripturarum
diuinarum sunt electa sollempnia.
Vbi autem uentum est ad mei sermo-
nis locum. dixi pauca pro tempore.
& pro illius iocunditate laetitiae.
Nobiscum homo prandit. & diligen-
ter nobis omnem suae fraternae
que ac maternas calamitatis indi-

cauit historiam. Sequenti itaq̄
die post sermonem redditum nar-
rationis eius libellum in crastinum
populo recitandum promisi. Quod
cum ex dominico paschae die tercio
fieri in gradibus exedrae in qua
desuperiore loquebar loco fecista-
re ambos fr̄s. Cum eorum lege-
retur libellus. intuebatur populus
uniuersus. sexus utriusq̄. unum
stantem sine deformi motu. alterā
in membris omnibus contremēte.
Et qui ipsum non uiderant. quid
in eo diuinae misericordiae factū
esset. in eius serore cernebant.
Videbant enim quid in illo gratu-
landum. quid pro illa esset orandū.
Inter haec recitato eorum libello.
de conspectu populi eos abire praecipi.
Et de tota ipsa causa. aliquanto di-
ligentius coeperunt disputare.
Cum ecce me disputante. uoces aliae
de memoria martiris nouae gratu-
lationis audiuntur. Conuersi sunt
eō quod me audiebant. coeperunt q̄
concurrere. Illa enim ubi de gra-
dibus descendit in quibus steterat.
ad sc̄m martirem orare prexerat.
Quae mox ut cancellos atq̄te. con-
lapsa similiter uelut in somnum
sana surrexit. Dum ergo requi-
reremus quid factum fuisset. un-
de ille strepitus laetus existeret.
ingressi sunt cum illa in basilicam

ubi eramus · adducentes eam demar-
tyris loco · Tum uero tantus ab utro-
que sexu admirationis clamor exor-
tus est · ut uox continuata cum lacri-
mis non uideretur posse finire ·
Per ducta est ad eum locum ubi pau-
lo ante steterat tremens · exultabant
eam similem facti · cui doluerant
remansisse dissimilem · Et nondū
susas preces suas pro illa · iam tamen
prae uiam uoluntatem · tam cito ex-
auditam esse ceperant · Exul-
tabant in di laude uoce sine uerbis ·
tanto sonitu quā uitam nr̄ae aures
ferre uix possent · Quiderat in
cordibus exultantium · nisi fides xp̄i
pro quo stephani sanguis effusus est ·

Cum si huius fidei · ac testantur ista
miracula · In qua praedicatur xp̄s
resurrexisse in carne · & in caelum
ascendisse cum carne · Quia & ipsi
martires huius fidei martires ·
id est huius fidei testes fuerunt ·

**ITEM IN NAI CUIUS SUP-
LIC SCAI IUA SEC MATHIU ·**

In illo tempore · Dicebat ih̄s turbis iudaeorum
& principibus sacerdotum · Ecce ego mitto
ad uos prophetas & sapientes & scribas & exil-
lis occidetis & crucifigatis · & ex illis flagella-
bitis in synagogis uestris · & reliq ·

**XXX · SERMO DE EADIM LITIONE
IN COMMENTARIO BEATI
HIRO NIMI PRESBITERI ·**

Ecce ego mitto ad uos prophetas
& sapientes & scribas & exil-
lis occidetis & crucifigatis · Et ex
eis flagellabitis in synagogis uestris ·
& per se quemini decuitate incuitate ·

Hoc quod antea dixeram uos imple-
te mensuram patrum uestrorum
ad personam dñi pertinere eo quod
occidendus esset ab eis · potest & ad
discipulos eius referri · de quibus nunc
dicit · Ecce ego mitto ad uos pro-
phetas & sapientes & scribas & exil-
lis occidetis & crucifigatis & flagella-
bitis in synagogis uestris · & per se
quemini decuitate incuitate nunc
complete mensuram patrum uestrorum ·

Simul que obserua iuxta apostolum
scribentem ad corinthios uaria esse
dona discipulorum xp̄i · Alios pro-
phetas qui uentura predicant · Ali-
os sapientes qui nouerint quando
debeant proferte sermonem · Alios
scribas in lege doctissimos · Ex
quibus lapidatus est stephanus ·
paulus occisus · crucifixus petrus ·
flagellati in accibus apostolorum
discipuli · & per se qui eos sunt deci-
uitate incuitate · Expellentes
de iudaea · ut ad gentium populum
trans migrarent · Vt ueniat su-
per uos omnis sanguis iustus qui
effusus est super terram · A sangu-
ne abel iusti usque ad sanguinem
zachariae filii barachiae · qui occisus ē

inter templum et altare. De
abel nulla est ambiguitas quin is
sit quem cum frater occiderit.
Iustus autem non solum ex dñi nunc
sententia sed ex genesis testimonio
conprobatur ubi accepta eius ad
narrantur munera. Quærimus
qui sit iste zacharias filius barachie
quia multos legimus zacharias & ne
libera nobis tribuatur erroris facul
tas quem occidistis inter templum
& altare. In diuersis diuersa legi
& debeo singulorum opiniones ex
ponere. Alii zachariam filium
barachie dicunt quinduo decim
prophetis undecimus est patrisq;
in eo nomen consentiat. Sed ubi
occisus est inter templum & altare
scriptura non loquitur. Maxime
cum temporibus eius uix ruinae tem
pli fuerint. Alii zachariam patrem
iohannis intellegi uolunt ex quibus
dam apocryforum somnus ad proban
tes quod propter ea occisus sit quia
saluatoris prædicaret aduentum.
Et hoc quia descripturis non habet
auctoritatem eadem facilitate con
temnitur qua probatur. Alii is
tium uolunt esse zachariam qui oc
cisus est a ioseph rege iudeae inter
templum & altare sicut regnorū
narrat historia. Sed obseruan
dum quod ille zacharias non sit fili
us barachie sed filius ioadae sacer

dotis. Vnde & scriptura refert
non fuit recordatus ioseph patris eius
ioadae quae sibi fecisset bona.
Cum ergo zachariam teneamus & oc
cisionis consentiat locus quærimus
quare barachie dicitur filius & non
ioadae. Barachia in lingua nra
benedictus dñi dicitur. Et sacer do
tis ioadae iustitia hebreo nomine
demonstratur. In euangelio quo
utuntur nazareni pro filio barachie
filium ioadae scriptum repperimus.
Simpliciores sūt inter ruinas templi
et altaris siue in portarum exitibus
quae siloa dicunt rubra saxa mon
strantes zachariae sanguine putant
esse polluta. Non condemnamus
errorem quide odio iudeorum &
fidei pietate descendit. Dicimus
breuiter quare sanguis abel iusti
usq; ad zachariam filium barachie
ab illorum generatione quaeratur
cum neutrum eorum occiderit.
Regulae scripturarum est duas ge
nerationes ponere bonorum uel ma
lorum hoc est singulorum singulas.
De bonis sumamus exempla. Quis
ascendet in montem dñi aut quis
requiescet in monte scō eius. Cūq;
plures qui ascensuri sunt montem dñi
descripsisset qui diuersis fuerit acci
tibus post ea inserta haec genera
tio quaerentium dñm quaerentium
faciem dī iacob. Et in alio loco de

omnibus seīs? Generatio iustorum be-
nedicetur. De malis uero ut in
praesenti loco generatio uiperarū
et requiruntur omnia a generatione
ista. Et in hiezechiel cum pecca-
ta terrae descripsisset sermo prophe-
ticus adiecit. Sinoe & iob & dani-
hel ibi fuerint inuenti. non dimitti
peccata terrae illi. Omnes iustos
qui similes forent uirtutibus eorum.
noe & iob & daniel uolens intellegi.

Ergo & isti quia similia cam & iof
contra apostolos gesserunt de una
generatione esse referuntur.

Hierusalem hierusalem quae occidis
prophe-
tas & lapidas eos qui ad te mis-
si sunt. quotiens uolui congregare
filios tuos quem ad modum gallina
congregat pullos suos sub alas suas.
& noluisti. Hierusalem non saxa
& aedificia ciuitatis sed habitatores
uocat. Quam patris plangit affec-
tu sicut in alio loco legimus. Quod
uidens eam fleuerit. In eo autem quod
dicit. Quotiens uolui congregare
filios tuos. omnes retro prophe-
tas a se missos esse testatur. Gallinae
quoque similitudine congregantis
sub alas suas pullos suos. in cantico
deuteronomi legimus. Sicut aquila
protegit nidum suum & super
pulos suos desiderat. Expandens
alas suas suscepit eos & tulit super
pennis suas. Ecce relinquetur uo-

67
bis domus ur̄a deserta. Hoc ipsum
& ex persona hieremiae ante iam dix-
erat. Reliqui domum meam. dimi-
si hereditatem meam. facta est mihi
hereditas mea quasi spelunca.

Deserta iudaeorum domus. id est tem-
plum illud quod ante fulgebant augus-
tius oculis conprobamus. qui habita-
torem xp̄m perdidit. & hereditatem
praeripere gestiens. occidit heredem.

Dico enim uobis. Non me uidebitis amo-
do donec dicatis. benedictus qui uenit
in nomine dñi. Ad hierusalem loqui-
tur & ad populum iudaeorum. Ver-
sicalum autem ^{istum} quo et paruuli atque
lactantes in ingressu hierusalem dñi
saluatoris usi sunt. Quando dixerunt
benedictus qui uenit in nomine dñi
osanna in excelsis. Sumpsit decen-
tesimo septimo decimo psalmo. qui
manifeste de aduentu dñi scriptus est.
& quod dicit. hoc uult intellegi.

Nisi poenitentiam egeritis & confes-
si fueritis ipsum esse me. de quo pro-
phetae cecinerunt. filium omni po-
tentis patris. meam faciem non ui-
debitis. Habent iudaei datum
sibi tempus poenitentiae. Confite-
antur benedictum qui uenit in no-
mine dñi n̄ri. et xp̄i ora conspicient.

IN NÄTSCIOH EUANĠELISTAE

XXXI Sermo beati isidori ep̄i

IOHANNES APOSTOLUS
ET EUANGELISTA FILIUS

zebedei frater iacobi. uirgo electus
ad dño. atque inter ceteros magis
dilectus. Qui etiam super pec-
tus magistri recumbens euangelii
sui fluentia de ipso sacro dominici
pectoris fonte potauit. Et qua-
si unus de paradisi fluminibus. uerbi
dī gratiam in toto terrarum orbe
diffudit. Quique in loco xp̄i xp̄o
iubente successit: dum suscipiens
matrem magistri discipulus par-
post xp̄m. alter quodam modo dere-
lictus est filius. Hic dum euan-
gelium xp̄i in asia praedicaret. ad
mitiano caesare in patmos insula
metallo religatus. Vbi etiam
positus apocalypsin scripsit. In-
ter secō autem a senatu domitia-
no. exilio resolutus recessit ephesū.
Ibi que ob hereticorum refutandas
uersitas. et flagitatus ab asiae
ep̄s. euangelium nouissimum edidit.
Cuius quidem inter alias uirtutes
magnitudo signorum haec fuit.
Mutauit in aurum. siluestres fron-
dium uirgas. Litora q̄ saxa in
gemmas. Item gemmas in frag-
mina. In propriam reformauit
naturam. Viduam quoq̄ prae-
cepto populi suscitauit. Et reu-
iuuum iuuenis corpus. remeante
anima reparauit. bibens letis-

rum haustum. Non solum euasit
periculum. sed eodem prosternit
poculo. inuitae reparauit statum.

Hic autem anno sexagesimo septimo.
post passionem dñi saluatoris. sub
traiano principe. longevae uetustatis
senio fessus. cum diem trans migrati-
onis suae in minere sibi sentiret. ius-
sit se ferri effodere sibi sepulchrum.
atq̄ inde ualedicens fratribus. facta
oratione. uiuentis tumulum introiit.

Deinde in eo. tanquam in lectulo requi-
euit. Vnde accidit ut quidam eū
uiuere asserant. Nec mortuum in
sepulchro. sed dormientem iacere
contendant. Maxime pro eo quod
illuc terra sensim ab imo scaturiens.
ad superficiem sepulchri conscendat.

Et quasi flatu quiescentis. deorsum
ad superiora puluis ebulliat.

XXXII ITEM EX HISTORIA ECCLE-
SIASTICA RELATIO DE EO
DE BEATO IOHANNE.

Adi fabulam non fabulam sed rem
gestam de iohanne apostolo. & me-
moris omnium traditam. Cum
post cyranni obitum de patmo
insula ephesum rediret. rogabatur
etiam uicinas inlustrare prouincias.
quo uel ecclesias fundaret in quibus
non erant locis. uel in quibus erant
sacerdotibus ac magistris instrueret.
secundum quod ei de uero quoq̄ sp̄s
sc̄s indicasset. Cum igitur uenis

set ad quandam urbem haud longe
positam omnibus ecclesiasticis sol
lemniter adimpletis. Uidet iuue
nem quendam ualidum corpore &
uul tu elegantem sed et animus acie
nimis. **R**espiciens q̄ ad ep̄m qui
nuper fuerat ordinatus. **H**unc in
quit tibi summo studio commendo
subtestimonio xp̄i & totius ecclesiae.
Tum ille suscipiens omnem se adhibi
turum sicut praecipiebat diligen
tiam pollicetur. **S**ed iterum atq̄
iterum eadem saepius repetens iu
uenem commenda dabat ac tentus &
post haec ephesum redit. **T**um ue
ro presbiter in domum suam adoles
centem suscipit commendatum &
cum omni diligentia enutrit amplex
atur fouet adultum etiam
baptismi gratia tradit. **P**ost
haec iam uelut confidens gratiae
qua fuerat communitus paulo in
dulgentius habere iuuenem coepit.
Sed ille ubi in maiora libertate poti
tus est continuo per aequiuos quis
luxus & desidia cordi est amare uita
& corruptae uiae incedere tramite
perdoceat. **E**t primo quidem
conuiuiorum inlecebris decipitur
inde nocturnis eum suis sociis
sibi participem q̄ consciscunt.
Post haec iam ad maiora flagitia per
trahunt. **I**nterea sensim iuuenis
formabatur & instruebatur ad

68
scelera. **E**t qui esset acer ingenio sicut
equus infrenis & ualidus duris moribus
obfirmatus recti itineris lineam dere
linquens rectore contempto rapido
cursu totus fertur in praecipit. **I**ta
succedentibus sibi malis ut desperatio
nem quoque ad o sibi prestatae salutis
acceperit. **D**edignatur iam de par
uis sceleribus cogitare grandia quae
molitur et ex integro perditionis se
tra dens nullius inferior esse in
flagitium patitur.

Denique illos ipsos qui prius magis
tri criminum fuerant discipulos fa
cit. **E**t latronum ex his turmas
quibus ipse dux & princeps uiolentus
praefectus instituit & cum his omni
crudelitate grassatur. **V**erum tem
pore elapso cum reuocata poposeisset
utilitas inuitatur iterum ad illam
urbem iohannes. **E**t cum cetera
quorum gratia uenerat ordinasset.
Age inquit o episcopo depositam re
praesenta quod tibi ego plane et xp̄s
commendauimus ecclesia teste qua
regis. **A**t ille obstipuit primo
pecuniam putans a se repositi quam
non acceperat. **S**ed rursum con
siderabat nec posse fallere iohanne
nec quod non dedit quaerere. **H**ere
bat igitur stupens. **Q**uem iohan
nes haerentem uidens. **I**uuenem in
quit illum repe to abste & animam
fractis. **T**unc grauitet suspirans

senior & in lacrimas resolutus. ille
ait mor tuus est. Quomodo inquit
uel quali morte? Dō ait mor tuus est.
quia pessimus & flagitiosus euasit.
Ad ultimum etiam latrocinium adgres
sus est. Denique nunc montem
quendam cum multa latronum manu
occupauit. Quibus auditis apos
tolus uestem continuo qua orat in
ductus scidit. & cum ingenti gemitu
feriens caput suum. Bonum te in
quit custodem fractis animae dere
liqui. Sed iam nunc mihi equus
paretur. & dux tineris. Et con
festim ab ipsa ecclesia ascendens.
conciatis properabat. Cumq; per
uenisset ad locum. at tinctus ab his
latronibus qui custodia obseruabant.
Sed ille neque effugere. neq; prosus
declinare usquam nitens. ingenti
tantum uoce proclamabat. quia ad
hoc ipsum ueni. adducite mihi prin
cipem uestrum. Quicum uenisset
armatus. eminus agnito iohanne
apostolo. pudore actus in fugā uerti
tur. Ille equo post eum admissa
confestim insequitur fugitarem.
etiam aetatis oblitus simul & clamans.
Quid fugis o fili patrem tuum? Quid
fugis inermem senem? miserere
noli timere. habes adhuc spē uitae.
Ego xpō rationem reddam pro te.
Certe & mortē pro te libenter excipi
am. sicut & dñs excepit pro nobis.

Et pro tua anima dabo animā meam.
sta tantum & crede mihi quia xp̄s
me misit. At ille audiens restitit.
ac uulcū dimisit inter ram. post
hoc arma proiecit. Tum deinde
treme factus. flebat amarissime.
Et accedens. semis genibus pro uol
uitur. gemitibus & ululatus.
quibus poterat satisfacere. & u
berrimis lacrimarum suarū fon
tibus iterum baptizabatur. occul
tans solam dexteram suam.
Apostolus uero iuris iurandi sacramen
to se ei saluatore impetratur unq
ueniam pollicens. simulq; genibus
eius prouolutus. atq; ipsam dexte
ram ex cuius caedis conscientia tor
quebatur. tamquam iam per poe
nitentiam purgatam deosculans.
Adecclesiam reuocat. et in desinen
tes pro eo orationes p̄fundens. &
cum ipso pariter ducens crebra ieu
nia. indulgentiam adō quam ei
pollicitus fuerat expecebat.
Sedet uarus sermonum consolatio
nibus. uelut quibusdam praecan
tationibus. efferos & exterritos
eius animos mitigabat. Nec prius
absticit. quam eum in omnibus emen
datum etiam ecclesiae praeficeret.
Praebens per hoc magna exempla
uerae paenitentiae. & documentū
ingens nouae regenerationis. atq;
insignia quaedam & trophaea uisibi

lus in eo resurrectionis ostendens.

ITEM UNDE SUPRA.

DE SANCTIS IUANNE SIC IOHANNES

In illo tempore. Dixit ih̄s petro. Sequere
me. Conuersus petrus uidit illum discipu
lum quem diligebat ih̄s sequentem. quiete
cubuit in caena super pectus eius. Et reliq̄.

DE PRINCIPIIUM VENERABILIS BE DE PRINCIPIIUM LECTIONIS

Lectio sancti euangeli quae nobis
lecta est fratres mei. tantoma
iostanobis intentione debet per
singula uerba pensari. quanto mag
na gratiae supernae dulcedine to
ta redundat. Commendat enim
nobis beatus simus euangelista. & a
postolus iohannes. privilegium apo
stolis praecipui. quo ceteris amplius
meruit honorari ad domino. Commen
dat testimonium euangelicae descrip
tionis. quod ueritate diuina subnixū.
nullus fidelium dubitare promittat.
Commendat placidam suae carnis
absolutionem. quam domino specialiter
se uisitante percepit. Sed ut per
fectae lectionis huius principia con
siderare. ualeamus. libet superiora
parumper at tendere. Apparuit
domino post resurrectionem discipulis
septem. inter quos erat petrus. &
iohannes. frustra in piscando tota
nocte laborantibus. Et stans in
litore. copiosa rete eorum. piscium
multitudine impleuit. Mox que

egressus ad terram. inuitauit ad
prandium. & inter prandendum.
tertio petrum. an se amaret inter
rogauit. ac tertio amorem confiten
ti. quia ter eum negauerat. Et tertio
pascendas suas oues commisit.

Ac deinde quia pro earundem ouium.
id est animarum fidelium cura pas
torali. usque ad martirium crucis
esset peruenturus incitauit dicens.
Amen amen dico tibi. cum esses iunior
cingebas te & ambulabas ubi uolebas.
Cum autem senueris extendes manus
tuas & alius te cinget. & ducet quo
non uis. In manuum nam que exten
sione designauit. quod per mortem
crucis martirio coronandus. Incinc
tione aliterius. quod uinciendus aper
secutore. in ductu quo non uellet.
quod tormenta passionis contra uo
luntatem esset passurus humanae
fragilitatis. Sed ne grauis forte
uideretur petro praedicta ad domino
passio crucis. hanc suo confestim
lenire curauit exemplo. ut cruci
atum martiri eo leuius ferret.
quo se meminisset similem suo
redemptori mortis accipere senten
tiam. Postquam enim signi
ficauit ei qua morte darificaturus
esset domino. protinus adiungit.
quod in huius capite lectionis audi
uimus. Et dicit ei sequere me.
Ac si aper te dicat. Quia ipse prius

pro tua redemptione crucis suppli-
cium subire nancimur. Cur tu pro
mei confessione nominis crucem
pati formides? Quia eo gloriosiore
mar tyru palma clarificaberis.
quo in hac promerenda magistri-
ter sequeris. Iam uero ab euan-
gelista non subditur. Quid post
haec dicta dñs & discipuli fecerunt.
sed ex eo tamen innuitur quod sub-
iungitur. Conuersus petrus.
uidit illum discipulum quem dili-
gebat ih̄s sequentem. Patet
namque quia cum dixisset petro
sequere me. Idest crucem pacien-
do imitare. surrexit de loco conui-
uii & abire iam coepit. Secutus
est autem eum petrus. & iam inces-
su pedum cupiens implere quod au-
diuit. sequere me. Secutus est
ille discipulus quem diligebat ih̄s.
Neque enim arceudum se a consecra-
tu xp̄i putabat. quinon minore se
gratia dilectionis. a xp̄o complexū
nouerat. Neque incredibile est
ideo utrumque discipulum corpo-
rali gressu uestigia dñi secutum.
quia nec dum intellexerat quid sig-
nificauerit. in eo quod petrum se
sequi praecepit. Notum autem
nouū uestrae fraternitati. qui sit
ille discipulus quem diligebat ih̄s.
Iohannes uidelicet ipse cuius hodie
natalicia festa celebramus. qui hoc

scripsit euangelium. At que ideo
suam personam maluit indicis re-
rum accedentium. quam proprio
designare uocabulo. Diligebat
autem eum ih̄s. non exceptis ceteris
singulis r̄ter solum. sed prae ceteris
quos diligebat familiarius unum.
quem specialis prae rogatiua castita-
tis. ampliori dilectione fecerat dignū.
Omnes quippe se diligere probat. qui
bus ante passionem loquitur. Si-
cut dilexit me pater. & ego dilexi
uos. Manete in dilectione mea.
Sed hunc prae omnibus diligit. qui
uirgo electus ab ipso. uirgo in aeuū
per mansit. Tradunt namque
historiae. quod eum denuptus. uolen-
tem nubere uocauerit. Et prop-
ter ea quem acarnali uoluptate re-
traxerat. potiore sui amoris dulce-
dine donauit. Denique huic
moriturus in cruce matrem suā com-
mendauit. ut uirginē uirgo serualet.
Et ipso post mortem ac resurreccio-
nem caelos ascendente. non deesse
eius generici filius. cuius casta uita-
castis eius tuere tur obsequis.
Ponit & aliud suae personae beatus
iohannes indicium. sub iungens.
Qui & recubuit in caena super pectus
eius & dixit. Dñe. quis est qui tradite?
Hoc quomodo gestum sit. superiora
huius euangelii loca plenius ostendunt.
Quia uidelicet in caena quam ultimā

70
vite passionem cum discipulis sal-
uator habuit. In qua eorum pedes
lauit. eisque corporis ac sanguinis
sui tradidit mysteria celebranda.
Discipulus ille quem diligebat supra
pectus recubuit. Et cum dixisset
eis. amen amen dico vobis quia unus
ex vobis tradet me. responderit ille
discipulus inuente petro ut inter-
rogaret & diceret. Dñe quis est?
Ait dñs. Ille est inquit. cui ego in-
tinctum panem porrexero. Quod
autem discipulus ille supra pectus
magistri recubuit. Non praesentis
solum modo dilectionis. sed et futuri
erat signum mysterii. Figuraba-
tur. & enim iam tunc euangelium.
quod idem discipulus erat scriptu-
rus. ubertius atque altius ceteris sa-
ctae scripturae paginis. arcana diui-
nae maiestatis esse comprehensu-
rum. Quia enim in pectore ihu
sunt omnes thesauri sapientiae &
scientiae absconditi. merito supra
pectus eius recubuit. quem maiore
ceteris sapientiae & scientiae singu-
laris munere donat. Ceteros
quippe euangelistas. nouimus plu-
ra de miraculis nostri saluatoris. pau-
ciora de diuinitate locutos. Iohan-
nes autem per pauca de humanis
scribens actibus. potius se exponen-
dis diuinae naturae. indidit arcana.
Patienter insinuans. quanta de pec-

toze ihu fluentia doctrinae caeles-
tis. quae nobis ructaret hauserit.
SEQUITUR. Hunc ergo cum audis-
set petrus. dicit ihu. Dñe. hic auidis?
Quia se beatus petrus audierat per
passionem crucis clarificaturum es-
se dñm. uoluit & iam de fratre &
condiscipulo cognoscere. qua esset
ipse morte per petuam transitus
ad uitam. Dicit ei ihu. Sic eum
uolo manere donec ueniam. quid
ad te? Tunc sequere. Non
inquit eum per passionem martyr-
ri uolo consummari. sed absque uio-
lencia per secutoris diem expecta-
re. nouis simum. quando ipse ueni-
ens. eum in aeternae beatitudinis
mansione recipiam. Et quid
hoc ad te? Tu tantum crucis pati-
bulum sub eundum. mea te uesti-
gia sequi debere memento.
Et quidem hanc dñi responsionem.
fratres tunc temporis ita tractabant.
quasi iohannes numquam esset
mortuus. Quod non ita esse
intelligendum. ipse iohannes am-
monere curauit. Qui cum prae-
misisset exisse sermonem istum in-
ter fratres. quia discipulus ille non
moriatur. solletet adiecit atque ait.
Et non dixit ei ihu non moritur. sed
sic eum uolo manere donec ueniam.
quid ad te? Non ergo putandū
quia discipulus ille non sit mortuus.

in carne . quia nec dñs hoc de illo fu-
turum praedixit . Et psalmista ait .
Quis est homo qui uiuit . & non uide-
bit mortem . Sed ita potius in-
tellegendum . quod ceteris xpi
discipulis per passionem consum-
matis . ipse in pace ecclesiae aduen-
tum uocationis expectauerit .
Et hoc est quod ait dñs . sicut uolo
manere donec uenio . Non quia
non et ipse multos antea labores
pro dño pressurasque malorum
tolerauerit . sed quia ultimum in
pace senium finierit . ut pote eccle-
sius xpi per asiam quam regebat
iam longe lateque fundatis . Nā
& in actibus apostolorum cum cete-
ris apostolis flagellatus inuenitur .
quando ibant gaudentes . a conspec-
tu concilii . quō digni habiti sunt
pro nomine ihū contumeliā pati .
Et ad omnitiano caesare inferuentis
olei doleum missus . in ecclesiastica
narratur historia . Ex quo ta-
men diuina se protegente gratia .
tam intactus exierat . quam fuerat
a corruptione concupiscentiae
carnalis extraneus . Nec multo
post ab eodem principe propter in-
superabilem euangelizandi con-
stantiam . in pachmos insulam ex-
ilio religatur . Vbi humanolice
destitit solatio . diuinae tamen
uisionis & allocutionis meruit

crebra consolatione releuari .
Denique ibidem apocalypsin quam
eidñs de statu ecclesiae prae senti
uel futuro reuelauit . manu sua
conseripit . Vnde constat pro-
missionem si manendi donec ue-
niret dñs . non eo pertinere quod
sine labore certaminis uicturus
in mundo . sed illo potius quod si-
ne dolore passionis transitarus
esset emundo . Sicut enim in
patrum litteris inuenimus . cum
longo confectus senio sciret imi-
nere diem recessus sui . conuoca-
tis discipulis suis . post monita ex-
hortationum . ac missarum cele-
brationem ultimū eis uale fecit .
Deinde descendens in desosum
se pulturae suae locum . facta
oratione . appositus ē ad patres suos .
Tam liber a dolore mortis quam a
corruptione carnis inuenitur ali-
enus . At quia completa est
ueridica saluatoris sententia .
quia sic eum uoluerit manere
donec ipse ueniret . Possūmus
autem mystice in his quae petro
& iohanni ad dño praedicta at que
in eis sunt gesta . duas ecclesiae
uitas quibus in prae sentie exer-
tur . actiuam scilicet & contem-
platiuam de signatas accipere .
Quarum actiua communis popu-
lo diuina inuendi est .

...con uno per pauca
 ...morti quique post re
 ...in preparationis ascendunt
 ...studiosum xpi
 ...sistere laboribus
 ...se ipsum ab hoc sa
 ...culam custodire men
 ...linguam ac membra
 ...ab omni iniqua
 ...contine
 ...subiuga
 ...inde etiam
 ...iuxta vires
 ...cibum po
 ...genti uestitum in
 ...uagos q. in do
 ...Infirmum
 ...feliendo. Eripi
 ...demana forcioreus
 ...apientibus
 ...uam uerita
 ...se manet
 ...dilectionis obse
 ...ad morte
 ...Contem
 ...cum longo
 ...exercitio edoc
 ...dulcedine
 ...lacrime
 ...ad iues
 ...negotus uacare
 ...oculum men
 ...dicerit
 ...Gaudi
 ...bonitatis

quod in futura percipitur est
 uita. etiam in praesentibus perit
 ardentius desiderando. praesentibus
 et aliquando etiam quantum
 moribus fas est. in excessu men
 tis speculari sublimiter.

Haec autem uita diuinae speculati
 onis illos maxime recipit. qui
 post longa monasticae rudimenta
 uirtutis secreta ab hominibus de
 gere norunt. **E**t liberiores
 ad caelestia meditando animum
 habentes. quo a terrenis separati
 uolunt. **N**amque actiua
 non solum in coenobio monachis. sed
 & cuncto ut diximus populo di
 gentissime ingredienda proponi
 tur. **E**t quidem utrumque
 apostolum & petrum uidelicet
 & iohannem. quamuis inter homi
 nes positum. pro excellentis cul
 mine gratiae. constat in utraque
 uita fuisse perfectum. **A**t tamen
 una uita per petrum. Alia desig
 nat per iohannem. **I**n eo & e
 nim. quod ait petro dominus. Exten
 des manus tuas & alius te cinget
 & duces quo non uis. Perfectio
 nem exprimit actiuae conuersati
 onis. quae temptationum solet
 igne probari. **V**nde alibi de ea
 dicit apercius. **B**eati qui per
 fectionem patiuntur. propter
 iustitiam. **C**ui recte subiungit

71. Cl. Aug. X.
dicens. Sequere me. Quia ni-
mirum iuxta eiusdem petri uocem.
Xpi passus est pro nobis. relinquens
nobis exemplum. ut sequamur ues-
tigia eius. Quod autem dicit
de iohanne. sic eum uolo manere
donec uenio. statum contemplati-
uae uir tunc insinuat. Quae non
per mortem finienda ut actiua.
sed post mortem est perfectius
dño ueniente complenda. Acti-
uus namque labor cum morte de-
ficit. mercedem post mortem ac-
cepturus acter nam. Quis enī
in illa uita panem esurienti dat.
ubi nemo esurit. Quis aquam siti-
enti ubi nemo sitit. Quis mor-
tuum sepelit. ubi terra uiuentiū est.
Quis cetera misericordiae opera
exercet. ubi nullus miser inuenitur.

Actionis ergo ibi labor nullus. sed so-
lus prae teritae actionis perpetu-
us remanet fructus. Specula-
tiua autem felicitas quae hic incho-
atur. illic sine fine perficitur.

Quando & super nos in ciuium &
ipsius dñi praesentia. non per spe-
culum & in enigmate sicut nunc.
sed facie ad faciem uidebitur.

Vnde recte deca sub typo discipuli
quem diligebat. quem que supra
pectus suum fecit discumbere.

Dicit ih̄s. sic eum uolo manere do-
necc uenio. Ac si aperte dicit.

Nolo gustum spirituali-
tatis quam maxime
diligere sperantibus in pra-
alarum mearum. In ebri-
tate domus meae. sicut
usum actionis loeti con-
re. sed post mortem se
apparente. Ac q̄ in ma-
tum maiestatis illos perdo-
SEQUITUR. Hic est do-
le qui testimonium per-
& scripsit haec. & scimus
est testimonium eius. &
feste beatus iohannes se-
designat ex officio. quon-
re uita ex uocabulo. &
prae ter eunt in uenien-
dicitur. Qui testimonium
de his. & scripsit haec. &
quippe testimonium per-
dicando. perhibuit. ser-
hibuit denuo eadem qua-
docendo. perhibet. & in
gelium quod descripsit
gendum pariendo. S-
atempore dominicae. per-
sur rectionis & ascensionis
usque ad ultima dominicae
tempora. per annos cir-
ta & quinque. absq̄ uil-
am miniculo uerbum pra-
At ubi ad omni uero. qui se-
neronem xp̄ianorum
exatit exilio missus est.

DE MORTUIS

Istus xps peccato mortuus est. Non quia ipse peccauerit neque enim peccatum fecit nec inuentus est dolus in ore eius. cuius est ut nos qui mortui sumus illo moriente peccatis nequam peccato & uitis uiueremus. unde scribitur. Sicut mortui sumus & conuiuemus. Sicut igitur cum mortui sumus tunc illo moriente & conuiximus resurgenti sic & conuiximus cum cisi sumus & post circumcisionem sollempni purgatione mandati unde nequaquam iam digemur in circuncisione carnali. ut scias propter nos illum fuisse circumcisum audi paulum manu in circuncisione praedicantem. In quo habitet omnis plenitudo diuinitatis corporaliter. Et estis in illo repleti qui est caput omnis principatus & potestatis. In quo & circumcisi sumus in circuncisione sine manibus & in reuelatione corporis carnis. In circuncisione xpi. Consepulcristi in quo & conuiximus in fidei operationis di qui & conuiximus in amoris. Et in resurrectione & circumcissione facta sunt.

eius ihu quod uocatum fuerat ab angelo antequam conciperetur.

Vocabulum ihu gloriosum omni ad ornatu cultuque dignissimum nominae super omne nomen. Non deuit primum ab hominibus appellari neque ab eis effertur inmundum sed ab excellentiori quadam maiori que natura. Unde signanter euangelista addidit dicens. Et uocatum est nomen eius ihu quod uocatum fuerat ab angelo antequam conciperetur in utero.

DE IUDICII DIE XXXVI. SERMO BEATI AMBROSII EPISCOPI

CIRCUMCISIO

Circumcisi itaque puer. Quis ille puer nisi ille de quo dictum est. Puer natus est nobis filius datus est nobis. Factus est enim sub lege ut eos qui sub lege essent lucrifaceret. Quid sit autem in hierusalem sisti dno dicerem nisi in esaias commentis ante dixissem. Circumcisi enim uitis dominico dignus iudicabatur optatu quia oculi dno super iustos. Vides omnem legis ueteris seriem fuisse typum futuri. Nam & circumcisio purgationem significat delictorum. Sed quo prona quadam cupiditate peccandi humanae carnis & mentis fragilitas inextricabilibus uitis implicatur. eo per octauum circuncisionis diem. a. l. pae totus futurus

pur gatorum fessatorem...
 gurabatur aetate. Hoc est enim
 illud. Qui a omni masculinum
 adaperiens uuluum. semine dicitur
 cabatur. Verbo enim legis pro
 mittebatur. ut quod par tus &
 uere semine quia immutatus. De
 niq; ipsum esse quilege signetur
 ineodem modo. Ergo repetita
 uerba declarant. Quia quodnas
 ce tur inquit seminecabatur filius
 di. Non enim uirilis coitus uul
 uide uirginalis secreta reserant
 sed immaculatum semen. inuola
 bili utero sps semine in iudic. Solus
 enim per omnia aetatis de semine
 na sem dnt ibi qui ter fenae conta
 gia corruptelae. immaculati par
 tus nouitate non senserit. & ce
 lesti maiestate depulerit. Si
 sicut terram sequamur. quomodo
 sem omnis masculus cum uictos
 sceleratissimos. fuisse non lateat.
 Numquid sem achab. Numquid sem
 pseudo prophetae. quos ad heliae
 preces ul tor caelestis in uirgine
 nis absumit. Sed ille sem per que
 figuram futuri mysterii. pua legis
 diuinae praescripta signabant.
 So quod solus sae ecclesiae uirgi
 nis ad generandos populos di
 maculatae seminecabatur ueritate
 gentale fecerunt. Hoc ergo
 solus pro...

gloria

pho tam priusquam te...
 inuero ueritate & inuoluntate
 scificaret. Qui ergo...
 scificaret alienam ut nas...
 prophetam. Hic est qui ap...
 moent sine uuluum de immacul...

**ITEM VNDE SUPRA
 LIC SCI IUAN SEC LYCAM.**

In hoc tempore...
 et semine dicitur uicium caderetur...
 uocatum est nomen eius ihu. quod dicitur
 est ab angelo priusquam mater...

**OMNIVNERABILIS
 BTD PRI DEHAD LECTIO**

CASO UENGRABO

S que presentis festi memo
 am. paucis quidem uerbe
 paucis quidem
 angelis in pro bono
 sed non penes caelestis imp...

Exposita utraque...
 nica sunt iudaei inuenerunt
 nist...
 Oratio...
 sunt...
 tunc...
 per...
 nist...

Et postquam...
 et omnia...

Landum dñs postolare. **O**sten-
 dit abraham carissimum quidem
 sibi esse filium. Sed multo cario-
 rem filio existere dñm. Nec dulce
 dinem aut affectus pignoris respi-
 ciebat. qui iussionem ut perficeret
 cogitabat. Totos enim affectus con-
 uertit in dñm. cui se iam nouerat
 mancipatum. Deniq; illam fidem
 seruabat in sese cum filium iubere-
 tur offerri. quod dñm promeruerat.
 cum eum mereretur accipere. **A**d
 est isaac patris quidem aetati dis-
 similis. sed fide ac deuotione ae-
 qualis. **A**d est inquam isaac. qui si
 quid pater disponderet. ipse fieri li-
 benter optaret. Ita enim filius pa-
 tris patri. ut pater diuinae. optem-
 perat iussioni. ut de consensu filii
 pater securus existeret. & uoluntati
 patris. sese filius manciparet. **G**ratia
 enim in utrisq; unus animus. par-
 sensus. & similis circa dñm affectus.
 ut generositatem patris. in filium
 transfusam conspiceres. & innocen-
 tiam filii. patri non deesse uideres.
Vts. paternae fidei particeps filius
 & titiss. & simplicitate filii. patris
 sublimitas redundaret. Quae se-
 curitate abraham fretus. sternit
 asinam sibi. ad sacrificium ligna
 concidit. pueros secum adducit.
Cumq; ad ciuitatem uenissent. estote
 istic inquit. ego & puer iste ibimus.

soli. & cum adorauerimus dñm.
 reuestemur ad uos. **S**tatim pater.
 cum filio proficiscitur solus. ad
 quem idem filius. pater inquit.
 ligna uideo. cultum & ignem con-
 spicio. hostiam quam immolatu-
 rus es quaero. **O** sine inquit de-
 sine istud quaerere fili. quod sibi
 ad horam dñs procurabit. desine
 quaerere quod sibi dñs iam prouidit.
Magnam praesagium promittentis.
 magna innocentia inquirentis.
Isaac hostia de hostia patrem interro-
 gat. sacrificii effectus desiderat.
Quis ab eo quaede erat quaeritur.
 ne ipse qui loquitur immoletur.
Ast ubi ad locum uentum est. uterq;
 montem ascendit. aram pater ex-
 truxit. ligna composuit. filium con-
 ligauit. **P**atere me inquit fili. pa-
 tere uotum perficere. patere in-
 quam per te iussionem dñi adim-
 plere. **O** enim quae condidit
 expectat. quid dedit quaerit. quae crea-
 uit. tibi desiderat immolari.
Non est enim hoc parricidium. non est
 crudelitatis admissum. quia uotum est.
Ne tibi fili. a genitore mors miseran-
 da infestur. sed utrisq; nobis salubri-
 ter prouidetur. **T**anto enim accep-
 tabilis hostia. quanto libenter glo-
 riosae mortis exceperis beneficia.
Quod iussus es pater perfice inquit.
 quod disponis instanter adimple.

Ego enim nec rennuo . nec recuso .
 quod uolueris uolo . quod optas ex
 opto . quod desideras & ipse desidero .
 Denique eo uoto istam moxstem & scipio .
 quote eam mihi inferre uelle cognosco .
 Haec & si uterque non dixit . tamen cun-
 ta ista in actu ostendit . Mox pater
 extensa manu gladium sumit . dex-
 teram erigit . iugulare filium . sacri-
 ficium perficere . iussu dñi uoluit de-
 uotus implere . Et pendenti iam
 atque imminenti mucrone . parce in-
 quit dñs parce . fidem tuam quaesui .
 non filium uti iugulares optaui . Nec
 amabile pignus tibi subtrahere . sed
 deuotionem tuam uolui per tempta-
 re . Nunc cognoui quia amas dñm
 magis quam filium . immo magis a-
 mas filium . quia diligis dñm . Quia
 dum non pepercisti filio propter dñm .
 eundem tecum constituisti dño glorio-
 sum . Quare te benedictionibus
 cumulem . & infinitam filiorum mul-
 titudinem . ex eo tibi prouenire con-
 firmem . Statim procuratur aries .
 qui pro isaac sanctissimo mereretur
 occidi . Nec enim fas erat . ut isaac
 qui trypum xpi postabat a patre hoc
 in tempore mactaretur . Quia per-
 fecta sacrificii hostia . xpo dño serua-
 batur . Procuratur inquam aries .
 qui pro isaac mereretur occidi . ut &
 promissum patris de hostia comple-
 retur . & perfecto sacrificio patris .

isaac incolomis redderetur . Tunc
 uterque lacrimis de monte descendit .
 pater . quod sacrificii uotum filio sal-
 uo perficeret . filius . quod iussu pa-
 tris libenter optasset . Cauda
 de patre filius . de filio pater . Cau-
 dent propinqui . familia cuncta lae-
 tatur . Caudent inquam . quod &
 opus tantum perfectum sit . & quod
 patrem cum filio incolomes illis
 dñs reuocasset .

DIE
LXXIII. ITEM UNO SUP DE EO
IEC SCAI HVA SIC IN CAM.

In illo tempore . Adsumpsit ih̄s duodecim
 discipulos suos . & ait illis . Ecce ascen-
 dimus hierosolimam & consummabun-
 tur omnia quae scripta sunt per prophe-
 tas de filio hominis . Et reliqua .

OMNIA BEATI GRIGORII
DE INDICTIONE .

Redemptor noster praeuidens &
 passione sua discipulorum animos
 perturbandos . ei s longe ante
 & eiusdem passionis poenam . & re-
 surrectionis suae gloriam praedicit .
 Vt cum morientem sicut praedictum est
 cernerent . & iam resurrecturum non
 dubitarent . Sed quia carnales ad-
 huc discipuli . nullomodo ualebant
 capere uerba mysterii . uenitur ad mi-
 raculum . Ante eorum oculos caecus
 lumen recepit . ut qui caelestis mysterii
 uerba non caperent . eos ad fidem cae-
 lestia facta solidarent . Sed miracula

... ai. Pergenda sedulo & qua
dam emendatione adenda sunt
Scrutetur quisq; conscientiam suam
... que ante se statuat proprii censura
... illam quam xpi dat inuenit pacem
... si desiderium sps nulla concupiscentia
... carnis impugnat. si humilia non spernit
... si alta non appetit. si iniquo non delectatur
... lucro. si in moderato rerum suarum non gaudet
... augmento. si aliena felicitate non uritur
... aut inimici miseria non laetatur
Et cum harum perturbationum nihil in se forte reppererit. sincero disquirat
... examine qualium cogitationum specie frequentetur
... & utrum nullis uanitatibus imaginibus adquiescat
Nam nullis inlecebris commoueri
... licet dicitur. uallari. non est. si uita
... quae tota temptatio est. & quam nimium uincitur
... qui uinci a se eadem non uincitur. Si uero hominem de
... non peccandi facilitate praesumit. & se
... se sit. O cente beato iohanne apostolo
Si dixerimus quod peccatum non habemus
... nos ipsos seducimus. & ueritas in nobis non est
... Nemo ergo se fallat dilectissimi. nemo decipiat
... enim quisquam de cordis sui puritatem confidat
... ut putet se nullis temptationum periculis subiacere
... cum per uigil ille temptator actioribus

... ai. Pergenda sedulo & qua
dam emendatione adenda sunt
Scrutetur quisq; conscientiam suam
... que ante se statuat proprii censura
... illam quam xpi dat inuenit pacem
... si desiderium sps nulla concupiscentia
... carnis impugnat. si humilia non spernit
... si alta non appetit. si iniquo non delectatur
... lucro. si in moderato rerum suarum non gaudet
... augmento. si aliena felicitate non uritur
... aut inimici miseria non laetatur
Et cum harum perturbationum nihil in se forte reppererit. sincero disquirat
... examine qualium cogitationum specie frequentetur
... & utrum nullis uanitatibus imaginibus adquiescat
Nam nullis inlecebris commoueri
... licet dicitur. uallari. non est. si uita
... quae tota temptatio est. & quam nimium uincitur
... qui uinci a se eadem non uincitur. Si uero hominem de
... non peccandi facilitate praesumit. & se
... se sit. O cente beato iohanne apostolo
Si dixerimus quod peccatum non habemus
... nos ipsos seducimus. & ueritas in nobis non est
... Nemo ergo se fallat dilectissimi. nemo decipiat
... enim quisquam de cordis sui puritatem confidat
... ut putet se nullis temptationum periculis subiacere
... cum per uigil ille temptator actioribus

pulsus & insidius. quos maxime uiderit abstinere peccatis. Nam a quo dolos suos contineat. quipsum quoque dominum maiestatis ausus est calliditatis suae fraude temptare. Viderat superbiam suam humilitate domini ihesu calcatam. intellexerat quadraginta dierum ieiunio. omnem concupiscentiam carnis exclusam. & tamen non desperauit de astibus suis malitiae spiritualis improbitas. Tantumque sibi denaturae nostrae mutabilitate promisit. ut quem uerum experiebatur hominem. praesumeret & posse fieri peccatorem.

Siergo ab ipso domino saluatore nostro. deceptionum suarum diabolus non reuocauit insidias. quanto magis fragilitatem nostram impugnare praesumpsit. Quos exinde uehementiore odio. & inuidia saeuiore persequitur. ex quo ei in baptismo renunciauimus. & ab illa cui dominabatur origine. in nouam creaturam diuina regeneratione transiimus. Vnde quia dum in mortali carne circumdamur. non desinit nobis hostis antiquus laqueos peccati ubique praetendere. Et tunc maxime aduersum christi membra saeuire. quando ab eis sacra sunt celebranda mysteria. Merito doctrina spiritus sancti hac eruditione im-

buit populum christianum. ut ad paschale festum se per quadraginta dierum continentiam praepararet. cuius purificationis ratio iam non inuitat ad obseruantiam suae salubritatis. & diligentiam nobis propositi castigationis indicit. Quanto enim sanctius hoc dies inuenietur egisse. tanto probabitur pascha domini religiosius honorasse. In diebus igitur sanctorum ieiuniorum pietatis opera cuius semper studendum est abundantius exsequamur. misericordes simus autem omnes. maxime autem addomesticos fidei. Ut in ipsis quoque elemosinarum distributionibus. bonitatem patris caelestis imitemur. qui solem suum oriri facit super bonos & malos. & pluit super iustos & iniustos. Quamuis ergo fidelium sit praecipue adiuuanda paupertas. & iam illi tamen qui non euangelium receperunt. in suo labore miserandi sunt. Quia in omnibus hominibus natura est diligenda communio. quaenos & iam illis benignos debet & efficere. quibus quacumque sunt conditione subiecti. maxime si eadem gratia tenati. & eodem sanguine christi pretiosius redempti. Simul enim cum istis habemus quod ad imaginem dei conditi sumus. nec carnalis

21 ab e d
ep 49

ab e d

homo quidam fecit magis
 hunc uero fecit dno
 quibus est letum pro
 hunc uero fecit plena

fastidiat desiderat capere quod ge-
nitor iam saginatus exhortat.

Hortatur et mater iacob amantissi-
mum filium narrat uerba patris ad
fratrem refert imperata ciborum.

Benedictionis promissae compotem
dicit. Si quae fieri iussa
sunt implere festinet.

Cogitur inquam iacob
profiteri quod non erat. Men-
tari quod fuerat. Cogitur in-

quam simulare se fratrem mentiri
maiores. Ad deo pergit ad gregem

duos hedos adducit. quorum pelli-
bus brachia nudamque ceruicem abs-

conderet. Ut his sicuti fratris praesen-
tiam simularet. Itaque parat cibos
delectabiles mater. Infert filius pa-

tri patet miratur aduentum celere
filii. Quae est hoc inquit quod tam
cito fili uenisti. Quod dñs dedit

ait at tui tibi. Surge manduca
quod desiderasti ut benedictionem
conferas quam promissisti. Accede ad

me inquit fili ut palpe me. Et uideā
situs es au filius meus. Accede inquit
ad me ut tactu sentiam quod oculis

uidere non possum. palpando intelle-
gam quod uisu non cerno. Duos sen-
sus id est auditus et tactus in patre scō

contendit. quis nam eorum quod
latebat ostenderet. sed auditus in-

ueritatem. Refert
refellebat. nudat lin-
na simulabant. Includit

fratrem mentitur. se-
tu qui fuerat in die tu-
scis simul. diuiditur ap-
dum mentitur habitu

incheat uerum. Vest-
mulat. sed sermo mino-

Ita enim aliorum est qu-
ut proprium est quod
citur. Ut benedictio

quod est proprium. ex-
rat quod fuerat alie-

LIC SĀ IUAN SĀ
illo tempore. Ad
et iacobum et iohanne

Et ducit illos in montem
sum. Et reliqua.
LXXXVI. OMEL. EIUSDE

BEATI LEONIS
uangelica lectio
quae per aures

rem mentium
ut auditum. Ad mag-

intelligentiam uocat
rante gratia dī facili-

sic considerationem nost-
paulo superius sunt na-
Saluator enim hum-

condensam fidem. q-
tiam. Et mor tuos r-

LXXXVI.

E

uangelica lectio
quae per aures
rem mentium

ut auditum. Ad mag-

intelligentiam uocat
rante gratia dī facili-

sic considerationem nost-
paulo superius sunt na-
Saluator enim hum-

condensam fidem. q-
tiam. Et mor tuos r-

145
entus est et filius ho
tr... mundum ho
onproditia ad salu
aliterat petrus
audiri tantummo
aut sine do.olum
isse. Cum utrumq;
nfitendum quia si
manitas habomini
mitas. Ad confir
uuii fidei alubrita
auerat discipulos suos
rtas aliorum opinio
eo crederent quid
Ub... petrus
m... Cor
Et humana transcen
tis oculis filium di uiui
gloriam uisitat. Quia
spexit substantiam car
Tantumque in hac
te conplacuit ut bea
ate donatus sacram
rae acciperet firmi
nam fundata ecclesia
tioris legibus pra
e in soluendis aut li
que causis aliudra
o quam quod petri
os. Haec autem di
late intellegentiae
uenda erat de in fe

firmitate in xpo ditatis euecta. Insu
tatis nos itae receptionem. Indigna
impassibilitate atque incongruam iudi
caret. Et ita iam in ipso humanam
crederet glorificatam esse naturam
ut nec supplicio posset affici. nec mor
te dissolui. Et ideo dicente dno quod
oporteret eum ire hierosolimam
Et multa pati a senioribus et scribis ac
principibus sacerdotum et occidi.
Et tertia die resurgere. Cum bea
tus petrus qui superno in uisitat
lumine. claridentissima filii di con
fessione feruebat. Contumelias in
lusionum et crudelissime meritis ob
probrium. religioso ut putabat. Ecli
bero fastidio respiciit. benigna ab
ihu increpatione correptus. Et ad en
peditatem participande cum eo pas
sionis animatus est. Subsequentem
exhortatio saluatoris. hoc inspirauit
hoc docuit. ut uolentes eum sequi. ne
garent se sibi. Et pro spe aeternorum
leuissimum ducesent temporalium
detrimentum. Quia isdemum. ani
mam suam saluam faceret. qui eam
pro xpo perdere non timeret. Uter
go istam felicit constantiae fortitudi
nem toto apostoli corde conciperent.
Et nihil de suscipiendae crucis asperi
tate trepidarent. ut de supplicio xpi
non erubescerent. nec pudendum sibi

amitteret gloriam potestatis
Adsumpsit ih̄s petrum et iacobum
et fratrem eius iohannem. Et con-
silio cum eis seorsum monte praecelso
claritatem illius glorie dem-
trauit. Quia licet intellexissent
in eo maiestatem d̄i ipsius tamen co-
poris quo diuinitas tegebatur. po-
tatem nesciebant. Et ideo proprie-
signanter que promiserat. quod
destantibus discipulis non prius que-
re mortem. quam uiderent filium
hominis uementem in regnum. id
est in regia claritate. Quam spe-
cialiter ad naturam susceptibilem
pertinentem. his tribus uiribus
esse conspicuam. Nam illa uirtus
ditatis ineffabilem et inaequabilem
uisionem quae in aeternis uisum
mundi corde seruatur. non in
mortali adhuc carne circumscripta
intueri poterant et uiderent. Ap-
erit ergo d̄ns coram electis testatus glori-
am suam. Et communem illam et inae-
teris corporis formam. tanto splen-
dore clarificat. ut et facies eius solis
fulgori similis. Et uesitatis candore
minum esset aequalis. In qua trans-
figuratione illud quidem principa-
liter agebatur. ut decoribus apos-
tolorum. crucis scandalum tolleretur.
Nec conturbaret eorum fidem uolun-
tariae humilitatis. passionis. quibus
reuelata esset absconditae et ceteris

et dignitate. Sed non in
uidencia speculata. et deserta. simulaba-
tur. ut totum christi corpus agnosceret
quali esset commutatione donandi.
Et eius sibi honoris. conferatium uitem
bra promitterent. qui in capite pre-
sulisset. De quo idem d̄ns. dixit. ar-
tium de aduentu sui maiestatem. loque-
ritur. Tunc uisus fulgebunt. sicut
in regno patris sui. Protestan-
te hoc ipse beatus paulo apostolo
aque dicente. Exhibens enim
quod non sunt carnisque passionis hu-
iustemporalis. et gloriaram. gloriam
quae reuelabitur uobis. Et iterum
dicit. si enim estis in gloria uestra abs-
condita. est cum christo iactio. Cum
autem christus apparuerit. uita uestra
cum ipso apparebitis in glo-
ria. Confirmandis uero apostolis
et ad ueritatem scientiam prouehendis.
haec quoque in illo miraculo. acces-
sit instructio. Moses enim et he-
lias. lex scilicet et prophetae. appa-
uerunt cum d̄no loquentes.
Ut uerissime in illa quinque uirorum
praesentia. compleretur quod dictum
est in iacobus uel tribus testibus stabit
omne uerbum. Quid hoc stabili-
tatis. quod est in uerbo. in cuius pre-
dicatio. uel in aeterni uoluntati
conuenit uerba. Et cum euangelica doc-
trina. antiquarum scripturarum. non
instrumenta. concurrerit.

f

In vigilia natal dñi	Bede lu pastores loq̄bant Ol Bede 1. Bede Joh In p̄o erat vbi Ol Bede 2. Smo de octava dñi A
In die steph̄i p̄thom̄i	Bede math Cu ess depp̄ata Ol oriḡ 9. Smoes duosq̄ st̄oz dñali dñi 12. Bede luc Sent edictu ace Ol Bre 31. Smo fulgenaj epi 32. Smo maximi epi d eod 38
In die ioh̄is annate	Bede math Ete ego mitto ad vos p̄p̄as Ol Jo 36.
In die innocentium	Bede Joh Dixit ihs per sequeme Ol Bede 39
In octava dñi	Smo bñ seuerim epi 48 Bede math Augd̄ dñi ap. Ol Bede 26. Smo maximi epi 40
Eph̄ia dñi	Bede lu Cu ḡsumati Ol Bede 42 Smoes duosq̄ st̄oz d eph̄ia dñi 41.
In octa eph̄iane	Bede math Cu nat̄ aff̄ Ol Bre 81
In purificatione b̄e marie	Bede math Venit ihs agaly Ol Bre 84. Smo bñ Auḡ epi 91 Smo bñ Ambro d eod 92
In die pasche	Bede lupostqm̄ iplet̄ se Ol Bede 93
1 ^a pasche	Bede math ar̄a ar̄a magdale Ol Bre 98.
2 ^a pasche	Bede lu duo es discipulis Ol Bre 102
3 ^a pasche	Bede lu Stetit ihs Ol Bede 102
4 ^a pasche	Bede Joh manifestavit sem̄ Ol Bre 109
5 ^a pasche	Bede Joh ar̄a p̄bat Ol Bre 118
6 ^a pasche	Bede math Undec̄a die Bede 122
Barbo	Bede Joh Cu sero ess̄ die illo Ol Aug 121
In octa pasche	Bede Joh Thomas vnḡ Ol Bre 128
In die b̄i marci	Bede Joh Ego sum v̄s Ol Aug 134
In die philippi et iacobi	Bede Joh No turbet cor v̄m Ol Aug 139
In ascensione dñi	Smoes leomb̄ d' ascensione dñi 142 Bede math Cūtes̄ in v̄s Ol Bre 149
Donherostes	Bede Joh Si q̄s diligit me Ol Bre 144
In nativitate ioh̄is bap̄	Smoes In nativitate ioh̄is bap̄te 152 Bede la Elizabeth̄ i pleci Ol Bede 156
In die ap̄toꝝ pet̄i et pauli	Smoes leomb̄ i ap̄toꝝ pet̄i et pauli 161 Bede math Venit ihs i p̄tes Ol Bede 171
In die pauli ap̄li	Smo ioh̄is epi Bede math Ete no est̄ Ol Som 182.
In die laus̄on̄is	Smoes maximi die laus̄on̄is 184
In assumptione marie	Bede Joh Nisi ḡnu p̄u Ol Aug 181
In nativitate s̄c̄e marie	Smoes assumptione b̄e marie 190 Bede lu Invenit ihs i quoda capel̄e 193
In die s̄c̄i michael	Smoes duo In nativitate s̄c̄e marie 194 Bede lu Quinrens̄ maia Ol Ambro 200
In die om̄i st̄oz	Bede math Accesser̄e dis̄ Ol maximi 203. Smoes duo i fest̄u om̄i st̄oz 205
	Vita martim 211

Et tunc reddet unicuique secundum opus eius. Quia qui nunc bona operantes pressuris malorum affliguntur inquit. Laetante nimirum animo tempus expectant illud quando per iudicem ultimum. Non solum ab iniustorum liberentur iniuriis sed et iustitiae ac patientiae suae mercedem percipiant. Qui vero male viventes patientiam iudicis neglegentiam putant iuste sero penitentes aeternae damnationis sententia feriuntur. Concinat huic evangelicae sententiae quod ait psalmista. Misericordia et iudicium cantabo tibi dñe. Primo quippe misericordiam ac deinde

iudicio se contare perhibet. Quia nimirum dñs quod primo suo aduentu deponit nobis benigne contulit. hoc insecundo districtus exiget. Sed peruersi quisque qui misericordiam largienti contempnit. iure iudicium discutientis dñi perumescit. At qui gratiam misericordiae gratae se meminit suscepisse. gaudens utique iudicii discrimen expectat. Ideoque libera modulatior suo iudici misericordiam et iudicium cantat. Verum quia incertum est omnibus tempus uniuersalis iudicii. Inceperunt singulis sui exitus hora. Et poterat iuxta uideri presentis afflictio ne futuris quando requies permissa ueritate uoluit pius magister aliquibus discipulorum suorum. adhuc interra docentibus. Aeternae promissionis gaudia praemonstrare. Quatenus et illi qui uiderunt et omnes qui audiuerunt. leuius aduersa presentia tolerarent. reducto saepius ad mentem futurae retributionis munere quod expectarent. Unde sequitur.

Amet dico uobis sunt quidam de his seantibus qui non gustabunt mortem donec uideant filium hominis uenientem in regno suo. Venientem quippe in regno suo uiderunt discipuli. quia in ea claritate uiderunt fulgentem in monte. in qua peracto iudicio. et omnibus scis in regno suo uidebitur. Sed quod mortales adhuc

et corruptibiles discipulorum oculi sufferre nequuerunt. tunc per resurrectionem. iam facta incorruptibilis potenter ueri sufficet. omnis ecclesia scorum. De qua scriptum est. Regem indecore suo uidebunt oculi eius. Et post dies sex adsumpsit ih̄s petrum et iacobum et iohannem fratrem eius. et ducit illos in montem excelsum seorsum. Ostensurus gloriam suam discipulis. in montem eos ducit excelsum. ut doceat et omnes qui hanc uidere desiderant. Non in infimis iacere uoluptatibus. Non in lecebris seruire carnalibus. Non cupiditatibus adherescere terrenis. sed aeternorum amore ad superna semper erigi. angelicae munditiae pietatis. pacis dilectionis. Et iustitiae uitam. quantum mortalibus possibile est. semper imitari debere iuxta eum qui dixit. Nostra autem conuersatio in caelis est. Unde etiam saluatorem expectamus ih̄m xpm dñm nostrum. Ostensurus gloriam suae maiestatis in montem discipulos ducit. ut discant ipsi. discant omnes qui hanc uidere stant. non eam sibi in huius saeculi profundo. sed in regno supernae beatitudinis esse quaerendam.

Et bene cum diceret quia ducit illos in montem excelsum. addidit seorsum. Quia iusta et nunc cum prauorum uicinia premuntur. animo. Tamen sunt toto atque intentione fidei separati

ab illis. Et in futuro funditus seorsu
 abducuntur ab eis. Cum abscondet
 eos in abdito uultus sui a conturba
 tione hominum. proteget eos in taber
 naculo suo a contradictione lingua
 rum. Quod autem post dies sex ex
 quo promisit discipulis claritatem
 suae uisionis ostendit. significat scos
 in die iudicii regnum percepturos.
 quod eis promisit quoniam mentitur
 di ante tempora saecularia.
Tempora quippe saecularia sex
 aetatibus constant. Quibus com
 pletis audient ipso dicente. Veni
 te benedicti patris mei possidete pa
 ratum uobis regnum a constitutione
 mundi. Possunt dies sex promissae
 dominicae uisionis et gloriae bonoru
 perfectione operum designari. Sine
 quibus a deo contempnenda conditoris sui
 maiestatem. quisque aliquid age
 re ualet. peruenire non ualet.
Quia enim dñs sex diebus rerum crea
 turam formauit. septima requieuit
 ab operibus suis. recte per sex dies ope
 ra bona quibus ad requiem peruenire
 debemus exprimuntur. Et quia
 qui dñm uidere. qui ad gloriam beatae
 resurrectionis pertingere concupiscit.
 debet agere bona quae nouit. recte
 post sex dies gloriam sui regni quam
 spondit discipulis saluator ostendit.
Sequitur. Et transfiguratus est
 ante eos. Et resplenduit facies eius

Et resplenduit facies eius. Et facta
 sunt alba sicut nix. Transfiguratus
 est ante discipulos dñs. Et in corpo
 ris gloriam qua per resurrectionem
 erat inlustrandus significat. Et factu
 rum omnium quantae claritatis post
 resurrectionem sint corpora futura
 manifestat. Nam et de his alibi di
 citur. Tunc fulgebunt iusti sicut sol
 in regno patris eorum. Et hoc in ex
 emplum futurae clarificationis. ipsius
 resplenduit facies eius sicut sol.
Non quia dñi et scorum eius aequalis pos
 sit esse claritas et gloria. Cum et de
 isdem scis dicat apostolus. Quae
 autem ab stella differunt in claritate.
 sic et resurrectio mortuorum. in qua
 nihil sole clarius uidere uisum. non
 solum dñi sed et scorum. in reuerentia
 ne gloria solis aspectui comparatur. Quia
 clarius sole aliquid unde exemplum da
 retur hominibus. minime potest inueniri.
Hanc autem glorificationem dominici cor
 poris maiestatem. hanc scorum et po
 rum claritatem. uisum in diebus re
 proborum uidere putandus est.
Tantum uidebunt in quem transfige
 rint. Et plangent se super eum dies
 tribus tertiae. At cum per actio iudi
 cio sublata fuerint impu. nec. hanc
 gloriam di. tunc iusti. a contemplan
 dam perpetuo gloriam regni eius. Et
 ipsi promodulo suo. in cor. uptionis luce
 transfigurati intrabunt. Unde dicitur

Quia resplenduit facies eius sicut sol in regno patris eorum. Et hoc in exemplum futurae clarificationis. ipsius resplenduit facies eius sicut sol. Non quia dñi et scorum eius aequalis possit esse claritas et gloria. Cum et de isdem scis dicat apostolus. Quae autem ab stella differunt in claritate. sic et resurrectio mortuorum. in qua nihil sole clarius uidere uisum. non solum dñi sed et scorum. in reuerentia ne gloria solis aspectui comparatur. Quia clarius sole aliquid unde exemplum daretur hominibus. minime potest inueniri. Hanc autem glorificationem dominici corporis maiestatem. hanc scorum et porum claritatem. uisum in diebus reproborum uidere putandus est. Tantum uidebunt in quem transfigerint. Et plangent se super eum dies tribus tertiae. At cum per actio iudicio sublata fuerint impu. nec. hanc gloriam di. tunc iusti. a contemplan dam perpetuo gloriam regni eius. Et ipsi promodulo suo. in cor. uptionis luce transfigurati intrabunt. Unde dicitur

apostolus. Qui reformavit corpus
 hu. glitatis. istae configuratum cor
 poris. et xpi suae. Si autem
 quaerit aliquis quid uestimentis dñi
 quae facta sunt alba sicut nix tripice
 designant. possumus recte intellegere
 scilicet eius ecclesiam per hoc esse mon
 strationem. De quibus esaias ait. Om
 nibus his uelut ornamento uestieris.
 Et apostolus quod quot enim inquit
 in xpo spuzati estis xpi indutus.
 Qui in tempore reseruit. et omnia
 de iniquitatis simul et ab omnimoda
 litatis obscuritate casificauerit.
 Vnde pulchre de uestimentis dñi dicit
 euangelista marcus. Quia facta
 sunt splendida candidaque nix
 uelut nix. qualia fullo super terram
 non potest candida facere. Quia
 quod omnibus patet. homo est qui sine
 corruptione ac dolore uiuere possit
 super terram. Quod omnibus sapi
 entibus patet. licet heretici contra
 dicant. Nemo est qui sine at tac
 tu alicuius peccati uiuere possit si per
 terram. Sed quod fullo id est doc
 tor animarum siue mundator. Ali
 quis in corporis ex quo super ter
 ram non potest. dñs faciet in aelo.
 emundant ecclesiam uelut uidebi
 cet suam ab omni quatuor uentis carnis
 et sps. Insuper et a uentis carnis
 ac sps. et beatitudine ac luce reu
 cians. Sequitur.

Aug. ix. Eius apparuit illis moyses et heli
 as cum colloquentes. Quales
 apparuerunt. et qui locuti sunt
 cum eo. Lucas manifestus scribit di
 cendum. Erant autem moyses et he
 lias uisi in maiestate. Et dicebant
 excessum eius quem completurus
 erat in iherusalem. Moyses ergo
 et helias qui locuti sunt cum dño in
 monte. Et passionem eius ac resur
 rectionem dicebant. Oracula legu
 et prophetiae designant. Quae in
 dño completa. Et nunc de his quibus
 que patent. Et electis omnibus in fu
 turo manifestus patebunt. Qui
 bene uisi in maiestate dicuntur. quia
 tunc apertius uidebitur. quanta ue
 ritatis dignitate. omnis diuinorum
 eloquorum non solum sensus. sed
 et sermo fuerit prolatus. Quam
 uis in morte et helia. omnes quicum
 dño regnaturi sunt. recte possunt
 intellegi. In morte quidem qui
 mortuus ac sepultus est. in quibus
 dicio resuscitandi a morte. In helia
 uero qui nec dum mortis debitum
 soluit. In qui in aduentu iudicis uiui
 inueniendi sunt in carne. Qui utri
 que pariter in uno et demque momen
 to rapti in nubibus obuiam dño in ae
 re. mox per actum iudicio ad uitam
 inducantur. Quibus
 et sic conuenit. quod in morte et
 helias in maiestate f. uisus uisus per libere.

Per excellentiam namque maiesta-
tis in signe muneris quos sunt coro-
nandi monstrantur. Bene con-
uenit et hoc quod excessum eius
quem completurus erat in hierusa-
lem dixisse memorantur. Quia
nimirum unica laudis materia fide-
libus suis fit passio redemptoris.

Qui quanto magis meminerint eius
se gratia esse redemptos. Tanto suae
reparationis memoriam deuoto
semper in pectore uersant. deuota
confessione testantur. Verum
quia quo amplius quisque uitae
caelestis dulcedinem degustat. eo
amplius fatidit omnia quae place-
bant in infimis. Merito petrus ui-
sa dñi. Et scōrum eius maiestate. re-
pente cuncta quae nouerat terrena
obliuiscitur. solis his quae uidit per-
petuo delectatur adherere dicens.

Dñe bonum est nobis hic esse. si uis fa-
ciamus hic tria tabernacula. tibi
unum. moris unum. Et helie unum.

Et quidem beatus petrus sicut ali-
us euangelista testatur nesciebat
quid diceret. in eo quod caelesti con-
uersatione tabernacula facienda
putauit. In illa namque caelestis
uitae gloria. domus necessaria
non erit. Vbi diuinae contempla-
tionis luce omnia pacificante aura
aduersitatis alicuius timenda nul-
la remanebit. Testante apostolo

iohanne. qui eiusdem supernae ciuita-
tis claritatem describens dicit inter
alia. Et templum non uidi mea.

Dñs enim omnipotens templum illius
est et agnus. Sed bene nouerat
quid diceret cum ait. Dñe bonū
est nobis hic esse. quia reuera solum
hominis bonum est intrare in gaudi-
um domini sui. Et huc contemplan-
do in aeternum adhaerere. Vnde
merito nihil unquam ueri boni ha-
buisse putandus est. cui reatu
suo exigente contingit. nunquā
sui faciem uidere creatoris.

Quod si beatus petrus glorificatam
xpi humanitatem contemplatus
tanto afficitur gaudio. ut nullatenus
ab eius intuitu uelit secerm.
quid speramus fratres carissimi es-
se beatitudinis. qui diuinitatis eius
altitudinem uidere meruerint.

Et sicum duobus tantum scis morse
uidelicet et helia transfiguratum
in monte hominis xpi speciem uidere
bonum maximum duxit. Quis sermo
explicare quis sensus ualet compre-
hendere. quanta sint gaudia iustorū
cum accesserint ad sion montem. et
ad ciuitatem dñi uiuentis hierusalem.
Et multorum milium angelorum fre-
quentiam ipsumque ciuitatis eiusdē
artificem et conditorem dñm. non
per speculum et in enigmas sicut
nunc. sed facie ad faciem contempserint.

Dicit ipse petrus loquens
 de dño fidelibus. In quem nunc quo-
 que non uidentis creditis quem cum
 uideritis exultabitis laetitia inenar-
 rabili et glorificati. Sequitur.
 Adhuc eo loquente cecidit lucida
 obumbrant eos. Et ecce uox de nube
 dicens. Hic est filius meus dilectus in
 quo mihi bene conplacuit ipsum audite.
 Quia tabernacula facere querebant
 obrectu lucidae nubis admonentur.
 In illa uitae caelestis habitatione do-
 mus non esse necessarias ubi omnia
 dñs aeterna sua elicit obumbratione
 proteget. Qui enim populum per
 deserti gradientem non per diem
 sol. nec luna ureret proctem.
 Quadraginta annos expandit nubem
 in protectionem eorum. Quanto ma-
 gis in habitantes in tabernaculo regni
 caelestis in saecula saeculorum uelamen-
 to proteget alarum. Scimus
 enim docente apostolo quia si terres-
 tris domus nostra huius habitationis
 dissoluatur. quod aedificationem
 ex dō habemus. domum non manu-
 factam aeternam in caelis. Quia
 uero resplendentem filii hominis fa-
 ciem cernere desiderabunt. Adfuit
 pater in uoce docentis eundem. Fili-
 um suum dilectum. quo mihi bene
 conplacuisse. Ut discerent abhu-

... spirare p
 Quod in matre noc
 na de filio in quo ... i be ...
 hoc est quod ...
 Et qui me misit meo ...
 qui me si lim ...
 ta sum et se cio semper ...
 adiuuare ipsum audite ...
 eum esse de quo morse ...
 cui legem dedit praemi ...
 Quia prophetam ...
 uester de fratribus uestri ...
 me ipsum ...
 quae eum que locutus f ...
 Neque enim morse et h ...
 legem et prophetas audite ...
 sed omnibus his auditis ...
 legem et prophetas uerit ...
 re praefereendam in ...
 usque ueteris instrumenti ...
 enigmatibus. lucem e ...
 tatis ante ponendam in ...
 Et quidem pia dispensatione fide
 discipulorum nec crucifixo dño
 bet solidatur. Dum uerum
 crucis articulo. Et humanitas e
 qualiter per resurrectionem sit
 manda caelestis luce mon ...
 Et quia coaeternus sit indi ...
 patri filius caelesti eiusdem pa
 uoce pro ...
 Quatenus ac
 ente hora passionis minus moru

n. semper ad dō patre glori
 am meminissent . . . Verū
 populi quasi carnales adhuc
 antiae fragilis audita dī
 timentes ceciderunt in fa
 . . . Dñs autem quasi pius
 omnia magister uerbo simul
 et tactu consolatur et erigit
 descendentes inquit illis de
 te praecepit ih̄s dicens. Ne
 si dixeritis uisionem donec fi
 hominis amotius resurgat
 nem offensae suae maiestatis
 tempus taceri praecepit. Nesi
 am uulgaretur in populos aut
 ensationem passionis illius. Ide
 ali principibus repugnando im
 trent. Et sic humanae salutis
 etus qui per sanguinem eius erat
 ites retardaretur. Aut certe
 qui eandem uisionem adhaerentes
 didissent. uiso crucis obprobrio
 delazerentur. Oportum
 uitam completa passione resur
 tione. Et ascensione eius in cae
 repletis spū scō apostolis prae
 ata est. Quatenus omnes qui sa
 mentis eius initiari uoluisent.
 n solum effectum resurrectionis
 dere. sed etiam modum eius dem
 rrectionis. ab his qui uidebant
 sent ediscere. Nec non et

pariter credendam amandamque
 praedicarent. Exposita lectione
 dominicae transfigurationis ad nos
 tram fratres carissimi conscientiam
 reuertamur. Et sic dñi gloriam uide
 re delectat. transitis carnalibus de
 sideris subeamus in montem uirtu
 tum. Si ad uestimenta dñi can
 didissima pertinere uolumus
 mundemus nos ab omni inquinamen
 to carnis et sp̄s perficientes scifi
 cationem in timore dī. Si uocem
 dī patris audire si consubstantialis
 eius filii maiestatem desideramus
 intueri. studeamus solliciti peruer
 sa et in utilia mortalium uerba de
 clinare. Studeamus ad super
 uacuis saeculi fallentis oculos auer
 tere spectaculis quatenus resurrec
 tionis nostrae gloria coruscante. Et
 ipsi quidem quae modo nequi mus
 magnalia nostri conditoris uidere
 simul et dicere mereamur.
 Prestante ipso qui uiuit et regnat
 cum patre in unitate sp̄s sc̄i d̄s p̄p̄r
 omnia saecula saeculorum amen.

Ixxxviii **DOM II IN QUADRAGES**
SERMO BEATI IOHANNIS

IPSI DE IOSEPH

MITUR AIACOB PATRE SCISSIMO
 IOSEPH SCI ET FRATRES QUI SALU
 TEM PATRIS AD ILLOS. Et ipsorum

pudicitia et castitate uestitus. Fugit relictis uestibus innocentia qua uicerat rector. Et cui impudica mulier indumenta detraxerat. Eius scitatis ipsa tegebat. Habe tu detestanda mulier uestimenta quae tenes. habe exutias quas in argumentum defensionis false tulisti. Habe apud te testimonium pudici uictoris. Confinge falsa calumnias peccata marito persuade. Conscientiam tuam non fallis. qua superatam te ab innocente cognoscis. Laetabatur interea Ioseph pudicitiae perfecisse bellum. per egisse castitatis proelium. pugnam innocentiae superasse. In qua pugna lasciuia uincitur. calcatur peccata. Omnis in pudicitia deturcatur. Triumphat castitas. Integritas gaudet. uictrix innocentia conlaetatur. Sed postquam maritus aduenit detestanda mulier quam libido nuper in perniciem innocentis accenderat. In eius mox accusationem exsurgit. Gestabat namque in facie deterrima mulier. dubios et ancipites uultus. Et alterna coloris intentio. rubor pallori commixtus. diuersos mentis aestus. uerbis tremantibus praeferebat. Ut uideres et conscientiam uicti facinoris aperiri. Et innocenti accusationem rabido furore aptari. Eninquit quem nobis seruum intuleras. Encui

uniuersam domum Et omnia tua gubernanda credideras. hic mei pudoris latro. hic pudicitiae hostis. hic castitatis exitus praedo. quem uix luctando expulsi. uociferando carui. pugnando deuici. Putauit me quoque sibi negandam non esse. cui totum quicquid possides tradidisti. Tunc maritus furias in se incestae transfert mulieris. Tunc inflammatur insania. Tunc saeuitia excitatur. Uix ab iniuria abstinet manus. uix sese regit. uix cohibet. meditatatur conuenientia sceleri tanto supplicia. Optinet apud eum falsitas. ueritas praemittitur. Incustodiam innocens quia reus esse noluit religatur. Cur in innocentem grassaris in portuna temptatio. Cur appetis iustum. Cur semper sequeris. Ioseph enim innocentia reus est. non culpa. Castitate non adulterio offendit. Custodiam pudoris non uiolati hostis est. Uim passus est ipse. non fecit. Iniuriam accepit. non introgavit. Peccauit quia peccare noluit. non quia peccauit. Quin immo poenam meruit. quia peccare pertumuit. Est licet in carcerem iustus. Coniciatur in uindicta. Incustodiam religetur. Iniuria iniuriosi est. non innocentis. Poena laedentis est. non lesi.

Supplium simerui patior: si non me
 rui ille patitur qui interrogauit.
 Reum peccatum non poena castigat.
 Spectat suum supplicium. qui
 quod patitur non meretur. Sine
 poena torquetur. qui interim
 quod meretur non patitur. Adeo
 tormentum quid inrogas pateris.
 Quod tribuis sentis. quod inferis
 ipse torqueris. Nec ulla tibi sola
 cia poterunt subuenire. nisi iustum
 a poena uolueris reuocare. In te
 rea ioseph in carcerem traditur.
 In custodia religatur. exultat et
 gaudet. Exultat inquam uic
 tor et liber. exultat domesticam
 calcasse calumniam. Exultat pu
 dicitiae obtinuisse uictoriam.
 Licet in carcere morari in lesu
 quem lasciuia mulier fecerat reum.
 Licet hic sine periculo deuersari.
 quod apud suos non licuit domi.
 Fit ioseph in custodia tutus. in carce
 ris loco securus. Domi cum ca
 lumnia non numquam aptatur. In
 custodia innocenti securitas inueni
 tur. In carcere enim nullus
 appetitur. nullus alieno crimine
 oneratur. Innocens istuc tempus
 expectat reus iudicium. Nec alie
 na quemquam opprimunt crimina.
 Quia nec bona malis. nec mala bo
 nis deputantur aliena. Introit
 custodiam ioseph sanctissimus. uisitor

magis quam reus. prouisor non so
 cius. medicus non egrotus. Adeo
 fit cunctorum praepositus. fit pro
 uident omnibus solus. fit in reorum
 solacium procuratus. Gaude in
 nocentia et exulta. gaude inquam
 quia ubique in lesa es. ubique secu
 ra. Si temptaris proficis. Si
 humiliaris erigeris. Si pugnas uincis.
 Si occideris coronaris. Tu in seruitu
 te libera es. In periculo tuta. In cus
 todia laeta. Tibi omnis reatus ad
 dicitur. tibi uersa malitia sub
 iugatur. Te potentes honorant.
 suscipiunt principes. magnati exqui
 runt. Etiam illi te non numquam
 desiderant. qui impugnant. Tibi
 boni parent. mali inuident. Zelan
 tium aemuli. Inimici succumbunt. pec
 unquam poteris uictrix. n. n. esse.
 Etiam sibi inter homines iudex ius
 tus defuerit.

**LXXXVI. ITĒ EIUSDĒ IOHANNIS EPĪ
 DE CONFESSIOE PECCATI.**

Confitemini dño qm̄ bonus est.
 Sp̄s sc̄s. medellam purgan
 di facinoris. Et curam ad
 missi delicti optulit. dum qualiter
 iram dī placaremus ostendit.
 Non uult peccatoribus inferre un
 dictam. qui dare quaerit confiten
 tibus ueniam. Non enim uult iras
 ci qui praesunt. Sanitati con salu
 qui medicinam uulneribus suggerit.

multitudo maxima sequebatur
 quae doctrinae sanationis. et
 resurrectionis. Deo caelestis munera
 summi perciperet. Quia pri
 usquam dñs in carne appareret.
 sola illi gens iudea sequebatur
 credendo. Postquam uero
 per incarnationis suae dispensatio
 nem fluctus uitae corruptibilis
 adit calcavit transit: maxima
 mox eum multitudo credentium
 secuta est nationum spiritaliter
 infirmi sanari. ac satiari desiderans.
 Et cum psalmista de praecans.
 Dñe ad te confugi doceme face
 re uel uicem tuam. miserere
 tibi dñe quoniam infirmus sum. sa
 na me dñe quoniam conturbata sunt
 ossa mea. Et iterum de per ci
 piendis ab eo uitae perpetuae
 admonuit confisa. Dñs inquit
 pasce me. Et nihil mihi de erit
 in loco pascuae. ibi me collocauit.
 Quod autem subiens in montem ih̄s
 ibi se debat. cum discipulis suis. sed
 ueniente ad eum multitudine des
 cendit. atque hanc inferioribus
 reficit. Quam in inferioribus paulo
 ante curauerat. nequaquam frus
 tra factum credamus. sed ad signi
 ficandum in r̄face. quia doctrina
 et charisma sua dñs. iuxta per
 cipientium capacitatem distribuit.
 Infirmitas quidem adhuc mentibus

ac paruulis spū. simpliciora credens
 sacramenta. Celsioribus autē
 quibusque et perfectioribus sen
 su. secretiora suae maiestatis archa
 na referans. artiora deuotae con
 uersationis itinera suggerens. Et al
 tiora praemiorum caelestium dona
 promittens. Denique ciuidam cis
 iertana quid faciens uitam aeter
 nam possideret. Quasi in feruis
 adhuc posito communia suae dona
 largitas impendit. dicens.
 Non occides. non moechaberis. non
 fur tuum facies. non falsum testimoni
 um dices. honora patrem tuum et
 matrem. Cui post modum mare
 ra quaerenti. Et uelut admonem
 uir tutum accedere cupienti.
 Suis inquit perfectus esse. uade
 uende quae habes. et da pauperibus.
 Et habebis thesaurum in caelo. et ue
 ni sequere me. Cuius discrecio
 nem moderaminis. Non per se solum
 dñs in carne docens exhibuit. Uerū
 nunc quoque per uerbi sui ministros
 exhibere non cessat. Unde de eis
 dem sub unius boni serui persona
 testatur. quia dare debeant con
 seruis in tempore critici mensuram.
 Id est pro captu audientium. oport
 une et mensuratae uerbi clapes
 suggerere. Quod uero propin
 quante pascha. dñs turbas docet.
 sanat. et reficit. Possunt ita

monita comitens
 & apertiora

17.
 II.
 1.

mirifice interpretari. Quia pascha transitus dicitur. Et quoscumque dominus interna munera suorum suavitatem recuperat ad salubrem profecto transitum preparat. Ut carnis uel delicti concupiscentias mentis sublimitate transcendant. Insuper mundi desideria pariter et aduersa caelesti spe et amore conculcent.

prospera

Et sine dum anima uel carne ad superna ualent pertingere. Quia hoc nimirum in futuro promittitur. Quicquid tamen carnales quasi altum amplecti conspiciunt. comparatione aeternorum quasi nihili despiciant. Iuxta exemplum illius qui uidens impium super exaltatum et eleuatum super cedros libani. Transit temporalia contemplan- do. Et quasi non esse uidebat. quem cito tollendum praecidebat.

Quod subleuasse oculos ihesu. Et uentem ad se multitudinem uidisse perhibetur. diuinae pietatis indicium est. Quia uidelicet cunctis ad se uenire quaerentibus gratia misericordiae caelestis occurrere consuevit. Et ne quaerendo errare possint. lucem sui spiritus aperire currentibus solitus est. Nam quod oculi ihesu dona spiritus eius mirifice designent. testatur in apocalypsi iohannes. qui figurate loquens de illo.

Et uidit inquit agnum stantem. et quam occisum. habentem cornu septem. Et oculos septem. Quibus spiritus dimissi in omnem terram. Quod tempore philippum dominus. unde inquit ememus panes ut machucum in-

Prout utique dispensatione facta. non ut ipse quae non nouit. et discat. sed ut philippus tarditatem suae fidei. quam magistro sciente. ipse ueteribus temptatus agnoscat. Et miraculo facto castiget. Ne quatenus dubitare debuerat. presens creator. qui educti panis non deest. et uino laetificat. cor hominum. pauperum denariorum panes sufficerentur. barbarum. uilibus non pro uis. et unusquisque sufficiens. accipere. etiam saturatus abiret. Quinque autem panes quibus multitudinem populi saturauit. Quinque autem homines mori. Quibus spirituali intellectu patefactis. Et abundantiore sensu multiplicatis. audierunt fidelium cotidie corda reficere.

Qui bene ordeam fuisse referuntur. propter nimirum austeriora legis edicta. Et in gumentis litterae grossiora. quae interiori spiritualis sensus quasi medullam celabant. Duo autem panes quos addit. psalmistarum non inconuenienter et prophetarum scripta significant.

83 r

in die lumbis et
 dicitur asperio in
 iacna utque facit
 fite mcorde ut tra
 in on scariochis
 i dicitur cipator in
 edo exiit et addit
 iacna. Exponit uos
 iocuratur de ma q
 adsumptat hunc
 mme norat accer
 e potestac. Utece
 nomine qe de m
 illius praecpta ar
 anto magni sumus
 omnibus. Homo
 erus qui hominum
 a clauare. per homi
 que ab hominibus po
 Dicitur uerit
 it pater in mas is
 it. et addit redit
 dicitur diabolus in
 de iadae ut trade

ferebat quia omnia ded
 iacna utque facit
 tradens in ma. Exponit uos
 eras exiit et addit
 quae uelle facit in malum q
 in ma. Exponit uos
 Scitatur quia per hu
 in ma. Exponit uos
 in ma. Exponit uos

219
83v

83v
 Aug. M.
 In. 1720. 1721.
 carnis et animae
 sine qua ad conse
 rationem non potest in
 quis haec audien
 dum feruore cor
 Dne non tantum
 manus et caput
 Quia iam te docet
 lauando pedes me
 mundare significa
 des sed et manus et
 dum offero qui
 sed etiam actu uisu
 gustu olfactu et
 committere quae
 meo non ambigo
 amatori quid resp
 quomodo hunc act
 in face lauationis
 ceo audiamus. Q
 qui non indiget ni
 sed est mundus caris
 denuntiat quod la
 illa remissionem e
 rum designare. Ne
 que seruel in ipso
 sed illam partem quae
 lum reatit si in quibus
 ponuntur condia et
 mandantur. Pedes
 bus in re et in
 deo que eos
 sicut et in
 are neque

Einband ausgebessert 1937
 s. Ankerungsliste 1936 ff.
 S. 10

Einband renoviert 1965
 v. R.K.

Einband ...
...
...

Einband ...
...

Per noues seu omnia a libris quibus librorum
et aliorum totius diebus in diebus et in partibus
illis ab adventu usque ad maius

Handwritten musical notation on aged parchment. The page features approximately 15 staves of music. The notation includes square neumes on four-line red staves, with some larger decorated initials in red ink. The parchment is heavily stained and shows signs of significant wear and tear, particularly along the right edge and bottom.

Handwritten musical notation on aged, stained paper. The page features several staves of music with square neumes and Latin text in Gothic script. The text is partially obscured by ink bleed-through from the reverse side of the page. A large red initial 'L' is visible in the lower-left quadrant, and a blue initial 'L' is at the bottom center. The paper shows significant signs of age, including foxing, staining, and physical damage along the left edge.

